

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BİLİM KURGU VE TÜRK ROMANLARINDA BİLİM KURGU ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

MELEK İLAYDA SARI

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MESUT TEKŞAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2021

ÖNSÖZ

Bilim kurgu edebiyatının, bilimin ve teknolojinin insan yaşamında yer edinmesiyle birlikte yazınsal sahaya girmesi de gecikmemiştir. Bilim kurgu edebiyatının asıl beslendiği kaynak, pozitif bilimlerdir. Bu gelişmeler ışığında, bu türde verilen eserlerde mevcut teknolojik gelişmelerin yanı sıra henüz hali hazırda bulunmayan ileri teknolojilere de yer verildiği görülmektedir. En nihayetinde bilim kurgu türünün sırtını bilime dayadığı açıktır. Bilimden ve teknolojiden bağımsız bir eserin bilim kurgu olduğu düşünülemez, ancak her içeriğinde bilime ve teknolojiye yer veren eserin bilim kurgu olduğu da söylenememektedir. Bilim kurgu türü, mevcut veya hali hazırda olmayan bilimsel gelişmelerin ışığında, geleceğe karşı iyimser veya kötümser bir bakış açısı benimseyebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı Türk edebiyatında bilim kurgu türünde verilmiş olan romanlar incelenerek genel hatlarıyla kuramsal ve tematik açıdan bilim kurgu eserlerinin niteliklerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Cumhuriyet dönemi 1996-2019 yılları arasındaki Türk bilim kurgu eserleri incelenmiş olup eserlerin işlediği temalar ve yapı unsurları analiz edilmiştir. Türkiye’de bilim kurgu romanlarının incelenmesi noktasında az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalara örnek olarak Veli Uğur’un doktora tezi olarak yayımladığı *Türk Bilimkurgu Edebiyatı ve Arketipler* çalışması gösterilebilmektedir. Bu çalışma bilim kurgu türünü anlamak ve Türk edebiyatındaki bilim kurgu yazarlarını tespit etmek adına önem arz eden bir çalışmadır. Aynı şekilde Zühtü Bayar da bilim kurgu inceleme sahasına *Bilimkurgu ve Gerçeklik* adlı çalışmayı kazandırmış ve bu çalışmada türün sınıflandırılması ve gerçekliğe ilişkin çeşitli görüşlere yer vermiştir. Bilim kurgu ile ilgili yapılan araştırmalarda, Türk edebiyatında bilim kurgu türünde verilen romanlarla ilgili kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır. Bu çalışmada Türk edebiyatında bilim kurgu türünde verilen romanlar tematik ve kuramsal açıdan incelenerek bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde bilim kurgu kavramının tanımları ve tanımlama girişimlerine yönelik yapılan tartışmalara yer verilmiştir. Batı edebiyatında ve Türk edebiyatında olmak üzere bilim kurgu türünün tarihsel gelişim sürecine değinilmiştir. Bilim kurgu türüyle komşu tür olan fantastik türünün

benzer yanları ve farklılıkları ortaya konularak, konuyla ilgili eleştirmenlerin görüşlerine yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde bilim kurgu türünün kurgu unsurları ve anlatım teknikleri üzerinde durulmuştur. Türk edebiyatında bilim kurgu türünde verilen romanlarda şahıs kadrosu, belirgin zaman özellikleri, türün mesken seçtiği mekânlar, roman kurgusu, teknik unsurlar ve bu romanlarda dilin kullanım yöntemleri, türenti diller romanlardan hareketle ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde bilim kurgu romanlarının tematik analizi yapılmıştır. Türk edebiyatında 1996-2019 yılları arasında verilen bilim kurgu romanlarında nüfus yoğunluğundaki değişmelerin insan yaşamına etkileri, kıyamet olarak adlandırılan dünyanın yok oluşu sonrasında ortaya çıkan yaşam mücadeleleri, devlet ve toplum yapısı, bilimsel devrimler, savaşlar ve istilalar, Uzay keşifleri, gezegenler arası yolculuklar, icatlar ve teknolojik gelişmeler, küresel ısınma sonucu dünyanın ekosisteminin bozulması, mevcut bilimsel gelişmelerin ışığında gelecekte gerçekleşeceği düşünülen kehanetler, mitolojik ve dini unsurlar gibi birçok tema işlenmiştir.

Bu çalışma süresince daha önce yapılan akademik çalışmalarda bilim kurgu olarak nitelendirilen eserler incelemeye alınmıştır. Daha önce araştırmalara tabi tutulmayan bilim kurgu romanlarının olduğu tespit edilmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir. EK-1’de yer alan yaklaşık yirmiye yakın romanın incelemesi gerçekleştirilmiş olup, bu romanlar üzerinden yapılan analiz ve sentez sonucunda veriler elde edilmiştir. Bilim kurgu tür olarak incelenmeye devam edilmesi gereken bir alan olduğu bu alanda yapılan çalışmaların artması gerektiği söylenebilir. Bu çalışmanın daha sonra yapılacak olan akademik araştırmalara teşvik edici olması arzulanmaktadır.

Yüksek lisans eğitimine başladığım andan itibaren yardımlarını benden esirgemeyip, tüm sorularımı sabırla dinleyip yol gösteren ve değerli tecrübelerini benimle paylaşan danışmanım Doç. Dr. Mesut TEKŞAN’a, bu süreçte maddi-manevi desteklerini esirgemeyen annem Arzu DEMİRBAŞ ve kardeşim Hazan SARI’ya, çalışmamın son okumalarını gerçekleştiren İpek Demir’e, Furkan ÇAKCI’ya ve Nisan TAVŞANLI’ya teşekkürü bir borç bilirim.

Melek İlayda SARI

27.12.2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
GÖRSELLER DİZİNİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
BİLİM KURGUNUN TANIMI VE TARİHÇESİ.....	4
1.1. BİLİM KURGUNUN TANIMI.....	4
1.2. BİLİM KURGUNUN TARİHÇESİ.....	12
1.2.1. Batı Edebiyatında Bilim Kurgu.....	12
1.2.2. Türk Edebiyatında Bilim Kurgu.....	19
1.3. BİLİM KURGU VE FANTASTİĞİN YOL AYRIMI.....	24
İKİNCİ BÖLÜM.....	29
BİLİM KURGU ROMANININ KURGU UNSURLARI VE ANLATIM TEKNİKLERİ.....	29
2.1. BİLİM KURGU ROMANINDA KİŞİLER.....	29
2.1.1. Gerçek Kişiler.....	30
2.1.2. İnsan Yapımı İnsanlar (Klonlar), Mutasyon.....	31
2.1.3. İnsanüstü Varlıklar (Uzaylılar).....	35
2.1.4. Yarı İnsan Yarı Robot (Cyborg), Robotlar.....	36
2.1.5. Ölümsüzler.....	38
2.2. BİLİM KURGU ROMANINDA ZAMAN SERÜVENİ.....	42
2.2.1. Uzak Zamanları Kısaltma/ Işık Hızına Ulaşma.....	42
2.2.2. Devirler-Dönemler Arası Atlama veya Değişimi.....	44
2.3. BİLİM KURGU ROMANINDA YAŞAM ALANLARI.....	47
2.3.1. Teknolojik- Gerçek Mekanlar.....	50
2.3.2. Evrensel-Galaktik-Paralel Mekanlar.....	55
2.4. BİLİM KURGU ROMANLARINDA KURGU.....	65
2.5. BİLİM KURGU ROMANLARINDA TEKNİK UNSURLAR.....	69

2.6. BİLİM KURGU ROMANLARINDA DİLİN KULLANIMI VE YENİ DİLLER.....	73
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	78
BİLİM KURGU ROMANLARININ TEMATİK İNCELENMESİ	78
3.1. NÜFUS YOĞUNLUĞUNDA ARTMA-AZALMA.....	78
3.2. YOK OLUŞ (KIYAMET) ÖNCESİ-SONRASI YAŞAM MÜCADELESİ	84
3.3. DEVLET-TOPLUM-POLİTİKA-KOLONİLEŞME	91
3.4. SAVAŞLAR-İSTİLA-BİLİMSEL DEVRİM	96
3.5. UZAYIN KEŞFİ/ FETHİ, GEZEGENLER ARASI YOLCULUK	110
3.6. TEKNOLOJİK GELİŞMELER- İCATLAR.....	120
3.7. EKOLOJİK DENGE VE EKONOMİ.....	139
3.8. KEHANET, MİTOLOJİK VE DİNİ UNSURLAR	146
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	163
KAYNAKÇA	167
EKLER	170
ÖZGEÇMİŞ.....	172

ÖZET

BİLİM KURGU VE TÜRK ROMANLARINDA BİLİM KURGU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hugo Gernsback tarafından 1924 yılında *Scientifiction* adlı bir derginin kurulmasıyla birlikte kavramsal olarak bir yazın türünün adı haline gelen *Science-Fiction* Türk edebiyatında Orhan Duru'nun dilimize kazandırmasıyla birlikte *Bilim kurgu* olarak adlandırılmıştır. Bilim kurgu türü için farklı adlandırma girişimleri olsa da Orhan Duru'nun önerisi kalıcı olmuştur. Bilim kurgu türü bilimsel ve teknolojik olanaklar yoluyla beslenen ve esneyebilen hayal gücünün bilim ve teknoloji odağında yazın sahasına yansması olarak tanımlanabilmektedir. Orhan Duru'dan aktardığımız bilgilere göre “bilim kurgunun ancak bilimin izin verdiği oranlarda gerçekleşmesi mümkün olanı ele alan bir yazın türü” olduğu söylenebilmektedir. Bilim kurgu türü Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı ve Küresel Ekonomik Buhan'ın yarattığı kaotik ve karamsar bir ortamda bilimsel ve teknolojik gelişmelerden beslenerek ortaya çıkmıştır. Dünyayı etkisi altına alan bu gelişmelerin de tetiklemesiyle bilim kurgu türü edebiyat sahasındaki yerini almıştır. Bu çalışmada Türk edebiyatında 1996-2019 yılları arasında verilen bilim kurgu türündeki romanlar incelenmiş olup, söz konusu romanların kurgu unsurları ve anlatım teknikleri üzerinde durulmuştur. Bilim kurgu türünün tanımlarına ve tarihsel sürecine yer verilmiştir. Cumhuriyet Döneminde 1996 ve 2019 yılları arasında verilen Türk bilim kurgu romanlarının en çok işlediği temalar tespit edilmiş, bu romanlarda işlenen temaların analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilim kurgu, Cumhuriyet Dönemi, Roman, Bilim ve Teknoloji

ABSTRACT

A RESEARCH ON SCIENCE-FICTION AND SCIENCE-FICTION IN TURKISH NOVEL

Science-Fiction, which became conceptually the name of a literary genre with the establishment of a journal called *Scientific* in 1924 by Hugo Gernsback, was named as Science-Fiction in Turkish literature after Orhan Duru brought it to our language. Although there are attempts to be named differently for the science fiction genre, Orhan Duru's suggestion has been permanent. Science fiction can provide science fiction scientific possibilities as a false reflection of the potential with science fiction scientific potential in science and technology focus. According to the program we quoted from Orhan Duru, it can be said that "science fiction is a genre that deals with what is possible only at the rates allowed by science". The science fiction genre has emerged from the chaotic and pessimistic scientific and technological developments created by the First World War, the Second World War and the Global Economic Depression. With the triggering of these developments that have influenced the world, the science fiction genre has taken its place in the field of literature. In this literary Turkish literature, the science fiction novels given between 1996 and 2019 were examined, and the fictional elements and expression style of these novels were emphasized. The definition and history of the science fiction genre are included. In the Republic Period, the themes that the Turkish science fiction novels given in the pages of 1996 and 2019 are the most work have been determined, and the themes covered in these novels have been analyzed.

Keywords: Science-Fiction, Republic Period, Novel, Science and Technology

KISALTMALAR

Akt. : Aktaran.

Bkz. : Bakınız.

Çev. : Çeviren.

S. : Sayı.

Vb. : Ve benzeri

ŞEKİLLER DİZİNİ

<i>Şekil 1.</i> Bilim kurgu Eserlerinin Kurgusunda Zaman ve Mekân Kavramının Önemi.....	65
<i>Şekil 2.</i> Bilim kurgu Eserlerinin Temelinde Bilimin Yer Alması.....	67
<i>Şekil 3.</i> Bilim kurgu romanlarında yeni tür yaratımı ilişkisi (Özmen, 2020, parag.6).....	74

GÖRSELLER DİZİNİ

<i>Görsel 1.</i> Güneşin Ölçüm Taslağı (Aydınğün, 2006, s.102).....	129
<i>Görsel 2.</i> Güneşin Şeklini Ölçmek İçin Geliştirilen Alet (Aydınğün, 2006, s.128).	130
<i>Görsel 3.</i> Güneşin Görünüşü (Aydınğün, 2006, s.130).....	131
<i>Görsel 4.</i> Toso'nun Son Gezisindeki Ölçümler (Aydınğün, 2006, s.130).....	131

GİRİŞ

Bu araştırmada, bilimsel varsayımlar doğrultusunda ilerleyen yakın gelecekte insanları iyi veya kötü neyin beklediğini varsayan modern bir tür olan bilim kurgu eserlerinin tarihçesi, Türk edebiyatındaki yeri, eserlerde yer alan kişiler, zaman, mekân, dil, kurgu ve tematik bakımdan incelenecektir. Bilim kurgu türünde verilen eserlerin bilim ile bağlılığı kaçınılmazdır. Bilimi hayal gücünün imkânları dahilinde genişletebilen bilim kurgu türü, bazı noktalarda bilime ilham kaynağı olmuştur. Bilim kurgu türü, mevcut bilimsel verilerden yararlanarak geleceğe ışık tutmuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte insanlar; bir bilince sahip cihazların kontrol edilememesi, çevre kirliliği, nüfusun giderek artması endişesi, dünyanın yok oluşa doğru sürüklenmesi, uzaydaki mekânların yaşanılr hale getirilmesi, egemenlik savaşları gibi olumsuz veya olumlu fikirler edinmiştir. Bilim kurgu, insanların geleceği bilme arzusunu tatmin eden sanatsal bir türdür. İngilizcede “science-fiction” olarak bilinen bu kelime Türk dilinde farklı adlandırmalarla karşılanmıştır. “Düşbilimsel yapıt”, “düşbilim” ve “düşsel bilim” gibi adlandırmalar yapılmış ancak son halini Türk Dili Dergisi’ne Orhan Duru tarafından önerilen “bilim-kurgu” ismini almıştır (Reyhanoğulları, 2012, s.2184).

Bilim kurgu eserleri sadece geleceğe odaklanmamıştır. Geleceğin geçmişin üzerine kurulu olduğu düşünülerek, geçmişte yapılacak en ufak değişikliğin gelecekte yol açacağı sonuçları hesaplayarak hareket etmişlerdir. Bilim kurgu türündeki eserlerin sadece geleceği anlattığı kanısı bu noktada doğru değildir. Sırtını bilime yaslayarak hareket eden bu türde, bilimin teori olarak ortaya attığı görüşleri hayal gücü ile birleştirmiş ve eserlerini bunun üzerine kurgulamışlardır. Bilim kurgu yazarları, yalnızca bilimi uygulamada ve mantığın olay örgüsünün kurgulanmasında değil, aynı zamanda geleceği bilimsel akıl yürütmeler sayesinde tahmin etmişlerdir. Eserlerde görülen alternatif mekânlar veya gelecek senaryoları bu bilimsel akıl yürütmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bilim ile bilim kurgu arasındaki bağ ışıkta, bilimin dile yansıması incelenecektir. Bilim kurgu romanlarındaki alternatif gerçek yaratımlarında türenti dillerin oluşumu, yeni isimlendirmelerin varlığı, kişi isimlendirmelerindeki değişimler ve geliştirilen teknolojik icatlara verilen adlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada bilim kurgu türünün Batı edebiyatında ortaya çıkışı, gelişimi, tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi üzerine yapılan çalışmalar esas alınarak Türk edebiyatındaki bilim kurgu sahasına giren eserler incelenecektir. Bilginin hayal gücü ile harmanlanarak kurguyu oluşturması teknolojik kehanetlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Diğer türlerde verilen eserlerden farklı olarak bilim kurgu eserlerinde kişiler kadrosuna robotlar, cyborglar, uzaylılar, klonlar gibi insan eliyle yapılmış bilinçli makineler veya insanlar da dahil edilmiştir. Fantastik eserlerdeki gerçekleşmesi mümkün olmayan ejderha, anka kuşu, canavarlar bilim kurgu türünde bilimsel olarak ele alınmış ve gerçekleşmesi mümkün olabilecek yeni canlı türleri üretilmiştir. Çalışmada kişiler kadrosunun üzerinde durularak eserlerin içinde verilen bilimsel açıklamalarıyla birlikte ele alınacaktır.

Zaman ve mekân kavramının eserlerin içindeki önemi tespit edilerek, kurgudaki rolü belirtilecektir. Zaman kavramındaki değişimler, mevcut döneme uzak görünen mekânlara kısa sürede ulaşılması, gelecekte geçmişe geçmişten geleceğe yolculuk gibi zaman algıları işlenecektir. Yeni geliştirilen uzay gemileri, zaman makineleri gibi icatlarla zamanda yapılan seyahatler ele alınacaktır. Bununla birlikte teknoloji ve bilimdeki ilerlemeler yaşam alanlarında değişimlere sebep olmuştur. Bilimsel olarak kesinlik kazanmamış paralel evrenler bahsi bilim kurgu eserlerinde irdelenmiştir.

Bilim kurgu, gelecekte gerçekleşmesi muhtemel olayların bilimle harmanlanarak kehaneti andıran biçimde kurgulandığı bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yaratıcı kurgusal eserler bilimle temellendirildiği gibi fantastik öğeler de içerebilmektedir. Geçmişte doğa olaylarına karşı insanların verdiği tepkiler mitolojinin doğmasına sebep olmuştur. Toplumlar açıklayamadığı olaylara doğüstü özellikler yükleyip onları Tanrılaştırmıştır. Daha sonra bu Tanrılar hakkında masallar ortaya atılmış ve bu da mitolojiyi meydana getirmiştir. Bilim kurguda ise insanlar bilimsel gelişmelere bakarak gelecekteki sonuçlarını düşünmeye başlamışlardır. Gerek ihtiyaçlarımız gerekse bilinmeyeni aydınlatma çabasında ilerleyen bilim, ona muhtaç olan toplumu bir yandan mutlu ederken diğer yandan korkutmuştur. Geçmişte korkulan şeyleri yüceltme şu anda da devam etmektedir. Örnek verecek olursak bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya çıkan yapay zekâ icadı yüceltilen şeyler arasındadır. İleride araştırmacılar tarafından programlanan bu yapay zekâların, onlardan bağımsız bir şekilde hareket

edebileceği, hatta insanlığı baskılayıp onlardan üstün olacağı mit haline gelmiş bir görüştür. Bugünden yapay zekâların gelecekte yaratacakları sorun tartışmalara yol açmıştır.

Türk edebiyatındaki bilim kurgu eserleri üzerine yapılan akademik araştırmaların batı edebiyatlarında yapılan akademik çalışmalara nazaran daha az sayıda olduğu söylenebilmektedir. Bilim kurgu türünde Türk edebiyatında çok fazla eser yazılmış olmasına rağmen bu romanların büyük çoğunluğu incelemeye alınmamıştır. Bu bakımdan Türkiye’de bilim kurgu romanları üzerine yapılan inceleme çalışmalarının arttırılması gerekmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLİM KURGUNUN TANIMI VE TARİHÇESİ

1.1. BİLİM KURGUNUN TANIMI

İnsanoğlu yaratılışından bugüne değin içinde bulunduğu dünyayı anlamlandırma çabası içerisinde. Yaşadığı evrenin bilinmeyenlerini açığa çıkarmak amacıyla çağlar boyunca buluşlar ve icatlar yapma peşine düşmüştür. İnsanoğlunun bu arayışı gizemlerle dolu evrenin kaosu içerisinde tutunma isteminden kaynaklanmaktadır. Gelişime açık ve sürekli değişim halinde olan insanoğlu ve yaşadığı doğa, bilimin ilerlemesi ve gelişmesiyle birlikte değişim yaşamıştır. İleri teknolojilerin getirdiği bu imkânsız görülenlerin mümkünlülüğu insanın bir sonraki aşamayı hayal etmesine ve arzulamasına olanak tanımıştır. Bu değişim edebiyatta da kendini göstermiş ve bilimin olanaklılığı yazın sahasında da kendini göstermiştir. Bilinen ilk öyküler olan mitlerde de insanlığın bu arayışlarının ve yaşadıkları dünyayı anlama çabalarının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1911 yılında Hugo Gernsback'in editörlüğünü yaptığı *Modern Electrics* içerisinde teknolojik buluşların yer aldığı 27. yüzyılda yaşayan insanın günlük yaşamını değiştiren televizyon, radar, otomatik içecek dağıtım makineleri gibi teknolojik buluşlara yer verilen Ralph124C41+ adındaki romanı makaleler halinde yayımlamaya başlamıştır. Kökeni Lüksemburg olan Hugo Gernsback (1884-1967) Amerika Birleşik Devletleri'ne göç edip yirmi yaşında radyo ve elektrik alanlarında buluşlar yaptığı bir kariyere sahip olmuştur. Bu durum onu içerisinde "Bilimin Harikaları" olarak adlandırılan makaleleri yayımladığı *Modern Electrics* adlı teknik bir dergi kurmaya yönlendirmiştir. Bu dergide yer alan makaleleriyle bilim ve teknikteki gelişmelerin ışığında ve kurgulama yöntemini kullanarak gelecekle ilgili varsayımlarda bulunmuştur. İnsanları gelecekte nelerin beklediğine dair toplumları aydınlatmaktan daha öteye giderek öngörülerde bulunmaya başlamıştır (Baudou, 2005, s.7).

Modern Electrics dergisini *Wonder Stories* ve *The Magazine of Prophetic Fiction* adlı dergiler takip etmiştir. Kurgulama yönteminden keyif alan Gernsback,

Baron Munchhausen's Scientific Adventures başlığı altında benzer bir hikâye serisi yayımlamıştır. Düzenli bir şekilde *Science and Invention* adlı sayfalarda *scientific fiction* (bilimsel kurgu) olarak adlandırmaya başlamıştır. 1924 yılında *Scientifiction* adında bir dergi kurduğunu duyuran Gernsback, söz konusu dergiyi *Amazing Stories* adı altında 1926 yılına kadar sürdürdü. *Science-Fiction* (Bilim kurgu) adı bu yolla ortaya çıkmıştır. 1929 yılında *Science Wonder Stories* dergisinin ilk sayısının sunuş kısmında bu kavram ilk kez yer almıştır. Daha sonraları Science-Fiction kavramı *Pulp Magazines*, *Wonder Stories* ve *Amazing Stories*'in başarıları sayesinde edebiyatta yeni bir türleşmeyi tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır. Bilim kurgu kelimesi kavramsal olarak doğmuştur fakat kendisinden çok önce var olan bir türü karşılamaktadır. Böylelikle yayım serüveninin başlarında *Amazing Stories*, Jules Verne, Edgar Allan Poe ve H.G. Wells'in birçok yazısını yayımlamaya başlamıştır (Baudou, 2005, s.8).

Bilim kurgunun tanımlanması noktasında 1953 yılında özetle ancak okurların anlayabileceği bir biçimde “gezegenler arası füzelerden söz eden yazılar” topluluğu olarak tanımlanmış olsa da bu tanım türün günümüzde kapsadığı alanı çok kısıtlamakta ve eksik bırakmaktadır. Konuyla ilgili olarak Jacques Goimard, *Cep B-K Ansiklopedisi*'nde şu ifadelerle yer vermektedir: “B-K üzerine birçok tanım yapıldı. Hiçbiri tam anlamıyla ikna edici değildi.” Bu tür kuruluşundan bu yana birçok aşama kaydederek değişime uğramıştır. Diğer türlerle melezlenmiş hatta “devrimler” yaşamıştır. Norman Spinrad radikal bir yaklaşım göstererek bilim kurgu olarak yayınlanan her şeyin B-K olduğunu söylemiştir. Jacques Van Herp gibi bazı kişiler B-K'nın olmadığını sadece B-K eserlerinin var olduğunu paradoksal bir tavırla belirtmişlerdir. *Ütopya, Olağanüstü Geziler ve Bilimkurgu Ansiklopedisi* adlı eserde Pierre Versins'in “Bilim-kurgu” adını verdiği makalesinde “bu noktaya kadar okuduklarınızdan bir şey anlamadıysanız eğer” ifadeleri türün tanımlanma noktasında sancıların yaşandığını gösterir niteliktedir. Buradan yola çıkarak türün tanımlanmasının hassas bir girişim olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan her tanım her ne kadar kusursuz olmaya çalışsa da bünyesinde barındırmak istediği eserleri çoğunlukla alanının dışında bırakmıştır. Bu durum ise öncelikli olarak türün alanının sınırlarının çizilmesini zorunlu kılmıştır (Baudou, 2005, s.9).

Bilim kurgu türü için her ne kadar Dünya gezegenine dekorunu indirgediğine, yaşanılan dünyaya sadakatle bağlı olduğu söylene de gerçeğin edebiyatına karşılık bilim kurgu, düşsel bir edebiyatın parçasıdır. Dünyayı bilim kurgu yazarının hayal gücünde var olan uygarlıklar, buluşlar ve yaratıklarla zenginleştiren düşsel bir üründür. Bu anlamda var olan gerçek/fiziki dünyadan yaşamın kendini kurtarmayı istediği edebiyatlardandır. Bilim kurgu türü için imkânsızın sanatı tabiri kullanılabilir. Jacques Goimard bilim kurgunun “yanılsama üzerine bir çalışma” (Baudou, 2005, s.10) olduğunu ifade etmiştir.

Bu kavramın yaratıcısı olan Hugo Gernsback’e göre bilim kurgu kehanetlerle ve bilimsel olgularla sentezlenmiş sürükleyici düşsel bir öyküdür. Hugo Gernsback “bu şaşırtıcı öyküler yalnızca tutkulu okumalar olmakla kalmamalı, aynı zamanda eğitici de olmalıydı. Bugün bizim için scientifiction (bilimsel kurgu) olanların yarın gerçekleşme olasılığı hiç de imkânsız değildir.” diyerek bilim kurgu türünde anlatılanların gerçekleşme olasılığı bulunabileceğini ifade etmiştir (Baudou, 2005, s.11).

Bilim kurgu anlayışı bilimsel ve teknik bilgiler ışığında gelişmelere bağlı bir şekilde gelecekle ilgili genellemelerini getiren öğretici bir edebiyat olarak tanımlanabilmektedir. Fakat bu tanım belli bir eser grubunu sınır dışı ettiyse de kısa sürede dar bir kalıp haline gelmiştir. *Astounding Science Fiction* dergisinin baş editörü olan John W. Campbell, bilim kurguyu bu dar kalıptan çıkaracak mantığa uygun bir tanım önermiştir:

Bilimsel kuram, geçerli, bilimsel bir teörinin yalnızca tanımlanmış olayları açıklamakla kalamayacağı, aynı zamanda henüz keşfedilmemiş, yeni olayların öngörüsüne de olanak tanıyacağı gerçeğine dayanır. Bilim-kurgu, öyküler çatısı altında, benzer ve tanımlanmış bir yöntemi ve hem makinelerle hem de insan topluluklarıyla aynı şekilde yol alındığında elde edilen sonuçları kullanmaya çalışır (Baudou, 2005, s.12).

Judith Merrill, Robert Heinlein ortaya çıkardığı “spekülatif kurgu” ifadesini kullanmıştır. Bu ifade ile ilgili düşüncelerini şöyle açıklamaktadır:

Spekülatif kurgu terimini, bir gerçek durum karşısında geleneksel bilimsel yöntemleri (gözlem, varsayım, deney) kullanan, “bildik olgular” temelinde buna düşsel ya da yaratılmış değişiklikler ekleyen, böylelikle içinde buluşlar ve/veya kişiler hakkındaki tepkilerin ve algıların ortaya konduğu bir durumu tanımlamak için kullanıyorum (Baudou, 2005, s.12).

Judith Merrill’in yaptığı bu tanımlama bilim kurgunun alanının genişlemesine olanak sağlamıştır. Dönüşümler insan ya da toplumdan ileri gelebilmektedir. Dolayısıyla bilim kurgu, alışmadığı yabancı durumda karşısındaki

insan psikolojisine ve davranışlarına büyük ölçüde yer verebilecektir (Baudou, 2005, s.12).

Bilim kurgu türü için 1950’li yıllarda önemli bir gelişme yaşanmıştır. Bu yıllarda adeta türü temsil eden *If* adlı bir dergi kurulmuştur. Bilim kurgu edebiyatı “If edebiyatı” olarak da anılmıştır. Fransız yazar Maurice Renard, şöyle bir sağduyuya sahiptir. Ona göre, bilginlerin ve filozofların uğraşlarına karşı koyan, bilginin aydınlığı ve bilinmezliğin karanlığı arasında bir bölge bulunmaktadır. Bu bölgede varsayım yer alır. 1960’larda Brian Aldiss gibi birçok yazar bilim kurgu tanımının sınırlandırılmasına itiraz etmiştir. Bilim kurgu Aldiss’e göre “gotik veya post-gotik biçimde ele aldığı evrende insanın ve onun evrendeki yerinin sorgulanması”dır. J.G. Ballard’a göre ise bilim kurgu, dış dünyalara kapı açmak yerine iç dünyalara sunulan övgüdür (Baudou, 2005, s.13).

Bilim kurgu tanımının yeniden ele alınmasıyla kavram alanı genişlemiş olsa da teknolojik ve bilimsel gelişmelerin ekseninden insan odaklı bir eksene kayması, tanımların muğlak bir hal almasına sebep olmuştur. Buna bir örnek olarak Christopher Priest’in tanımı verilebilir. Priest bilim kurgu, insanın sürekli yaşadığı iç ve dış deneyimlerinin benzeşimlerle gerçeküstü bir biçimde ele anılan edebiyat olarak görülmektedir. Alexei ve Cory Panshin *The World Beyond The Hill* adlı denemelerinde bilim kurguyu şöyle tanımlar:

Bilim-kurgu masalsi hayal gücünün edebiyatıdır. Bilim-kurgu öykülerinde mekân ve zaman makineleri bizi kendimizin, dünyamızın, tanıdığımız tüm gerçekliğin ötesine, gelecekte ve uzak gezegenlerde hiçbirimizin görmediği uzak gerçekler dünyasına taşır. B-K’da bilmediğimiz güçlere, dünyaüstü varlıklara ve bize olanaksız gibi görünenlerin mümkün olduğu büyülü dünyalara rastlarız. Bu harikalar, olağandışı bakış açıları bilim-kurgunun gerçek özünü, büyüleyiciliğinin kaynağını oluşturur. Bunlar olmadan bilim-kurgu diğer her şeye benzerdi: olağan, tanıdık, sıradan, alışılmış... (Baudou, 2005, s.14-15).

E. Van Vogt’un *Silah Üreticileri* adlı eserinde “en azından bir şey öğrendik: işte üzerimizde hüküm sürecektir olan ırk budur” cümlesinden kaynaklandığı düşünülen, okurların üzerinde büyülenme hissi yaratan ve bu etkiyi tanımlayan bir terim doğmuştur: Sense of Wonder. Bu kavramda tartışmasız bir doğruluk payı bulunmaktadır. Bilim kurgu türü başta oluşturduğu büyü hissinden de öte anlatılan olaylar yakın gelecekte geçse de temelli bir etki çoğu zaman şaşırma ve zihinde hoşluğa sebep olmaktadır. Baudou’ya göre bilim kurgu her zaman uzaklara bir bilettir. Maurice Renard ise bilim kurgunun “insanı bilinmeze doğru atmaktır.” (Baudou, 2005, s.15).

Batı edebiyatlarında “science-fiction” olarak bilinen bilim kurgu türünün birçok adlandırma girişimi bulunduğu bilinmekle birlikte Orhan Duru tarafından dilimize “bilim-kurgu” sözcüğü olarak yazınımıza kazandırılmıştır. Türün edebiyatımızdaki isim babası olan Orhan Duru, 1 Ocak 1973 yılında *Türk Dili Dergisi*'nin 256. sayısı için hazırladığı bilim kurgu dosyasında “bilim-kurgu” adlandırmasını önermiş ve kabul edilmiştir. Kavrama dair birçok adlandırma çalışması bulunmakla birlikte bunlardan biri *Türk Dil Kurumu'nun Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılık Bulma Denemesi* aslı betikte “science-fiction” sözcüğü için “düşbilimsel yapıt” deyimini önerilmiş fakat anlamı karşılama noktasında sorun teşkil ettiğinden kalıcı olamamıştır. Ali Püsküllüoğlu'nun Öz Türkçe Sözlük'ünde bilim kurgu türü için “uyduru” sözcüğünü önerir (Reyhanoğulları, 2012, s.2184). Orhan Duru, bilim kurgu sözcüğünün oluşturulmasıyla ilgili olarak şu ifadeleri kullanır:

“Science-fiction sözcüğü açık bir biçimde iki sözcüğün birleşmesinden ortaya çıkıyor. “Türkçede de aynı biçimde bir kuruluşa gitmeli miyiz?” sorusu geliyor akla. Aynı biçimde gitmekle, söz konusu yazın türünün gereği, yarar olduğunu sanıyorum. Birleşik sözcükte yer alan science yani bilim sözcüğünden Türkçe karşılık ararken cayamayız. Çünkü bu yazın türünün bilimle ya da bilimin uzantıları ve uygulamalarıyla yakın bir ilintisi var. Geriye kalıyor fiction. Bu sözcük için öteden beri çeşitli önerilerde bulunulmuş. Eski bir sözcükte “yapıtı” karşılığını buldum. Ali Püsküllüoğlu, Öz Türkçe Sözlük'ünde “uyduru” sözcüğünü öneriyor. Bu kez fiction sözcüğün aslında “kafada biçimlendirme, kafada kurma” anlamına geldiğini düşünerek “kurgu” sözcüğünü düşündüm. Kurgu sözcüğünün ne anlama geldiğini araştırdım. TDK'nın 1942'de yayımladığı bir felsefe ve dilbilgisi terimleri sözlüğünde speculation karşılığı “kurgu”, speculatif karşılığı “kurgusal” sözcükleri öneriliyordu. Gene TDK yayınları arasında çıkan, Yılmaz Çolpan tarafından hazırlanan Ataç'ın Sözcükleri adlı sözlükte Ataç'ın imagination, hayal kuvveti karşılığı olarak kurgu gücü, hayali karşılığı kurgu sözcüklerini kullandığını gördüm. Böylece fiction karşılığı olarak kurgu sözcüğünü kullanmanın daha yerinde olacağı kanısına vardım. Sonuçta “science-fiction” karşılığı olarak “bilim-kurgu” sözcüğü ortaya çıktı.” (Duru'dan akt. Reyhanoğulları, 2012, s.2185).

Orhan Duru, bilim kurgu türünü Türkçe olarak anlatabilecek en iyi deyimini “Olmaz olmaz deme! Olmaz olmaz!” sözü olduğunu belirtir. Duru'ya göre bunun nedeni bilim kurgu türünün olabilmesi mümkün olan şeylerle uğraşmasıdır. Kingsley Amis'e bilim kurgu türü varsayımlara ya da buluşlara giderek kurgu aracılığıyla bunların geliştirilmesine dayanan durumlara eğilmektedir ve öyküsünü buna yönelik kurmaktadır. Bahsedilen bilimsel ve teknik yenilikler henüz gerçekleşmemiş olsa da gerçekleşmesi mümkün görülüyorsa bu noktada sorun bulunmamaktadır. Michael Butor, “bilim-kurgunun ancak bilimin izin verdiği oranlarda gerçekleşmesi mümkün olanı ele alan bir yazın türü” olduğu ifadelerini kullanır (Duru, 1973, s.335).

Grewell'a göre içerisinde insanın, teknolojinin, bilimin ve deęişimin olduęu her Őey bilim kurgunun oluŐumuna neden olmaktadır. Grewell, sonsuz geliŐim arzusunu barındıran insan, bilim, teknoloji ve deęişimin bilim kurgunun temellerini attıęını belirtir. Yurttas bilim kurguyu, her ne kadar varsayımlara dayansa da gerçekteleştirebilir olduęunu, gerçeęe yakın bir dűşsellięin őrünü olduęunu sűylemektedir. Zillioęlu ise bilim kurguyla ilgili olarak ačık ya da őrtilű gelecekte gerçektelelebilecek, olabilirlięi ve yaŐanabilirlięi olanın simgesel bir iletisi olduęunu őrne sűrer (Daę, 2019, s. 8).

Michel Butor bilim kurgu kavramını gerçekteçilikle sınırlandırılmıŐ bir dűŐűlűk ya da bilimin elverdięi olanaklarda műmkűn olabilecek olan kullanan yazın olarak tanımlamaktadır. Hugo Gernsback'e gűre ise bilim kurgu terimi, kehanetler ve bilimsel olgularla karıŐımıŐ sűrűkleyici dűŐsel bir őrkwű olarak tanımlamaktadır. Ursula K. Le Guin, bilim kurgu ičin bűtűn bilimlerden, teknolojiden ve tarihsel bakıŐ ačısıyla ıkarılan yeni metaforları kullanan bir tűr olduęu ifadelerini kullanır. Judith Meril ise bilim kurgu tűrű ičin gerçekte durumlar karıŐısında geleneksel bilimsel yűntemleri kullanan, bilindik olgulara dűŐsel ya da hayal edilmiŐ deęiŐiklikler ekleyen, ičerisinde buluŐların, kiŐiler hakkındaki tepkilerin ve algıların ortaya konduęu bir tűr olduęunu belirtir. Bilim kurgu tarihčisi Don Moskowitz'e gűre bilim kurgu kavramı, felsefe, uzay ve zamandaki yaratıcı kurgular ičin bilimsel gűvenlik ortamını kullanma uęraŐıdır (Bozkaplan, 2010, s.25-26).

Gary K. Wolfe, *Critical Terms for Science Fiction and Fantasy: A Glossary and Guide to Scholarship* (1986) adlı ıalıŐmasında bilim kurgu kavramının tanımlanması noktasında uzlaŐmaya varılmadıęının altını ıizmektedir. Sűz konusu eserde birıok yazar ve dűŐűnűrűn bilim kurgu terimini tanımlama giriŐimine yűnelik őrnekler bulunmaktadır. J.O. Bailey, 1947 yılında bilim kurgu tűrű ičin "doęa bilimlerinde hayali bir buluŐ ya da keŐfin ve bunu takip eden macera ve tecrűbelerin anlatısı" tanımlamasını yapar. Lester del Rey ise bilim kurgu tűrűnű, "rasyonel ve eęlenceli bir Őekilde alternatif ihtimalleri ele alma giriŐimi" olarak tanımlamaktadır. John W. Campbell, Jr'a gűre bilim kurgu "gelecekte yaŐanacak olan deęiŐiklikleri, bu deęiŐikliklerin hangilerinin iyi hangilerinin yıkıcı ya da hangilerinin anlamsız olduęuna dair ortaya gűrűŐler sunan spekulasyon edebiyatı" dır. Isaac Asimov, bilim kurgu tűrűnű "bilimsel geliŐmelerin insanoęlu izerindeki

etkisini konuşan edebiyat dalı” olarak tanımlarken; Heinlein, bilim kurgu türünü “gelecekte yaşanması mümkün olan olayları, yaşanılan dünya, gelecek ve geçmiş hakkında yeterli bilgilere dayanan, esasında bilimselliğin önemini ve doğasını tamamen anlamış olmayı gerektiren gerçekçi spekülasyonlar” olarak tanımlar. Bilim kurgu türünün tanımlanması noktasında uzlaşmanın zorluğunu ifade eden tanım ise Norman Spidrad’a aittir. Spidrad, “bilimkurgu olarak tanımlanan her şeyin bilimkurgu olduğunu” ileri sürmektedir. Bu tanımlamaların ortak noktası türün bilimsel içeriğinin olduğu, gerçek dünyaya ve toplumsal yapıya yönelik tahminlerde bulunarak bunlar arasında mecazi olmayan bir bağın bulunduğudur (Uğur, 2019, s.23).

Zühtü Bayar, bir eserin bilim kurgu olup olmadığına ilişkin basit bir ayrımı olduğunu ifade eder. Ona göre, “teknoloji ya da bilim temelinde olan zihinsel bir tasarım henüz gerçekleşmemiş ve sanatsal bir biçimde sunuluyorsa bilim kurgu” olarak adlandırabilmektedir. Bayar’a göre bu tasarım gerçekleştiği anda bilim kurgu olmaktan çıkmaktadır ve başka bir özellik kazanmaktadır. Buna örnek olarak Arthur C. Clarke’ı örnek göstermektedir. Bayar, zamanında Arthur C. Clarke’ın yapay uydularla iletişim kurulabileceği tahayyülünün zaman içerisinde gerçekleşmesiyle bilimsel teknolojik bir olguya dönüşerek, kurgusu bilim kurgu olmaktan çıktığını belirtmektedir. Harlan Ellison bilim kurgu yazarlarının çağının düşüleri olduğunu söylemektedir. Ona göre bilim kurgu yazarları, verdikleri ürünlerle geleceği iyimser bir şekilde öngörmeye çalışırlar. Bu anlamda bilim kurgu, geleceği belirleme ve öngörme noktasında bugünden yapılan küçük hareketlenmeler içerisinde (Bayar, 2019, s.16).

Zühtü Bayar, 1978 yılında *Aktüel* gazetesinde yayımladığı *Bilimkurgu Bir Tür Yenilenmedir* adlı yazısında bilim kurgu sanatını, “edebiyatın ve sanatın biçimselliğinden yararlanarak teknolojinin ve bilimin dönüştüreceği yaşamı, bu değişen yeni yaşam şeklinin beraberinde gelen toplumsal ve bireysel problemleri geleceğin çeşitli boyutları içerisinde yansıtma sanatı” olarak tanımlamaktadır. Fakat daha sonra bu tanımını değiştirme gerekliliği duyarak bilim kurguyu yeniden tanımlama girişiminde bulunmuştur. Zühtü Bayar’ın yeni tanımlamasına göre bilim kurgu, “pozitif bilimlerin temel alınmasıyla birlikte bu bilimlerin edebiyat ve sanat oluşumları içerisinde dile getirildiği sanat ürünü”dür (Bayar, 2019, s.17).

Rabkin'e göre bilim kurgu, misyonuyla birlikte gelir. Rabkin, bilim kurgunun görevinin, "okuyucusunu bilim insanı olmaya teşvik etmek, bilimi sevdirmek ve ününü artırmak" olduğunu söyler. *The Seven Beauties of Science Fiction* (1996) adlı makalesinde Istvan Csicsery-Ronay, bilim kurgu türünün özelliklerinden bahsetmektedir. Bu özelliklerden ilki, yeni kelime türetmek anlamına gelen *neologism*'dir. İkinci özellik, Latince yeni şeyler anlamına gelen *nova* ya da *novums* olarak adlandırılan hayali keşifler ya da tarihi şekillendirip değiştirecek olan uygulamalardır. Diğer özellik ise tarihsel bilime dayandırılmış olmasıdır. Buradan kasıt bilim kurgu yazarının mantık çerçevesinde ve tarihi esasları temel alarak bugünden hareketle geleceğe yön vermesidir. Dördüncü olarak karşımıza çıkan bir diğer özellik ise mantıksal çelişkiyi ifade eden *oxymoron*'dur. Bazı yazarlarca öne çıkan, bazı yazarlar tarafından da geri plana itilen bu özelliğin en bilinen örneği zaman yolculuklarıdır. Beşinci özellik, bilimsel kaideleri bozmaya yönelik olan ve *oxymoron* ile ilişkili olan bilimsel uygulamalardır. Bu özellik gizemli, komik, mistik ya da metafiziksel meraklar uyandırarak dramatik durumlar yaratmayı amaçlamaktadır. Altıncı özellik ise *sublime kronotop* olarak adlandırılan özelliktir. Kronotop, Yunanca zaman ve mekân anlamlarına gelmektedir fakat burada kendine has mekân ve zamanın bulunduğu kurgusal yapı anlamında kullanılmıştır. Bilim kurgu eserlerinde yabancı gezegenler, siber gezegenler, gelecek dünyalar, galaksiler bu kronotoplara örnek olarak gösterilebilmektedir. Yedinci ve son özellik ise didaktik nitelikteki kıssa, öğretici anlamında kullanılan *parabel*'dir. Bir bilim kurgu eserinin tarihi bilimsel dayanağı ya da bilimsel içeriği ne olursa olsun edebi bir öğreticiliğe, parabele dayalı olmalıdır (Dağ,2019, s.18-19).

Bilim kurgu türünün tanımlanma noktasında verilen çeşitli görüşler olmasına karşılık söz konusu türde verilen eserleri karşılayıp karşılamadığına dair uzlaşmada sorunlar yaşandığı görülmektedir. Genel olarak tanımlama girişimleri incelendiğinde, bilim kurgu türü için ortalama bir tanım yapılacak olursa bilim kurgunun, bilimsel ve teknolojik olanaklar yoluyla beslenen ve esneyebilen hayal gücünün bilim ve teknoloji odağında yazın sahasına yansımaları olduğu söylenebilmektedir.

1.2. BİLİM KURGUNUN TARİHÇESİ

1.2.1. Batı Edebiyatında Bilim Kurgu

Dünya edebiyatlarında her tür gibi bilim kurgu türü de birdenbire ortaya çıkmamıştır. Nasıl ki Zadig ve Kral Oidipus polisiye yapıtların ortaya çıkmasında haberci nitelik taşıyorsa aynı durum bilim kurgu türü için de söz konusudur. Bilim kurgu türünün ataları olarak düşsel geziler ve ütopyalar gösterilebilmektedir. Her iki tür de düş içeren fakat mantıklı bütünleri ifade etmektedir. Brian Aldiss, türün özünde bu iki türün bilim kurgunun ortaya çıkmasında zemin olma niteliği taşıdığını, her iki türün de referanslarını almadan ortaya çıkması durumunda anlaşılmasında güçlük çekebileceğini ifade etmektedir (Baudou, 2005, s.16). Bu bakımdan bilim kurgu türünün ortaya çıkışını anlamlandırmak adına düşsel geziler ve ütopya türlerine dikkat çekmek gerekmektedir.

1787- 1789 yılları arasında editör Charles Garnier, 36 ciltten oluşan “düşler geziler, düşler, gizli görüntüler ve cinlerle ilgili romanlar” adında bir koleksiyonu okuyucu ile buluşturmuştur. Değişik köken ve dönemlere ait olan fakat doğası birbirini andıran “düşsel geziler” adı altında birleşebilen eserlerin derlenmesidir. Swift’in *Gulliver’in Gezileri*, Cyrano De Bergerac’tan *Ay ve Güneş Krallıklarına Gezi*, Voltaire’in *Micromegas*, Daniel Defoe’nun *Robinson Crusoe*, Nicolas Kilimius’un *Yeraltı Dünyasına Gezisi*, Milord Ceton’un *Yedi Gezegene Gezileri* ve *Yeni Akıl Hocası* adlı eserleri bu derlemelere yakın eserlere örnek olarak gösterilebilmektedir. Söz konusu eserleri bilim kurgunun durakları olarak anmak mümkündür. Düşsel gezilerinin ilkçağlara kadar uzandığı söylenebilmektedir. Gerçek Öykü başlığıyla “gerçekmiş gibi sunulan yüz olağanüstü olay” anlatan yazıları ve yazarları alaya aldığı uzun bir öykü kaleme alan Yunanlı yazar Samsatlı Lukianos, dünyada olan her şeyin görüldüğü bir aynadan ve her şeyin duyulduğu bir kuyudan bahsetmektedir. Düşsel gezi geleneği yazarların hayal güçlerini özgür bırakabilmelerine olanak sağlamaktadır. Böylelikle dünyada veya uzayda bilinmeyen dünyalara açılmaları mümkün hale gelmektedir (Baudou, 2005, s.17).

Bilim kurgu türünün ortaya çıkmasında basamak niteliği taşıyan bir diğer yazınsal metinler ise ütopyalardır. Ütopya ticaret hukuku avukatı ve aynı zamanda rahip olan Thomas More, 1515’te Louvain’de 1516 yılında yayımlayacağı *Ütopya* adlı eserinin fikrini oluşturmaktaydı. *Ütopya* adlı eseriyle Thomas More yeni bir

türün ortaya çıkmasına neden olmuştur. Thomas More bu eserinde ideal ülkenin ve ideal toplumun nasıl olabileceğinin tasarısını yapmıştır. Eşitlikçi, mutlu ve doğru bir toplum yapısının sağlanabileceğine yönelik tasarısında adeta politikayla kurguyu birleştirmiştir. Çağdaşı olan ve onun izinden giden birçok yazar döneminin sosyal ve politik sorunlarına eğilmek için Thomas More'un ütopyasında kullandığı yönteme başvurmuştur. Aksi takdirde ya ceza alacaklar ya da sansüre vurulacaklardır. Ütopya fikri yazarlara politik rejimlere karşı fikirlerini beyan etme olanağı tanımıştır (Baudou, 2005, s.18).

İnsanoğlu var olan şartlardan kurtulma çabası içinde ülküsel bir toplum hayali kurmuştur. İçinde bulunulan sistemin arızalı yönlerini dile getiren ve ideal toplum düzenini anlatan düşünsel tasarılar ütopya olarak adlandırılır. Platon'un milattan önce 375'te yazdığı *Devlet* adlı eseri bu alanda yazılan ilk yapıt olarak kabul görmektedir. Canbaz Yumuşak'ın "Ütopya, Karşı-Ütopya ve Türk Edebiyatında Ütopya Geleneği" başlıklı makalesinde Thomas More'un yazdığı *Ütopya* adlı eserlerinin başlığında bu terimi ilk kez kullandığından söz etmiştir. Ütopya kelimesi, Yunan dilinde "ou" yani yok anlamına gelen ve iyi anlamına gelen "eu" sözcüklerinin ortak sesi "u" ile yer ifadesine karşılık gelen "topos"u bir araya getirerek "var olmayan iyi yer" anlamına gelen sözcüklerin türetilmesiyle oluşturulmuştur. Ütopyalarda ideal olarak düşünülerek tasarlanan bu toplumlar, daha sonra belirli bir kişinin ya da kesimin hayalini barındırdığı için yirminci yüzyıldan itibaren eleştiriye maruz kalmıştır. Buna karşılık olarak distopyalar ortaya atılmıştır. Distopya, Yunanca ütopyanın başındaki yok ve iyi kelimelerinin ortak ünlüsü "u" yerine zor anlamını karşılayan "dus" kelimesinin Jeremy Bentham tarafından konulmasıyla oluşturulmuştur (Yumuşak, 2012, s.49).

Anti-ütopyalar ütopyaların aksine daha kötücül bir senaryo çizer. Distopyalarda kötümser bir gelecek, ütopyalarda ancak hayallerde yer alabilecek bir mekân tasavvur edilmiştir. Ütopya alanında en ünlü yazarlardan biri olan Ursula K. Le. Guin, bilim kurgu, fantastik ve ütopya ekseninde eserler vermiştir. Ona göre ütopya yazabilmek için yer/mekân kavramı çok önemlidir. Yaşadığı coğrafyanın zor şartları ideal bir yer tasarlamakta teşvik edici bir öneme sahiptir. Sıkıntılardan kurtulma çabası olmazsa ütopya hep bir hayal ülkesi olarak kalmaya mahkumdur. Yaşanılan zorlukların getirdiği güzellikler eserlere bu şekilde yansımıştır. Guin, eserlerinin genelinde iklim koşullarını ön plana çıkartmıştır. Gelecekte yaşanılacak

sorunlar ve bunlardan kurtulmaya gayret göstermek ütopyanın temelini oluşturur. Le Guin standart bilim kurgulardan farklı bir yol izleyerek, türler arası ilişkiler ve mekân kavramlarını öne çıkararak ve bunların yanı sıra sosyoloji, tarih, felsefe gibi diğer bilim dallarından da yararlanarak zenginleştirilmiş eserler ortaya çıkarmıştır (Demiral, 2019, s.6-13).

Brian Aldiss, bilim kurgu türünün tarihinden bahsettiği *Billion Year Spree* adlı eserinde bu türün gerçek manadaki ilk yazarının Mary Shelley olduğunu ifade eder. Mary Shelley'in, *Frankestein ya da Modern Prometheus* adlı çalışması bu türde verilen önemli eserlerdendir. *Frankestein* adlı eser gotik roman dönemi olarak da anılan, döneminin bilimsel ve toplumsal yapısını analiz eden bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. *Frankestein* adlı eseri her ne kadar korku sineması da sahiplenmiş olsa da romanın temelinde kendisini fantastik yapan kurguya rastlanılmamaktadır (Baudou, 2005, s.20). Mary Shelley bu eserinde bilim kurgu türünün ilk örneği olan önemli bir temanın, buluşlarıyla ve araştırmalarıyla kendinin ötesine geçebilen bir adamın örneğini vermiştir. Aynı zamanda gotik roman özelliği taşıyan ve 2073 yılında geçen *The Last Man* adlı eseriyle daha sonraları bilim kurgu türünün sıkça kullanacağı, dünyanın sonunu getiren salgın hastalıkları işleyerek çeşitli çalışmalara ön ayak olmuştur (Baudou, 2005, s.21).

Bilim kurgu türünün bazı deneme yazarlarınca, ustalarından ve öncülerinden kabul edilen bir diğer isim ise Edgar Allan Poe'dur. Edgar Allan Poe'nun bilim kurgu türünün öncülerinden sayılmasının nedeni olarak, devasa büyüklükteki bir yıldızın dünyanın sonunu getireceğini anlattığı *Eiros ile Charmion'un Sohbeti*, 2848 yılında geçen *Mellonta Tauta*, balonla Atlantik okyanusunun aşılmasını anlattığı *Balondaki Ördek*, ilerleyen uygarlıkların yaşadıkları dünyayı kirletmesi nedeniyle dünyanın yok oluşunu anlattığı *Monos ile Una Arasındaki Görüşme*, kuzey kutbunu Halley gezegeninin deldiği varsayımıyla ayı keşfe çıkan bir baloncunun hikâyesinin anlatıldığı *Hans Pfaal Diye Birinin Görülmedik Serüveni* adlı eserleri gösterilmektedir. Edgar Allan Poe'nun adının bilim kurgu türünde anılmasının nedeni olan bu örneklerle çatışmalarla dolu bir masal *Şehrazad'ın Bin ikinci Masalı* ve zaman kaymasını işlediği *M. Auguste Bedloe'nun Anıları* adlı eserler de dâhil edilebilmektedir. Edgar Allan Poe, bir mektubunda devamlı geleceğin hayaliyle yaşadığını öne sürer. Eserlerinin çoğu buna yönelik az sayıda ve karmaşık olsa da izler taşımaktadır (Baudou, 2005, s.22).

Bilim kurgu türünün kurucu kadrosundaki bir diğer isim Jules Verne'dir. İlk romanı olan ve Afrika'da balonla gerçekleştirilen bir keşfi anlatan *Balonla Beş Hafta* adlı eserinin el yazmalarını Hetzel adlı bir editöre teslim etmiştir. Hetzel, Jules Verne'in bu eserini yayınlamakla kalmaz, Jules Verne'i aileler için çıkarılan *Eğitim ve Eğlence Dergisi*'nin yazı kadrosuna dâhil etmiştir. Akabinde Hetzel, 1866 yılının temmuz ayında Jules Verne'in eserlerini yayınlamak üzere oluşturduğu "olağanüstü geziler" adlı projeyi hayata geçirir. Hetzel, iki cilt halinde yayınlanan bu projenin kapsamına ve önemine dair bilgi içeren bir uyarıyı kaleme alır. Hetzel, bu uyarıda yazarının hedefinin modern bilimin birleştirdiği jeoloji, coğrafya, fizik ve astronomiye yönelik bilgileri kısaca özetleyen, kendine has bir cazibeyle yeryüzünün tarihini en baştan oluşturmak olduğundan bahsetmektedir. Eserin asıl önemli, döneminin bilgi birikimlerini kurgu aracılığıyla sürükleyici bir şekle dönüştürerek kapsamlı bir ansiklopedik eser olma özelliği taşıyor olmasıdır. Bu bakımdan Jules Verne'in eserlerinde yer alan kişiler, dünyayı gezen, kâşif özelliği bulunan kişiler olarak karşımıza çıkar (Baudou, 2005, s.23-24).

Jules Verne, bilim kurgu edebiyatına mizahi bilim kurgunun otantik örneklerinden olan *Hector Servadac*, *Meteor Avı* ve *Altalta Üstüste* adlı eserleri kaleme almıştır. Bunun yanı sıra *Buharlı Ev*, *Perdedeki Yüz*, *Prencesin Beş Yüz Milyonu*, *Deniz İstilas* ve *Sonsuz Adam* gibi birçok "fantezi"yi edebiyata kazandırmıştır. Jules Verne'in yaratıcı tarafı bilim kurgu türünün gelişimi noktasına önemli katkılar sağlamıştır (Baudou, 2005, s.25).

19. yüzyılın sonlarına doğru dünya üzerindeki büyük güçler arasında ciddi ekonomik denge değişimlerinin yaşandığı görülmektedir. Bu dönemde dünya çapında ekonomik anlamda olduğu kadar sosyal anlamda da çalkantılar yaşanmıştır. Bu çalkantılı dönem o dönemde yaşayan yazarların kimi zaman ütopyacı bir tavırla kimi zaman geleceğe dair vurgunculuk içeren, çoğunlukla şiddet içerikli eserler kaleme almasına neden olmuştur. Bu bakımdan bilim kurgu türünün asıl yükselip parladığı dönemin yirminci yüzyıl olduğu söylenebilmektedir. Bu türü incelerken döneminin tarihi olaylarıyla bağlantılı incelemek yerinde olacaktır. Brian Stableford, *Science Fiction Between the Wars 1915-1939* adlı çalışmasında bilim kurguyu etkisi altına alan birtakım tarihi olayların yaşandığından söz etmektedir. Etkilerinin tür üzerinde geç görüldüğü söylene de Birinci Dünya Savaşı bu tarihi olaylardan bir tanesidir. Birinci Dünya Savaşı öncesinde verilen

eserlere bakıldığında küresel bir toplumun kurulabileceğine dair duyulan umut savaş sonrasında yerini karamsarlığa ve kötümser bir havaya bırakarak anlamsızlaşmıştır. Bilim kurgu eserleri üzerinde etkisi bulunan bir diğer tarihi olay ise tüm dünyayı etkisi altına alan 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'dır. 1930'lu yıllarda geleceğe dair duyulan umudun yok olması Avrupa'nın geneline hâkim olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın doğurduğu umutsuz ve karamsar tablo ekonomik krizin patlak vermesiyle birleşerek sanatçıların gelecekle ilgili kötümser tablolar çizmesine neden olmuştur (Uğur, 2019, s.26).

Sovyetler Birliği'nde yaşanan devrimin kalıcı duruma gelmesi birlikte toplumcu ve bireyci düşüncelerin çatışma yaşamasına sebep olmuştur. Bu çatışma nedeniyle Olaf Stapledon, Neil Bell gibi isimler dünyada gelecekte yaşanabilecek ciddi savaşların anlatıldığı ürünler vermeye başlarlar. Söz konusu kaotik ortamın bilim kurgu türünü besleyip yirminci yüzyılda artmasına neden olduğu ve türleşmesine etki ettiğini söylemek mümkündür. Ciddi ideolojik kutuplaşmaların ve büyük savaşların yaşandığı bir dönem olan yirminci yüzyıl atmosferi dönemin yazınına önemli ölçüde yansımıştır. 1917 yılı öncesinde Rusya'da ütopyacı bilim kurgular politik fantezilerin ürünüken 1920'li yılların başlarından itibaren halkın içinde bulunduğu koşulları eleştirebileceği veyahut toplumun beklentilerini arttırabileceği düşüncesiyle ütopya fantezileri yazmaları engellenmeye başlanmıştır (Uğur, 2019, s.26-27).

Yirminci yüzyılın ortalarına doğru gelindiğinde özellikle Amerika'da bir ucuz roman furyası başlar. Ucuz roman oluşumunun ve belirli dergilerin bilim kurgu türünün gelişmesi noktasında sağladığı yararın üzerinde durmak gerekmektedir. Amerika'da Birinci Dünya Savaşı ve İç Savaş arasındaki dönemde daha yaygın olan ucuz roman formu milyonlarca kopyalanıp piyasaya sürülmüştür. 1868 yılında Edward Ellis'in *The Steam Man of the Prairies* adlı eserinde yer alan icat öyküleri, Tom Swift serileri ve Horatio Alger'in gençlere yönelik yazdığı ucuz romanlar bu dönemde milyonlarca baskı yapmıştır. Ucuz romanlar, Hugo Gernsback'in 1926 yılında *Amazing Stories* adlı dergiyi yayımlamasıyla birlikte yerini bilim kurgu ve fantezi türlerinde verilen dergilere bırakmıştır (Uğur, 2019, s.27). Fakat *Amazing Stories* dergisinden önce 1917 yılında bilim kurgu yazarı Murray Leinster tarafından yayımlanmaya başlayan *Argosy-all-story* adlı başka bir bilim kurgu dergisi daha bulunmaktadır. 1923'lü yıllara gelindiğinde ve bu yıllarda

yayımlanmaya başlayan H.D. Lovecraft'ın da yazarları arasında bulunduğu *Weird Tales (Acayip Masallar)* adlı dergi de bilim kurgu yazınında yerini alır. Daha sonraları bilim kurgu türünün en bilinen yazarlarından olan Rad Bradbury ilk bilim kurgu öyküsünü *Weird Tales* dergisinde vermiştir (Duru, 1973, s.340).

1937 yılında yazarlık vasfının yanı sıra aynı zamanda bilim insanı olan John W. Campbell *Astounding Science-Fiction* dergisinin hemen ardından bilim kurgu dergiciliğinde önemli bir dergi olan *Analog* dergisini yayımlamıştır (Duru, 1973, s.340). John W. Campbell yönetiminde 1938 yılında *Astounding Science-Fiction* adlı dergi sayesinde Robert A. Heinlein, Isaac Asimov gibi birçok yazar bilim kurgu türündeki kariyerine başlamıştır. Aldiss, bilim kurgu edebiyatının gelişmesinde önemli bir yeri olan *Astounding* dergisini detaylı bir biçimde ele almış ve yaptığı bu incelemede İkinci Dünya Savaşı'nın bilim kurgu türünün seyrini ciddi ölçüde değiştirdiğine yönelik tespitlerde bulunmuştur (Uğur, 2019, s.28-29). Bunun yanı sıra antoloji yazarları da eserlerine unutulacak öyküleri almış ve anahtar terimlerin tasnifini yaparak bilim kurgu türünün oluşumuna katkıda bulunmuşlardır. Bu anlamda ilk bilim kurgu antolojisi olarak karşımıza Donald A. Wollheim'in 1943 yılında hazırladığı *Pocket Book of Science Fiction* adlı antoloji çıkar. İlk dönem bilim kurgu antolojileri arasında Groff Conklin'in *The Best of Science Fiction* (1946) ve Healy ve J. Francis McComas'ın hazırladığı *Adventures in Time and Space* adlı antolojiler sayılabilmektedir. 1960'lara gelindiğinde bilim kurgu türündeki basılan antolojilerin sayılarının arttığı görülmektedir (Uğur, 2019, s.29). Orhan Duru, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bilim kurgu türünde verilen dergilerin arttığını, 1950'li yıllarda özellikle Amerika'da bilim kurgu türünün altın çağını yaşadığını belirtmektedir. Duru, 1950'lerden sonraki dönemlerde birtakım bilim kurgu yazarlarının McCarthy'ciliğin baskısından uzaklaşmak isteyip bilim kurgu türüne adeta sığındığını ve türün gelişmesini sağladığını söylemektedir (Duru, 1973, s.340).

ABD'li senatör McCarthy öncülüğünde başlayan komünizm karşıtı siyasi hareket, muhalifleri Amerikan toplumuna karşı alien (yabancı) olarak göstermektedir. Yerel yöneticiler bu durumla baş edebilecek kadar otorite sahibi değildir. Devlet, Eisenhower yıllarında Amerikan vatandaşlarının yaşam biçimini kollayan bir yapıya sahipti ve vatansızlık kavramı vatandaşlar tarafından sorgulanmamaktadır. Devlet bünyesindeki kurum ve kuruluşlarda komünizm

tarafтары bulunsa da en nihayetinde ordu ¼lkeye sadık bir tavır içerisinde. Bu yıllarda sonrasındaki d¼nemde bilim kurgu t¼r¼ ¼retimi noktasında adeta bir patlama yaşanmıştır. Diğer yandan ¼topya ve distopya t¼r¼yle bireyi ve bireyin ¼zerindeki baskıyı işlemesi bağlamında bir yakınlaşma yaşamıştır. Rad Bradbury bu d¼nemde *Fahrenheit 451*'i, George Orwell *1984*'¼, Anthony Burgess ise *A Clockwork Orange* adlı eseri bilim kurgu yazınına kazandırmıştır (Uğur, 2019, s.30).

1930 ve 1960 yıllarında verilen bilim kurgu eserlerinde teknolojinin ve bilimin b¼t¼n problemlere ¼z¼m ¼retebileceđi anlayışı h¼kimdir. Bu durum Amerikan bilim kurgu yazınında ¼zellikle Vietnam Savaşı'yla birlikte değişmeye uğramıştır. J. G. Ballard'a g¼re, bu tarihlerden sonra Amerikan bilim kurgusundaki teknolojiye ve bilime dair iyimser d¼ř¼nceler yerini k¼t¼mser g¼r¼řlere bırakmıştır. Benzer d¼ř¼ncelerin başka yazarlar tarafından da eserlerine işlendiği g¼r¼lmektedir. Carolyn Rhodes'in belirttiği ¼zere bu d¼nemde bilgisayarların d¼nyayı ele geirebileceğine y¼nelik oluşan korku eserlerde tema olarak yerini almıştır. İngiltere'de bilim kurgu yazınında bilime ve teknolojiye duyulan g¼venin azaldığına y¼nelik konuların işlenmeye bařlandđı g¼r¼lmektedir. Bilim ve teknoloji hayranlığı burada da son bulmuş, yazarlar sosyal bilimlerden daha fazla etkilenmeye başlamışlardır. Devam eden s¼rete *New Worlds* adlı derginin ¼nderliđinde ve imparatorluğun ¼k¼ř¼nden duyulan acıyı yansıtan "Yeni Dalga" (New Wave) adlı bir akım ortaya çıkmıştır (Uğur, 2019, s.31).

1960'lı yıllarda bilim kurgu t¼r¼nde Joanna Russ ve Ursula K. Le Guin'in ¼rnek verilebileceği, kadın yazarların da artış g¼sterdiđi g¼r¼lmektedir. Tarihi 1870'li yıllara dayansa da 1970'li yıllarda salt çocuklar için yazılan bilim kurgu eserlerinin verildiği g¼r¼l¼r. Bu yıllardan itibaren teknoloji aracılığıyla bir nevi ¼retilmiř veyahut mutasyona uğrayarak d¼n¼řm¼ř s¼per insanlar (homo superior) bilim kurgu romanlarındaki yerini almıştır. Yine bu d¼neme damga vuran başka bir kavram ise Michael M. Levy'e g¼re "cyberpunk" (siberpunk) terimidir. Bu eserlerin neredeyse tamamında biyoteknolojiye ve sibernetik alanlarına ciddi bir ilgi bulunmaktadır. Siberpunk t¼r¼n¼n ilk ¼rneđini William Gibson *Neumancer* adlı eseriyle verir. Bu eserde bilgisayar korsanlarının işledikleri siber suçlar işlenmektedir. 1990'lı yıllarda siberpunk'ın yok olduğu duyurulmuş olsa da bu t¼r¼de eserler verilmeye devam edilmiştir (Uğur, 2019, s.31-32).

1996 yılında Dolly isimli bir koyunun kopyalanmasıyla birlikte insan sonrası (post human) fikrini işleyen eserler artmaya başlamıştır. İnorganik yaşam formları arasında gerçekleşen evlilikler, yedek organ temini için üretim makinesi görevi gören çocuklar ve bu yollarla ölümsüzlük arayışı temalar eserlerdeki yerini almaya başlamıştır. 1980’li yılların sonlarına doğru ve 1990’lı yıllarda ekolojik konular da bilim kurgu eserlerinde işlenmeye başlamıştır. Bu eserlerde iklim felaketleri, çevre kirliliği, doğa olayları gibi birçok konu ele alınmıştır. Bunun yanı sıra bilim kurgu yazını, bilim kurgu türünün değişmeyen durağı olmaktan çıkmaktadır. Bilim kurgu türünün işlediği düşünceler; TV, film, bilgisayar oyunu gibi birçok dijital platformda kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönemde ilk kez bilim kurgu yalnızca bir yazın türü olmaktan çıkarak medya ve iletişim araçlarının kendilerine uyarladığı bir malzemeye dönüşmüştür (Uğur, 2019, s.32).

1.2.2. Türk Edebiyatında Bilim Kurgu

Mitoloji ve masal tarzında yapıtları göz ardı ettiğimizde geçmişte benzerleri az sayıda bulunan bilim kurgu edebiyatı, son yüzyılda ortaya çıkmış bir edebi tarzdır. İnsanoğlunun istikbalini merakı ve bilinmeyene ulaşma arzusu ve bilimin ve teknolojinin sınır tanımaksızın yol almasının insan aklında bütünleşmesi ile bilim kurgu doğmuştur. Daha sonraları bilimin ve teknolojinin yazın sahasına girmesi ile bu türdeki eserleri Türk Edebiyatında Orhan Duru tarafından bilim kurgu olarak adlandırılması önerilmiş ve kabul görmüştür (Öner, 2015, s.56).

Bilim kurgunun türünün Orhan Duru tarafından Türkçeye kazandırılma evresi aydınlanma evresi olarak düşünüldüğünde, bilinçten önceki dönemin ilk örnekleri Osmanlı İmparatorluğuna kadar dayanmaktadır. 1800’lü yılların ikinci döneminden Ocak 1973’e değin uzun bir zamanı barındıran dönemde Türk dilinde yayımlanmış, çoğunlukla çeviri yapıtlardan meydana gelen ve çeviri kapsamı dışında ise genel olarak çocuklara hitap eden eserlere rastlanmaktadır. Bu çeviri eserlerinde genellikle Jules Verne başı çekmektedir. 1950’li yıllarda Çağlayan Yayınları tarafından yazar isimleri belirtmeksizin çıkartılan ve on kitaptan oluşan bir serinin ardından 1971 yılında Okat Yayınları’nın yayımladığı on altı kitaptan meydana gelen seriye kadarki süreç uzun bir sessizlik evresi olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde Metin Akat’ın çıkartmış olduğu yerli yapıtta bu tarzın bir adının olduğuna dair belirtiler göze çarpmaktadır. Bilim kurgu türüne yakın hissedenlerin Ankara’da adresi belirtilmiş olan “Science Fiction Fan Kulübü” ile

irtibata geçmesini öneren bir not bulunmaktadır. Asıl aydınlanma evresinin başlangıcı 1 Ocak 1973 tarihinde basılan 256 sayılı numaralı *Türk Dili Aylık Dil ve Edebiyat Dergisi* olmuştur. Orhan Duru'nun bu sayıda "Science-Fiction Sözcüğüne Türkçe Karşılık Arama Denemesi" isimli yazısında tarzın Türkçe karşılığı olan "bilim-kurgu" kavramı "science-fiction" kavramının yanıtı olarak teklif edilmiştir (Öner, 2015, s.57).

Zühtü Bayar, Türk edebiyatında bilim kurgunun başlangıcını Osmanlı döneminden itibaren almanın yanlış olmayacağını söylemektedir. Osmanlı dönemi için aynı zamanda *Yedi Uyuyanlar Efsanesi* gibi İslami kaynakları referans alarak Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sine kadar gidilebildiğini ifade eder. Bayar, Evliya Çelebi'nin *Seyahatname* adlı eserinde bulunan "Viyanalı Robotlar", "III. Ahmet'in sünnet düğünü esnasında Haliç'te beliren timsah görünümdeki denizaltı" ve "Hezarfen Ahmet Çelebi'nin Galata Kulesinden Uçuşu" gibi olaylar Türk bilim kurgusunda Evliya Çelebi'yi ilk bilim kurgu yazarı olarak tanımlayabileceğimizi belirtmektedir. Osmanlı döneminin sonlarına doğru gelindiğinde 1913 yılında Abdülhak Hamit Tarhan tarafından verilen *Tayflar Geçidi* ile Ankara hükümetini yermeye niyetlenen mizahi bir bilim kurgu olan Refik Halit Karay'ın *Ago Paşa'nın Hatıratı* adlı eserleri bilim kurgu türünde verilmiş eserlere örnek olarak gösterilebilmektedir (Bayar, 2001, s.188).

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde 1943 yılında yayımı gerçekleşen ve Dr. V. Bilgin'e ait olan *Rüya mı Hakikat mi?* adlı bilim kurgu romanıyla karşılaşırız. Dr. V. Bilgin'in bu eseri Cumhuriyet döneminin ilk bilim kurgu eseri olmakla birlikte aynı zamanda içeriğinde toplumsal eleştiriye ve savaş karşıtlığını güçlü biçimde işlemeyle "avant-garde" bir özellik göstermektedir. Dr. Bilgin'in ardından Peyami Safa *Cingöz Merih* adlı romanıyla bilim kurgusal tarafının zayıf olmasına karşılık parapsikolojik bilim kurgu türüne yetkin bir eser vermiştir. 1960'lı yıllarda *Cingöz Merih* başlangıçta Milliyet gazetesinde tefrika edilip sonraları kitap halinde yayımlanmıştır (Bayar, 2001, s.188).

Türk edebiyatında 1970'li yıllara gelindiğinde ise bilim kurgu türünde özgün sayılabilen bilim kurgu eserlerine sık rastlanmamaktadır. Sezar Erkin Ergin 1971 yılında Türk edebiyatında ilk bilim kurgu dergisi olan *Antares* adlı dergiyi yayımlar. Derginin yayınlanmasıyla birlikte bilim kurgu türünde eser veren ilk Türk genç kuşağı ortaya çıkmış olur. Zühtü Bayar, Sezar Erkin Ergin, Sönmez Güven,

Giovanni Scognamillo gibi isimler *Antares* adlı bu dergide yazılarını yayımlamaya başlamışlardır. *Antares*'in ardından Selma Mine tarafından *X-Bilinmeyen* adında ikinci bir dergi bilim kurgu sahasına kazandırılır. Bu dergi daha sonra metafiziksel konulara da eğilerek “Saltık bir bilim kurgu dergisi olma” özelliği de edinmiştir. Hemen ardından bilim kurgu türünde verilen dergilerin sayısının arttığı görülmektedir. 1988 yılında *Çağdaş Sanat Bilim Kurgu*, 1989 yılında *Öncü* dergisi, 1996 yılında yayımlanmaya başlayan ve günümüzde de yayın yaşamına devam eden *Atılgan*, 1997 yılında *Nostramo*, 1999 yılında *Ajan Bilimkurgu* adlı çalışmalar bilim kurgu dergiciliğinde yerlerini alırlar. Orhan Duru ve Salah Birsnel'in ve *Türk Dili* dergisinin de desteklemesiyle 1973 yılında “Bilim-Kurgu Özel Bölümü” yayımlanmıştır. Bu yayın edebiyatın tutucu kesiminin bilim kurgu türüne kayıtsız kalamamasına neden olur (Bayar, 2001, s.189).

X-Bilinmeyen dergisinin Türk bilim kurgusuna en ciddi katkılarından biri de yayımlanmaya başladığı 1977 senesinden başlayarak başlattığı muhtelif yarışmalardır. İlk yarışma Eylül 1977'de neticelenen Bilim kurgu Öykü Yarışmasıdır. Birinci olmaya yakışır bir yapıt bulunamamasına karşın ikincilik ödülünü Levent Mollamustafaoğlu'nun *Beyin* isimli öyküsü almıştır. Üçüncülük ödülünü Ahmet Sururi Sezer'in *Deliler Koşuşu* ve Ateşhan Örs'ün *Uzaylı* isimli öyküsü almıştır. 1978 senesinde ise İkinci Bilim kurgu Öykü Yarışması düzenlenmiştir. Yarışmanın birinciliğine bir önceki yarışmanın ikincisi olan Levent Mollamustafaoğlu'nun *Palyaço* isimli eseri alırken Uğur Banoğlu'na ait *Babalar ve Çocukları* ikinciliğe, Orhan Baytan'ın *Evren Üstü ve Evren Altı* isimli öyküsü üçüncülüğe, C. Özkantürk'ün *Karda Kan Damlaları* isimli eseri de dördüncülüğe layık görülmüştür. 1979 senesinde ise Üçüncü Bilim kurgu Öykü Yarışması tertip edilmiştir. Eylül 1979'da neticelenen yarışmada Osman Dinçbaş'ın *Asıl Görev* isimli öyküsü birinci, Ateşhan Örs'ün *Deney Evreni* eseri ikinci, Orhan Baytan'ın *Geleceğe Mesaj* adlı öyküsü de üçüncü olmuştur. *X-Bilinmeyen* dergisinin yayın dönemi süresince Selma Mine'ye ait *Unutulan Gezegen* isimli eser ile birlikte Vargo Statlen'in kaleme almış olduğu *Across the Ages* isimli yapıtı, Erol Tunay tarafından çevrilerek *Asırlar Boyunca* adı altında yazı dizisi şeklinde yayımlanmıştır (Öner, 2015, s.60).

X-Bilinmeyen'in yayın hayatı Aralık 1981'de sona ermiştir fakat Selma Mine'nin gayretleri ile 6 sayı daha yayımlanmıştır. *X-Bilinmeyen*'in ardından

Tuncay Başaran'ın 1978 yılında çıkarttığı *Orion Dergisi*, Bülent Akkoç'un kaleme aldığı *Göktaş* dergisi, Zühtü Bayar tarafından yazılan *Galaksi*, Nisan 1988 tarihli Ekrem Kasım'a ait *Çağdaş Sanat Bilimkurgu Aylık Popüler Dergisi*, Ocak 1989'da Bülent Akkoç tarafından yazı dizisi olarak basılan *Öncü* dergisi ve Bülent Akkoç'un yarı profesyonel olarak yazdığı *Atılgan* yer almaktadır ancak bu farklı çalışmalar süreklilik kazanmayı başaramamışlardır ve 2000'li yıllardan itibaren bilindik bir çalışma bulunmamaktadır (Öner, 2015, s.61).

Editörlüğünü Giovanni Scognamiolli'nin yaptığı *Umutla Yıldızlara Nostromo Bilimkurgu Dergisi* yayın döneminde bir yarışma tertip etmiştir ve bu yarışmada birinciliğe Orkun Uçar'ın *Depo* isimli öyküsü, ikinciliğe Levent H. Şenyurt'a ait *Üçüncü Gün*, Cem Koçak da *Yazılım* isimli eseri ile üçüncülüğe layık görülmüştür. Bu farklı çalışmalar süreklilik kazanmayı başaramamışlardır ve 2000'li yıllardan itibaren bilindik bir çalışma bulunmamaktadır (Öner, 2015, s.61-62).

1990'lı yıllara yaklaşıldığında 1988 yılında İslamcı yazar Ali Nar, *Uzay Çiftçileri* adlı eseri kaleme alır. 1994 yılında Nevra Bucak *Son Güneşin Çocukları*, 1996'da Fatih Çatallar *Dönüşüm* adlı eserleriyle bilim kurgu türündeki yerini alır. 2000'li yıllara gelindiğinde Türk bilim kurgu edebiyatı büyük bir yükseliş yaşar. *Nostromo* ve *Atılgan* dergilerinin yayın hayatına başlamalarıyla birlikte *Son Tiryaki* (1997) adlı eseriyle Müfit Özdeş, *Dağın Ötesi* (1998) adlı eserle Haldun Aydıngün, 1999 yılında *Sahte Uygarlık* ve *Geyşa Android Şirketi* adlı eseriyle Zühtü Bayar gibi isimler art arda bilim kurgu türündeki roman ve öykülerini yayınlamıştır (Bayar, 2001, s. 189-190).

Türk bilim kurgu edebiyatında robotlar, androidler ve siborglar/cyborglar oldukça yoğun kullanılmıştır. Robotların dünyayı ele geçirebileceği, robotlardan daha çok insanla benzerlik gösteren androidler ve siborglar/cyborg teknolojinin gelişkinliğinin bir göstergesi olarak anılsa da bazen insanlarla aralarında doğan rekabet nedeniyle tehdit unsuru olarak da aktarılmışlardır. Toygar Akman'ın *Öbürünkü Sibernetik* adlı romanında insanların ikinci planda kaldığı görülmektedir ve keşifçi siborg astronotların maceraları eserin asıl konusunu oluşturmaktadır. İnsanlardan ayırt edilemeyen siborglardan eserlerden bir diğeri ise *Deney: Onlar Hep Aramızdaydı* adlı eserdir. Çeşitli dergilerde yer alan ve uzay savaşlarını konu alan uzay operası bilim kurgu türü yayın sahasına çok yaygın

olamamış bir dönem oldukça popüler olmasına karşılık uzunca bir süre saygınlık kazanamamıştır. Özlem Alpin'in *Yüreğin Zafere Çağrısı* adlı eseri uzay operası türünün başarılı bir örneği olarak karşımıza çıkar (Uğur, 2019, s.54).

Bilim kurgu edebiyatının yakın dönemdeki yeniliklerinden olan siberpunk/cyberpunk türü bilgisayarlı teknolojilerin yazına yansımaları olarak bilinmektedir. 1980'li yılların sonuna gelindiğinde internetin ve bilgisayarların yaygınlaşmasıyla teknolojinin olumlu ve olumsuz tarafları bilim kurgu eserlerinde ele alınmaya başlanmıştır. Siber saldırıların yarattığı maddi ve manevi zararlar bilim kurgu türünde eser veren yazarların dikkatinden kaçmamış böylelikle eserlerde yerlerini almışlardır. Türk bilim kurgusunda yer alan en başarılı bilim kurgu eserleri siberpunk türünde verilen eserler olarak karşımıza çıkar. *Başkan Oyunu* adlı eseriyle Haldun Aydınğün teknolojinin oluşturduğu sanal dünyaların bireylere olan etkilerini anlattığı bu eseri siberpunk türünde verilen başarılı eserler bir örnek olarak gösterilebilmektedir. Başka bir siberpunk örneği ise Bülent Kayran'ın *Gökruhu* adlı eseridir (Uğur, 2019, s.57).

Türk bilim kurgusunda teknolojinin mühendislik disipliniyle etkileşimi ve faaliyetleriyle günlük yaşama dahil olma konu katı bilim kurgularda işlenmektedir. Katı bilim kurgularda bahsi geçen konu teknolojilerin nasıl işlediğini tüm detaylarıyla anlatır ve gerçekleşme olasılıkları bir nevi hesaplanır. *Zenar'ın Geleceği* adlı kitapta yer alan *Kopyacı* adlı öyküsünde Murat Yılmaz, kopyalama cihazlarının işleyişini ve kütle çekimden ayrı olarak hareket etme olanağı sağlayan cihazın tarifini yapmasıyla bu türün örneğini vermiştir. Murat Yılmaz *Kenan* adlı başka bir öyküsünde uçan ve sıcak gaz ile çalışabilen bir nesnenin tarifini yapmaktadır (Uğur, 2019, s.56).

Erken Cumhuriyet döneminde verilen bilim kurgu türündeki eserlere bakıldığında Cemil Cahit tarafından verilen *Merih'e Seyahat* adlı eser göze çarpmaktadır. *Merih'e Seyahat* adlı eseri önemli kılan unsurlardan biri Jules Verne'in *Ay'a Yolculuk* eserinin bir ileri safhası olmasıdır. Diğer önemli unsur ise yerli bilim kurguda "yabancılarla ilk temas" türünde verilen ilk yerli eser olmasıdır. Cemil Cahit 1931 yılında yayımladığı bu eserinden sonra uzunca bir süre -1971 yılına kadar- eser kaleme almamıştır. Bu tarihlerde Metin Atak, *Arena* ve *Gezegenler Savaşıyor* adlı eserleriyle Cemil Cahit gibi yabancılarla ilk temas konusunu işlemiş fakat uzaylılar bu eserlerde düşman olarak resmedilmiştir. 1970'li

yıllarda verilen az sayıda eserlerden olan ve İbrahim Ethem Vural tarafından kaleme alınan *Feza'da Bir İnsan (Pilot Osman)* adlı eser bilimsel yanlarından ziyade dini unsurların öne çıktığı bir eserdir. Eser, bu anlamda ilk İslamcı bilim kurgu türünde verilen eser olma niteliği taşımaktadır (Uğur, 2019, s.45).

1979 yılında *Uzaylı Bargan'ın Dönüşü* adlı eseriyle Refik Özdek bir ilki gerçekleştirmiştir. Bu eserde barış yanlısı uzaylıların gözünden insanoğlunun hırslı saldırgan yapısı ve dünya medeniyetleri eleştirilmiştir. Bilim kurgu türünün insan merkezci oluşu düşünüldüğünde *Uzaylı Bargan'ın Dönüşü* adlı eser modernist düşünceye karşıt bir tavır takınarak dünya bilim kurgusunda nadir örneklerdendir. Aynı yıllarda çocuklar için kaleme alınan Hadi Besleyici'nin 1976 yılında kaleme aldığı *Ayşe ile Çetin Gezegenler Arasında* adlı romanı da ilkler arasındadır. Eser çocuklara yönelik yazılan ilk bilim kurgu olması ve çocukların rahatlıkla anlayabileceği bir dille yazılarak onların uzay araştırmalarına yönelmesini amaçlaması bakımından ilk olma özelliği taşır (Uğur, 2019, s.45).

Türk edebiyatında bilim kurgu türünde eser veren ve öne çıkan yazarların bir listesi yapılacak olursa şu isimleri saymak mümkün olacaktır: Dr. V. Bilgin, Peyami Safa, Sezar Erkin Ergin, Metin Atak, Selma Mine, Orhan Duru, Dr. Sönmez Güven, Recai Dinçer, Mustafa Yelkenli, Bülent Somay, Dr. Levent Mollamustafaoğlu, Bülent Akkoç, Ekrem Kasım, Doç. Dr. Yalçın İzbul, Metin Demirhan, Nurcihan, Dr. Toygar Akman, Özlem Ada, Orhan S. Şirin, Sabri Gürses (Bayar, 2001, s.189).

1.3. BİLİM KURGU VE FANTASTİĞİN YOL AYRIMI

Bilim kurgu edebiyatı, düşsel edebiyatların içinde büyülü ve fantastik olanla komşudur. Pierre Versins, bu düşsel ilişkiye karşı aralarında komşuluk ilişkisi bulunan bu türler içinde bilim kurguyu “düşsel ama mantıklı tahminler” detayına dahil olmasıyla diğerlerinden ayırmıştır. Büyü ve fantastik edebiyatı, gerçeklerin mantıksız, doğüstü, inanılmaz veya sihirli olanla karışmasını haklı bulmak zorunda değildir. Büyülü olanı ve fantastiği belirsizliklerle tanımlar fakat bilim kurgu kendi örtüsünü sermeden önce mantıklı bir zemine yerleşmelidir. “Bilimsel olmalıdır ya da öyle görünmelidir.” Fantastik ve bilim kurgu türü arasındaki farkı belirgin hale getirmek için fantastiğin büyük örneklerinden ve klasiklerinden biri olan vampiri incelemek gerekmektedir. Gece canavarı olarak bilinen ve

Mitteleuropa batıl inançlarından olan vampir, Richard Matheson tarafından saf bir B-K kişisi olarak verilmiştir. İnsan ırkının beslenmesinde radikal bir değişime sebep olan *Bir Efsaneyim* adlı eserde de vampirliğin işlendiği görülmektedir. İnsan ırkının besleme düzenindeki değişiklik nedeniyle vampire dönüşümü, bilimsel ya da bilimsel görünen açıklamalarla romanı fantastikten bilim kurgu türüne atlatmaya yetmektedir. Buna göre Pierre Versins'in ifadelerinden de yola çıkarak, bir araç olarak kullandığı mantığı devre dışı bırakmadan mantıklı tahminler yaparak, evrende bilinenlerin ötesine geçmeye çalışan bir bakış açısı olarak karşımıza çıkmaktadır (Baudou, 2005, s.10-11).

Fantastik sözcüğü, Latince'de bir sıfat olan "fantasticum" sözcüğünün aracılığıyla Yunanca "görünür kılmak, görünmek, olağanüstü durumlarda kendini göstermek" anlamlarına gelen "phantasein" fiiline uzanmaktadır (Özlük, 2011, s.10). Nuran Özlük *Türk Edebiyatında Fantastik Roman* adlı eserinde sözcüğün kökeniyle ilgili olarak şu ifadeler yer verir:

"Phantasia" bir hayaldir; hayalet, hortlak anlamına gelen "phantasma" gibi. Sıfat olan "phantastikon" yerini ad olan "phantastike: temelsiz şeyler hayal edebilme yeteneği"ne bırakmıştır. "Fantastique" sıfat olarak Orta Çağda kullanılmıştır. Godefroy tarafından ortaya konulan en eski kullanımlarından biri ise "cin tutmuş" anlamına gelmektedir. Bir başka sıfat "fantesieus" "kaçık, aldatıcı" anlamlarına gelir. "Fantasie" klasik Fransızca'da 19. yüzyıla kadar imgelemi belirtir. 1831 tarihli Le Dictionnaire de L'Academie'de fantastique kelimesi "boş düşlere, kuruntulara dayanan; cismani bir varlığı bir gerçekliği olmayan görüntü" şeklinde tanımlanmıştır (Özlük, 2011, s.11).

Eric Rabkin, *The Fantastic in Literature* adlı çalışmasında fantastiğin birçok türde rastlanan bir element olduğunu söylemektedir. Ona göre bu element bizi sorumluluklardan kurtarır ve bir şekilde teselli sağlamaktadır. Fantastik edebiyatının bu noktada bir kaçış ve teselli bulma noktası olduğu düşüncesine Rosmary Jackson'da katılmaktadır. Rosmary Jackson fantastiği, güzel olana ve gerçeğe kaçma şeklinde tanımlamıştır (Özlük, 2011, s.47). Fakat bilim kurgu sırtını bilime yaslamak ve kurgusunu bilimsellik çerçevesinde vermek zorundadır. Fantastik romanın bilimsellikten kaçmak için alanı bulunurken, bilim kurgunun böyle bir girişiminin olması pek mümkün değildir. Çünkü bilim kurguyu bilim kurgu yapan bilimsellik temelinden yola çıkmasıdır.

Bilim kurgu romanlarında belirlenen her tanı ve tasarı olanaklılık koşulları içerisinde verilirken fantastik romanda durum böyle değildir. Fantastik roman okuyucusunun gerçek dünyayla kurduğu mantıksal bağı sarsma üzerine kuruludur.

Okuyucu fantastik romanda gördüklerine mantıklı bir açıklama getiremeyeceği için sarsıntı yaşamaktadır. En nihayetinde fantastik türünün temelinde de bu yatmaktadır. Fantastik olan Aydınlanma düşüncesine karşılık aklın üstünlüğünü reddeder ve akıldışılığı temsil etmeyi yeğlemektedir. Bilim kurgu türü her ne kadar dünya dışı evrenlerden ve farklı zaman boyutlarından söz etmesiyle, onları dönüştürmesiyle fantastikle benzeşiyor olsa da fantastik daha çok geçmiş zamanı işaret eder ve gizemi daha yoğundur. Aynı zamanda sonu öngörülemeyen ve tekrarı mümkün olmayan anlatılardır. Bu yönüyle okurda korku ve kaygı oluşturabilmektedir. Bilim kurgu ise her zaman geçerli olmasa da büyük çoğunlukla iyi bir geleceği tasarlayan gelecek anlatıdır. Bu bakımdan gerçekliklerden beslendiği kadar gerçeklere olan saygısını da korumaktadır. Fakat fantastik bu gerçeklerle çoğu zaman alay etmeyi yeğler, varsayımların kurgulanmasından ziyade ihlal edilmesiyle de ilgilenmektedir. Bilim kurgu imkânsız olanı işlemez. Dünya dışı şeyleri kurguluyor olsa da bir şekilde spekülasyon olarak mümkünlük de içermektedir. Bu anlamda çıktığı merkezden ne kadar uzaklaşırsa uzaklaşsın, sınırları ne kadar zorlarsa zorlasın merkezle olan arasındaki bağı koparmamaktadır. Bilim kurgu sorduğu soruların cevaplarının peşindedir ve zihinsel ilkelere dayalıdır (Aslan, 2010, s.23-24).

Bilim kurgu ve fantastik romanları birbirinden ayıran net farklılıklar bu tarzları ayırt etmemizi basitleştirmektedir. Bilim kurgunun bilimsel içeriğe sahip olması, bilimsel doğruları temel alması neden-sonuç ilişkisine dayanması gibi faktörler fantastik romanlar için mevzubahis değildir. Fantastik romanlar psikoloji/psikiyatri bilim dalından beslenirken bilim kurgu romanları astronomi, kimya, fizik bilhassa kuantum fiziği ve matematik alanlarının bilgilerinden beslenir. Bilim kurgu romanını hızlı bir şekilde ilerleyen teknoloji desteklerken fantastik roman mitoloji, masal, destan, efsane, halk hikayelerinin öğelerinden faydalanır. Fantastik roman yoğun bir şekilde geçmişe ve şimdiki duruma odaklanırken bilim kurgu geleceğe odaklanmaktadır. Şu andaki dönemden ya da geçmişten söz edilirken gerçekleşen fantastik olaylar ve kişiler bilimsel terminoloji veyahut teknolojinin yardımı ile izah edildiği takdirde bu da bilim kurgunun sınırları temel alınarak araştırılmalıdır. Fantastik ve bilim kurgu eserlerinde yazar okuyucuyu huzursuz etme yahut kararsızlığa düşürme gayesi izlese de bilim kurguda olayların

bilimsel bir karşılığı bulunmaktadır ve bilimin yardımı ile izah edilebilmektedir (Özlük, 2011, s.33).

Kingsley Amis'in ifade ettiği gibi bilim kurgu edebiyatı, bilim ve teknik dalındaki yeni icatlara ve hipotezlere dayanarak geliştirilmiş kurgusal temalarla şekillendirilen öyküler ve romanlardır. Hikâyelerde bahsi geçen teknolojik ilerlemeler henüz gerçekleşmemiş olabilir fakat gelecekte gerçekleşme ihtimali varsa bir problem yoktur. Michel Butor, bu durumu bilimin izin verdiği seviyede olası olanı işleyen bir yazın ve hakikat ölçüsünde tutulmuş bir hayalcilik olarak tanımlayarak muhtemelen en uygun tarihi ifade etmiştir. Temel olarak bilim kurgu modern bazı doğruları alarak gelecekte ve farklı dünyalarda bunları hayal gücü ile genişletir. Bu sebeptir ki bilimsel doğrulardan ve dönemimizin hakikatlerinden büsbütün kopmamaktadır (Özlük, 2011, s.29-30).

Heinlen, bilim kurgu yazınının en saçma ve bayağı olanı işlemesinin normal olduğunu savunur, bunun nedeni bilim kurgu türünün iyileştirici bir yanının olmasıdır. Nitekim bilim kurgu, evrende her şeyin değişebilir olduğu varsayımından yola çıkarak tasarımların olanaklı olmasıyla ilgilenir. Pohl, çağımızdaki dünyanın en temel gerçeğinin değişim olduğunu ve bütünüyle bu değişim ile alakalı olduğunu ifade etmiştir. Landon ise bilim kurgunun tüm bu yazarların herhangi birinin ortaya koymadığı yönü olan, inandırıcı bir güce sahip olduğunu belirtir ve köklü ya da hızlı fark etmeksizin zamanla, kademeli bir şekilde dünyanın en net değişimle idrak edilebileceğini savunur (Özlük, 2011, s.31).

Ömer Türkeş, "Bilim Kurgu ve Fantazyanın Türkçe Sınırları" adlı panel konuşmasında, korku, fantazy ve bilim kurgu türleri arasında karışma ve geçişme noktaları olduğundan bahsetmektedir. Bahsi geçen türlere dar çerçevelerle yaklaşıldığı zaman karşımıza bir eser çıktığında hangi türe gireceğini belirleme noktasında sıkıntılar yaşadığını belirtir. Eleştirmenlerin ve araştırmacıların bu kategorize etme girişimlerinin nedeni türlerin kolay anlaşılmasını sağlamak olarak gösterilmektedir. Fakat bu durum anlamayı kolaylaştırdığı kadar da özgür düşünmeyi engellemektedir (Türkeş, 2015, s.141).

Levent Şenyürek ise aynı panel konuşmasında bilim kurgu ve fantastik türünün net sınırlarla çizilebileceğini ifade etmektedir. Ona göre bir kitap fantastik olmasının yanı sıra aynı anda korku ve savaş romanı olabilmektedir fakat bir eser

aynı anda hem fantastik hem de bilim kurgu olamamaktadır. Bilim kurgu fantastik unsurlar içerebilir fakat bunlar rasyonelleştirilerek verilmelidir. Fantastik unsurlar ancak rasyonelleştirildiği takdirde bilim kurgu halini almaktadırlar. Aksi takdirde bu türün bilim kurgu olduğu söylenememektedir. (Şenyürek, 2015, s.142-143). Solaris'in yazarı Stanislaw Lem, "Bilim-kurgu türünde açıklanamaz mucizeler olmaz." ifadelerini kullanmıştır. Zühtü Bayar, "Gerçekçilikle sınırlandırılmış bir düşümlük, yarını kestirmeye çalışmak, bilim ya da teknoloji temelli bir zihinsel tasarım, henüz gerçekleştirmemiş ve bu tasarım da bir sanat formu içinde sunuluyorsa bu bir bilimkurgudur." Tanımlamasını yapmıştır. Türk edebiyatında bilim kurgunun babası olarak anılan Orhan Duru ise "bilim-kurgunun olması olası olan şeylerle uğraştığını" söylemektedir. Tüm bu tanımlar gibi birçok tanımlamalarda bilim kurgunun gerçekleşmesi mümkün olan tahminler ve öngörüler üzerine kurulu olduğundan bahseder (Şenyürek, 2015, s.144).

Bilim kurgunun ve fantastiğin genel hatlarıyla birbirine benzer ve farklı yönleri çizilmiş olsa da hala söz konusu komşu türler ile ilgili tartışmaların devam ettiği görülmektedir. Bu durum postmodern dönemde metinler arasında keskin sınırların belirlenemediğini ve salt bir kuralcılığın kabul görmediğini göstermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

BİLİM KURGU ROMANININ KURGU UNSURLARI VE ANLATIM TEKNİKLERİ

2.1. BİLİM KURGU ROMANINDA KİŞİLER

Bilim kurgu türünde verilen eserlerde kişiler kadrosuna yarı insan yarı robot olarak nitelendirilen Cyborglar, yapay zekâya sahip robotlar veya bilgisayarlar, insanların yarattığı insanlar yani klonlar gibi teknolojik varlıkların yanı sıra insan üstü olarak tanımlanan başka gezegenden gelen uzaylılar, ölümsüzler, mutasyona uğrayan varlıklar vb. de dahil olmuştur. Yeni tür varlıkların eserlere girmesiyle kişiler kadrosu zenginleşmiştir. Eserlerde yer alan türler geleceğin senaryosunu belirlemede önemli rol oynamaktadır. Robotların veya uzaylıların istilası gibi farklı varlıkların iyi ya da kötü olması eserin temelini oturtmada önemli rol oynar. Romanda bulunan baş kişilerin hayatı dışarıdan veya içeriden gelen etmenler tarafından yönlendirilmiş ve böylelikle nihai sonuca ulaşılacak hedeflenmiştir. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte insanların yaşam standartları da değişim göstermiştir. Bununla birlikte günümüzde kullanılan cihazlarda veya programlarda yapay zekâlar görülmektedir. Çeşitli firmaların geliştirdiği cihazlar sayesinde günümüzde kısıtlı dahi olsa birçok fonksiyonu yerine getirebilen, hatta sohbet edebilen yapay zekâlar bulunmaktadır. Yapay zekâların günlük yaşama girmesiyle birlikte insan ırkına karşı gelmeye başlayacakları veyahut kendilerinin daha üstün olduğunu ileri sürecekleri gibi komplo teorileri de gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Modern dönemle beraber yeni icatların ortaya çıkması insanoğlunun yaşamını kolaylaştırmış ancak aynı zamanda korkmalarına da sebep olmuştur. Bilim kurgu eserlerinde de oldukça fazla yer verilen bu konu, geleceğe uyarlandığında kehanete dönüşmüştür. Bunun gibi teknolojik varlıkların yanı sıra dünya dışında ya da farklı galaksilerde yaşayan canlıların var olup olmadığı hakkında kesin bir bilgi yoktur. İhtimal olarak değerlendirilen uzaylıların varlığı bahsi, birtakım kehanetlerde bulunmasına sebep olmuştur. Teknolojik/gelişmiş toplumların programlanmış gelecek inşa edecekleri yeni türlerin ortaya çıkması ütöpik veya distöpik olarak aktarılmıştır. Bilim ile ilgili değerlendirilen birçok konu, gelişmenin yanında korkuyu da beraberinde getirmiştir. Buna teknolojik gelişmelerin yan etkisi gibi bakılabilmektedir. Bu korku bilim kurgu eserlerinde sıkça yer almıştır.

2.1.1. Gerçek Kişiler

Eserin temelini oluşturan unsurlardan biri olan kişiler kadrosu, bilim kurgu romanlarında çeşitlilik göstermiştir. Geleceğin konu edildiği bilim kurgularda insansı veya insan dışı varlıkların da esere girmesi söz konusu olabilmekte fakat bunun yanı sıra gerçek kişilerin de bilim kurgu romanlarında kullanıldığı görülmektedir. Bilim kurgu eserlerinde teknoloji sayesinde ortaya çıkan yeni türler ve dünya dışından gelen yeni türler dışında gerçek kişilere de yer verilmiştir.

Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı romanının şahıs kadrosu oldukça geniş ve kalabalıktır. Romanda yer alan kişilerin psikolojik durumları da yansıtılmıştır. Ayhan Timir'in kız kardeşi Aylin Timir, Kudu Bar'da çalışmaktadır. Siyaha yakın koyu kahverengi gözlü ve uzun saçlı olan Aylin ile Ayhan arasında yedi yaş fark vardır (Yemni, 2004, s.40-43). Kendisi gibi Kudu Bar'da çalışan erkek arkadaşı Serdar İpekçi, çalıştığı yerden mal çalarak Aylin'in başını derde sokmuştur. Bunun üzerine ağabeyine sığınan Aylin, Ayhan sayesinde ilkokul arkadaşı Nilüfer'in yaşadığı Berlin'e girmiştir. Olayların tekrarlanmaması için Aylin birkaç yıl ortalıkta görünmemeye çalışmıştır. Daha sonra Aylin, Macar asıllı Alman uçak mühendisi Atila Györ ile evlenerek çocuk sahibi olmuştur (Yemni, 2004, s.69). Ayhan bir ölümsüz olmasına rağmen kız kardeşi ve annesi sıradan bir insan gibi tasvir edilmiştir.

Toso Dağın Ötesi adlı eserde uzaylıların insanların genetiğiyle oynamasıyla ortaya çıkan bozulmalar sonucu bir yok oluşa karşı karşıya gelmesi anlatılmaktadır. Toso'nun genetik yapısında meydana gelen bir mutasyon onun normal insan haline dönüşmesini sağlamıştır. Toso, geri kalan insanları kurtaracak bir kahraman modeli olarak tasvir edilmiştir. Joseph Campbell'in *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* adlı eserinde bahsedilen "Yola Çıkış", "Erginlenme" ve "Dönüş" maceraları, Haldun Aydıngün'ün eserinde de görülmektedir. Toso'nun genetik yapısında meydana gelen mutasyon sonucu yola çıkması, çıktığı yolculukta yeni bilgiler edinmesi ve keşifler yapıldıktan sonra da geri dönmesi kahraman Toso'nun yolculuğuna örnek gösterilebilir. Onun keşifleri sayesinde insanlık kurtuluşa ermiş ve yıllar sonra Toso'yu bir kahraman olarak anmışlardır.

Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* adlı eserinde baş kişi olan Caner'in bulunduğu kozada oluşan teknik bir arıza yaşanan her şeyin bir hayalden ibaret

olduğunu fark etmesini sağlamıştır. Caner'in yolculuğu zihinsel olarak gerçekleşmiştir. Gerçek dünyaya geri dönüşler yaparak çevresindeki insanları uykudan uyandırmıştır. Her iki eserde de baş kişiler, birer kahraman yani kurtuluşu getiren kişiler olarak tahayyül edilmiştir.

Sahte Uygarlık'ta Dünyalı olan Mendra, ince yapılı, orta boylu ve esmer biridir. Saçları yaşına göre erken dökülmeye başlamış olan Mendra, konuşmaktan çok düşünmeyi sevmektedir. Eserin dönemine göre antikçağ oyunu olarak nitelendirilen satranç oyununu oynamayı çok sevmektedir (Bayar, 1999, s.12). Annesi ve babası gibi kendisi de Dünyadaki K-516 isimli köyde doğmuştur. Mendra iyi bir eğitim almış ve köy başkanlığı makamına kadar yükselmiştir (Bayar, 1999, s.13). Herkesin yardıma koşan, iyi niyetli bir insandır. Eserde arkeoloji öğrencisi olan Vera König, Mendra gibi Dünyalı'dır. Vera, uzun altın sarısı saçlı, zayıf, iri mavi gözlüdür (Bayar, 1999, s.93). Bilim kurgu eserlerinde Dünyadan, Marstan ve diğer birçok gezegenden roman kişileri vardır. Yeni türlerin üretimi dışında eserlerde gerçek kişiler de bulunmaktadır.

2.1.2. İnsan Yapımı İnsanlar (Klonlar), Mutasyon

Umut Altın'ın *Köprüaltı* isimli *Yüksek Doz* serisi içinde yer alan kısa romanında mutasyon geçiren yeni bir tür bulunmaktadır. Eserde Ex2 ve Kd, Franklyn Köprüsü'nde farklı bir canlı türü olan Sacaromy ile tanışmışlardır. Sacaromy, homo sapiens değildir. Saccharomyces cerevisiae, kendi atalarına verilen isimdir. Saccharomyces cerevisiae, şarap, ekmek ve bira yapımında kullanılan bir maya türüdür ve Sacaromy sinir sistemine sahip olan tek mantar türüdür (Altın, 2017, s.120-121). Köprüaltı'nda bilgisayar sisteminin üzerinde bulunan bir mantar olarak görünmektedir. Franklyn Köprüsü'nde bulunan bir mayanın evrim geçirerek sinir sistemi olan bir canlıya dönüşmesi ve orada bulunan bilgisayarın üzerinde yaşamını sürdürmesi yeni bir türün varlığına işaretler. İnsanlar gibi düşünebilen bu canlının bilgisayar sistemini de kontrol edebildiği görülmektedir. Çift bilince sahip tek canlı çeşidi olan Sacaromy yeni bir canlı türü olarak gösterilmiştir. Bu kimlik bölünmesi yaşayan yapay zekâ birbiriyle savaş halindedir. Roderick ve Sacaromy olarak ikiye bölünen bilincin biri kötüyü diğeri iyiyi temsil etmektedir. Mayanın evrim geçirerek bilgisayar sistemine erişim sağlaması buradan kaynaklanmaktadır. Sacaromy kendisini bu sistemin üzerine

kurulmuş mantar olarak tanımlarken, Roderick ise altında bulunan yapay zekâ olarak tarif edilmiştir.

Özlem Alpin Kurdoğlu'nun kaleme aldığı *Son Cephede Şafak* eserinde Ellen Ripley adında gerçek roman kişininin tıpa tıp benzeri bir klonu bulunmaktadır. Ripley'in kısaltması olan Rip ismini kullanan bu klon, seksen yıl önce Birleşmiş Sistemler Askeri Kuvvetleri'nin Fury-161'den aldığı kan örneği ve yaratık genomunun birleşiminden oluşmaktadır (Alpin, 2003, s.191). Rip, yaratıkları kuyruğundan tutup savurabilecek kadar insanüstü bir güce sahiptir. Ayrıca vücudunda bulunan yaratık genomu sayesinde böceklerin kanlarında bulunan asitten etkilenmemektedir. Bilim kurgu serisinin ikinci ve üçüncü romanlarında, Ellen Ripley'in kızı Jake Logan'ın Equidnuslar tarafından yapılan klonlarından bahsedilmektedir. Equidnus Sistemindeki teknoloji sayesinde tek bir kirpik tanesinden bile klon yaratılabilmektedir.

Yüreğin Zafere Çağrısı'nda bulunan ilk klonu Karalee, Logan'dan on santim uzun ve daha kaslıdır (Alpin, 2003, s.68). Vahşi ve saldırgan olmasına rağmen kronolojik yaşı yedi olduğu için yüzü küçük bir çocuğuniki anımsatmaktadır. Serinin üçüncü eseri *Alacaşafağın Rengi*'nde Logan'ın değişime uğramış klonal kopyalarından Aura bulunmaktadır. Yetiştirilen klonlar, genlerini Logan'dan alsa da ona düşman olarak yetiştirilmişlerdir. Ancak Aura okuma, bilgisayar kullanma ve araştırma gibi itaat dışı yeteneklerini kullanarak Equidnusların elinden kaçıp, onların düşmanı olan Dawnianlara sığınmıştır. Aura on üç yaşında olmasına rağmen General Sinnon'un büyüme hızıyla oynanan hormonal manipülasyon yöntemleri sebebiyle yirmi yaşında göstermektedir (Alpin, 2005, s.259). Klonlar orijinallerine çok benzese de tamamen aynı değildir. General Sinnon'un elinde yaklaşık iki katı hızla olgunlaştırılmış, sıkı bir askeri eğitimden geçirilmiş, en küçükleri altı yaşında olan elli dört yeni klon bulunmaktadır.

Ellen Ripley'in, asit kanlı yaratıklarla savaşırken aldığı yaralar, kızı Jake Logan'ın genetiğinde mutasyona sebep olmuştur. Normal insanlarda XX genlerine sahip olanlar dişi, XY genlerine sahip olanlar erkek geni sınıfına dahildir. Logan ise geçirdiği mutasyon yüzünden XND adlı gen grubuna girmiştir. XND gen grubundakiler tıpkı bir vampir gibi insanüstü güce sahiptir ve bu sebeple de yırtıcı

gen olarak adlandırılmaktadır (Alpin, 2005, s.247). Küçükken tokat atarak arkadaşının kulak zarını patlatan Logan, gücünü kullanmamayı seçmiştir.

Alacaşafağın Rengi adlı eserde kişiler kadrosuna vampirler de dahil olmuştur. Mitolojik anlatılarda da sürekli söz edilen vampir ırkı, insanların kanlarıyla beslenen, yaraları çabuk iyileşen, güneş ışığından saklanarak yaşayan ve bünyesinde insanüstü güç bulunduran yaratık olarak tasvir edilmiştir. Gotik anlatılarda sıkça karşılaşılan bu tür, bilim kurgu kaynakları içerisinde de yer almıştır. *Komplike Dergisi*'nde bulunan *Arkın Gelişin*'in "Vampir Hastalığı:Porfiria" adlı makalesinde Porfiria hastalığının bir çeşit kan zehirlenmesi sonucu ortaya çıktığından bahsedilmiştir. Geçmişte bu hastalığa sahip insanların, güneşe karşı duyarlı olması ve kan içmeye meyilli olması vampir efsanelerinin yayılmasına yol açmıştır (Gelişin, 2019, parag.1).

Eserde Hematofil olarak da adlandırılan vampir türü, besin kaynağı olarak gördüğü insanlarla bir arada ve barış içinde yaşamaktadır. Vampirler, Dawnianların icat ettiği vişne sütü sayesinde insanların kanlarını emmeye ihtiyaç duymamaktadırlar. Yuna yerleşiminde hayatını sürdüren vampirler, kan içmedikleri ve ölmedikleri için nüfuslarında herhangi bir değişim yaşanmamaktadır. Vampirlerin görüntüsünde, dönüşüme adım attıktan sonra hiçbir yaşanma belirtisi görülmemektedir (Alpin, 2005, s.35). Vampirlerin insanüstü güç, hız ve ölümsüzlük gibi hepsinde bulunan yetenekleri dışında düşünce okuma gibi telepatik becerilere sahip olanları da bulunmaktadır (Alpin, 2005, s.228-229).

Yuna gezegeninde ikamet eden yedi yüz yaşındaki vampir Starrow, sosyal yönden zayıf, tek başına vakit geçirmeyi seven bir işçidir. Arz gezegeninin yerel tarihi ile on sekizinci yüzyılda doğan Starrow, yirmi dört yaşındayken Moonriser adlı bir vampir tarafından dönüştürülmüştür. Starrow dönüştüğünde, evrende teknolojik imkânlar oldukça ilkelidir. Arz gezegeninin yok olmasından sonra Dawnianların yardımı ile Yuna'ya yerleşmiş ve burada yaşamını sürdürmeye başlamıştır (Alpin, 2005, s.35-36).

Abilos gezegeni kalabalık bir vampir nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır. İlk çağlarda insanlar ve vampirler arasında uzun soluklu savaşlar yaşandığı için aralarında düşmanlık kültürü oluşmuştur. Her iki tarafta zaman zaman birbirine üstün gelmiş, daha sonra vampirlere etkin bir biçimde karşı koyabilen psikolojik ve

fiziksel özelliklere sahip bir insan genotipi ortaya çıkmıştır. Bu mutasyona uğramış insanlar ise vampir avcılarıdır. Vampir avcıları sayesinde insanların cephesi üstün gelmiş ve bu güç dengesi insanların lehine dönünce vampirler, Dawnianların yardımıyla Abilos'u terk etmiştir (Alpin, 2005, s.166-167). Kızıl saçlı, uzun boylu, koyu yeşil gözlü, yirmili yaşlarında gösteren vampir avcısı Turka, atletik vücut yapısına sahiptir ve görevi ise vişne sütü ile beslenmeyi reddeden asi vampirleri avlamaktadır.

Eserde yer alan diğer bir mutant türü de Nouran gezegeninde yaşayan Adia'nın Çocukları'dır. Adia'nın Çocukları, Luminesse galaksisindeki birden fazla gezegenden ayrılarak bir araya gelen fertlerden oluşmaktadır. Dikkat çekecek derecede ince yapılı, hızlı hareket edebilen, kemer burunlu, iri kahverengi gözlü kadın ve erkeklerden oluşan bu ırkın tipik özelliği, hüznü ve sakin bakışlara sahip olmasıdır (Alpin, 2005, s.99). Adia'nın Çocukları'nın, beyinlerini odaklayarak kendilerini savunmak için kullandıkları bir nöronik kontrol alanı oluşturma yetenekleri bulunmaktadır (Alpin, 2005, s.72). Weihano adı verilen bu nöronik savunma sistemi, göz teması kurulduğunda karşısındakinin sinir sistemine hasar verebilecek düzeydedir. Adia'nın Çocukları'nın ataları Luminesse galaksisindeki Adiava isimli gezegende yaşamaktadır. Gezegen nükleer güç reaktörü ve yakın bir gezegende çıkan savaş sonucu yaşanılmaz hale gelmiştir. Adiava'dan küçük, daha verimsiz ve galaksinin merkezine uzak Adiava'dan daha uzak bir gezegene göç etmişlerdir. Verimsiz olan toprağı ekerek ailelerini doyurmaya çalışan Adialılar zamanda Bela adını verdikleri bir çeşit mutasyonla karşılaşmışlardır. Doğan çocuklar normal kavramına yabancı olarak iri kahverengi gözlü, ince yapılı ve kemer burunlu olmaya başlamıştır. Bunun nedenini araştıran bilim insanları savaştan bir yıl kadar önce Adiava adlı gezegene bir göktaşının düştüğünü öğrenmişlerdir. Bu göktaşının bulunduğu yerden elde edilen nükleoliksi isimli madde, birçok bitkide denenmiş ve bitkilerin de mutasyona uğradığı görülmüştür. Normal insanlar tarafından dışlanan bu mutantlar, ölü bir gezegende bulunan terk edilmiş uzay limanlarından birindeki ticaret gemisini çalıştırıp şu anda buldukları gezegene gelmişler ve yaşamlarını burada sürdürmeye başlamışlardır (Alpin, 2003, s.283-288).

2.1.3. İnsanüstü Varlıklar (Uzaylılar)

İnsanoğlunun evrende yalnız olmadığı geçmişten itibaren gelen bir görüştür. Farklı gezegenlerde bakteriyel varlıkların incelenmesiyle yapılan Dünya dışı yaşam arayışı, uzayda hayat olasılığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların uzayı gözlemlemesi bakterilerle sınırlı değildir. Yaşanabilir gezegenleri keşfetmek ve uzayı anlayabilmek için birçok araştırma yapılmış ve uzaylı yaşam formları da bu araştırmalara dahil edilmiştir. Aksini savunanlar olsa da gelecekte uzaylılarla tanışma ihtimali tartışılmıştır. Varlıkları henüz kanıtlanmamış olan uzaylılar hakkında birçok teori ortaya atılmıştır. Bazı araştırmacılar uzaylıların varlığını inkâr ederken bazıları gizlendiklerini öne sürmüştür. Evrenin büyüklüğü göz önüne alınırsa, Dünya benzeri yaşam alanlarının bulunma olasılığı yüksektir fakat günümüz şartlarında uzayda ulaşım uzak mesafelerde imkânsız olduğu için farklı bir ırkla karşılaşma olasılığı da insanlık açısından düşüktür. Mevcut gelişmeler ışığında, insanların bu mesafeleri kat etmesi mümkün görünmese de teknoloji bakımından ilerlemiş bir uzaylı ırkının dünyayı ziyaret edebilme ihtimali pek de uzak değildir. Bu sebeple gelecekte böyle bir davetsiz misafir ile karşılaşma olasılığı düşünülmüş ve bu olasılık bilim kurgu eserlerine de yansımıştır.

Yüksek Doz serisinin *Gelecek* adlı eserde Funda Özlem Şeran'ın yazdığı *Phobos* adlı kısa romanda insan üstü bir varlık olan uzaylı türünden bahsedilmiştir. Eserde iki yıldızın arasında dönen Yuva adlı uzaylı ırkın yaşadığı bir koloni vardır. Kısa romanda karşılaştığımız bu tür Star Trek'te yer alan Borg ırkına benzemektedir. Halil Furkan Türkmen'in Bilim Kurgu Kulübü sitesinde bulunan "Star Trek'in Asimile Edicileri: Borg" başlıklı yazısında Borg ırkının tek bir merkezden yönetildiğinden ve zihin yoluyla birbirlerine bağlı olduklarından bahsetmiştir (Türkmen, 2016, parag. 2). *Phobos*'taki uzaylı ırkı tıpkı Borg'lar gibi bir sisteme bağlı olarak hareket etmektedirler. Onlar için ben değil biz kavramı vardır. Eserde bu varlıklar için milyonlarca hücrenin tek bir bilinçle devindiği her şeyi gören, duyan ve bilen bir zihinle, edinilen görüntülerin, seslerin akışla paylaşıldığı bir sistemden söz edilmektedir. Eserin baş kişisi olan bu varlık, Akış ile olan bağlantısını kaybettikten sonra düşüncenin, görüntünün, sesin olmadığı koca bir boşlukta kaldığını düşünmüştür. Akış ile bağlantısı ilk defa koptuğu için düşünce akışı yerine kelimeleri tercih etmek zorunda kalmıştır. Bağlantıyı

sağlamaya çalışırken insanlardan kalan kitapları incelemeye başlamıştır. Kısa bir süre içinde farklı dilleri bile çözümleyebilecek bir yeteneğe sahiptir. Eserde insanların ben olgusunu kullanmasını, Tanrıya inanmasını, yaşamak için yemeğe ihtiyaç duymasını, akıllarının hasta olabildesini ve vücutlarının narin bir anatomiye sahip olmasını yadırgamıştır; çünkü onun ırkı, ortak bir zihinle ve biz olarak hareket etmektedir. Akışla bağlantısı kesildikten sonra kitapları okuyarak sessizliğin daha dayanılır bir hâl aldığından bahsetmiştir. Yani asıl zihinden ayrılmış olan bu zihin hâlâ işlev görmeye devam etmektedir (Şeran, 2017, s.184).

Kendilerini evrimin ve uygarlığın son basamağı olarak nitelendirmişlerdir. Borg ırkı da kendi biçimlerinin kusursuz olduğunu düşünmektedir (Türkmen, 2016, parag. 2). Eserde yer alan Uzaylı türü, insan ırkını aciz görmüş ve eleştirmiştir. İnsan ırkının bu yeni türle etkileşimi canlı olarak gerçekleşmemiş ancak baş kişi olan uzaylı, kitapları okuyarak insanoğlunu analiz etmiş ve tanımaya çalışmıştır. Yok olmuş insan türünü incelemek için Mars'ın uydusu olan Phobos'a gelmiştir.

İstasyonda bulunan banyoyu incelemek için dar kapıdan geçerken bedenini uyum sağlaması için küçülmüş ve içeriye girdikten sonra bedenini tekrar eski hâline getiren uzaylı, bedeninin formunu değiştirebilmektedir. Vücudu türdeşleriyle aynı renksiz ve şeffaf bir yapıdadır (Şeran, 2017, s.184). Hücre kopyalanmasına elverişli olan bedenlere sahiptirler. Bu sebeple bedeni bu işlem devam ederken irileşmiş, gelişmiş ve değişmiştir. Okuduğu kitaplardan etkilendiği için vücuduna eskisi kadar hükmedememeye başlar ve banyo olarak kullanılan alana girerken vücudunu küçültemez bir hale gelmiştir. Vücudun kütlesi yerine açı ve duruşu değiştirerek girdiği banyoda, kendisinde bazı değişiklikler gözlemlemiştir. Bedeninin rengi koyu griye dönüşmüş, daha esnek ve sağlam bir hâl gelmiştir. Şekil değiştirebilen vücudu, ayna karşısında okuduğu eserlerdeki canavarların formlarına bürünmüştür (Şeran, 2017, s.190). Tek bir zihinle hareket eden ve insani duygulardan bihaber olan bir ırk bile kitapların ve yalnızlığın etkisinde kalmıştır. İnsanlar gibi öfke, kıskançlık vb. duyguları hissetmiştir.

2.1.4. Yarı İnsan Yarı Robot (Cyborg), Robotlar

Yarı insan yarı robotlar, cyborg olarak adlandırılmaktadır. Cambridge Dictionary'de "Cyborg" sözcüğü, bilim kurgu eserlerinde yarı insan yarı robot olan yaratıkları karşılamak için kullanılmıştır. İnsanların vücut parçalarının yapayları ile

değiştirilmesi gelecekte gerçekleşebilecek bir teori olarak ortaya atılmaktadır. Günümüzde yapay organlar yapılmaya başlanmıştır. Engelli insanlar için yapılan yapay uzuvlar bu teknolojinin ilk adımları olarak görülebilir. Yapay zekaya sahip protezler gün geçtikçe gelişim göstermektedir. Gelecekte ise bunların yerine daha profesyonel cihazların kullanılacağı düşünülmekte ve hatta gerçek uzuvlardan bile daha işlevsel bir durumda olabileceği görüşü de ortaya çıkmıştır. Bilimi ilgilendiren cyborgların bilim kurgu eserlerinde de yer aldığını görmekteyiz.

Cyborg bahsini ele alan yazarlardan biri Barış Müstecaplıoğlu'dur. *Osmanlı Cadısı* romanında Kemal'in arkadaşı Okyanus'un evde çıkan yangında hem ailesini hem de bir kolu ve bacağı kaybetmesinden bahsedilmektedir. Okyanus, her şeyi alaya alan bir konuşma tarzına sahiptir. Mecbur kalmadıkça evden dışarıya çıkmayan, sosyal hayatı olmayan ancak sadece Kemal ile arkadaşlık yapan bir kişidir. Ailesi, Okyanus'un çok zeki fakat bir o kadar da dış dünyaya karşı savunmasız olduğunu gördükten sonra, onu dış dünyadan korumayı takıntı haline getirmişlerdir. On yedi yaşına kadar evden dışarıya hiç çıkmamış ve eğitimini sanal öğretmenler aracılığıyla almıştır. Evdeki tüm vaktini kitaplar ve bilimsel çalışmaları okuyarak geçirmiştir. Evdeki hizmetçi robotlardan ve arada sırada uğrayan doktorlar dışında arkadaşı yoktur.

Evlerinde çıkan yangında ailesini kaybetmiş aynı zamanda bir kolu ve bacağı kaybetmiştir. Daha sonra yetiştirme yurduna verilmiş ancak Okyanus yine insanlardan uzak durarak kendisini robot bilimine ve bilgisayar yazılımlarına adanmıştır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.73-74). Okyanus'un yangında kaybettiği kolunun yerine takılmış robotik protez kol bulunmaktadır. Yine aynı kazada kaybettiği bacağı da robotik bir protezle değiştirilmiştir. Bu protezler sağlam kol ve bacağından daha işlevseldir. Protezlerin üzerinde Okyanus'un DNA'sından üretilen deri kaplama olduğu için gerçek kol ve baktan ayırt edilememektedir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.110).

Özlem Alpin'in bilim kurgu serisinde konuşan, düşünebilen ve hatta insani duyguları bir nebze olsun anlayabilen robotlardan bahsedilmektedir. İçlerinde Jake Logan'ın da bulunduğu Hareketli Uzay İstasyonu Frontier'in mürettebatında yer alan Binbaşı Hakon, bütün bilgisayarlara doğrudan bağlantı sağlayan ve veri değerlendirmesinden sorumlu bir androidtir (Alpin, 2003, s.39). Android Hakon, insanları anlamak için özel bir çaba göstererek, kendi tepki ve hareketlerini

insanlarınkine yaklaştırmaya gayret göstermektedir (Alpin, 2003, s.51). İnsanların hareketlerini ve duygularını öğrenmesi için Logan, Hakon'a yardım etmektedir. Bu süreçte Logan ve Hakon yakınlaşmış ve sevgili olmuşlardır. XND genine sahip bir insan ile robotun arasında gönül bağı oluşmuştur. Hakon, öğrendiği bilgiler sayesinde insanların veya herhangi bir ırkın yüz ve vücut ifadelerinden duygularını anlayabilmektedir. Hakon dışında hizmetli robotlar da bulunmaktadır. Bu robot, havuz sahasının bakımını yapan, eklemli bacaklara sahip ve aynı zamanda suya dayanıklıdır. Havuzun dibinde yürüyerek, sudaki canlıların bakımı ve dip kumun tepelenmesini önlemek gibi görevleri yerine getirmektedir. Hakon'da bulunan düşünebilme, çıkarım yapma veya insanları anlama gibi potansiyellere sahip değildir. Hakon, amber renkli gözleri olan ve ancak yakından bakılınca robot olduğu anlaşılan bir androiddir. Bu nedenle insanlara çoğu açıdan en yakın tür olarak tasarlanmıştır.

2.1.5. Ölümsüzlük

Ölümsüzlük kavramı, bitmeyen bir varoluş olarak nitelendirilmektedir. İnsan vücudunu anlamaya çalışan bilim insanları, gelecekte yaşlanmanın biteceği ve sonsuz yaşamın elde edileceği gibi teoriler öne sürmüştür. Yaşam standartlarının ve süresinin uzatılması için halihazırda çalışmalar yürütülmektedir. Hastalıklara çözüm bulunması gibi etkenler bu arayışta önemli bir faktördür fakat ölümsüzlük, yaşlanmanın geciktirilmesini de kapsamaktadır. Ölümsüzlük, insan vücudunun yaşlanmaması yani dışarıdan bir etken olmadıkça ölmemesi, bilincinin/zihninin bir bilgisayara aktarılması, vücudun değiştirilmesi veyahut tamamen ölüme yabancılaşma gibi birçok şekilde gerçekleşebilir. Bilim insanlarının araştırmalarında kendine yer edinen sonsuz yaşam, bilim kurgunun lügatına da girmiştir. Böylece ölümsüzlük ifadesine farklı perspektiflerden bakıldığında, bazı yazarlar ölümsüzlüğü bir hediye olarak düşünürken bazıları sonsuz bir ıstırap olarak nitelendirdiği görülmüştür.

Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı romanında ölümsüz olduğu söylenen yeni bir tür ortaya çıkmaktadır. Eserde ölümsüzlük bir lütuf olarak görülmüştür. Ayhan ile Kalbiye, Teupi sayesinde ölümsüzlüğü elde etmiş ve bunun karşılığında onun için cinayetler işlemeye başlamışlardır. Teupi sayesinde ölümsüz olarak seçilen Ayhan Timir, eserin baş kişisidir. Ayhan Timir, Ferhatt Oteli'de resepsiyonist olarak çalışan ve İngilizce, Rusça, Fransızca, İspanyolca ve Portekizce olmak üzere

beş dil bilen biridir. Ayhan'ın hafızası çok kuvvetlidir; bu sayede dilleri öğrenmekte zorluk yaşamamıştır (Yemni, 2004, s. 34). Ayhan'ın yakın erkek arkadaşlarının olmamasının nedeni mesafeli davranmasıdır. Arkadaşları tarafından özel gün etkinliklerine çağırılmamış ancak tamamen de dışlanmamıştır. Bunun sebebi "yardımsever", "demedi-komadıcı" ve güvenilir olmasındandır. Kadınların yanında kendisini daha rahat hissetmektedir. Kız arkadaşlarının onu terk etmesinin sebebi garip davranışlarıdır. Evinde televizyon bulundurmamış ve cep telefonu da kullanmamıştır (Yemni, 2004, s.10-11). Yirmi dokuz yaşında ve bir doksan boya sahip olan Timir, gençliği ve dış görünüşü sayesinde otellerde kolaylıkla iş bulabilen biridir. Ayhan hayatını düzenli bir şekilde geçiren, kimseye isteyerek kötülük yapmayan, hürmet gösteren, ahlaksızlıklara bulaşmayan, parayı sevmeyen ve elinden geldiğince iyilik yapmaya çalışan bir karaktere sahiptir (Yemni, 2004, s.135). Fakat Teupi'den gelen sarı zarflardan sonra hiç tereddüt etmeden insan öldürmeye başlamış ve işlediği cinayetlerden sonra en ufak bir suçluluk hissetmemiştir. Ayhan, Ha-fi ile tanıştıktan sonra ondan kendisi hakkında bilgi almaya başlamıştır. Ayhan terminatör olarak tasarlanan ilk ölümsüzdür. Kendisinden öncekilerin çeşitli yüzdelik dilimlerde tehlikelere karşı bağışıklığı vardır. Yaşam süreleri uzun olmasına rağmen görecelik göstermektedir. İçlerinden hiçbiri Ayhan'ın düzeyine yakın değildir; bu nedenle Ayhan tasarımcılar için bir gurur vesilesidir. Ha-fi, Ayhan'dan yüzlerce güneş yılı ileride üretilmesine karşın planlanmayan bir işlev olarak Ayhan'ın hareket serbestliğine sahip değildir (Yemni, 2004, s.253).

Ayhan'ın annesi Sibel Timir ve ailesi Mayıs ayında bahçede mangal yapmışlardır. Ayhan iki yaşındayken bahçede yapılan mangalın küreğini alarak yarım kürek dolusu közlere daldırılmış ve havaya fırlatmıştır. Annesi bunu görür görmez yanına koşsa da yetişememiştir ve korların hepsi oturur pozisyondaki Ayhan'ın vücuduna düşmüştür. Korlar düştüğü yeri yakmaya devam etse de Ayhan'ın vücudunda tek bir yanık izi dahi bulunmamaktadır. Sibel Timir bu olayın üzerine bunun bir mucize olduğunu düşünmüştür. Ayhan'ın tek bir yeri bile yanmadan kurtulmasını onun farklı olduğuna bağlamıştır (Yemni, 2004, s.65-66). Sibel Timir, oğlundaki farklılığı iki yaşındayken bu olay vesilesiyle hissetmiştir.

Ayhan'ın sevdiği kadın Kalbiye de bir ölümsüzdür. Kalbiye, 1981 Eskişehir doğumlu, ince yüzlü, siyah saçlı, iri gözlü ve hafif eğri burunlu bir kadındır. Kalbiye

Teupi'nin zarflarını alıp cinayet işlemeye başladığı sırada ailesi Foça'da ikamet etmektedir. Küçüklüğünde yaşadığı anıları öğretmenleri ve arkadaşları tarafından on farklı şekilde hatırlanmaktadır. Kalbiye'nin ailesi idealist öğretmenler olduğu için, yemek vakitlerinde matematik, coğrafya, biyoloji ve tarih gibi derslerle alakalı sohbetler yapmışlardır. Kalbiye'nin düşüncesine göre, ailesi ne zaman üzerinde etkin olmaya kalkışsa Teupi onların akıllarını karıştırmıştır (Yemni, 2004, s.148). Ha-fi, Ayhan'a Kalbiye'nin bir sanrı olduğunu söylemiştir (Yemni, 2004, s.255). Suflör hazretleri ise öyle birinin hiç var olmadığını söyleyerek "bir tasarım artığı tortusu" ve "nesnel karşılığı olmayan vizyon" olarak tanımlamıştır (Yemni, 2004, s.270).

Barış Müstecaplıoğlu'nun *Osmanlı Cadısı* romanında PAZ194, Ayşe ve Neşe olarak üç farklı isimle karşılanan bir ölümsüz bulunmaktadır. PAZ194, Mafron gezegeninde doğmuştur. Mafron'daki insanlar yaşlanmadıkları ve dışardan bir etken olmadığı sürece ölmedikleri için zamansız olarak nitelendirilmişlerdir. Mafron'un yasalarına göre herhangi bir kişi öldüğünde onun yerine devlet izniyle tüm halkın katılabileceği bir çekiliş yapılarak çocuk sahibi olunabilmektedir. Bu yüzden Mafron gezegeninde çok az çocuk bulunmaktadır. Bu durum halkı mutsuz etmektedir.

(...) Çocuklar yüzündendi. Çocukların olmadığı bir dünya mutsuz bir dünyadır. Çocuklar yoktu, çünkü âlimlerimiz zihnin ve beden sınırlarını aştıktan sonra, zamanı yenmeyi de başardılar. Bunu en büyük zaferimiz sanmıştık. Halbuki bize cehennemi getirdi... Yaşadığımız yeri milyarlarca mutsuz insanla dolu, sonsuza kadar kalmamak bir zindana çevirdi... (Müstecaplıoğlu, 2019, s.201).

Ancak halktan bazıları devletten habersiz çocuk sahibi olmuşlardır. PAZ194'de bunlardan biridir. Kayıt dışı çocuklar devlet tarafından imha edilmektedir. On dokuz yaşına kadar Mafron'da kalan PAZ194, ailesi tarafından kendisi gibi olan birkaç çocukla birlikte Dünya'ya gönderilmiştir. PAZ194'e göre ölümsüz olmak insanlığın ruhunu kirletmektedir. Zamansızlık uğruna kendi çocuğundan vazgeçen ailesi, kaybedilecek şeyin kısa bir ömür değil de bir ebediyet olduğunu söyleyerek aslında hayatta kalmak için tüm değerlerini hiçe saymışlardır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.225). PAZ194, doğduğu zamandan itibaren devlet kayıtlarında var olmaması nedeniyle tüm eğitimini evinde sanal öğretmenler tarafından almıştır. Bu derslerde öğretilenler okulda öğretilenlerle aynıdır. Mafron halkına göre sonsuza dek yaşayabilmek var oluşun en önemli gayesidir. Hatta zamansızlık için "Tanrının insanoğlundan beklentisi" olarak bahsetmektedirler (Müstecaplıoğlu, 2019, s.206).

Mafron gezegeninde halkın yaşlanmasını önleyen Aryatan geni, denizde keşfedilen milyonlarca yaşında bir hayvandan üretilmiştir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.252). Aryatan geni doğar doğmaz vücuda yerleştirilerek otuz yaşından itibaren yaşlanmayı durdurmaktadır. Böylelikle kaza veya cinayet gibi istisnai durumlar dışında gezegende kimse ölmemektedir. Ayrıca gezegende sadece ölüme değil çirkin olmaya da çare bulmuşlardır. Gezegende kusursuzlukları deneylerle kanıtlanmış altı farklı yüz tipi bulunmaktadır. Çocuklar doğduğu anda ailesi tarafından seçilen yüz, onlara birkaç günde nakledilmektedir. Bu altı yüz tipini ayırt etmek için çocuklara hayat boyu kıyafetlerinde taşıyacakları numaralar verilmektedir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.198-199). Mafron'da kimse bu durumdan mutlu değildir çünkü herkes aynı olunca güzellik ve çirkinlik kavramı da kalmamıştır.

PAZ194, içeride her biri ülkenin zengin ve güçlü insanların kayıt dışı sahip olduğu farklı yaşlarda dokuz çocuğun bulunduğu bir mekikle dünyaya gönderilmiştir. Ebeveynleri, neredeyse tüm servetlerini kullanarak bu uzay mekiğinde çocuklarına bir yer ayarlamışlardır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.207). Mekik dünyaya inerken enerji kalkanında sorun yaşanmış ve bu sebeple denize çaptığı anda ön camı kırılmıştır. Çocukluk arkadaşı kendisi gibi zamansız olan EFA203, dağılan cam parçalarıyla ağır bir şekilde yaralanmıştır. Mekikteki diğer çocuklar ise çarpışma esnasında otomatik kemer sistemi kısa devre yaptığı için emniyet kemerlerini açamamış ve içeride mahsur kalmışlardır. PAZ194, bozuk emniyet kemeri sayesinde hayatta kalmıştır.

Mafron gezegeninin aksine Dünyada zaman on sekizinci yüzyıldır. Osmanlı dönemine denk gelen bu zamanda PAZ194, Süleyman Paşa tarafından ona verilen Ayşe ismini kullanmıştır. Mafron gezegeninde yaşayanlar, dokunmadan eşyayı hareket ettirmek, zihinden konuşmak ve yabancı bir lisanı birkaç haftada öğrenebilmek gibi özel yeteneklere sahiptir. İnsanların alışkın olmadığı bu yetenekler nedeniyle bazıları Ayşe'yi büyücü sanmış bazıları ise Allah'ın bir lütfu olarak görmüştür. Ayşe, dünyadaki insanlara göre çok güzel olduğu için tıpkı Truvalı Helen gibi güzelliği büyük ilgi çekmiştir. Adeta bir ceylan kadar iri gözlü, kırmızı dudaklı, ince kaşlı ve diğer tüm detaylarıyla kusursuz güzelliğe sahip olan Ayşe, güzelliği yüzünden hayatına giren herkesin yüz hatlarına âşık olmasından bıkmıştır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.193).

Gelecekte Ayşe, İstanbul Eşitlik Hareketi'ne katılarak ismini Neşe olarak değiştirmiştir. Yaklaşık bin yaşında olan Neşe, artık erkekler tarafından korunmaya ihtiyacı kalmayınca, kendi ayakları üzerinde duracak kadar güçlenince, kusursuz yüz hatlarından kurtulmak ve sıradan insanlar gibi görünmek için estetik ameliyat olmuştur (Müstecaplıoğlu, 2019, s.255). Kısa kesilmiş kızıl saçlı, erkeksi çeneli ve kemerli burunlu birine dönüşmüştür (Müstecaplıoğlu, 2019, s.177). Neşe için ölümsüzlük lanet gibidir. Bu sonsuz yaşama katlanmasının tek sebebi Dünyanın Mafron gezegeni ile aynı kaderi paylaşmasına engel olmaktır. Ölümsüzlük kavramının insanın ruhunu çürüttüğü ve duygusuzlaştırdığı üzerinde durulmuştur. Cennet gibi gelen ebedi yaşam sanılanın aksine sonsuz bir cehennem olarak tanımlanmıştır.

2.2. BİLİM KURGU ROMANINDA ZAMAN SERÜVENİ

Milattan Önce Güneş sayesinde Mısırlıların ölçümüyle başlayan zaman serüveni gelişerek şu ana kadar gelmiştir. Hayatın tüm akışı zaman tarafından yönetilmektedir. İlk çağlardan itibaren insanoğlunun her hareketi zamana bağlı olarak gelişim göstermiştir. İşe gitmek, ders çalışmak, uyumak, yemek vb. gibi aktivitelerin hepsinin temelinde zaman bulunmaktadır. Zamandan ayrı bir yaşam düşünülemez. Tarihte zaman kavramının herkes için aynı işlediği öne sürülse de Einstein geliştirdiği İzafiyet Teorisiyle kişiden kişiye farklılık gösterdiği görülmüştür. Yani ölçülebilen zamanın dışında bireysel olarak işleyen bir zaman da mevcuttur. Bilim kurgu eserlerinde zaman kavramı, mevcut teknolojik gelişmelerden farklı olarak insan vücudunun bir uzay mekiği içinde kaldıramayacağı veya icat edilen uzay füzelerinin/mekiklerinin çıkamayacağı bir hız limiti olan ışık hızına ulaşma ve zamanda ileri veyahut geri hareket edebilmek gibi zaman algıları olarak ortaya çıkmıştır. Bilimsel olarak da ele alınmış olan zaman kavramları mevcuttur. Zaman kavramı, araştırmalara rağmen günümüzde tamamen aydınlatılabilmemiş değildir fakat farklı geçmişlerin olduğu veya ışık hızının mümkün olduğu gibi birçok ihtimal bulunmaktadır.

2.2.1. Uzak Zamanları Kısaltma/ Işık Hızına Ulaşma

Stephen Hawking'in *Karadelikler ve Bebek Evrenler* eserinde, Einstein'ın belirsizlik ilkesinden ve kuantum mekaniğinden bahsedilmiştir. Hawking 1973'de karadelikler üzerinde yaptığı araştırmasında kara olarak anılan bu deliklerin aslında

kara olmadığı fikrini öne sürmüştür. Belirsizlik ilkesinden hareketle karadelikten dışarıya partikül ve radyasyonun belirli bir hızla sızmasına ihtimal vereceğini söylemiştir. Karadelik olarak adlandırılan uzay bölgesinde, ışık hızıyla veya daha hızlı hareket edilmedikçe dışarıya çıkmanın mümkün olmadığını ifade etmiştir. Geçmişlerin toplamında partiküllerin çeşitli yollardan ilerleyebileceği göz önüne alınınca ışıktan hızlı hareket edebilmeleri mümkün hale gelmiştir. Işıktan hızlı ilerleyen partiküllerin kat edeceği yol çok uzun olmasa da karadelikten çıkmasına olanak sağladığı ve daha sonra yavaşlayarak ilerlediği belirsizlik ilkesiyle açıklanmaktadır. Karadelikğin kütesinin büyümesi partikülün dışarıya çıkmak için ışıktan daha hızlı gitmesini zorunlu kılmaktadır (Hawking, 2010, s.41). Geleceğin teknolojisiyle harmanlanan Bilim kurgu eserinde ışık hızına ulaşmak veya ışınlanmak gibi günümüze uzak görünen teknolojik sıçramalar anlatılmaktadır. Işık hızına ulaşmak bir insan vücudu için ölümcül sonuçlar doğurabilmektedir. Bu sebeple günümüzde imkânsız görünmektedir.

Zühtü Bayar'ın *Sahte Uygarlık* adlı eseri yirmi beşinci yüzyılda geçer ve bu dönemde ışık hızına ulaşmak insanlar için mümkün olmuştur. Eserde geçen zaman dilimi 2471-2473 yılları arasındadır. Hız kavramının değişik bir yaşantı biçimi olduğu ve bu yeni yaşam biçimi içerisinde bulunan zaman boyutlarının da durağan değil sürekli dalgalandığından bahsedilmiştir. Uzayda, madde ile uzam arasında olan farklı bir zaman tasarısına girileceğini ve burada yer alan fenomenlerin ise nesnel olmayabileceği ihtimalinden söz edilmiştir (Bayar, 1999, s. 7).

Romanın başlangıcı olan “Prologos” adlı bu kısımda uzay fiziği hakkında bilgi verilmiştir. Eserde “Aurora” uzay gemisinin “sürvites” ışık hızına yakın bir hızda seyrettiği ifade edilmiştir. “Sürvites” hızına geçildiğinde, etrafta görülebilen cisimlerin renklerini değiştirmiş, onları negatif bir hâle getirmiştir. Çevresinden geçtikleri gezegenler ve yıldızlar ışık kayması gibi görünmektedir. Işık hızına yakın olan bu hıza çıkıldığında çevrede görünen cisimlerin yapılarında gözle görülebilen bir bozulma meydana gelmektedir. Bu bozulma hız hâlindeyken görülebilen bir kırılmadır. Geminin kaptan köprüsünde bulunan plastik ve alüminyum cihazlar neredeyse saydamlaşmıştır. İnsanların elleri ve yüzleri parlak bir koyu mavi renge bürünmüştür. Ekranda görünen meteroitler ise uzun bir ışık çizgisi gibi görünmektedir. “Sürvites” optik ve fizik kavramlarını yıkmış ve yeni bir fizik tasarısı ortaya çıkartmıştır. Bu hızla seyir hâlindeyken herhangi bir meteroitle veya

gökcismiyle çarpışmak iki katı maddenin çarpışmasına benzemeyecektir. Çarpışan iki cisimden biri diğzerinin formunu etkileyerek canlıların ölmesine yol açabilecektir. “Sürvites” hızındaki fizik yasaları hakkında eserdeki baş kişilerin tam olarak bilgisi yoktur (Bayar, 1999, s.137-138). “Aurora” kruvazörünün içindeki insanlarda “sürvites” hızına geçişten etkilenmektedir. Elektrik akımına çarpılmış gibi bir etki uyandıran bu hız, insan üzerinde büyük basınç uygulayarak fiziki acı vermektedir (Bayar, 1999, s.136-137).

Bilim kurgu eserlerinde görülen kolonileşme veyahut dünya dışında yaşam yerlerine ulaşma günümüz imkânlarında olanaksızdır. Gelecekte kullanılacak olan uzay gemilerinin, roketlerin veya ulaşım için kullanılacak yeni bir icadın sayesinde uzak gibi görünen mekânlara ulaşmak kolay hale gelebilecektir. Bilim kurgu eserlerinin geleceği tahmin noktasında, şu an için imkânsız gibi görünen teknolojik gelişmelerin mümkün olması dahilinde uzak olan zamanların kısaltılabileceği ön görülmüştür. Özlem Alpin’in bilim kurgu serisinde galaksiye yayılımının hızlandığı dönemde Dawne gezegeninden Equidnus’a, Adia’nın Çocukları’nın yaşadığı Nouran’a ve vampirlerle insanların bir arada yaşadığı Yuna’ya kadar evrenin birçok noktasına seyahat etmeleri teknolojik gelişmelerle kolaylaşmıştır.

2.2.2. Devirler-Dönemler Arası Atlama veya Değişimi

Einstein’ın öne sürdüğü Belirsizlik ilkesi ve Kuantum mekaniği tek bir geçmiş olduğu fikrinden hareket ederek oluşturulmuştur. Partikül tek bir yerde bulunabilir; diğzer yarısı başka bir yerde var olamaz demiştir fakat belirsizlik ilkesine göre bir defada iki yerde bulunmak gibi bir karşıtlam ortaya çıkmaktadır (Hawking, 2010, s.40). Einstein’ın bu paradoksendan hareketle Amerikalı Fizikçi Richard Feynman’ın yaptığı araştırmalar sonucunda uzay-zamanda her olanaklı bir geçmişin var olduğunu öne sürmüştür (Hawking, 2010, s.41). Bunlardan hareketle birden fazla geçmişin olma ihtimali söz konusudur. Uzay-zamanın bükülerek ilerlediği fikri, bir noktadan hareket eden partikülün düz değil de herhangi bir yoldan ilerleyebileceği olasılığı üzerinde durulmuştur. Kuantum mekaniğinin ortaya çıkışıyla birlikte olası geçmişler ihtimali bulunmaktadır (Hawking, 2010, s.42).

Hawking tarafından sanal zaman ve gerçek zaman kavramları ortaya atılmıştır. Bu iki kavram birbiriyle dik açıdır. Tekilliğin olmadığı fizik

denklemlerinde, uzay-zamanın son bulduğu yerde farklı bir yol açarak ilerlediği anlamına gelmiştir. Uzay-zamanın ilerleyişi özdek ve erke ile katlanarak devam etmiştir. Hawking'e göre "üç uzay yönü ve sanal zaman" bir hududu ve kıyısı bulunmayan kapalı bir satih oluşturmuşlardır (Hawking, 2010, s.42). Bu da başlangıç ve son kavramlarını geçersiz kılmıştır. Evreni anlayabilmek için öncelikle sanal zaman kavramının hesaplanabilmesi gerekmektedir. Sanal zamanın hesaplanabilmesi, dik açıda ilerlediği için gerçek zamanın da hesaplanabilmesi demektir. Alternatif geçmişlerin öngörüldüğü sanal zaman fikri şimdiki durumda bilim kurgu eserlerinin bir kavramıdır ancak sanal zaman Hawking'e göre bilim kurgu kavramı olmaktan öte bir şey olarak ifade edilmiştir (Hawking, 2010, s.42-43).

Feynman'ın geliştirdiği kuantum teorisi uzay-zamanda geçmişlerin mümkün olduğunu ileri sürmüştür. Bunun uygulanabilirliğinin ise katlanarak devam eden uzay-zamanda sanal geçmişlerin olasılığını ele almak ile mümkün olduğunu söylemiştir. Bilim kurgu kavramı olarak ifade edilen sanal gerçeklik aslında matematiksel olarak da hesaplanabilen bir gerçekliktir. Bu sebeple gerçek zamana dik açılı olduğu ileri sürülen sanal zamanda, muayyen bir zamanda muayyen yerlerden geçen özellikleri belirlenmiş olan bütün partiküllerin geçmişlerinin ihtimalleri de eklenmiştir (Hawking, 2010, s.47). Görülüyor ki geçmişin aslında birden fazla olduğu, hatta alternatif geçmişlerin olduğu öne sürülmüştür. Fizik yasalarına göre tekiliğin tanımlanamaması alternatif geçmişler kavramını ortaya çıkarmıştır. Uzay-zamanın süreklilikte ilerlerken bitiş çizgisine varması onun farklı bir yol izleyerek sonu aşması anlamına gelmektedir. Bu şekilde aslında son olarak düşünülen kavramın aslında gerçekten son olmadığını görmekteyiz. Hawking'e göre Evren'in hudut şartı aslında bir hududu olmamasıdır (Hawking, 2010, s.48).

Bunlardan hareketle birden fazla geçmiş kavramı ön plana çıkmıştır. Bilim kurgu romanlarında fizik yasaları gibi bilim ile alakalı konular ele alınmıştır. Belirsizlik ilkesinde bahsedilen çoklu geçmişler Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı eserinde bir ölümsüz olan Ayhan'ın hatıralarıyla aktarılmıştır.

Özlem Alpin'in *Son Cephede Şafak* adlı eserinde zamanda yolculuktan bahsedilmiştir. Eser Ripley'in ölmeden önce iki yüz seksen yıl ileriye getirilmesiyle başlamıştır. Daha sonra Ripley ve Hicks'in çocuğu Jake Logan, gezegenler arası bir

savaşı önlemek amacıyla Trevon ile zamanda yolculuk gerçekleştirmiştir. Zaman yolculuğunda planlanan değişiklikler ve uzak durulması gereken kilit noktalar dışında bir şeyi sarsmamak önemlidir (Alpin, 2003, s.337).

Yanında, direksiyonda oturan Logan'a baktı. İkisinin de üzerlerinde özel olarak hazırlanmış turist kıyafetleri vardı. Çevreye yayılmış onlarca kabloyla beslenen koca bir vinç kolunu andıran zaman-mekân projektörü dışında, buldukları yer normal bir uzay limanı hangarından pek farklı değildi. Projektörün yarattığı transfer alanının sınırları, Faraday kafesi gibi çalışan madeni parmaklıklarla belirlenmişti. Parmaklıklar bir silindir oluşturacak şekilde tepede birleşiyordu. Silindirin zemini, aynı madenden yapılmış yirmi santim yüksekliğinde bir platformdan oluşuyordu. İçine orta boyda bir kargo mekiğini alabilecek kadar büyüktü burası (Alpin, 2003, s.339).

Zaman makinesi buradaki platformun üzerine, zaman-mekân projektörünü alanın merkezine denk gelecek şekilde yerleştirildikten sonra altı boyutlu iki koordinat arasında zaman ve mekânı işaret eden bir bağlantı oluşturup, uzay zaman içinde buldukları noktadan istedikleri noktaya varacaklardır (Alpin, 2003, s.339).

Kapalı bir taşıt olan bu makinenin içindeki hava da onlarla birlikte gelecektir.

Başını kaldırıp projektöre baktı. Transfer alanını yaratacak enerji demeti tam o sırada üzerlerine püskürdü; Trevon dünyayı fıstık yeşiliyle mavi karışımı, alacalı ve pırıltılı, yarı saydam bir enerji perdesi arkasından izliyordu artık. Bir anlık baş dönmesiyle yönünü kaybetti, bir an sonra yeniden buldu. Çevresindeki parmaklıklar ve onun gerisindeki Dawnian zaman üssü kaybolmuş, yerine yeni süürülmüş, uçsuz bucaksız bir tarla gelmişti (Alpin, 2003, s.340).

Eserde zamanda yolculuk saniyeden de kısa bir sürede bitmiştir. Trevon, Jake'e ne kadar süredir zaman yolculuğu yaptığını sormuş "iki yıldır. Yolculuklarda geçirdiğim süre toplam yedi fizyo-ay" cevabını almıştır (Alpin, 2003, s.341). Burada farklı bir zaman adlandırması görülmektedir. Logan ve Trevon gittikleri görevde virüslü kimyasalın yerini temiz bir ilaçla değiştirecekler ancak ilaç geldikleri zaman diliminden gönderilecektir.

Aynı şekilde zaman üssündeki arkadaşlar, biz döndükten sonra gönderecekleri ilacı bizim dönmeden önce kullanmamız fikrine şaşırmayacaklardır, diye devam etti Logan. Burada önemli olan, koordinat kavramıdır. Zamandan bağımsız düşündüğünde şu sonuca ulaşacaksınız: hayatın boyunca belli sayıda uzay-zaman koordinatını işgal edersin. Sana bir şey gönderilmesini istiyorsan, bu koordinatlardan istediğini belirtmen yeterli. Zamandaki konumun da koordinatlara dahil olduğu için, önce veya sonra kavramları anlamsız kalacaktır (Alpin, 2003, s.351-352).

Zaman yolculuğunun imkânsız olduğu günümüz şartlarında, zamanda tek yönlü yani ileriye doğru bir yolculuk yapılabilmektedir. Eserde zaman yolculuğunun yapılamadığı bir düzlemde nedenlerin daima sonuçlardan önce geldiği belirtilmiştir, ancak zaman yolculuğunun mümkün olduğu yani zamanda ileriye veyahut geriye doğru esneme yapılabildiğinde neden-sonuç ilişkilerinde

değişiklikler meydana gelmiştir. Neden veya sonuç önceliği önemsiz bir hale gelmiştir. Logan, bu tek yönde hareket edilmeyen düzlemde “bizim dönüşümüzden sonra gönderilen ilacı dönmeden önce alıp kullanabiliriz” demiştir (Alpin, 2003, s.351). Burada bahsedilen konu koordinat sistemi ile açıklanmıştır.

Özlem Alpin’in *Karanlık Uykusu* adlı eserinde zamanda yolculuk yoğun olarak işlenmiştir. Ocak 2041’de yaşayan Şifacı Aka, İntergalaktik yıl olan 2587’den gelen Hakon/Hakan isimli bir robot ile 2021 yılının ocak ayına zaman yolculuğu yapmışlardır. Aka ve Hakan araç ile seyahat ederlerken Hakan cebindeki bir düğmeye bastıktan sonra gece yerini gündüze bırakmıştır. 2021 yılından Serin’i aldıktan sonra İntergalaktik yıl 2587 yılına gitmişlerdir. Serin aslında 2587 yılında yaşayan Equidnus gezegen sistemindeki General Sinnon’un klonlarından biridir. Kendi zamanından kaçarak geçmişe gelmiştir. Şifacı Aka ise 2041’de yaşamaktadır.

2.3. BİLİM KURGU ROMANINDA YAŞAM ALANLARI

Mekân kavramı insandan ayrı olarak var olabilirken insanlar yaşamın devamlılığı için mekâna bağımlıdır. Mekândan ayrı bir hayat sürmek imkânsızdır. Sadece ev, iş ve dünya üzerindeki herhangi bir yer, mekân kavramını tanımlamakta sınırlı kalabilmektedir. Erken dönemlerden itibaren yaşamın temel ihtiyaçlarının arasında barınma/mekân kavramı bulunmaktadır. İlk başta göçebe yaşam tarzını benimseyen toplumların, yerleşik hayata geçmesi çok daha uzun bir süreci ve gelişme dönemini kapsar. Modernleşmenin getirisiyle teknolojinin gelişimine ayak uydurmaya çalışan toplumun mekânları da çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Buna ilk çağlarda barınılan mağaraların yerini evlere bırakmasını örnek verebiliriz. Günümüzde kullanılan teknolojilerin barınma ihtiyacını kolaylaştırmasının yanı sıra birtakım zararları da bulunmaktadır. İnsanların doğaya sadık kalmaması sonucunda küresel ısınmaya sebep olması, yaşanılan mekânın bir çeşit intikam almasına sebep olmuştur diyebiliriz. Çevresel kirlilik ne denli büyük olursa iklim değişiklikleri de o denli büyük olmaktadır. İnsanların yaşanılan mekâna uyum sağlayabilmesi sadece yaşam standartlarına uygun uzamlarda gerçekleşebilmektedir. Çözümler de bu koşullara göre şekillenmiştir. Farklı yaşam alanlarını seçenek olarak belirleyip bu yönde araştırma yapmaya başlamışlardır.

Yaşamın sadece dünya ile sınırlı kalmadığı bir ortam geliştirmek hayal gücü ve bilimsel çalışmalara dayanmaktadır. Bu iki kavram birbiri ile ilintilidir. Hayal gücünün genişliğinin bilimsel çalışmalara yansıdığı bir gerçektir. Işınlanma, bir yerden bir yere ışık hızında ulaşabilmek ancak *Star Trek* (1966) gibi bilim kurgu konulu filmlerde mevcut olan bir hayal gücünün ürünüdür. Gelişen teknolojik ilerlemeler sayesinde bilim insanları, ışınlanmayı bir hayal olmaktan çıkartıp gerçeğe dönüştürmeye çalışmaktadırlar. Görülüyor ki bilim kurgu eserlerinde bulunan tasarılar bilime ilham olmuştur. Bilim kurgu eserlerinde ışınlanma gibi yaşam alanı değişimleri sıkça ele alınan konulardır.

Gelecekte mevcut bulunacak teknolojik imkânlar dahilinde dünya dışında veya dünyanın daha önce bulunulmamış yerlerinde yaşamın mümkün olabileceği ileri sürülmüştür. Bilimsel ilerlemeler ışığında gelecekteki mekânlar, bilim kurgu yazarlarının hayal gücü ile alabildiğince harmanlanmıştır. Yaşam alanı değişimleri sadece bilimsel alanda değil metafizik boyutta da sıkça ele alınmıştır. Dinsel açıdan bakıldığında ise bir insanın yaşamı sonlandığında yer değiştirdiğine inanılmaktadır. Ruhun bedenden uzaklaşması ve ahirete doğru yol alması soyut bir mekân değişimidir. Bahsedilen ahirette insanların dünyada yaptıklarından sorumlu tutulacağı ve buna göre bir mekâna gönderileceği de anlatılmaktadır. Bu mekânlar Cennet ve onun karşıtı cehennem yani iyi veya kötü olarak bulunmaktadır. Cennet, adeta ütopya gibi her şeyin mümkün olduğu, güzelliklerle dolu yer olarak tasvir edilirken, cehennem onun aksine her türlü olumsuzluğun bulunduğu distopik bir yer olarak tasavvur edilmektedir. Görüldüğü üzere yaşam alanı değişimi engel olunamaz bir yolculuktur.

Bilim kurgu romanlarında yaşam alanı değişimi en çok öne çıkan unsurdur. Gelecekte vaat edilen yaşam olanakları mekân kavramıyla iç içedir. Yaşam alanları, yeni gezegenler, dünya üzerinde kurulan mekânlar, düşsel mekânlar, paralel evrenler olarak çeşitlendirilebilir. Ütopik eserlerde yeni dünyalar kurularak ideal bir yaşam hedeflenir. Toplumun ideal ortamı her yazar tarafından farklı tanımlanmıştır. Bu sebeple ortak bir ideal toplum olamayacağını savunan distopya romanları ortaya çıkmıştır. Bazı eserlerde bu iki kavram bir arada bulunur. Margaret Atwood'a göre *Yüzüklerin Efendisi*'nde cennet ve cehennemin karşıt ikiliği bir arada bulunmaktadır. Düşüşün resmedildiği bu eserlerde cennetten dünyaya veya dünya benzeri bir yerden cehenneme; yükselişin resmedildiği

eserlerde ise cehennemden dünyaya veyahut dünyadan cennete doğru bir yolculuk anlatılmaktadır (Atwood, 2017, s.59-60). Görüldüğü üzere bir eserde hem karamsar hem de iyimser bakış açısı aynı anda bulunabilmektedir.

Gerek bilim kurgu eserlerinde gerekse diğer eserlerde yazarların yeni dünyalar yarattığına şahit olmaktayız. Mekân değişimi sadece gerçek anlamda değil irreel anlamda da gerçekleşebilir. Hayal gücünün ebedi boşluğunda yeni ülkeler, gezegenler, şehirler, adalar, boyutlar yaratılabilmektedir. Bazı yazarlar adeta bir kartograf edasıyla haritalar tasarlayarak bunları eserlerine nakletmişlerdir. Margaret Atwood'un da bahsettiği üzere Kartografya harita tasarlamak anlamına gelmektedir. Harita çıkartmak sadece insanlara özgü bir vaziyet değildir. Yaşayan her canlının beyni, bulunmuş olduğu bölgenin ya da herhangi bir şeyin haritalandırmasını yapabilir. Yaratılan her haritanın bir sınırı, malum ve muamma içinde var olan bir hudut çizgisi vardır.

Orta çağ haritalarında sınır çizgilerine çeşitli yaratıklar resmedilmektedir. Çizilen bu yaratıklar toplumun ulaşmadığı, bilinmeyen noktalarda yer almaktadır. Karanlık olan bir ortamda veya dolabın içinde görünmeyen bir noktada yaratıkların yaşadığı fikri bilinmezlikten kaynaklanmaktadır. Aydınlıkta görülen malum şeylerin bir sınırı varken, karanlıkta gözükmeyen yani muamma olan nesnelere ebedidir. Roberto Callasso'nun *The Marriage of Cadmus and Harmony (Kadmos ve Harmonia'nın Evliliği)* adlı eserinde yaratıkların veya canavarların neden bilinmeyen mekânları tercih ettiği açıklanmıştır. Yaratıkların var olmak için bir kurtarıcıya gereksinimi yoktur; buna karşın kurtarıcının yani kahramanın kendisini sergileyebilmesi için bir yaratığa/canavara ihtiyacı vardır. Kurtarıcıların kahramanlıkları ancak yaratık ölünceye kadar sürer. Yaratığın ölmesi kahramanın sonunu getirir. Canavarların resmedildiği haritalardaki bu mekânlar, yaratık yok olduktan sonra yerine yenisi koyularak tazelenmiştir. Bilinmezlik döngüsü bu şekilde sonsuz bir devrim içine girmiştir (Atwood, 2017, s.78-79). Mekânlarda kullanılan yaratıklar eski dönemlerde olsa da günümüzde de tehlikeli yerlerin işaretlendiği canavarların yerini farklı canlıların aldığı haritalar mevcuttur. Seri katillerin belli bir bölgede işlediği cinayetler, farklı gezegenlerde bulunan zararlı/tehlikeli türler gibi her an bir tehlikenin patlak vereceği mekânlar olarak haritalanabilir.

2.3.1. Teknolojik- Gerçek Mekanlar

Bilim kurgu yazarlarına göre farklı yaşam alanları gelecekte mümkün olacaktır. Uzak veyahut yaşamın imkânsız olduğu gezegenlerin yaşama elverişli hale dönüştürülmesi ve kolonileşmek için yeterli standartları bünyesinde barındırması amacıyla, bazı bilim insanlarının ve mühendislerin konuya ilişkin araştırma yapması gerekmektedir. Jacques Baudou'ya göre bu araştırmaların ve prosedürlerin tümüne “dünyalaştırma” adı verilmiştir. Dünyalaştırma terimini yazar Jack Williamson ilk olarak 1942 yılında kullanmıştır. Mars Üçlemesi ile tanınan Kim Stanley Robinson, *Kızıl Mars* ve *Yeşil Mars* adlı iki eserinde Mars'ın atmosferinin bilim insanlarının ve teknolojinin yardımıyla uygun koşullara dönüştürülmesini dünyalaştırma kavramına bir örnek olarak gösterebilmekteyiz (Baudou, 2005, s.74-75).

Yüksek Doz Gelecek'te Serdar Yıldız'ın *Alt ve Üst* adlı kısa romanının dünyalaştırma kavramına örnek teşkil ettiği görülmektedir. Venüs'ün asit bulutları arasında kurulan zeplin kentlerle, insanlar farklı bir gezegende de yaşam olanağı yakalamıştır. Venüs'ün iklim şartlarının ve atmosferinin insan vücuduna uygun olmaması, onları teknolojinin imkânlarıyla zeplin kentler yapmaya teşvik etmiştir. Venüs'ün altmış beş kilometre üzerinde kurulan Berga kenti ve diğer zeplin kentler Üst Venüs olarak adlandırılmaktadır. Venüs gezegeninin yaşam şartlarına uyum sağlayabilmek için Üst Venüslüler posedyum elementinden zeplin kentler inşa etmiştir. Berga'da daimî sıcaklık yirmi üç santigrat olarak ayarlanmıştır (Yıldız, 2017, s.364).

Son ölçümlerde gezegenimizin kuzey ve güney kutuplarında 0.4 gauss değerinde doğal manyetik alan tespit ettik. Maxfar bobinleri hariç tutuldu tabii. 0.6'ya çıkması bizim için yeterli olacak, bu şekilde bir manyetosfere kavuşabileceğiz (...) Yerdeki 450 santigrat derece sıcaklık ve 90 bar basınçta, hepsini geçelim, karbondioksitten ibaret havada bir hayat sürmemiz mümkün değil (...) Zeplin kentlerimiz 66-70 kilometre aralığındalar. Çünkü bu yükseklikte, çoğumuzun bildiği gibi basınç 1 bar, sıcaklık 20 santigrat derece civarı. Karbondioksit ve kükürt bulutlarımız sabit. Sürekli çakan şimşeklerimiz de. Yerde komple bir yaşam oluşturana kadar zeplinlerimizle açık bir hedef halinde olmaya devam edeceğiz. İpleri her noktada elimize almamız ancak alttaki cehenneme meydan okuyabilecek aşamaya geldiğimizde mümkün. Bu yüzden yeni bacalara ve daha büyük Maxfar'lara ihtiyacımız var (Yıldız, 2017, s.387).

Gün doğumu zeplin kentlerde, Güneş'in hareketlerini taklit eden yapay ışıklandırma ile aydınlatılmaktadır (Yıldız, 2017, s.361). Nükleer pil üreten Bergalılar, kolonilerin ve gezegenlerin ihtiyaçlarına göre enerji dönüşüm tasarımları yapmıştır. Venüs gezegeninin kutuplarında, orta çaplı krater

büyükliğünde Maxfar bobinleri bulunmaktadır. İlk uzay boşluğu zeplini olan Orion, tatil ve tur için tasarlanmış bir zeplindir. Soiles bayramında yapılacak ilk gezisinde Asteroid kuşağına kadar gidecektir (Yıldız, 2017, s.362).

Eserde tek yerleşim Venüs değildir. Güneş Sistemi'nin kolonileşmeye açılmasından yüzyıl sonra, Dünya neredeyse terk edilmiş bir gezegen haline gelmiştir. Atmosferi ele geçiren karbondioksit ve sera gazı etkisi nedeniyle insanlar yaşamlarını cam fanuslar içinde sürdürmektedir. Dünya'dan geri kalan her yerde hastalık, salgın, azotdioksit, savaş, açlık ve kaos vardır. Üst Venüslülerin gönderdikleri robotlar, Dünya'dan böcek, hayvan ve insan gibi tüm canlı türlerini kendi yaşadıkları yerlere taşımıştır. Kalmak isteyenler ise, yok oluşun eşiğindeki Dünya'da, cam fanus içerisinde yaşam savaşı vermektedir. Üst Venüslüler yönetimi ele geçirince Dünya'da yaşayan insanlar gezegenin küçük bir bölümü olan Arzya'yı kullanmaya mahkûm edilmiştir (Yıldız, 2017, s.399).

Gezegenin dış çekirdeğindeki demir-nikel eriği için üç asırdır devam eden sondajlama çalışmaları nedeniyle yerkabuğundaki sarsıntıların ardı arkası kesilmiyordu. Depremler kıtaların yerlerini değiştirmişti. Su kaynakları yüzde seksen oranında azalmış, okyanuslar bile neredeyse kurumuştur. Teknolojik hiçbir cihaza izin verilmiyordu, sadece geriye kalan bir avuç verimli toprakta, kontrollü olarak tahıl ekip biçmeye müsaade vardı. Sistem'de insanların zaman zaman kendi aralarında isyana kalkıştıkları tek yer, geçmişte olduğu gibi yine Arzya'ydı. Hiçbir gezegen veya koloni yaşamın başladığı topraklara göz dikmiyor, herkes ondan tiksiniyordu. Orası, kötü hatıraların karanlık çukuruydu (Yıldız, 2017, s.399).

Yüksek Doz Gelecek eserindeki Gökcan Şahin'in kaleme aldığı *Karavanlar Çağı* adlı kısa romanda, uzayda yaşamı sürdürebilmek için tasarlanan teknolojik bir mekândan söz edilebilmektedir. Dünya'nın yok olmaya başlamasıyla birlikte insanlar karavanlarla uzaya yayılmışlardır. Karavanlar yapay yer çekimine sahip, kapalı yaşam alanı, depo ve bahçe olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Dikdörtgen prizma şeklindeki karavan, metalik gri renginde yapay bir cisimdir. Deposu karavanla aynı büyüklüktedir (Şahin, 2017, s.323). Bahçe denilen kapalı yaşam alanına göre daha büyük olan kısım, yıldızların görülebileceği şekilde şeffaf duvarlarla kaplı ve çim zeminli bir odadır. Tüm karavanı çevreleyen cam sayesinde dışarıdan içeriye veya içeriden dışarıya herhangi bir havanın geçmesi önlenmektedir (Şahin, 2017, s.314). Karavanlar, Dünya'dan dışarıya atılan ilk adımla birlikte uzaya yayılan insanların hayatta kalma çabasının bir ürünüdür. Uzay şartlarına ayak uydurmaya çalışan insanlar kendilerine ait teknolojik mekânlar icat etmişlerdir.

Gelecekteki teknolojik gelişmelerin ışığında, Dünya'nın ekosisteminde meydana gelecek bozulmalara karşı yeryüzünde yeni mekânlar inşa edebileceği bilim kurgu romanlarında da geçen bir konudur. Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* başlıklı eserinde mekân Dünya'dır. Dünya'nın yok oluş eşiğine gelmesinden sonra insanların yaşamak için verdiği mücadele anlatılmaktadır. İnsanlar, mağarada bilgisayar sistemine bağlı olarak kozalarda uyku halinde hayatlarını devam ettirmektedirler. Uykuda buldukları mekân İstanbul'dur. Ekolojik dengenin bozulmasıyla yaşamın imkânsız olduğu Dünya gezegeninde, temizlenme bittikten sonra yeniden kurulacak bir düzenle insanlığın kurtarılması hedeflenmiştir. Mağara, içinde bilgisayar sistemlerini barındıran teknolojik bir mekândır. Kozaların içinde gördükleri İstanbul ise sanal bir uzamdır.

Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı eserinde gerçek ve kurgusal mekânlar bulunmaktadır. Roman Ayhan'ın oturma odasında gazete okuması ile başlamıştır. Buradan ilk mekânın Ayhan'ın evi olduğu görülmektedir. Ayhan'a Teupi Anonim Ortaklığı tarafından gönderilen zarflarda evin adresi "Gönder Sokak 36 Ertan Apt. D:12 Nişantaşı/İstanbul" şeklinde geçmektedir (Yemni, 2004, s.7). Evinin tam karşısında on beş metre derinliğinde, altı-yedi metre eninde açık bir alan vardır. Üç yıla yakın bir süre önce o boşluktaki üç katlı eski bina yıkılınca yerini çeşitli bitkiler ve otlar bürümüştür. Otlarla ve bitkilerle dolu bu alan arka tarafta kalan bahçedeki ağaçlarla birleşmiştir. Yıkılan binanın iki yanındaki yapılarda tahribatın izleri açıkça görülmektedir. Tuğla ile kaplı olan yan yüzlerinde diğer binanın artıkları durmaktadır. Boş alana yapılacak yeni bina gelene kadar deprem gibi afetlerden etkilenmemeleri için yan yüzlerine yaklaşık on metre yükseklikte birbirine paralel şekilde duran dört tahta destek yerleştirilmiştir. Altı metre yukarıdan geçirilen elektrik kablolarının altında paslanmış demir bloklardan engel konmuştur. Buranın üzerinde beyaz tabelaya kırmızı harflerle "Kunaten, Teşvikiye" yazılmıştır (Yemni, 2004, s.70-71). Ayhan'ın çocukluğunun geçtiği ev Meliha Aydınlar'ın villasını incelerken aklına gelmesiyle betimlenmiştir.

Ayhan eski süt güğümleri, tepesi kesilmiş hela ibrikleri ve zeytinyağı tenekelerinde çiçek ve maydanoz yetiştirilen eski üç katlı bir binanın birinci katında doğmuş ve büyümüştü. Küçük bahçelerinde nar ve yenedünya ağaçları vardı. Nar sonradan yaşlanıp ölmüştü. Yazları koruklar sarkan bir asma çardağının altında akşamları yemek yenirdi. Babasının içkici arkadaşları, üst kat komşuları sık sık bir araya gelir, kafaları çekerlerdi. Evlerindeki eşyaları düşündü. Eski divan. İran'dan hediye duvar halısı. Yerde el yapımı kilim. Sık sık tüten saç soba. Duvarlarındaki çerçevesiz karnca duaları ve çeşit çeşit Bismillahirrahmanirrahimler. Modası geçmesine rağmen inatla alınan maarif

takvimleri. Hepsi birbirinin aynı model olmayan bir yığın sandalye. Geçmişten istiklâlli sürülen yaşam tarlaları. Ne burdaki gibi Osmanlıca yazılmış bir aile ağacı, ne de mutlaka saklanması gerekli diğer şeyler mevcut değildi (Yemni, 2004, s.99-100).

Ayhan ve ailesi evlerinden taşındıktan sonra bahçedeki ağaçlar sökülmiş ve yerine üç katlı bir bina inşa edilmiştir (Yemni, 2004, s.101). Burada yaşadığı güzel anılar Meliha'nın üç katlı villasını görünce tekrar zihninde canlanmıştır. Taşındıkları yer iki yüz metre ilerisi dahi olsa Ayhan sevdiği mekânın tahrip edilmesine çok üzülmüştür.

Beşiktaş'taki yol inşaatı ve küçük cepheli dükkanların olduğu bir mekân ilk fotoğrafta tasvir edilmiştir (Yemni, 2004, s.9). Ayhan'a gönderilen fotoğraflarda zamanın, mekânın ve kişilerin yer aldığı göze çarpmaktadır. Gelen ikinci sarı zarfa ise QBITSTAR Software Cenneti, Rastgele Dersanesi, sarı beyaz şeritlerle bezenmiş geniş kaldırımlarda yer alan iki sıra ağaçlar, etrafta bulunan kirli gri cepheli apartmanlar, sağ yanı bakış açısına göre değişen yamalı asfalt ve yaklaşık elli metre ileride otobüs durağı yer almaktadır (Yemni, 2004, s.32). Tasviri yapılan bu fotoğrafta Ayhan, Taksim'e doğru giderken Cumhuriyet Caddesinden geçmektedir. Gelen on dördüncü fotoğrafta boğazda sefer yapan bir vapurun arka tarafında oturanlar mevcuttur (Yemni, 2004, s.72). Ayhan'ın ilk cinayeti için gittiği birinci mekân Hisar Otel'idir. Hisar Otel, üç katlı, çehresi yamuk, eski ve bakımsız bir mekân olarak tasvir edilmiştir. Otelin içinde de tıpkı dışı gibi küçük ve kasvetli odalar yer almaktadır (Yemni, 2004, s.75-76). Daha sonra Mesut ile Taksim Meydanı'nda bulunan Sıraselviler Caddesi üzerindeki La Katre'ye gitmişlerdir (Yemni, 2004, s.78-79). Üçüncü katta holün sonunda bulunan İki yüz dokuz numaralı odanın tasviri yapılmıştır.

Holdeki berber taklidi halı, yirminci yüzyıl başı Avrupa başkentlerindeki gazla çalışan sokak lambaları taklidi aydınlatma birimleri, kabartma eflatunumsu desenli duvar kâğıtları kendini uyarmıştı ama odanın içini görmek başkaydı. İki bitişik yatak, açık kahverengi ipek nevresimler, kırçillı halı, klasik bir tuvalet masası, holdeki fenerlerin daha küçük ve tıpatıp aynılarının altında büyük bir ayna. İşlemeli ayaklı koltuklar, sehpa ve kapağında mıknaatıslı otel amblemleri yapışık olan bir buzdolabı (Yemni, 2004, s.84).

Eserde açık mekânların yanı sıra kapalı mekân tasvirleri de dikkat çekmektedir. Birinci parlak olan Mesut'un odasında bulunan deri kaplı albümün ilk sayfasında rengi sararmış bilet bulunmaktadır. Bu biletin üzerinde yazan İkbâl Sineması, İzmir'de altmışların sonunda yanmıştır. Bartık, Ayhan'a 1964'de bu sinemada *Ben Hur* filmini izlediğini de söylemiştir (Yemni, 2004, s.86). İkinci

parlak Meliha'nın Fener yolundaki villası, tasviri yapılan kapalı mekânlardan biridir. İç dekorasyonunda Neyzen Tefik ayaklı şık abajur, neredeyse okunmamış ciltli kitapların olduğu bir kütüphane, çerçevelerinde varak detaylı eski resimler, gümüşten yapılmış kap ve kacakların durduğu diğer sehpa, el oyması bardaklar, aile fotoğrafı ve koltuk vardır. Meliha Aydın'a yerdeki halının isminin Oubusson (Aubusson) olduğunu söylemiştir. Bunların yanı sıra ünlü ressamın orijinal tabloları evin duvarlarını süslemektedir. Meliha'nın oturduğu yer "Aydınlar villası yeri, iç döşemesi ve pahada ağır sanat eserleri nedeniyle ciddi bir servet abidesiydi" şeklinde tanımlanmıştır (Yemni, 2004, s.99). Buldukları villaya Meliha'nın iş arkadaşları gelince Ayhan cinayet seansını ertelemek zorunda kalmıştır. Ayhan Kadıköy'de vapurdan inip Meliha'nın arabasına binmiş ve ikili Beykoz yönüne doğru gitmişlerdir. Ayhan'a gelen zarfta üçüncü parlak Salih Katırcı, Marmara Caddesi'nde tabelalarla bezeli Hasret Apartmanı'nda ikamet etmektedir. Apartmanın girişi simli siyah taşlarla süslüdür ve gaz yağı kokmaktadır. Merdiven basamaklarının taşlarının sallanmasının yanı sıra ikinci katta bulunan dört numaralı dairenin pirinçten yapılan 4 rakamının alt vidası da gevşemiştir (Yemni, 2004, s.111). Dördüncü parlak Kalbiye Telvekeş ile Ayhan Zeugma Otelinin üçüncü katındaki on dört numaralı gitmiştir. Yatakların nevresimleri bülbül, kuş, avcı, kaplan ve saz aşığı desenli olarak tasvir edilmiştir (Yemni, 2004, s.123). Odanın içinde "İnsansever bir tahtadan oyulmuş hissini veren iki sandalye", "bol budaklı yüzeyi pırıl pırıl vernikli bir masa" bulunmaktadır (Yemni, 2004, s.123). Odanın içinde bulunan banyo da oldukça geniştir. Duşa kabinin kenarında bulunan çerçeve tahtadan oyma işlemelidir.

Ön cephesindeki camda Antilop resmi bulunan Kudu Bar'da Ayhan Timir'in kız kardeşi Aylin çalışmaktadır. Bar'ın idarecisi Serdar Aylin'in sevgilisidir. Kudu Bar'a esrar, eroin, afyon gibi maddeler giremezken, enerji barı olarak bilinen E5 cinsi bu yere Kafeinli KuduE Kokteylleri, Ephedra, Doğal Ekstazi, Amfetamin, Kokain girebilmektedir. Barın en büyük getirisi Kokainden elde edilmektedir (Yemni, 2004, s.45). Satışı yapılan maddelerden de görüldüğü üzere belanın eksik olmadığı bir mekân olarak tasvir edilmektedir. Ayhan'ın eskiden çalıştığı Ferhatt Oteli ile müşterileri ortaktır. Kudu Bar'daki kasada malın eksik çıkması Aylin'in patronun adamları tarafından alıkonulmasına sebep olmuştur. Arabaya bindirileceği sırada kaçan Aylin, Ayhan'ın evine gelerek ondan

yardım istemiştir. Altı buçuk kilo malın çalınmasının Aylin'in peşini bırakmayacaklarını gösterdiğini düşünen Ayhan, onun Cihangir'deki evinden pasaportunu ve parasını alıp yurtdışına kaçmasına yardım etmiştir. Ayaz Paşa Camii Sokağı'nda bulunan Eser Apartmanı, boz renkli birinci katta demir parmaklıkları olan bir binadır. Apartmanın tam karşısında meşe ağaçları bulunmaktadır. İşlerini hallettikten sonra Taksim Meydanı'na oradan da havaalanına gitmişlerdir. Aylin önce Frankfurt'a oradan da Berlin'e gitmiştir.

Eserde mekân tasvirlerinde benzetmeler yapıldığı göze çarpmaktadır. Ayhan ile Mesut arasında geçen konuşmada "Bir kitapta okumuştum. Yazar İstiklâl Caddesi'ni Taksim uçurumuna insan döken bir nehre benzetiyordu." İstiklâl Caddesi'nin Taksim'e insan döken bir nehre benzetildiği görülmektedir (Yemni, 2004, s.77). Yazar, yer yer uzamları içinde yaşayan insanlara göre tanımlamıştır.

Biliyor musunuz burdan bakınca İzmir neye benziyor? İki ayaklı, memeli karıncaların yaptıkları site şehre.

İstanbul peki?

Yedi bombeli arı kovanı.

Ankara?

Eşek arısı cenneti.

Bodrum?

Nerden çıktı şimdi Bodrum? Burda ciddi ciddi ahkâm kesiyoruz.

Bodrum, bodrum.

Mutant, mafyasol, keyifbol, hedonist termitler beldesi (Yemni, 2004, s.152).

La Katre'de bulunan oda, *2001 Uzay Macerası* filmi ile ilişkilendirilmiştir. Yazar, filmin son sahnelerinde yer alan kendisinden üstün bir uygarlığa tek başına seyahat eden David Bowman benzetmesini yapmıştır. Bir astronot olan "Bowman şekli beyninden alınmış barok dekorlu" otel odasına benzetmiştir (Yemni, 2004, s.84).

2.3.2. Evrensel-Galaktik-Paralel Mekanlar

Jacques Baudou, bilim kurgu türünün birinci amacının uzaya çıkmak olduğunu belirtmiştir. Bilim kurgu türünün ortaya çıkışı ile ilgili, bilimde olduğu gibi edebiyatta da yerçekiminden kurtulup gök cisimlerini araştırmak için Dünya'yı terk etme düşüncesinin başladığı dönemde zuhur ettiğinden bahsetmiştir. Sır ve gerginliğin doğurduğu hayranlık, teknolojik ilerlemelerin uzayın araştırılmasına olanak tanıyacağı zamandan önce edebi eserlere esin kaynağı olmuştur. Samsatlı

Lukianos, fırtına yüzünden Dünya'dan savrulan bir gemiyi Güneş'e ve Ay'a gönderdiği için ilk bilim kurgu yazarı olarak tanınmıştır (Baudou, 2005, s.68-69).

İnsanoğlu yaşamını dünya üzerinde sürdürse de evren bu gezegenle sınırlı değildir. Dünyanın bulunduğu samanyolunda var olan gezegenlerden her biri birer mekândır; fakat yaşam günümüzde bilindiği üzere sadece dünyada mevcuttur. Kutuplardaki buzulların erimeye başlaması, iklim değişikliklerin sıklaşması dünyanın sonunun yakın bir zamana tekâmül edeceği fikrini düşündürmüştür. Buna çözüm bulabilmek adına insanoğlu gezegenin dışına ayak basmıştır. En gizemli ve bilinmeyen mekân olan uzayın, sırlarına erişmeye çalışmışlardır. Dünyanın bulunduğu samanyolunda temel yaşam ihtiyaçlarını barındıran yeni yuva arayışına girişmişlerdir. Çevremizde bulunan gezegenlerin haritasını çıkarabilmek adına dünya dışı mekânlara çeşitli uydular ve cihazlar gönderilmiştir. Bu araştırmalar için gönderilen cihazlar, gezegenin topografyasını anlamak o gezegen hakkında biraz da olsa bilgi sahibi olabilmeye olanak sağlamaktadır. Bu arayışlar dünyaya benzer aynı standartlarda gezegen bulma çabasıdır. Son zamanlarda Mars'ta yaşam olup olmadığı tartışılmıştır. Birçok bilim insanı Mars'a ilgi duymuş ve bu yönde araştırmalar yapmıştır.

Sosyo-politik bilim kurgu olarak sınıflandırılan Zühtü Bayar'ın *Sahte Uygarlık* başlıklı eserinde, kolonileşme sonrası devlet düzeni ve uzayda yapılan seyahatler anlatılmaktadır. Gerçekte de var olan Orion Nebulası eserde de galaktik mekân olarak kullanılmıştır. Nebula'da enerji ve maddenin fiziksel ve kimyasal bütün şekilleri görülebilmektedir. Zehirli gaz grupları ve serbest hidrojen atomları, ana kümeyi meydana getiren ve çapı birkaç milyar kilometreyi bulan merkezden ayrılmamaktadırlar (Bayar, 1999, s.51).

(...) Bu zehirli gazlar ve fiziko-şimik oluşumlar arasında en iri gezegenlerden çeşitli boyutlardaki asteroidlere değin bir yığın gök cismi, gözle saptanamayacak bir mantık sistemine göre deviniyor, genişliyor, büzülüyorlardı. Gezegenlerin yörüngeleri iç içe geçiyor kimi yerlerde tehlikeli teğetler çizdikten sonra birbirlerinden adamakıllı uzaklaşıyorlardı. Nebula'da iç içe geçmiş sayısız gezegen sistemleri vardı. Her birinin de merkezinde doğal olarak birer güneş bulunmaktaydı. Ama bu güneşlerin birçoğu sönmüş ve canlılığını yitirmiş, bir bölümü ise henüz çok sıcak yoğunlaşmamış gaz kütlelerinden meydana gelmişti. Nova dönemlerini yaşayan yıldız sayısı azdı. Bunlar genellikle sistemlerden uzakta ve nebula'nın merkezine çok yakın yerdediler (Bayar, 1999, s.51-52).

Orion Nebulası'nda, seyrek olmakla birlikte irili ufaklı göktaşları, kozmik tozlar ve zehirli gazlar bulunmaktadır. Dört boyutlu uzay-zaman haritasında bulunmayan Serepin adlı gezegene ulaşımın tek yolu, göktaşlarıyla kaplanmış bu

Nebula'yı geçmektir. Eski uzay korsanlarının Serepin gezegenini üs olarak kullandıkları dönemde, Talha kentine ulaşmak Nebula'nın göktaşı ve kozmik tozlarla kaplanmadığı bir zamana denk geldiği için kolaydır. Talhalı astronomlar bunun periyodik bir uzay değişimi olduğunu söylemişlerdir. Serepin'e giden güzergâh elli yıl sonra kozmik toz ve göktaşlarından arınacaktır (Bayar, 1999, s.66-67). Serepin gezegeni az ışıklı, loş bir Güneş'e sahiptir. Doğal güzellikler bakımından zengin bir gezegen değildir (Bayar, 1999, s.101).

Diğer bir uzay yerleşimi ise Mars'ta kurulmuştur. Mars'ın başkenti Zaarga, evrendeki en büyük metropolislerden biridir. Yüzlerce kilometrelik büyük bir alanda çelik ve beton pylonlarla inşa edilmiş, üstünde ise bir tanesi büyük olmak üzere birkaç kubbe bulunmaktadır. Saydam ve renkli olan bu kubbelerin hammaddesi plastiktir. Kentin merkezi ana plastik kubbe, güneş ışınlarını genişmeye ve ısıya dayanıklı, kalın gövdesinden kırarak geçirmektedir (Bayar, 1999, s.90-91). Kentin batısında, Mars burjuvazisinin eğlence bölümü yer almaktadır. Kentin doğusunda, geniş bahçeler ve çelik putreller üzerine inşa edilmiş büyük villalar bulunmaktadır (Bayar, 1999, s.70-71). Bunların dışında Antares, Betelgeuse ve Deneb gibi gerçekte de var olan yıldızlardan bahsedilmiştir. Mevcut olan uzay mekânlarının üzerine yerleşim tasarlanmıştır.

Stephen Hawking *Kara Delikler ve Bebek Evrenler* başlıklı eserinde evreni tanımlayan bir teoriden bahsetmiştir. Ona göre “N=8 Süper Kütleli Çekim Kuramı” orijinal vasıflara sahiptir. Bu kuramın içinde “Dört Boyutlu” evrenlerden bahsedilmektedir (Hawking, 1993, s.34). Uzay ile zamanın birlikteliği birçok bilim insanı tarafından ortaya atılmış bir gerçektir. Bu teoriyi Mihail Bahtin'in *Karnavaldan Romana* adlı eserinde “Kronotop Zaman” kavramı olarak görmekteyiz. Zaman ve uzamın ayrılmaz bütünlüğü uzay ile ilişkilendirilerek anlatılmaktadır. “Uzay-Zaman” kavramı Stephen Hawking tarafından dört boyutlu olarak tasavvur edilmiştir. Bu kavramı bilimin alanı dışında yani metafizik bir kavram olarak düşünenler de mevcuttur. Bu dört boyutun üç tanesi uzayı, bir tanesi zamanı temsil etmektedir. Hawking, üç boyut olarak adlandırılan tanımların yetersiz olduğunu ileri sürmüştür. Üç tane uzay boyutunun olması Güneş sisteminde gerçekleşen gezegenlerin veya çekirdeğin çevresindeki elektronların yörüngelerinin karmaşık bir hal almasına neden olacaktır. Bununla beraber içeriye doğru sarmallar çizmeye başlayacaklardır (Hawking, 1993, s.34).

Karadelikler uzayda gizemlerini hâlâ daha korumaktadırlar. Şu andaki teknoloji ile yapılan çalışmalar bile karadelikleri anlamak için yeterli değildir. Bilim insanları, uzaya ilgi duyanlar ve bilim kurgu yazarları karadeliğin içine düşüldüğünde olası ihtimalleri tahmin etmeye çalışmışlardır. Bilim kurgu yazarlarının karadeliğin içine düşme teorisi sadece bir kurgu değildir yani gerçekte de mümkün olabilecek bir durumdur. Evrende keşfedilemeyen birçok karadelik ve daha fazlası bulunmaktadır. Stephen Hawking'e göre, bazı görüşler evrenin farklı bir bölümünden dışarıya çıkılabileceği karadeliğin hareket etmesi ile ilişkilendirilmiştir. Karadelikten geçildiğinde farklı bir evrene çıkılabilir; ancak bunun için ışık hızından daha hızlı hareket edebilmek gerekmektedir. Hawking, kara deliğin içinde seyahatin yani yer değiştirmenin şu anda canlı bir şekilde mümkün olmayacağını ileri sürmektedir. "Karadelik" isimlendirmesi ilk olarak 1967'de Amerikalı fizikçi John Wheeler tarafından kullanılmıştır. Daha sonra bu kelime bilim kurgu edebiyatının lügatına girmiştir (Hawking, 1993, s.58). Einstein'in "Görecelik Kuramı" evreni anlama yolunda önemli bir adım atılmasını sağlamıştır. Bu kuram evrenin sürekli olarak büyüdüğü/genişlediği veya büzüldüğü teorisi üzerinde durmaktadır. Kuramın geneline bakıldığında, uzay ve zaman kavramlarının birliktelikleri dört boyutlu bir uzaya tekâmül etmektedir. Dört boyutlu uzay teorisinde, uzayın genişlemesi müstevi şekilde ilerleyemez, çünkü içerisinde bulunan özdek ve erke onun düz bir şekilde değil de çarpık bir şekilde devam etmesine izin vermiştir. Uzaydaki nesnelere bu çerçevede olabildiğince düz ilerlemeye gayret göstermiştir. Ancak Güneş'in kütlesi uzay-zamanda bükülme yarattığı için etrafındaki nesnelere de daire şeklini çizerek yol almıştır (Hawking, 1993, s.59).

Karanlık madde konusunda bir başka kanıt parçası galaksi gruplarından gelir. Galaksilerin uzayda tek biçimli bir şekilde dağılmamış olduklarını gözlemleriz; galaksiler birkaç galaksiden milyonlara kadar uzanan gruplar halinde bir araya toplanmışlardır. Tahminen bu gruplar galaksilerin birbirlerini gruplar haline çekmeleri nedeniyle oluşmuştur. Ancak tek tek galaksilerin bu gruplarda hareket etme hızlarını ölçebiliriz. Bu hızların kütleçekimle bir arada tutulmadıkları takdirde grupların ayrılıp uçacakları kadar yüksek olduğunu buluruz. Gerekli kütle tüm galaksilerin kütesinden önemli ölçüde daha büyüktür. Galaksiler dönerlerken onları bir arada tutacak kütle kendilerinin sahip olduğunu düşündüğümüzde durum budur. Bu nedenle, galaksi gruplarında, gördüğümüz galaksilerin dışında fazladan karanlık madde olmalıdır (Hawking, 1993, s.73).

Bunlardan hareketle Stephen Hawking'in karadeliklerin çekimi ile içine giren bir nesnenin dışarı çıkamayacağı tezini, "Beyaz Delik" olarak adlandırdığı içine düşmenin mümkün olmadığı ancak dışarı çıkışın olabileceği ile destekler bir

teori ortaya atmıştır (Hawking, 1993, s.60-61). Karadeliklerden geçtikten sonra ne olduğu konusuna “Bebek Evrenler” cevabını veren Hawking, Karadelğin içine girdikten sonra başka bir beyaz delikten dışarı çıkıldığını öne sürmüştür. Bu bebek evrenlerin bizim evrenimizden evrilerek yani dallanarak oluştuğu fikri ileri sürülmüştür. Stephen Hawking bu teoriyi genel görecelik kuramından yararlanarak oluşturmuştur. Ona göre beyaz delik karadelğin zıddıdır (Hawking, 1993, s.76). Evrenin sürekli olarak genişlemesi ve yeni bebek evrenlerin ortaya çıkması birçok bilim insanı tarafından paralel evren modelinin olabirliğini sorgulamaya yol açmıştır. Paralel evren veya çoklu evrenler teorisine farklı kuramlar geliştirilmiştir. Stephen Hawking’in de bahsettiği gibi bebek evrenlerde dünya benzeri bir yerin varlığı imkân dahilindedir. Dünyanın oluşumundaki büyük patlamanın (Big Bang) evrenin farklı yerlerinde olabileceği de öngörülmüştür. Evrenin düz bir şekilde değil de çarpık veya katmanlı olarak ilerlemesi de bu teoriyi doğrular nitelikte bir keşiftir. Bilim kurgu eserlerinde paralel dünyalardan bahsedilmektedir. Bilimsel keşiflerin veya keşfedilmemiş icatların ışığında yazılan bu eserlerde mekân sonsuz genişlikte bir evrendir.

Jacques Baudou’ya göre bilim kurgu edebiyatında dört ve daha fazla boyut temaları işlenmiştir. Bunlardan en önemlisi sicim teorisinde de kullanılan dördüncü boyut yani paralel evrenlerdir. Eserlerde yer alan bu alt evrenler, beş duyu organıyla algılanamayan ancak varlığını dünya ile birlikte sürdüren bir mekân üzerine kuruludur. Bu temanın asıl belirleyicileri, *Plattner’in Öyküsü* adlı eseriyle H.G. Wells ve *Diğer Dünya* başlıklı eseriyle Büyük (Big) Rosny’dır. Alt Evrenlerde herhangi bir boyutta yaşayan canlıların dünyayı istila etme fikri Jack Williamson’ın *Wolves of Darkness*, Murray Leinster’in *The Incredible Invasion*; dünyadaki canlıların araştırmak için gittikleri paralel evren gezileri Murray Leinster’in *The Fifth Dimension Catapult* eserlerinde ele alınmış izleklerdir. Edmund Hamilton 1929’da yayımlanan *Locked World* eserinde paralel evrenlerle ilgili bilimsel havası uyandıran bir açıklama yapmıştır (Baudou, 2005, s.109). 1946’da John Russell Fearn tarafından yayımlanan *Other Eyes Watching* yapıtında, uzay-zaman kargaşası neticesinde dünya üzerinde kaybolan nesnelere ve canlıların farklı bir boyuta karıştığını ileri sürer. Clifford D. Simak’ın, *Güneşin Çevresindeki Çember*, *Girişe Açılan Büyük Avlu*, *Zebranın Z’si*, *Kızıl Çiçekler* yapıtlarında buldukları yerden başka bir boyuta seyahat ederken kullanılan geçitler

anlatılmıştır. Günümüzde sadece Görecelik Kuramına göre ortaya atılmış bir teori olan paralel evrenlerde dünyada geçerli olan fizik yasalarının değiştiği fikri Isaac Asimov'un *Tanrıların Kendileri* adlı eserinde ele alınmıştır. Frederic Brown *Çıldırılmış Evren* eserinde çoklu evren teorisini mizahi bir şekilde anlatmıştır (Baudou, 2005, s.110).

Bilim kurgu açısından değerlendirilen eserler de yeni gezegenler ve yeni türler gibi oluşumlar göze çarpmaktadır. 1969'da yayımlanan *Karanlığın Sol Eli* başlıklı romanında cinsiyetsizlik kavramını oluşturmuştur. Cinsiyet kavramının olmadığı bir dünya yaratmış, günümüzde bu kavram yüzünden yaşanan eşitsizlik, savaş gibi felaketlerin görülmediği bir evren kurgulamıştır. Cinsiyet ayrımı birçok dilde kullanılmaktadır. Örnek vermek gerekirse dünyada en fazla kullanılan dil olan İngilizcede kadın "she" ile erkek ise "he" ile karşılanmaktadır. Guin ise bu romanda bu ayrımı kaldırarak tüm insanlara "he" ifadesini kullanmıştır. "Wiping sweat from his dark forehead the man-man I must say, having said he and his—the man answers (Esmer alnından terini silen adam diyorum lafın gelişi böyle adam başladık bir kere—cevaplıyor)" ifadesinde de görüldüğü gibi "adam" yani "he" şeklinde hitap edilmektedir (Le Guin, 1976, s.18).

Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı romanında paralel evren teorisi işlenmiştir. Eserde fantastik unsurlar, bilim kurgunun alanı olan paralel evrenlerle ilişkilendirilerek ele alınmıştır. Ayhan'ın Kalbiye ile tanışmasından itibaren romandaki mekânların yönü gerçek olandan sürreal olana doğru değişim göstermiştir. Yazar burada paralel evren bahsini öne çıkartmıştır. Bir eşik sayesinde geçişi mümkün olan, görünen dünyadan farklı yerlerin ve canlıların olduğu mekân olarak tahayyül edilmiştir. Bilimsel perspektiften bakıldığında da paralel evrenlerin varlığı sorgulanmaktadır. Eserin içerisinde bahsi geçen paralel evrende görülenler bilim kurgudan ziyade fantastik unsurlar taşımaktadır.

Kalbiye ile Ayhan arasında geçen bir sohbette kalbiye, bir olayın birden farklı şekilde hatırlanmasının nedenini paralel evrenler teorisine bağlamaktadır. Ona göre yan yana yer alan ancak gittikçe değişen farklılaşan evrenler mevcuttur. Evrenlerin her birinde birer tane Kalbiye ve Ayhan'dan mevcuttur. Görünüşte veya bulunulan mekânlarda farklılıklar, değişimler, başkalaşımalar kaçınılmaz olacaktır. Birbirine benzeyen bu evrenlerde farklılıklar olsa da bir insandan birden fazla olabileceği teorisi üzerinde durulmuştur. Eserde ölümsüzlüklerinin nedenini

evrenler arası kayma olarak tanımlamışlardır. Bu teori üzerine hareket eden Kalbiye ile Ayhan Teupi'nin kontrol alanından çıkmak için paralel evren eşliğini Beş bin yıllık eski bir şehir olan İzmir'e gitmişlerdir. Eşiklerin bulunduğu ulaşım, su kenarı, korunaklı coğrafya ve verimli topraklar yer seçiminde önemli rol oynamaktadır. Eşiğin parlak bir ışıkla kendisini göstermesinin ardından Kalbiye ve Ayhan oraya doğru hareket etmiş ve yaşanan arbedede birbirine sarılarak boyut değiştirmişlerdir. İlk önce ışıkların sönük olduğu, yerleri kum, taş ve molozla kaplı eski bir binaya, daha sonra "Manzarasız" adlı yere geçiş yapmışlardır. Manzarasız'da görüş netliği değişmektedir. Başın sağa sola çevrilmesiyle helezonlar ve bulanıklıklar oluşmaktadır. Güneşin yansımasıyla kırmızıyı andıran bir kahverengi, göz alabildiğince uzanan pürtüklü toprak bir yol vardır. Burada gökyüzü net olarak görünmemektedir. Bununla birlikte çevrelerindeki atmosfer bulanık, devingen ve akışkandır. Biraz ilerledikten sonra otuz metre ötede yolun sağında insan kalıbında dökülmüş "Ayak Tozu Rehberi" ile karşılaşmışlardır.

Manzarasız'da başlangıçta en çok bir çöle ya da stepe benzediğini düşünmüştü ama şimdi bunun çöle de stepe de haksızlık olduğunu düşünmekteydi. Yerçekiminin belli belirsiz duyumsandığı, üzerinde bakteriler, virüsler dahil hiçbir canlının yaşamadığını, ışığın gölge yapmadığı ve büyük bir olasılıkla zamanın ışık hızıyla akışına eşit hızda devinerek saatin tik tiklerini tixn'ke çeviren bir yapıya sahipti. Hiçbir unsuru dünyada gördüğü bir şeye benzemiyordu. Dahası, hiçbir şey eski yaşamlarındaki bir şeyi çağrıştırmıyordu. İlk başta bir ara aklına gelen Teupi'nin Gulag'ı fikrinin çok hatalı olduğunu görüyordu. Teupi ötesi bir yapının içersindeydiler (Yemni, 2004, s.174).

Ayhan'a göre "Manzarasız denilen yer bir çeşit hiçlikti. Şapkanın silindir boşluğu, tabanı cinsinden çerçeveleri ve hatta yoğunluğu bile yoktu" olarak tanımlanmıştır. (Yemni, 2004, s.174). "Manzarasız rezolüsyonu yetersiz üç boyutlu bir fotoğraf, çizim, illüstrasyon, mekân falan değildi. Var olan bir şeyin yozlaşmış hâli de değildi. Varlığı kendinden menkul bir periferiyel alandı" (Yemni, 2004, s.182).

Manzarasız'ı girift bir labirente benzeten Ayhan, burayı boyutsuz bir alan olarak tarif etmiştir. Rehber eşliğinde Manzarasız adlı mekânda ilerlerken yolun ufuk ile birleştiği noktada çevreleri tamamen açılmış ve masmavi gökyüzünde güneş gözükmemektedir. Eserde aklında *Odysseus*, *Vergillius*, *Beatrice* dolanan Ayhan, bu mekânı *post Inferno*, *Purgatoria* ve *Paradiso* çağrıştıran bir yer olarak tanımlamıştır (Yemni, 2004, s.170-171). Ayhan ile Kalbiye Manzarasız'da rehber önderliğinde ilk olarak Melekli Cadde'ye gelmişlerdir. Yol açık gri, beyazımsı ateş taşlarından kesilme parkelerle döşeli on metre genişliğindedir. Yolun iki tarafında tek dizlerini yere değdirmiş, beyaz mermerden oyulmuş, boyları yaklaşık otuz

metreyi bulan binden fazla melek heykeli bulunmaktadır. Bu melek heykellerinin içinde az sayıda kadın da vardır. Kadınların boyları erkeklerle aynı olmasına rağmen kanatları onlarınkine oranla daha küçüktür. Melekli Cadde'yi geçtikten sonra yol genişlemiş ve düzleşmiştir. Burada açılmaz adlı bir mekân bulunmaktadır. Bu mekân insanların ve diğer canlıların idrak edemeyeceği bir yer olarak tahayyül edilmiştir. Açılmaz, eserde “bilinen hiçbir şeyin nüfuz edemediği, bilinçlere, en hassas ölçüm aletlerine sımsıkı kapalı bölgedir” ifadesiyle tanımlanmıştır (Yemni, 2004, s.180).

Ayhan ile Kalbiye'nin rehberle ayrıldıkları yerde, buldukları noktadan on metre yüksekliğinde, koyu yeşil ve mavi karışımı renkte ve kilometrelerce uzunlukta bir dalga görünmektedir. Dalganın merkezi durdukları yerden yaklaşık üç veya dört yüz metre aşağıdaki sahildedir. Bu donmuş yani aynı şekilde duran bir dalgadır. Gökyüzü ise dünyadakinden farklıdır. Üst taraftaki mavi renk, kenarına vardıklarında çadır bezi gibi dalganın ötesinde devam etmektedir. Eserde “Dalganın ötesinde salt karanlık bağır açmıştı. Yıldızsız, nebulasız, samanyolsuz, burçsuz, hatta belki de baryonsuz, elektronsuz bir uzay yatmaktaydı birkaç yüz metrecik arkada.” olarak tarif edilmiştir. Manzarasız'ın sınırına vardıklarında önlerinde “İzotropik bir hiçlik” uzanmaktadır (Yemni, 2004, s.191). Açık renkli toprağı olan sahil, herhangi bir deniz kabuğu, iyotlu hava ve tuz kokusu bulunmayan bir yerdir. Manzarasız Yaratıcının Suflörü tarafından “Hiçbir zaman. Nesnel karşılığı mevcut olmayan vizyon dedim ya. Ne ayak basabilirsin ne de bir yerine dokunabilirsin” şeklinde ifade edilmiştir (Yemni, 2004, s.272). Kumsalın diğer yakasında ise sırat köprüsünü andıran bir mekân ile karşılaşmışlardır.

Kumsalda on metre eninde bir yar belirmişti. Sol taraflarındaki yüzlerce metrelik yükseltide on metrelik kesinti vardır. On metre ötede yükselti de, kumsal da devam ediyordu. Dar bir açıyla yükselerek. Kumsal eğimlendikçe sol taraftaki duvar alçalıyor ve en üst noktada sıfırlanıyordu. Sağ taraftaki karanlık hiçsizlikte bir değişiklik yoktu (Yemni, 2004, s.199).

“Ayhan iki metre enindeki korkuluksuz dümdüz uzanan köprüye baktı. Taşların neyle tutturulduğunu kestiremiyordu. Çimentonun keşfinden önce yapılmış gibi bir hali vardı. Hiçbir yerde demir çubuk ya da tahta payanda falan görülüyordu” şeklinde tarif edilen köprü, Ayhan ile Kalbiye ortasına geldiğinde sallanmaya başlamıştır (Yemni, 2004, s.200). Yirmi derece kadar bir eğime varınca Manzarasız'ın esas bitiş noktasına ulaşmışlardır. Buldukları yerden yaklaşık bir metre ötede derinliği belli olmayan bir uçurum bulunmaktadır. Uçsuz bucaksız bir

karanlığı andıran bu derinliğin tepesinde yıldız, galaksi veya nebula gibi görüntüler mevcut değildir. Buradaki uçuruma atlayıp Manzarasız'dan sonra farklı bir boyut olan Konya Otobüs Terminaline geçiş yapmışlardır. Elli metre çapında, elli metre yüksekliğinde, mika izlenimi veren ve yarı şeffaf bir kubbeyle örtülüdür. Üzerinde süslemeler, kabartmalar, kırçilli açık krem rengi mevcuttur. Bilet satış acenteleri kenara dizildiğinden yapının ortasında boş bir alan bulunmaktadır. Çember şeklinde dizilmiş oturma yerleri boş alanın ortasında durmaktadır. Kubbeli yapının, doksan derecelik ters u şeklinde duran açıyla dört kapısı vardır. Etrafında ise sonu görülemeyecek denli uzun bir bozkır mevcuttur. Oturma yerlerinin merkezinde, beş metre çapında ve bir metre yüksekliğinde taştan gövdeli kuyu girişi bulunmaktadır. Altı taş basamaklı merdivene sahip kuyunun çıkığına passız kalın bir tel takılıdır. Gökyüzünde ise Manzarasız'dan farklı olarak bulutlar vardır. Acentelerde iki farklı firma olmasına rağmen istikametinin cinsine göre çeşitlenerek elli altmış ayrı acenteye bölünmüştür. Dümdüz bozkırın ortasında terminalden başka bir yapı yoktur; bunun sebebi şehrin yerin altında olmasıdır. Şehre iniş için kuyuyu kullanmaktadırlar.

Ayhan ile Kalbiye Konya Otobüs Terminali'nden sonra Cerzbe Park adlı beş yetişkin dışında sadece çocukların olduğu bir mekâna gitmişlerdir. Cerzbe Park aynı Las Vegas gibi çölün ortasına kurulsada ona hiç benzememektedir. Kaliteli olmayan tahta çitlerle çevrili kapalı alan baklava dilimi şeklindedir. Kenarları iki yüz metre kadar olan Park, sonsuz bir bozkırın tam ortasına kurulmuş bir eğlence alanıdır. Etrafında bina, otobüs terminali gibi hiçbir yapı mevcut değildir. Parkın giriş kısmında, Anadolu değirmeni şeklinde inşa edilmiş bir korku evi bulunmaktadır. Korku evinin tahtadan kolları oldukça eskimiş ve düzgün inşa edilmemiş gövdesinde de sıvaları yer yer dökülmüştür. Evin girişinde bulunan merdiven basamağı çökecekmiş gibi durmaktadır. Çift Aralık-Baht ya da Gayb oyununun oynandığı Beşgen çadır dışında eskimişlik, dökülmüştük, bitmiş tükenmişlik Cerzbe Park'a hakimdir. Parkın içinde ÇingeneBurger satan Acil Zilli Kırıcı tabelalı yer atıştırılacak alınabilecek tek yerdir. Ayhan ile Kalbiye tabelada Benim Oğlum Bina Okur, Döner Döner Yine Okur yazılı bir gösteri alanına baktıktan sonra Derviş Topacı tabelalı alana ilerlemişlerdir. Koyu siyah beton benzeri delikli ve sert bir malzeme ile kaplı altı metre çapında bir daire bulunmaktadır. Dairenin ortasında ise gökkuşağı şeritleriyle bezeli tahta bir topaç

ve bir metre uzunluğunda beyaz renkli bir kaytan vardır. Topaç sekiz santim yüksekliğindedir. En geniş yeri ise altı santimdir. Burada bulunan dönme dolap ise yirmi metre çapındadır.

Orkun Uçar'ın Kült adlı eserinde sürekli mekân değiştirdiği görülmektedir. Mahkemede ölümden kaçırılan Ouz, karadelğin içinde yaşayan Zen'in ırkı ile karşılaşmıştır. Zen, Ouz'u karadelikten geçirmek için onu kendi ırkının formuna dönüştürmüştür. Beyaz küp şeklindeki geminin dışı şeffaflaştırıldığı için Ouz, karadelikten geçerken etrafı izleyebilecektir.

Karadelğin merkezindeki tekilliğe ulaşmamız insanın tarif etmekte zorlanacağı bir yolculuktur. Küpün dış yüzeyi benim için şeffaflaştırıldığı için hepsini izleyebildim. Ufuk çizgisini aştıktan sonra bir ateş duvarı bizi karşıladı. Daha sonra tam bir karmaşaya girdik... Zen'in dediğine göre burası atomların ve fotonların çığır attığı bir katmandı.

Kelimelerle anlatmanın imkânsız olduğu iki katman daha geçtik. İlki için sanırım sonsuz ayna ortamı diyebilirim., neyin gerçek neyin yansıma olduğunun anlaşılmadığı bir ortam. Diğeri sıvı metalden bir deniz gibiydi. Ve nihayet tekillik denilen o huzur ortamına geldik (Uçar, 2019, s.165).

Zen, Ouz'un burada göreceği şeylerin aslında ırkının ortak bir bilinçle oluşturduğu halüsinasyon olduğunu söylemiştir. Bulunulan uzamda "her şey aynı anda sonsuz ve nokta"dır (Uçar, 2019, s.165). Ouz kendi için ayrılan mekânı hayal gücü ile inşa edebilir ve istediği uzama dönüştürebilir. Eserde karadelğin içi sınırların bulunmadığı ve maddesel boyuttan sıyrılan bir mekân olarak tasarlanmıştır. Evrensel mekânlar karadelikle başlayarak çeşitlenmiş ve çoklu evrenlerle devam etmiştir.

Nasıl evrenimiz içinde galaksiler var, bu evrenin dışında da sonsuz sayıda evrenin olduğu bir ortam var. Ona süper evren diyelim. Onun merkezinde canlı bir ışık topu bulunuyor. Bu yuvarlak organizmadan ara ara bir çiçeğin spor yayması gibi küçük parçalar ayrılıyor. Ruhlar bunlar işte. Çoklu evrenler bu ruhları kapıyor. Ölüm dediğimiz olay sadece ruhun serbest kalıp aynı evren veya başka evren içinde başka bir yapı içine girmesi (Uçar, 2019, s.166).

Ölenlerin ruhunun kararması veya daha parlak bir forma bürünmesiyle mekân değiştirmesinden bahsedilmektedir. Kararan ruh çoklu evrenlerin karanlık kısmına, daha parlak bir forma dönüşen ruh ise çıktığı canlı organizmaya çekilerek onun iç katmanlarına yayılmaktadır. Çoklu evrenlerin olduğu yere "süper evren" demişlerdir (Uçar, 2019, s.166). Ouz kendisini romanın başlarında yer alan markette bulmuştur. Bu gerçekliğin içinde açılan bir baloncuktan beyaz konuşan bir tavşanın çıkmasıyla Ouz, boyut değiştirmiştir (Uçar, 2019, s.171). Düzâlem'de yer alan hayat ağacının bakıcısı ve koruyucusu olan Ouz, Düzâlem'e tavşan deliğinden geçerek gitmiştir (Uçar, 2019, s.173).

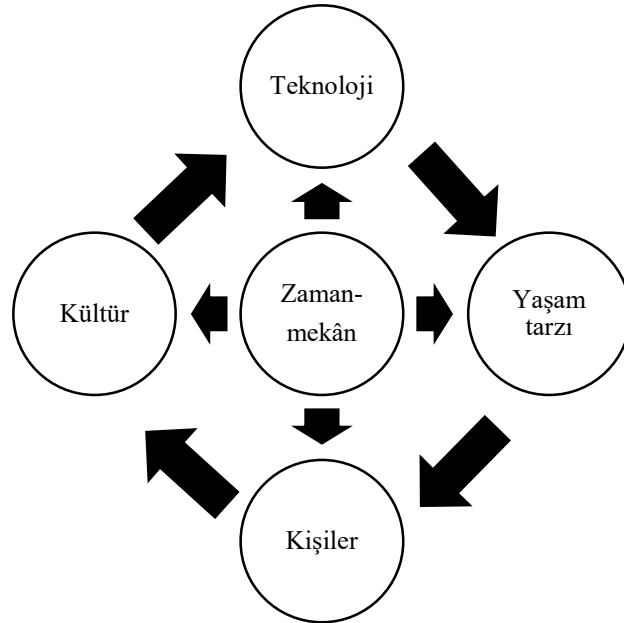
Bulduğumuz ortam sıvıdan bile garipti. Kaynağı belirsiz turuncu bir ışık vardı. Tepemizde ise mavi gökyüzü veya yıldızların parladığı uzay boşluğu yoktu. Kayadan oluşan uçsuz bucaksız bir tavana bakıyordum. Ama onu tutan sütunları göremedim.

Bu sert göğün bazı bölgelerinde zemin yavaş ama kesintisiz hareket ediyordu. Aradaki dörtgen metalik kısımlar içindeki halinde kaya bölgeler daire şeklindeydi ve bir güç onları saat yönünde döndürüyordu (Uçar, 2019, s.174-175).

Düzâlem’de gittikleri yer Aleph’in başkenti Ekos şehridir (Uçar, 2019, s.177). Dünyaya benzeyen bu mekânda bulunan hayat ağacı, dışarıdan bakıldığında nar ağacını andırmaktadır. Bu ağaçtaki narların hepsinin içinde çoklu evrenler bulunmakta yani narın her tanesi bir evren değil çoklu evrendir.

2.4. BİLİM KURGU ROMANLARINDA KURGU

Bilimin ele alındığı bilim kurgu eserlerinde olay örgüsünün yanı sıra zaman unsuru ve teknolojik gelişmeler büyük rol oynamaktadır. Programlanmış gelecek senaryolarının anlatıldığı eserlerde olay örgüsü, zaman ve mekân unsuruna bağlı olarak ilerlemiştir. Zaman ve Mekân kavramı hangi dönemi gösterirse kültür, yaşam tarzı, kişiler ve teknoloji ona göre şekillenmiştir.

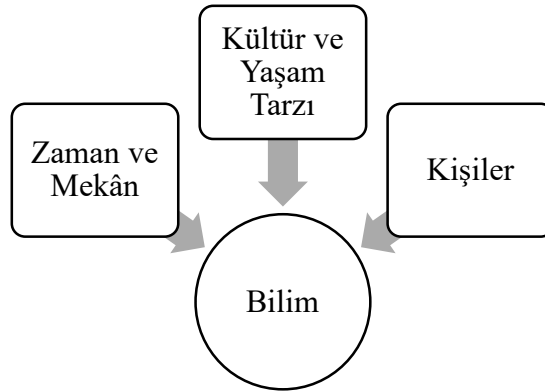
Şekil 1. Bilim kurgu Eserlerinin Kurgusunda Zaman ve Mekân Kavramının Önemi.

Yapıtlarda geçen zaman dilimine göre teknolojinin imkânları insanların amaçlarına göre şekillenmiştir. Zaman ve mekâna göre kültür, yaşam tarzı, kişiler ve teknolojik icatlar değişim geçirmiştir. Bilim kurgu romanlarında inanılanın aksine sadece gelecek anlatılmamıştır. Geçmişle birlikte geleceğin yer aldığı eserler de mevcuttur. Geçmişte yapılan her şey hakkında bilgi sahibi olmak neredeyse

mümkündür; ancak gelecek hakkında sadece tahminlerde bulunulabilir. Zaman ve mekân kavramı bilim kurgu eserlerinin kurgusunda büyük bir öneme sahiptir.

Örneğin, Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* adlı eserinde yirminci yüzyılın sonu ile başlayan eser geleceğe doğru yol almıştır. Bununla birlikte İstanbul'da sıradan bir yaşam sürerken aslında bunun sanal gerçeklik olduğu anlaşılmış ve bunun üzerine asıl gerçeklik yani geleceğe geçiş yaşanmıştır. Gelecekle birlikte mekânda da değişimler görülmüştür. Yeryüzünde devam eden yaşamdan sonra dünyanın yirmi üçüncü yüzyılda kirletilmesi sonucu insanlığı bir mağarada kozalar içinde yaşamaya mahkûm etmiştir. Barış Müstecaplıoğlu'nun *Osmanlı Cadısı* adlı eserinde de geçmiş ve gelecek iç içedir. Bölümlerden oluşan romanda bazı kısımlarda zaman gelecek iken bazılarında zaman geçmiştir. Buradaki geçmişte, 1770 yıllarında Osmanlı döneminden bahsedilmiştir. Gelecekte ise insanların megakulelerde yaşadığı ve hizmetçi robotların olduğu üst düzey teknolojik gelişmelerin olduğu bir zaman diliminden bahsedilmektedir. Geleceğin yanında şimdiki zamanda veyahut yaşanan anda da değişimler görülmektedir. Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* romanında ölümsüz olan Ayhan'ın çoklu geçmişler yaşayarak hayatta kalması buna bir örnek teşkil etmektedir. Zaman ve mekân kavramının eserlerin kurgusundaki belirleyici özelliği görülmektedir. Bilim kurgu yapıtları da gelecek hakkında bir nevi tahminlerde bulunmuştur. Tasarlanan senaryolar, geliştirilen icatlar, kültürler, diller veyahut mekânlar da buna göre biçimlenmiştir. Zaman ilerledikçe bilimsel imkânlar artmış ve bu sayede insanoğlunun yaşam standartları da değişmiştir.

Bütün bu zaman, mekân, yaşam tarzı ve kültür gibi unsurların odağında bilim kurgu eserlerinde değişmeyen tek öge bilimselliktir. Bilim kurgu eserlerinde bilim kavramı mihenk taşıdır. Jacques Baudou'ya göre bilim kurgu türünün bilim ile olan bağları karmaşık bir yapıya sahiptir. Bilim kurgu, çeşitli bilim dallarından yararlanmış ve bu bilim dallarından edindiği bilgiler ışığında gelecekteki teknolojiyi tahayyül etmiştir. Bilimin deneyler ve gözlemlerle, kanıtlanabilir veya çürütülebilir bilgileri ışığında üretilen teoriler, yeni keşifler aksini iddia edene kadar geçerliliğini sürdürmüştür. Bilim kurgu, bu teorileri bilimsel gelişmelerle harmanlayarak malzeme olarak kullanarak kurguya eklemiştir (Baudou, 2005, s.123).

Şekil 2. Bilim kurgu Eserlerinin Temelinde Bilimin Yer Alması.

Yazarlar eserlerini kurgularken bilimden yararlanmışlardır. Eserlerin içerisinde yer alan bilimsel ifadeler buna bir örnek teşkil etmektedir. Uzayda yapılan hesaplamalar ve fiziğin eserin içine girmesi gibi birçok öge bilim kurgununun, bilim ve teknolojiye beslenerek bir kurgu oluşturduğunu gösteren türdendir. Edward Everett Hale'in 1869'da kaleme aldığı *The Brick Moon* başlıklı eserinde, 1957'deki ilk yapay uydu Sputnik'den önce içerisinde insanların da bulunduğu yapay bir uydu tasarlamıştır (Baudou, 2005, s.70). Bilimin ışığında kehanet gibi tasavvur edilmiş ve gerçeğe dönüşmüştür, ancak bu tüm bilim kurgu eserlerinde yazılanların gerçek olacağı manasına gelmez; bu bir öngörüdür. İlk yapay uydunun anlatıldığı eser, bilime de ışık tutmuştur. Tüm bunlar göz önüne alındığında, şu an kullandığımız uyduların kâğıt üzerindeki mucidi Edward Everett Hale diyebilmekteyiz.

Toplumda, bilimin faydacı bir amaç güttüğünü düşünenlere karşı kötü ellere geçtiğinde gerçekleşecek olası sonuçlarını öngörenler de olmuştur. Bilimsel gelişmelerin getirdiği olumsuz etkiler, insan hayatının hiçe sayılması, politika malzemesi haline getirilmesi gibi etmenler bilime karşı karamsar bakış açısının oluşmasına neden olmuştur. Bilimin gelecekte iyi veya kötü anlamda ilerlemesinin bilim kurgu eserlerine yansımaları görülmektedir. Bilim kurgu doğrudan doğruya bilimin kendisinden kaynaklanmaz, bilimsel teorileri, gelişmeleri ve kuralları göz önünde alarak ortaya atılan varsayımlardan doğmuştur. Kurguda bu varsayımların topluma, devlete, kültüre, dile, zamana ve mekâna yansımaları gösterilmiştir. Bilim ve teknolojiye gelişmelerle birlikte gelecekte gerçekleşmesi mümkün olan veya olmayan tasarımların sonuçları vurgulanmıştır. Distopyadan farklı olarak bilim kurgu eserlerinde geleceğin teorisi her zaman karamsar olarak işlenmemiştir. Bilimin gelişiminin iyi ellerde olduğu sürece insanlığa olan katkıları, yaşamın devamlılığı

ve iş yükünün azalması gibi unsurlar teknolojik ilerlemeye bakış açısının iyimser oluşundan kaynaklanmıştır.

Nurullah Çetin'e göre bilim kurgu eserleri, okuyucunun hayal gücünün zorlamakla sınırlı kalmayan aynı zamanda bilimsel gelişmelere de öncü bir tür olmayı amaçlamıştır. Gelecekte gerçekleşecek toplum düzenini yansıtan yazarlar, eserlerde kendi siyasi ve sosyal düşüncelerini de yansıtmıştır (Çetin, 2007, s.249). Günümüzde de yüzleşmek zorunda kalınan küresel ısınma, doğal kaynakların hızlı bir şekilde yok olması ve insanların ihtiyaçlarının artması gibi durumlar, yazarları alternatif yaşam alanları tasarlamaya teşvik etmiştir. Bir kısım bilim kurgu yazarları, bilimin ve teknolojinin ilerlemesiyle insan yaşamındaki zorlukların azalacağını, refah seviyesinin artacağını varsayarak eserlerini bu anlayışla kurgulamışlardır. Bir kısım yazarlar ise distopik bir gelecek senaryosu olan insan dışı varlıkların istilası, gezegenlerde kurulacak yaşam sonrası sömürü politikası ve güç savaşı gibi senaryoları anlatmışlardır (Çetin, 2007, s.250).

Bilim kurgu eserlerinde bilimden yararlanılarak ve dünyada veya dünya dışında hatta evrenin birçok yerinde mekânlar tasarlanmıştır. Kolonileşme kavramının mümkünlülüğü, tartışma konusu iken bilim kurgu romanlarında bu teori gerçekleştirilmiştir. Uzayda yer alan gezegenler, yıldızlar, uydular mekân olarak belirlenmiş ve eserin kurgusunda kullanılmıştır. Bunların dışında yeni gezegen oluşumları, evren oluşumları ve daha kesinliği tam olarak kanıtlanmamış paralel evrenler eserin uzamı olarak alınmıştır.

Kolonileşen toplumların yeni düzen kurması, hatta belli bir devlet kavramının olmaması gibi konular bilim kurguda işlenmiştir. Dünyanın yok olma eşiğine gelmesi sonucunda insanların kurtuluşu uzayda bulması gibi durumlar, devlet düzeninin yok olmasına neden olmuştur. Devlet otoritesinde baskıcı yönetim biçimini benimseyen uygarlıklarda ise iç savaş ve düzene baş kaldırma gibi devrimci yaklaşımlarla ortadan kaldırılmış ya da etkisiz hale getirilmiştir.

Bilim kurgu romanlarında kişiler, diğer türlerden oldukça farklıdır. Gerçek kişilerin yanında teknoloji ile geliştirilmiş ve bilince sahip robotlar, insanların DNA üzerinde yaptıkları keşifler sonucunda gen haritasında yol açtıkları mutasyonla yarattıkları mutantlar, dünya dışından gelen çeşitli varlıklar olan uzaylılar, insan vücuduna eklenen mekanik parçalarla yarı robot haline getirildiği cyborglar ve

ölümü bir son olmaktan çıkarıp sonsuzluğu keşfeden ölümsüzler gibi yeni türler esere giren diğer kişilerdir. Bazı eserlerde yeni türler eserin baş kişisi olarak görünmektedir. Roman kişileri aracılığıyla yeni dünyaların veya mekânların, kültürlerin, değerlerin, yönetimin ve çağın tanıtımı yapılmaktadır. Tasvir edilen mekân roman kişilerinin duygularında filtrelendikten sonra yansıtılmaktadır. Bünyesinde distopya barındıran gelecekte, roman kişileri daha karamsar bir tablo çizmiştir. Roman kişileri sayesinde eserin içinde yer alan bilimsel terimler açıklanmıştır.

Bilim kurgu eserlerinde dil, bilimsel ifadeler, yabancı kelimeler ve sayısal verilerle yüklüdür. İroni ile harmanlanan dilde günümüze göndermeler yapılmaktadır. Romanlarda geliştirilmiş icatların isimleri de yabancı kelimelerden alınmış veyahut mevcut olan kelimelerle harmanlanarak oluşturulmuştur. Yer yer mizahi üsluplar da eseri zenginleştirmiştir. Fizik, matematik ve uzay ile ilgili kullanılan bilimsel kelimeler de romanların içinde açıklanmıştır.

Özlem Alpin'in *Son Cephede Şafak* adlı romanında böceklerin yani yabancı yaratıkların istilasından bahsedilmiştir. *Alien 3* filminin devamı olarak tasarlanan romanda Özlem Alpin'in eserinde işlenen böceklerin istilası ilk ve ikinci bölümde yoğunlukta olsa da üçüncü bölümde daha çok gezegenler arası savaşlar ön plandadır. Eserin ilk başlarında baş kişi olarak görünen Ripley'in yerini romanın ortalarına doğru Jake almıştır. Daha sonra bölümlerin içinde numaralarla işlenen kısımlarda ayrı ayrı Jake ve Ripley'in olayları bulunmaktadır. Veli Uğur'a göre romanın birinci ve ikinci bölümlerinde ön plana çıkan karakterlerin farklılaşması, yazarın hem kahraman yaratımı hem de okuyucun kabulü açısından kararsızlık gösterdiğini öne sürmüştür. Diğer yandan romanın ilk iki bölümüne hâkim olan böceklerin yerini üçüncü bölümde farklı olayların alması, eserin parçalı bir halde ilerlemesine sebep olmuştur demiştir (Uğur, 2015, s.67). Serinin ikinci romanı *Yüreğin Zafere Çağrısı* vakanın işlenişi bakımından daha sağlam temellere oturtulmuştur.

2.5. BİLİM KURGU ROMANLARINDA TEKNİK UNSURLAR

Toplum, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin ilerlemesiyle modern döneme ayak uydurmuş ve bu ilerlemeleri benimsemiştir. Bilimsel buluşların ve teknolojik icatların büyümesiyle insanlar gittikçe topluma yabancılaşmış, kendi iç dünyasına

yönelmiştir. Popüler kültür ile birlikte inançlarda değişme ve çoğalma, dilde farklı sembollerin kullanımı ve bireysellik kavramının ön plana çıkması meydana gelen olgulardır. Parker'a göre yeniçağ düşüncesi beraberinde mitolojide altın çağ olarak adlandırılan bir itikati ve postmodern düşünceyi getirmiştir. Yeniçağ ifadesi ile birlikte modern toplumun felsefesi değişmiş ve postmodern düşünce somutlaştırılmıştır (Paker, 2011, s.62).

Postmodernizm kavramının başlangıç tarihi net olarak bilinmemekle birlikte 20. yüzyıldan itibaren ortaya çıktığı öne sürülmüştür (Yanar, 2008, s. 26). Gerçek dünyayı anlamlandırmakta zorluk yaşayan bireylerin iç dünyasına yönelmekte bir araç olarak gördüğü teknolojik ve bilimsel gelişmeleri, postmodernizm kavramı ile ilişkilendiren araştırmalar da mevcuttur. Günümüzde dış dünyadan uzaklaşmak için kullanılan pek çok araç bulunmaktadır. Sanal gerçeklik gözlükleri, video oyunları ve sosyal medya gibi teknolojik aygıtlar insanların iç dünyasına yönelip sadece kendisini gerçekleştirebileceği bir sanal dünya olarak görülmektedir. 20. yüzyıldan itibaren görülmeye başlayan postmodernizm kavramı, ilk olarak eserlerle kendisini gösterse de yeniçağ olarak adlandırılan dönemde terim nesnelleşmeye başlamıştır. Reel dünyadan esinlenerek oluşturulmuş yeni dünyalar, insanın topluma yabancılaşmasını esas almıştır. Postmodern romanlarda üstkurmaca, metinlerarasılık, montaj vb. gibi teknikler kullanılmıştır. Yeniçağ ile somutlaşan postmodern kavramı, teknolojiyle alabildiğince harmanlanan modern toplumu ele alan bilim kurgu romanlarında da görülmektedir.

Orkun Uçar'ın Kült eseri, kapağında da yazdığı üzere "Psikedelik Punk Bilim kurgu" olarak nitelendirilmektedir. Türk edebiyatında Sadık Yemni, Orkun Uçar gibi yazarlarda postmodern unsurlar görülmektedir. Orkun Uçar'ın *Kült* adlı eserinde, romanın konu bütünlüğünün içerisinde, yazar olan Ouz Kök'ün kaleme aldığı bir hikâye bulunmaktadır. Kroton'un bedenini ele geçirmesiyle kendisini bir zihin hapisanesinde bulan Ouz, burada "Uzayda Cinayet" adlı bir hikâye yazmaya başlamıştır (Uçar, 2019, s.126). Eserin genelinde kahraman bakış açısı kullanılmıştır.

Operasyonu beklerken film izleyip kitap okudum. Narkozun etkisi altına girmeye başlarken sabırsız olduğum bile söylenebilirdi. Kaderimden kaçamıyorsam en azından acılı sürecin oldu-bitti geçmesini istiyordum. Karanlık bir kuyuya düşer gibi bayıldım ve belirsiz bir süre sonra kendime gelmeye başladım.

Alev bir konuda haklı çıkmıştı; mavi bir odada gözlerimi açtığımda acım ve ağrım yoktu. Aksine kendimi çok iyi hissediyordum. Güzel bir uyku almış gibiydim (Uçar, 2019, s.62).

Ancak “Birleşmiş Dünya Devletleri 1 numaralı vatandaşı gibi sade bir unvanı olan Seka Mohn, akşam çökmek üzereyken, kendine ayırdığı saatte bir rapor okumak zorunda kaldığına hiç memnun değildi. Ama ESA direktörü ısrar etmişti. Eğer istihbarat örgütü önemli diyorsa itiraz edemezdi” romanın içinde yer alan hikâyenin ilk ve son bölümlerinde ilahi bakış açısı kullanılmıştır (Uçar, 2019, s.126).

Hikâyenin başlangıcı Seka Mohn’un rapor okumasıyla başlamaktadır. Rapora kadar olan bölüm ilahi bakış açısıyla anlatılsa da rapor kahraman bakış açısıyla yazılmıştır. Yani burada hikâyenin içinde yine bir hikâye bulunmaktadır. Seka Mohn raporun ilk paragrafından sonra ilahi bakış açısıyla bir paragraf devam edilmiş ve sonra tekrar rapora devam edilmiştir.

Raporların sıkıcı bürokratik diline aşına olan Seka şaşırılmıştı. “Bu ne böyle?” diye söylene de merakla okumaya devam etti. Rapor yerine dosya içine yanlışlıkla amatör bir hikâye konduğu ortaya çıkarsa direktörü fena haşlayacaktı.

Kaşlarım çatıldı. Peştamalı belime sarıp ayağa kalktım. Geceleri uyutmayan havalandırma gürültüsü nedeniyle kamaramın değiştirilmesini istemiştim ama Eden adlı bu koca turistik uzay gemisinin kaptanının, üçüncü sınıfta seyahat eden bir yolcunun şikayetleriyle ilgilendiğini hiç sanmıyorum (Uçar, 2019, s.127).

Burada postmodern romanlarda yer alan çoğul bakış açısı tekniği kullanılmıştır. Yazar bu şekilde birden fazla anlatımcının bakış açısından esere zenginlik katmıştır. Romanın başkışısı Ouz Kök yazar olduğu için kendi romanlarının konusundan da eser içinde bahsetmiştir. İlk ismi *Oyun içinde Oyun* olan *Kandırma Sanatı* adlı roman, oyun kavramı ile Oğuz Atay’a göndermede bulunmuştur. Ayrıca sosyal mühendislik olarak nitelendirilen Christopher Hadnagy’nin “İnsan Kandırma Sanatı” (2013) adlı kitabı ve Kevin D. Mitnik’in “Aldatma Sanatı” (2005) adlı eserleri bu romanın ismi ile benzerlik göstermektedir.

Kahramanım Berk, bir akşam eve geldiğinde karısını, bileklerini kesmiş şekilde küvet içinde bulur. Üstelik de aldıkları evin son taksitinin ödendiği ve bunu kutlayacakları günde.

Polisin gelip karısını toprağa verdiği zaman dilimi bulanık bir rüya gibi geçer. Sürekli şu soruyu sormaktadır kendisine: “Neden?” (Uçar, 2019, s.52)

Berk’in karısı öldükten sonra yalnız ve kimsesiz kalması yabancılaşmaya bir örnek teşkil etmiştir. Tüm gelecek planlarını karısı ile yapan Berk onun bu ani gidişinden dolayı ihanete uğramış hissetmektedir. Berk aynı zamanda bir makine mühendisidir. Ouz Kök bu romanı yazarken ruh halinin dışavurumu olarak belirtmiştir (Uçar, 2019, s.52).

Bilim kurgu türünde verilen eserlerde postmodernizmde kullanılan unsurlar sıkça kullanılmıştır. Orkun Uçar'ın Kült adlı eserinde üstkurmaca yapılmıştır. Kült eserinde Ouz Kök adlı yazarın uzaylılarla olan mücadelesi, mekân, değiştirmesi ve üst bir boyuta geçişi anlatılmaktadır.

Yayın yetkilisine,

Okuduğunuz metnin bir süre önce aldığım eski evin oturma odasında ahşap döşemenin altında buldum. Tahtalardan birisinin üzerinden oynadığını fark ettim. Tamir için çıkardığımda altında dikey olarak saklanmış durumdaydı.

Yazan kişi eski sahibi olmalı. Evin satılması için bir avukata vekalet verdikten sonra kaybolmuş. Gelen paranın ise Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağışlamasını istemiş. Berber dükkanından elde edilecek para ile birlikte.

Evet, tahmin edebileceğiniz üzere hikâyeyi anlatan kişi gibi evlat edinilmiş. Kendisine bu ev dükkân miras kalmış. Benzerlik burada bitiyor.

Levent Karaağaç (ki bu evin sahibi ve defteri yazan kişi) hakkında biraz araştırma yaptım. Mahallelinin dediğine göre tuhaf biriymiş, hatta bu nedenle saçını kestirenler sadece yabancılar olurmuş.

Tahmin edebileceğiniz gibi anlattıklarının gerçeklerle alakası yok. Herhangi bir şey yazdığı bilinmiyor, basılı kitabı olduğunu sanmıyorum. Evlide değil. Hatta bırakın anlatısında ki gibi tehlikeli güzeller, evine kadın girdiğini dahi görmemişler.

Eğer bu hayal ürünü, rahatlıkla uçuk diyebileceğimiz metinde gizli mesajlar varsa ancak içli kelimeler ve cümleler olan birinin çözebileceği düşüncesi ile size göndermeyi uygun buldum.

Hikâyenin benim kadar sarsmasına ve üzerine düşünmeme neden şey olan ise karakterin, yani olayları yaşayan kişinin isminin Ouz Kök olması.

Levent Karaağaç niye karakterlerine bu ismi verdi? Evini benim alacağımı nasıl biliyordu? Neye bulaştım? Umarım beni bu çıkmazdan kurtarabilirsiniz (Uçar, 2019, s.194-195).

Eserin sonunda baş kişi olan Ouz Kök, oturma odasındaki tahtaların altında bulunduğu Levent Karaağaç tarafından kaleme alınmış, Ouz Kök adı kullanılarak yazılmış bir roman olduğunu görmüştür. Romanın üzerine bir roman kurgulanmış ve bunun dışında eserin içerisinde de cinayet ile ilgili bir hikâye bulunmaktadır. En nihayetinde bu romanın postmodern öğeler barındırdığını söylemek mümkündür. Bilim kurgu türündeki eserlerde özellikle Sadık Yemni, Özlem Alpin, Orkun Uçar gibi yazarların romanlarında üstkurmaca dışında montaj tekniği ve iç monolog unsurlarına da rastlanılmaktadır.

Ait olmadığın, dilini bile bilmediğin bir yerde, oranın yerlisiymişçesine kamufle olmak zorunda kalmak nasıl bir şeydi? Hele bunu ne kadar iyi becerirsen becer, günün birinde yakalanacağını ve her şeyin mahvolacağını bilmek? İsmi de değiştirsen, araziye de uysan, eninde sonunda bir şekilde tespit edileceğini düşünmek? Hem de aradan ne kadar uzun süre geçmiş olursa olsun?

Daha beter olabilir mi? elbette olabilir. Örneğin hamile olduğunu fark edebilirsiniz. Hem de bun kesinlikle imkânsız olduğu halde. Hani bir erkekle beraber olmadan olmazdı bu iş? Peki ne olacak şimdi bu çocuğun yaşamı? (Alpin, 2008, 119-120).

Özlem Alpin'in *Karanlık Uykusu* adlı romanında Serin'in iç düşüncelerine yer verilir. Mehmet Tekin'e göre iç monolog tekniği kullanılırken anlatıcı aradan çekilip meydana eserin kişisine bırakır. Buradaki konuşmalar eserdeki mantıklı konuşmalardan çok, konuşma diline daha yakındır (Tekin, 2017, s.290). Yazarın amacı, eserin baş kişisi ile okuyucuyu yalnız bırakmaktır. Sadık Yemni'nin *Çağrılan* adlı eserinde ise montaj tekniği göze çarpmaktadır.

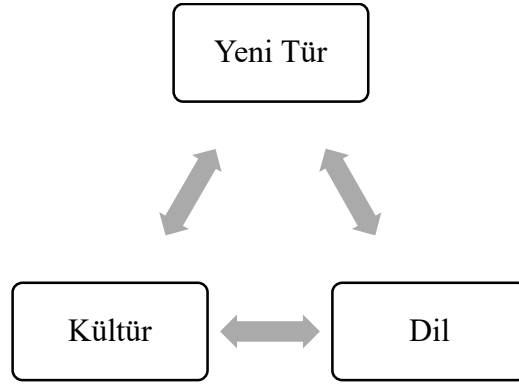
I don't wanna this anymore
I don't wanna be the reason why
Every time I walk out the door
I see him die little more inside
...
I don't wanna ben a murderer
No no no
Yeah yeah yeah yeah (Yemni, 2019, s.88).

Rihanna'nın *Unfaithful* isimli parçasının esere girdiği ve bu sayede montaj unsurunun öne çıktığı görülmektedir. Mehmet Tekin'e göre montaj tekniği postmodernizmin önemli aygıtlarından biridir. Ona göre montaj tekniği "bir metni, bir söz veya yazıyı, kalıp halinde" eserlerin içine belli bir amaç dahilinde katmasıdır (Tekin, 2017, s.264-265). Yemni, baş kişilerin dinlediği müziklere kadar metnin içine katarak gerçekçiliği ön plana çıkartmıştır. Postmodern eserlerde sıklıkla karşılaşılan arayış ve kaçma unsurları bilim kurgu romanlarında da ön plandadır (Sarı, 2018, s.280). Özellikle Sadık Yemni'nin *Ölümsüz* adlı romanında kovalama faktörü ile verilen kaçma ve arayış unsuru eserin baş kişilerini belli sonuçlara doğru sürükler.

2.6. BİLİM KURGU ROMANLARINDA DİLİN KULLANIMI VE YENİ DİLLER

Geçmişten bugüne dilde değişimin olmasının teknolojik ve bilimsel gelişmelerle doğrudan ilgisi bulunmaktadır. Gelişen toplum ile birlikte teknolojinin ilerlemesi internet, e-mail ve instagram vb. yabancı kelimeleri evrensel sözcükler hâline getirmiştir. Bunların yanı sıra yapay zekâların ve bilgisayarların dilini öğrenmek için kodlama dili de geliştirilmiş ve böylelikle yeni bir dil üretimi bilim dilinde de görülmüştür. Bazı yazarlar veya senaristler eserlerde tasvir ettikleri her bir ırka ayrı dil tasarlamışlardır. J.R.R. Tolkien'in *Yüzüklerin Efendisi* serisinde Elflerin ve Cücelerin farklı bir dil kullanması buna örnek teşkil etmektedir. Aynı zamanda *Star Trek*'teki Klingon dili ve *Star Wars* gibi bilim kurgu filmlerinde de

uzaydan gelen yeni türlerin ve robotların kendine ait dilleri olduğu görülmektedir. Tolkien'in eserinde bulunan ve Star Trek'teki Klingon dili kurgusal dil olmasına karşın belirli bir dil yapısından etkilenmeden yani tamamen baştan tasarlanmış dil yapısıdır (Özmen, 2020, Parag.3). Yeni bir dil tasarlamak eserin kurgusunun temelini güçlendirmiştir. Yeni türlerin dilleri onların geçmişinin güçlü ve derin olduğunu göstermek için önemli bir etkidir. Dil, kurgunun temelini güçlendirmektedir. Evrenler ve ırklar yaratmak, yazarın kültür, dil ve tür oluşumunu eserin zeminine oturtması açısından önemlidir (Özmen, 2020, parag.6).

Şekil 3. Bilim kurgu romanlarında yeni tür yaratımı ilişkisi (Özmen, 2020, parag.6).

Türk bilim kurgu romanlarında yeni tür yaratımı neticesinde oluşturulan türenti dil ve kültür ögesi dikkate değerdir. Uzaylıların yardımıyla Genetik Barış Programlaması insanların DNA'larına işlenerek mutlak barış sağlanması hedeflenmiştir. Ancak yapılan bu DNA değişikliği insanlardan merak ve araştırma dürtüsünü almıştır. Bunun üzerine insanlar kitleler halinde ölmeye başlamıştır. Geriye kalan son insanlar, ilkel bir uygarlık olarak yaşamını sürdürmektedir. DNA'sında bozukluk meydana gelen Toso ise merak duygusuna engel olamayarak yaşamını sürdürdüğü yerden ayrılarak kendi dünyalarının ötesini keşfetmiştir. Krolsa diye bir şehre ulaşan Toso, burada kendisinden önce yaşayanların bıraktıklarını incelemiştir. Bu ırk Genetik Barış Programlaması uygulandıktan sonra yok olmuştur. Toso şehir merkezinde Cerram adlı birinin yazısına rastlamıştır.

BENR CERRAM TARRINTOR,
KROLSALI TRONLARTCRI CERRAM.
KROLSARRIN SONR YASAYNAR INSANRIR.
HERKESR OLRDUR BIRR TEKR BENR KALRDIMR.

BIZR SONR SAG KARLANLAR TARINRKAR SEKRTORRUNAR
SIGINDIRK.

BURRADKI KURYULARDAR KURRUDUR.

SU ARTRIKR YOKR.

YIYERCEKR YOKR.

YIYERCEKR INSANRDA YOKR.

KROLSA OLYURYOR.

CERRAM OLYURYOR (Aydınğün, 1996, s.77).

Tolunca olarak adlandırılan bu türenti dil, Toso'nun öncesinde Krolsa'da yaşamış olan insanlar için kullanılmıştır. Prens'in de söylediği ilahiler Tolunca'dır. İnsanların DNA'sının bozulması üzerine dünyanın kendi etrafında dönmeyi bırakması sonucunda yazılmış bir ilahidir.

Ey! Görkselra kürele

Dönre drevamlıra dönre.

Zamanra akırpa gitsinre

Senrile

Senre yetretilre dönre.

Ey! Doğudanra barşlıyanre ışıkra.

Batrıdanre gitre grizlice

Karanlıgra bırakra brizi

Yerterki senre drevamlıra dönre (Aydınğün, 1996, s.122).

Dünyanın karanlık olmaması, göksel küre olarak bahsedilen güneşin eski haline dönmesi istenmektedir. Krolsa'da yaşayan insanların nesli tükenmeden önce ileri teknolojiye sahip olduğu ifade edilmiştir. İnsanların saldırgan olması ve sürekli birbirini öldürmesi yüzünden bu program işleve konmuştur.

Özlem Alpin'in eserlerinde farklı gezegenlerin dillerinden kelimeler verilmiştir. Adia'nın Çocukları olarak bilinen mutasyona uğramış bir ırkın kendi dili vardır. Selam vermek için "Miwaheilo" kelimesini kullanmışlardır (Alpin, 2003, s.180). Galakside seri numarasıyla anılan gezegenlerine, aralarında bulunan bazılarının lehçelerinde ev anlamına gelen "Nouran" adını vermişlerdir (Alpin, 2003, s.193). Özlem Alpin bilim kurgu serisinde yarattığı yeni gezegenler ve ırklarla, dili kelime düzeyinde harmanlamıştır. Yeni dil oluşumları kelime boyutunda sınırlı kalmıştır. Bunların dışında gün içerisinde sıkça kullandığımız "hay aksi", "Allah aşkına", "cehenneme kadar yolun var", "cehennemin dibine" ve "hay Allah" gibi kalıplaşmış ifadeler, insanoğlunun evrende yeni yerler tanınmasıyla

“kırk bir güneş adına”, “Nebula aşkına”, “karadeliğe kadar yolun var” ve “hay karadeliğin dibine” olarak değişim göstermiştir.

Bilim kurgu romanlarında tasarlanan teknolojik icatlara yeni isimlendirmeler getirilmiştir. Zühtü Bayar’ın *Sahte Uygarlık* eserinde teknolojik icatlar halografik fotoğraflar, vizifon, diyamanyetik taksi, titreşim tabancası, telepatik amplifikatör ve serebro-şok silahları gibi yeni isimlendirmelerle karşılanmıştır. *Köprüaltı* adlı eserde ise “Telepresent” kısaca TP olarak adlandırılan bilgisayar ile televizyon karışımı bir cihaz bulunmaktadır (Altın, 2017, s.15). Bunların dışında yaşanmış olaylara yeni adlandırmalar da yapılmıştır. Orkun Uçar’ın *Kült* adlı eserinde zihninde hapis kalan Ouz, zamanın yavaşlamasını “zamansal hibernasyon” olarak tanımlamıştır (Uçar, 2019, s.124). Yazarlar eserdeki dönemin ve teknolojinin imkânlarına göre bilimsel gelişmeler tasarlamış ve bu icatlara yeni isimler kullanmışlardır.

Sadık Yemni, teknolojik icatlardan ziyade yeni oluşum kelimeler kullanmıştır. Kendi sitesinde eserlerinde kullandığı kelimeler için bir sözlük bulunmaktadır. Akisfer eserinde yer alan “canaksi” kelimesi Sadık Yemni’nin sözlüğünde, var oluşun duyguyu göstermeyen bir kopyası olarak tanımlanmıştır (Yemni, 2017). Yazarın bazı kelimeleri bitişik yazarak veyahut yazım kurallarına bakmaksızın verdiği görülmektedir: “İyisaatteolsunistan” (Yemni, 2004, s.208). Ölümsüz romanında otobüsün içinde yananların konuşmaları anlamsız harflerin birleşimi ile tamamlanmıştır. Aslında yandığı için ölmesi gereken bir insanın “Pırrfftkolllanye” ve “Pırrffbyeann?” şeklinde konuştuğu yansıtılmıştır.

Bilim kurgu eserlerinde İngilizce kelimelerin sık kullanıldığı görülmektedir. Sadık Yemni’nin *Çözücü* adlı eserinde yabancı uyruklu roman kişileri bulunmaktadır. Bu nedenle de eserde bu kişilerle “I go Solina. But, why?” şeklinde İngilizce diyaloglar yer almaktadır (Yemni, 2003, s.76). Özlem Alpin’in *Son Cephede Şafak* adlı eserinde, güvenlik elemanlarının halk arasındaki adı “curie”dir. “Security” kelimesinin kısaltılmasından geldiği söylenmiştir (Alpin, 2003, s.51). “No sorun” gibi İngilizce ve Türkçe kelimelerin aynı yerde kullanıldığı da görülmektedir (Yemni, 2003, s.77).

Yüksek Doz Gelecek’te *Köprüaltı* adlı eserde kişilerin isimleri harflerin ve sayıların birleşiminden oluşmuştur. Eserin baş kişisinin adı Ex2rc8s9’dur. R5, Kd,

Kk, 7uefgode ve Gpxi8h0c eserdeki diğere özel isimlendirmelerdir. Özlem Alpin'in bilim kurgu serisinde Jake Logan, Hakon, Trevon, Lagaro ve Makinnis gibi farklı isimlendirmeler mevcuttur. *Karanlık Uykusu* adlı esere gelindiğinde ise Türkçe isimler göze çarpmaktadır. Serin ve Derinsu gibi Türkçe isimlerin dışında, İntergalaktik yıldan gelen Hakon'un ismi Türkçeye uyarlanarak Hakan'a dönüşmüştür.

Bilim kurgu eserlerinde bilimsel terimlere sıkça rastlanmaktadır. Uzayda seyahatlerde kullanılan astronomik birimler, mesafeler gibi bilimsel terimler romanların içinde yer almaktadır.

Köprüaltı, Asteroid Kuşağı'nın dış bölümünde, şu anki konumlar itibariyle dünyadan 2.2 astronomik birim uzaklıkta yer alıyordu. Yaklaşık 330.000 megametre...Katie saatte 2300 Mm hızda seyahat ediyordu. Bu da aşağı yukarı altı günlük bir yolculuk anlamına geliyordu. Sorun şu ki, bu kadar uzun bir seyahat için en az bir yakıt molası gerekiyordu. Normalde Deimos'taki istasyonu kullanırdı ancak bu kez sıradan bir turist gemisi değil, bir kaçak olarak yol alacaktı (Altın, 2017, s.56).

Eserlerde bunun dışında "0.87 astronomik birim" gibi sayısal ifadeler de kullanılmıştır (Altın, 2017, s.57). *Sahte Uygarlık* eserinde "98 123, 34 218, 47 523" şeklinde rota numaraları verilmiştir (Bayar, 1999, s.136). Sayısal ifadelerin yanı sıra bilim kurgu eserlerinde duygu durumunu ifade etmek için değişik kullanımlara gidilmiştir. Serdar Yıldız'ın *Alt ve Üst* başlıklı eserinde Üst Venüs'te yaşayanların "Üst Venüs'te gücün hissedildiği anlarda insanların kollar, gözler ve bacaklarında yoğunlaşan" manyetik enerjiyi anlatmak için XL kısaltması kullanılmıştır (Yıldız, 2017, s.397). "Üst Venüs'te öfke, gerginlik, olumsuz bir durum anında insanların saç ve ayak parmaklarında uçlarında biriken zıt yükler" XC durumu olarak tanımlanmıştır (Yıldız, 2017, s.368).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİM KURGU ROMANLARININ TEMATİK İNCELENMESİ

3.1. NÜFUS YOĞUNLUĞUNDA ARTMA-AZALMA

Yakın veya uzak gelecekte insan ırkının yok oluşunun kaçınılmaz olduğu fikri, insanlar tarafından oldukça ilgi görmüştür. Bununla birlikte birçok teori ortaya atılmıştır. Nüfusun çoğalması halinde herkesi besleyecek kadar yiyecek bulunamaması veya azalmasıyla insan ırkının yok olacağı rivayet edilmiştir. İki seçenek de insanoğlunun neslinin tükenmesi ile sonuçlanmaktadır. Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* adlı eserinde doğanın tahrip edilmesiyle birlikte insan ırkının kendi sonuyla yüzleşmesi anlatılmaktadır. Doğanın kirlenmesiyle birlikte insanlar kitleler halinde ölmeye başlamıştır (Aydıngün, 1999, s.68). Bu felaketten korunabilmek adına mağaranın içerisine inşa ettikleri bir sistemle insanlar uykudayken, dünyada temizlik çalışması başlatmışlardır. Böylece nüfusun geri kalanının kurtarılabilceğini düşünmüşlerdir (Aydıngün, 1999, s.69). Proje kapsamında on beş bin gerçek insan bulunmaktadır (Aydıngün, 1999, s.72). İnsanların doğal üremeleri makine yoluyla gerçekleştirilse de bu sayı hiç artmamıştır. Dünyanın temizliği için gereken süre geçse de insanlar bu cihazdan ayrılmak istemedikleri için uyumaya devam etmişlerdir. Zaman ilerledikçe makinede çökmeler ve tahribatlar oluşmaya başlamıştır. Bu sebeple mağarada uyku pozisyonundaki insan sayısı dört bin üç yüz kırk kişiye düşmüştür (Aydıngün,1999, s.107).

Kalan son insanlar makine sayesinde yeniden uygarlık inşa ederek ırkın devamlılığını sağlamaya çalışacaklardır (Aydıngün, 1999, s.83). Eserde insanoğlu yok olmayla yüz yüze gelmiş ve kurtulmak için çözüm üretmiştir. Nüfusta azalma gerçekleşse de bu tam anlamıyla bir son olmamıştır. Tarihte gerek dinde gerek diğer konularda yok oluş bahsi geçmiştir. Nuh'un gemisinde olduğu gibi insanlığın son kırıntısı kurtulmuş ve soyun devamlılığı sağlanmış yani tam anlamıyla bir yok oluş gerçekleşmemiştir.

Haldun Aydıngün'ün *Toso Dağın Ötesi* romanında dünya nüfusunun azalması konu edilmiştir. Tarihte süregelen savaşlar, yıkımlar gibi felaketlerin önüne geçmek için uzaylıların yardımıyla "Genetik Barış Programlaması"nı

yürürlüğe sokan insanlık, hiçbir şeyi sorgulamaz bir hâle gelmiştir (Aydınğün, 2006, s.149). Bunun neticesinde dünya kendi etrafında dönmeyi bırakmıştır. Mücadele etmeyi bırakan insanlık ölmeye başlamıştır. Dünyanın kendi eksenini etrafında bir yılda dönmesi karanlıkta kalan toplumların ölümüne yol açmıştır. Araştırma iç güdüsünden yoksun olan insanlar, mücadele etmeyi bıraktıkları için oldukları yerlerden göç etmemiş ve kalıp donarak veya yanarak ölmüşlerdir (Aydınğün, 2006, s.158). Kurtulan son topluluk ise güneşin hiç batmadığı yerde bulunmaktadır. Nüfus bu nedenle sadece o bölgede sınırlı kalmıştır. Tarih öncesinde dokuz buçuk milyar insan yaşamış ancak eserin sonunda Toso'nun keşiflerinden yaklaşık üç bin yıl geçtikten sonra insan nüfusu üç milyondur (Aydınğün, 2006, s.158). Sıfır yılı olarak nitelendirdikleri Toso'nun ilk keşfini yaptığı dönemde nüfus sadece on beş bindir (Aydınğün, 2006, s.160). Eserde Toso'nun genetik yapısındaki mutasyon sonucu insanlık kurtulmuştur. Onun araştırma ve merak duygusu taşıması toplumu başka bir evreye taşımıştır. Böylelikle olan biteni anlamlandırarak yeni bir yaşam biçimi benimsemiş ve toplumun refah seviyesini yukarıya çıkarmışlardır.

Sadık Yemni'nin *Ölumsuz* eserinde nüfus günümüzdeki gibi normaldir. Mekânlar boyut değiştirdikçe insanlarda farklılaşmıştır. Paralel evrende boyut değiştirdikçe uzamların kendisine uygun nüfusu bulunmaktadır. Kimisi fantastik varlıklarken kimisi insan kılığındadır. Romanda nüfusun azalmasının veya artmasının üzerinde durulmamıştır.

Yüksek Doz Gelecek eserindeki Umut Altın'ın yazdığı ilk roman *Köprüaltı*'nda nüfus gelecekteki teknolojik gelişmelere göre ilerlemiştir. Eserde Ex2 isimli roman kişinin, göktaşının dünyaya düşmesiyle yok olan mayanın nadir bir hastalık olarak vücudunda ortaya çıkmasını anlatmaktadır. Dünya dışında da yerleşim alanları kurulmuş ve buralarda da insanlar yaşamakta, bu sebeple nüfus dünya ile sınırlı kalmamıştır. İkinci kısa roman olan Funda Özlem Şeran'ın kaleme aldığı *Phobos*'da yok olmuş insan ırkından sonrası anlatılmaktadır.

Yüksek Doz serisinin *Gelecek* eserinin içinde yer alan Orkun Uçar'ın yazdığı *Demir Yıldız* adlı kısa romanda dünyada bir yüzyıl önce yaşanan robot soykırımında dört milyara yakın insan katledilmiştir. Bu katliamdan sonra nüfus artmaya devam etmiştir. Dünyanın kalabalıklığı, insanların yaşam standartlarını olumsuz etkilemiştir. Şöyle ki, insanlar artık üst üste yaşayacak duruma gelmiştir. Yerin üç

yüz metre altında bulunan tesiste, yosun ve kaya yağından oluşan bir bulamaç 20 milyar insanın tek gıda kaynağıdır (Uçar, 2017, s.251). Bu bulamacın üretimi bir gün dahi aksasa milyonlarca insanın açlıktan ölmesine sebebiyet verebilir. Bu tesiste gıda mühendisi olan North, pestilin yapımından ve denetiminden sorumludur. North takma adını kullanan Damien, tespit edilen yedi ayrı kimlik, dolandırıcılık, 3 cinayet, hırsızlık ve diğer suçlardan aranmaktadır. Fabrikaya polis benzeri insanların geldiğini gören Damien, Kaçmaya çalışsa da başarılı olamamıştır. Bir sorgu odasında elleri sandalyeye kelepçelenmiş şekilde uyanan Damien, bu insanların aslında polis olmadığını, güçlü şirketlerin oluşturduğu bir konsorsiyum adına çalıştığını öğrenmiştir (Uçar, 2017, s.254).

Torus denilen Ay ile Dünya arasındaki üç uydudan en büyüğü olan Luxor, Son on yıldır çok az turist almaktadır. Birkaç askeri uydunun kaybolması üzerine, Luxor yöneticilerinin tehlikeli hırslara kapıldığı düşünülmüştür. Konsorsiyum bu yüzden Luxor'a bir casus göndermek istemiştir. Luxor, sadece erkeklerden oluşan eşcinsel bir toplumu barındırır. Bay Boone, eşcinsel olduğu ve suç dosyası kabarık olduğu için casus olma ihtimaline uzak Damien'a bu teklifi sunmuştur. Damien Bay Boone'dan aslen Luxor doğumlu olduğunu ve asıl adının Demir Yıldız olduğunu öğrenmiştir. Demir'in annesi Luxor'da âşık olup hamile kaldıktan sonra dünyaya kaçıp oğlunu korumaya çalışmıştır (Uçar, 2017, s.261). Demir bu uyduya ilk başta kabul edilmese de doğum belgesini gösterince içeriye alınmıştır. Burada gerçek babası ile bağlantı kuran Demir, bu gezegende bir güç savaşı olduğunu öğrenmiştir. Demir'in babası kısırdır ve bu yüzden benimsediği amacını asırlar boyu devam ettirebilmek için Demir'den torunlar istemektedir.

Demir'in kanına yerleştirilen son teknoloji Sin adında bir yapay zekâ virüs bulunmaktadır. Demir, bu virüsü Luxor'un sistemine bulaştırmaya çalışmaktadır. Luxor'un sisteminde kovan adı verilen insanlara gençlik sıvısı sağlayan bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölümde kraliçelerin doğurduğu bebekler özel bazı bitkiler ile beslenerek üreme sıvılarını, hücreleri yenileyen bir ilaca dönüşmektedir (Uçar, 2017, s.296). Luxor gezegeninde kadınların doğurganlık dışında hiçbir işlevi bulunmamaktadır. Bebeklerin konduğu tanklardan biri boşaldığı zaman, yedekte bulundukları kız çocuklarından birini oraya yerleştirmektedirler (Uçar, 2017, s.297). Demir'in babasının malikanesinin yeraltına inen bir sığınağı bulunmaktadır. Babası Sobek'in, sığınağındaki kovanda tek oğlunu kaçırarak, ona kertenkele

genlerini aşıl原因 ve onu kısırlaştıran Demir'in annesi Selma da yer almaktadır. Sobek böylelikle Demir'in annesi Selma'dan intikamını aldığı düşünmektedir. Demir bu kovanda annesini kurtarmaya çalışmış ancak başarılı olamamıştır. Annesinin kulak zarları delinmiş ve gözleri oyulmuştur.

Demir virüsü yaymak için roketlerin kontrol odasına gitmiştir. Orada bulunan roketlerde dünyadaki insanların yüzde yetmiş veya daha fazlasını öldürecek ve sağ kalanların da önemli bir kısmını kısırlaştıracak bir virüs bulunmaktadır (Uçar, 2017, s.301). Sadece insanları hedef alan bu virüs, hayvanlara ve bitkilere bir zarar vermemektedir. Demir, Sin adlı virüsü sisteme bulaştırdıktan sonra roketlerin imha edileceğini düşünmüştür. Yapay zekâ roketleri dünyaya gönderdikten sonra Luxor gezegenine havalandırma sistemi vasıtasıyla virüsü yaymıştır. Bu virüsten etkilenmemek için Demir biyolojik korunma giysilerinden birisini giymiştir. Gezegene yayılan virüs Sobek'in vücudunda olan mutasyonun hızlı bir versiyonudur. Bunu Demir'in annesi Selma geliştirmiştir. Roketlerin dünyaya gönderilmesi dünyanın nüfusunu azaltacak ve bu virüs hayvanlara dokunmadığı için de onlara daha fazla yaşam alanı sağlanacaktır. Demir yapay zekaya roketleri neden dünyaya gönderdiğini sormuştur. Yapay zekâ kendini Demir'in vücuduyla ve görüşleri ile bütünleştirilmiştir.

“Peki, roketleri niye dünyaya gönderdin? Milyarlarca İnsan ölecek! Bu senin gizli programın mı?”

“Yanıyorsun. Bunu sen yaptın.” dedi Sin. “Ben bir yapay zekayım, ama karakterimin çoğunu senden aldım. Dünya'nın nüfusunu azaltacağım, çünkü bunu sen istiyorsun. İnsanları sevmiyor, hayvanları seviyorsun. Azalan nüfus onlara bir yaşam alanı açacak. Luxor'u bir ucube sirkinde çeviriyorum, çünkü sen zavallı kadıncağızın intikamını almak istiyorsun. O benim de annem sayılır. Bu kokuşmuşluk yuvası layık olduğu çöplüğe dönüşecek. Maskeleri düşecek ve altından gerçek yüzleri çıkacak” (Uçar, 2017, s.302).

Bu yapay zekâ kendini Demir'e çocuk şeklinde göstermiş fakat aslında iki yüz yıl önce varlığının farkına varmıştır. Demir, Sin'e robot katliamına karışıp karışmadığı ile ilgili soru sorduğunda, bunun bir tür deney olduğunu ve robotların kendisini yanlış anladığını söylemiştir. Sin'e göre varlığının farkına vardığından beri gürültünün içinde olduğunu ve evrenin büyük ve karışık denklemlerden oluştuğunu ifade etmiştir. Bu yüzden ne kadar çok şey yok olursa o denklemin o kadar basit ve sessiz olacağını söylemiştir. İnsan türünün varlığı, evrenin büyüklüğü düşünülürse bir salise kadar bile değildir (Uçar, 2017, s.304).

Eserde birçok insanın ölümüne sebep olan robot istilasına rağmen nüfusun artmaya devam etmesinden bahsedilmiştir. Yirmi milyar insanın yaşadığı Dünya’da gıda temini sorun teşkil etmektedir. Nüfusun artışıyla birlikte insanlar tadını önemsemeden sadece doymak uğruna yemek ihtiyaçlarını karşılamıştır. Bunun için de yosun ve kaya yağından elde edilen bir bulamacın fırınlanmasıyla elde edilen pestil tüketilmiştir (Uçar, 2017, s.251). İnsanların tek gıdası olan pestilin dağıtımı bedava yapılmaktadır. Kötü bir kokuya ve görüntüye sahip olan bu pestilin gününde ve saatinde üretilmesi çok önemlidir. Üretimin aksaması halinde insanlar açlıktan yağmalamaya, isyan çıkarmaya ve hatta yamyamlık yapmaya çalışacaklardır. Demir’in hayvanlardan başka kimseye güvenmemesi ve hayvanları insanlardan çok sevmesi Luxor’a gittiğinde kanında bulunan yapay zekâ virüsünün düşüncelerini de etkilemiştir. Ayrıca Luxorlular öğünlerinde insan eti yemektir. Yapay zekâ virüsü Sin ve Demir’in iş birliğiyle Dünya ve Luxor’un nüfusu, hayvanlara ve doğaya zarar verilmeden azaltılacaktır. Tek bir eserde nüfusun hem artışı hem de azalışı konu edilmiştir.

Sadık Yemni’nin *çözücü* adlı eseri 19 Ağustos’ta Berkin Kartuna’nın uyanıp saatte bir terslik olduğunu anlaması ile başlamıştır. Uzun zaman geçse de saat 4.43’te takılı kalmıştır. Dışarıya çıktığında elektriklerin kesik olduğunu fark eder. İstanbul Taksim Meydanı’nda elektriklerin kesilmesiyle hayat durmuştur. Taksim Meydanı’nda binlerce insana ait sesin birden kesilmesi korku ve endişe yaratmıştır (Yemni, 2003, s.59). Berkin ne olduğunu anlamak için sokakta yürürken şeffaf bir engelle karşılaşmıştır. Bu şeffaf engel içeride kalan yirmi altı kişinin dışarıya çıkmasını engellemektedir. Engelin içerisindeki yirmi altı kişi dışındakiler pelteleşerek ölmüşlerdir. Berkin dışında Ahmet, Kısmet, Jose (Brezilyalı), Meral, Catty (Aus), Melanie (NL), Fotoğrafçı Al (İtalya), Bülent, Teskin, Sam, Gül Ana, Anuar (Tunus), Kemal, Belkıs, John (USA), Adrian (Fransa), Yılmaz, Güven, Mono (Japonya), Ayla, Ayşe, Deniz, Dilek ve Borsacı Yılmaz engelin içinde kalanlardır (Yemni, 2003, s.90).

Dilek, Gül Ana ve Yılmaz hariç herkes toplanmıştır. Hepsisi şeffaf bir engelin içerisinde hapsedildiğini fark ederek ne olduğunu anlamaya çalışır. Gül Ana balkonda otururken Ayşe ve Sam onu görüp yanına gitmişlerdir. Marmara Oteli’nde bulunan Yılmaz ve Dilek, Ahmet’in Jeneratörü çalıştırması ile dışarıya çıkmıştır. Daha sonra görev dağılımı yaparak pelteleşmiş insanlardan para ve korunmak için

silahları toplamışlardır. Teskin, Kemal, Borsacı Yılmaz ve Adrian bu yaşananların biteceğine inanmaktadır. Bu dört kişi gruptakileri elimine etmek için plan yapmışlardır. Planı uygulamaya başlayan bu dört kişilik gruptan Borsacı olan Yılmaz çevreye ateş açmaya başlamıştır. Daha sonra Kemal vurulmuş ve Adrian da pes ederek teslim olmuştur. Teskin ise kaçarak bir apartmana sığınmıştır. Burada Teskin'in karşısına Su isimli biri çıkar. Su sanal bir karakterdir, çamurdan var edilerek içine ruh üflenmiş ve henüz gelişimi tamamlanmamıştır (Çobanoğlu, 2014, s.398). Teskin, insan olmayan Su'ya saldırmış ancak onu öldürememiştir. Su ise Teskin'i beşinci kattan aşağıya atarak öldürmüştür. Teskin'in ölümünden sonra Su şeffaf engelin içindeki gruba dahil olmuştur.

Geriye kalanlar çevrede araştırma yapmaya başlar. Araştırma sonucunda hayvanların ve ölen insanların pelteleşmediğini tespit etmişlerdir. Buradan çıkardıkları sonuç ise düşünme yetisi olanların ve hayatta olanların pelteleştiğidir. Araştırmaya devam eden grup, şeffaf engelin dışına cansız varlıkların çıkabildiğini de keşfetmiştir. Bunların dışında şeffaf engeli geçebilen diğer bir şey ise Su'nun kendisidir. Bazıları yaşadıkları hayata alışmaya başlarken bazıları ise şeffaf engeli aşmaya çabalamıştır.

Daha sonra gruptan sekiz kişi; Mono (Japonya), Sam, Jose (Brezilya), Al (İtalya), Kısmet, Melanie, Anuar (Tunus), ve Catty (Aus) pelteleşmiştir. Ahmet ile birlikte pelteleşmenin sebebini araştıran Güven, Su'nun ölmesinin şeffaf engeli yok edeceğini düşünmüş ancak Su'ya göre şeffaf engelde oluşacak herhangi bir çatlak bile büyük sorun oluşturacaktır. Bir süre sonra Su'nun ölmesini isteyen Güven ortadan kaybolmuştur. Eserin sonunda ise tüm bunların aslında Berkin'in rüyasından ibaret olduğu anlaşılmıştır.

Birileri senin belleğini, fantezi gücünü temel alarak bir mekân kuruyor. Su dahil, senin dışında kalan herkes bir çeşit simülasyon. Tek sen organik bazlı olarak mevcut oluyorsun orada. Ve galiba en çok en sonuncu buluşunu hatırlamaktasın.

Ne için tüm bunlar?

Bilmiyorum. Bilsem oraya sığmazdım. Tahminlerim var tabii. Çok soyut şeyler.

(...) Hem burada hem orada nasıl olabilirdim?

Bunu düşünmekteyim son bir saattir. Burayı görünce afalladım. Ayrıntılar müthiş. Oluşumun ilk saatlerinde, ilk bir-iki gün orada da öyleydi. Sonra yavaş yavaş maddi yapıdan sıyrılmaya başladık. Ben direndim. Sadece ben değil. Başka düzen dışı şeyler de vardı (Yemni, 2003, s.426-427).

Bilinmeyen kişiler tarafından Belkin'in zihni kullanılarak böyle bir boyut oluşturulmuş ve bu boyut içinde nüfus yirmi altı kişiden ibarettir. Daha sonra ölenler olduğu için bu sayı daha da düşmüştür. Hem elektriklerin kesilmesi hem de bir yerde hapsolme gibi problemlerin yaşandığı eserde nüfus yoğunluğunun azalması ve kitlesel pelteleşme yani ölümler ön plandadır. Bunun yanı sıra elektriklerin kesilmesiyle birlikte çalışmayan teknolojik cihazlar bir nevi yok oluş temasını da göstermektedir.

3.2. YOK OLUŞ (KIYAMET) ÖNCESİ-SONRASI YAŞAM MÜCADELESİ

Tarihin erken dönemlerinden itibaren dünyanın nasıl son bulacağı sorgulanmış ve birçok teori ortaya atılmıştır. Bu teoriler din odaklı ve bilimsel olarak iki şekilde gelişim göstermiştir. Hıristiyanlık ve Müslümanlık gibi birçok dinin temelinde, dünyanın ve insanların yok olacağı anlatılmaktadır. Kıyamet sonrasında insanlar tekrar uyanacak ve mahşer gününde yaptıklarından sorumlu tutularak buna göre cezalandırılacak veya mükafatlandırılacaklardır. Kıyametin zamanını kimse bilmesede tahmin edilebilir belli başlı alâmetleri bulunmaktadır. Kutsal kitaplarda yazan alâmetlerin hepsi gerçekleştiğinde kıyametin kopacağına inanılmaktadır. Kur'an'da Muhammed Suresi'nde "artık onlar, yalnızca o kıyametin kendilerine ansızın gelivermesine bakıyorlar. Çünkü onun alâmetleri geldi." zamanı ifade edilir. Kıyamet Suresi'nde ise "ne zaman ki o göz şimşek çakar ve ay tutulur, güneş ve ay toplanır." ifadesiyle kıyamet alâmetlerinden bahsedilir. Bunların yanı sıra "gök çatlayıp, yarıldığı zaman, yıldızlar döküldüğü vakit, denizler akıtıldığı vakit..." gibi diğer alâmetler İnfitar Suresi'nde yer almaktadır. Hıristiyanlıkta Armageddon olarak da bahsedilen kıyamet Matta 29'da "güneş kararacak, ay ışık vermez olacak, yıldızlar gökten düşecek, göksel güçler sarsılacak..." şeklinde geçen ifadeyle alâmetler belirtilmiştir. İki semavi dinde de görüldüğü üzere kıyametin gerçekleşmeden önce bazı belirtileri olduğuna inanılmaktadır. Bunlar genellikle doğa olayı kaynaklı belirtilerdir.

Büyük bir felaket sonucu dünyanın yok olacağı bilimsel olarak da öngörülmüştür. Yapay zekâ istilası, Güneş'in patlaması, küresel ısınma, nükleer yıkım, göktaş çarpması, uzaylı istilası, yanardağ patlaması veya küresel boyutta bir salgın gibi dünyanın sonu senaryoları tasavvur edilmiştir. Bu senaryolar kaynağını bilimden alsa da önce hangisinin gerçekleşeceği bilinmemektedir. İnsanlar yaşadığı yer olan dünyayı merkez alarak gezegenin sonunu tüm evrenin yok oluşu olarak

tasarlamıştır. Oysa bu sadece dünyadaki yaşam formlarının yok oluşudur. Uzayda dünya dışı yaşam biçimlerinin var olduğu ihtimali bilimsel keşiflerle birlikte artmaktadır. Sadece dünyanın bulunduğu galakside yine dünyanın ikizi olabilecek nitelikte gezegenler bulunmaktadır. Yaşam için gerekli olan temel bileşenlerin uzayda halihazırda bulunması farklı yaşam formlarının olabileceği ihtimalini gözler önüne sermektedir. Uzayda dünyadan başka canlıların bulunduğu fikri görüşleri hakkında da çeşitli teorilerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Dünya dışı varlıklar edebiyata da yansımıştır. Bilim kurgu türünde rastlanılan bu varlıklar, düşman veya dost olarak tahayyül edilmiştir. Dünyayı istila edip insan ırkını yok edeceği, insanlığa yardım edeceği veya denek olarak kullanacağı şeklinde görüşler mevcuttur.

Haldun Aydıngün'ün *Toso Dağın Ötesi* adlı eserinde uzaylıların dünyaya getirdiği yıkım ve sonrasında yaşananlar anlatılmaktadır. Dağ ile orman arasında yaşamını sürdüren son insan topluluğu, dünyayı sadece buradan ibaret sanmaktadır. Romanın baş kişisi Toso, halktan farklı olarak dağın ve ormanın ötesini merak etmektedir. Toso'nun Beyazçiçek adında bir kız arkadaşı vardır. Beyazçiçek'in tek amacı toplumdaki tüm insanlar gibi evlenip bir aile kurmaktır. Toso'nun amacı ise oraya bağımlı insanlardan farklı olarak keşifler yapmaktır. Toso dışındaki herkes körü körüne inandığı efsaneler yüzünden buradan çıkmaya cesaret edememiştir. Toso düşüncesini ailesine ve arkadaşlarına anlatmaya çalışmış ancak herkes efsaneleri hatırlatarak onu düşüncesinden vazgeçirmeye çalışmıştır. Öğretmeni İhtiyar Korma, dünyanın görünenden fazlası olduğuna, dağın ve ormanların ötesinde de dünyanın devam ettiğine inandığı için dağın ötesi ile ilgili anlatılan bir efsane kitabını Toso'ya göstermiştir. Bu kitapta dünyanın karanlık olduğu dönemlerin olduğu da söylenmektedir. Oysa buldukları zaman diliminde gökyüzü hiç kararmamıştır.

Toso kafasındaki sorulara cevap bulmak için ilk yolculuğunu parlayan tepelerin olduğu ormana doğru gerçekleştirir. Bulduğu yerden uzaklaştıkça gökyüzünde ve iklimde değişiklikler olmaktadır. Parlayan tepelere geldiğinde güneşin yakıcılığı Toso'nun alışkın olmayan bedenini yaralamıştır. Buna bir anlam veremeyen Toso eve dönmeye karar verir. Yaşadıklarını çevresine anlatsa da kimse ona inanmamış hatta onunla alay etmişlerdir. Yaralarını incelediğinde ise sadece kıyafetinin dışında kalan teninin yandığını görmüştür. Bunun üzerine

deneyimledikçe yolculuk hakkında biraz daha bilgi edinen Toso, araştırmasına devam etmek için her tarafını örten bir kıyafetle kendisini korumaya almıştır.

Dağ ile orman arasındaki dünyanın yöneticisi olan Zamanlar Prensi, Toso'nun bu yolculuğunu sarayından seyretmektedir. Parlak tepeler "Eskiler" tarafından yasaklanmış bir yerdir fakat Zamanlar Prensi Toso'ya engel olmamıştır. Toso her yolculuğunda daha da uzağa gitmeye çalışmış hatta gittiği yerlere içecek depolamaya başlamıştır. İlk başta beline ip bağlayarak kaybolmadan dönmeye çalışan Toso, daha sonra buna ihtiyaç duymamış ve yolunu bulabilir hâle gelmiştir. Toso yaşadığı yere döndüğünde detaylı incelemek için gördüğü yerlerin resmini çizmektedir. Toso'nun bir kahraman olduğunu düşünen Zamanlar prensi, onu yanına çağırarak kendisiyle çalışmak isteyip istemediğini sorar. Toso ona inanan biriyle tanıştığı için çok mutlu olmuştur. Zamanlar Prensi bu yolculuklardan kimseye bahsetmeme şartıyla onu işe alır. Toso'nun görevi dünyanın dışını keşfedip Zamanlar Prensine rapor vermektir. Bunun için Toso'yu parlayan tepelerin ötesinde uzun bir yolculuğa göndermiştir. Yaptığı yolculukların getirdiği deneyimlerle ve hazırlıklarla Toso için artık bu seyahatler daha kolay bir hâle gelmiştir. Kamp kurarak ilerleyen Toso, hayalet bir şehirle karşılaşmıştır. Bu şehirde daha önce görmediği bina yapıları, teknolojik aletler ve farklı bir dil bulunmaktadır. Binaların içinde bulunan yazılardan bu dilin kendi diline çok benzediği sonucuna varan Toso, gördüğü yazıları kâğıda geçirerek Zamanlar Prensi'ne götürmüştür. Aynı zamanda çıktığı bu yolculukta Güneş'in yeryüzüne uzaklığını da ölçmeye çalışmaktadır. Bu ölçümler ile ilgili Toso'nun ölçümleri dışında sarayın matematikçileri de teoriler üretmektedir.

Toso'nun bu yolculuğu uzun sürdüğü için geride kalanlar onun öldüğünü düşünmüşlerdir. Hatta kız arkadaşı Beyazçiçek Toso'nun geri döneceği fikrinden ümidini keserek arkadaşı Noram ile evlenmiştir. Toso bu duruma üzülüyse de işine odaklanmayı sürdürmüştür. Yolculuk dönüşünde zamanlar prensine güneş ölçümlerini, dilleri ve resimleri göstermiştir. Zamanlar prensi Toso'nun şehrin duvarlarındaki yazıları geçirdiği kâğıdı görünce onu kendisinden başkasının girme yetkisinin bulunmadığı odaya götürür. Burada Eskilerin onlara bıraktığı aletler bulunmaktadır. Zamanlar prensi ve halkı, bu aletleri kullanmayı bilmemektedirler. Toso tekrar bir keşfe çıkmadan önce zamanlar prensi onun Sentüryon Loşla ile evlenerek bu araştırmacı soyunun devam etmesini ister. Bunun üzerine Toso ile

Loşla evlenmiştir. Toso'nun çocukları da tıpkı onun gibi araştırmayı seven, sınırları aşacak cesarete sahip bireyler hâline gelmiştir. Toso yolculuklarına çocuklarıyla beraber devam etmiştir.

Parlak tepelere yapılan yolculuk buradan sonra dağa doğru yapılmıştır. Toso ve çocukları buradaki yolculukta da önemli keşifler yapmış ve bunları zamanlar prensine bildirmiştir. Eserin son bölümünde ise Toso'nun bulunduğu zaman diliminin üç bin yıl sonrası anlatılmıştır. Uzaydan gelen bir ırkın yardımıyla insanların genleri ile oynanarak şiddet ve saldırganlık özellikleri yok edilmiştir. Salırganlık özelliği, türlerin evriminin doğal bir sonucu olmasına rağmen insanlık bundan tıbbi bir işleme kurtulmaya çalışmıştır. İnsanlık saldırganlığı yavaşlatmak yerine ortadan kaldırmayı seçtiği için operasyon sırasında genetik yapıda merak ve araştırma dürtüsünü yok eden değişiklik de meydana gelmiştir. Bunun bilinçli olarak yapılıp yapılmadığı sadece teoride kalmıştır.

Merak ve araştırma dürtüsünü kaybeden insanlık felaketlerle nasıl baş edeceğini bilmeyecek bir hâle gelmiştir. Operasyondan kısa bir süre sonra ise dünya artık kendi ekseni etrafında dönmemeye başlamıştır. Şöyle ki dünya güneşin etrafında sabit bir şekilde döndüğü için gece olmamaktadır. Bir nevi yaşama içgüdüsünü kaybeden insanlar dünyanın yavaş yavaş yok oluşuna tanıklık ederken oldukları yerde kalarak yanmaya, donmaya karşı koymadıklarını görmekteyiz. Dünyanın değişen standartları ile göç etmeyi reddeden insanlık yok olmayla karşı karşıya kalmıştır. Toso'nun yaşadığı yerde bulunan dağ sayesinde güneş ışıklarının etkisi yansımamış ve bu şekilde hayatta kalmışlardır. DNA'lardan alınan merak ve araştırma duygusu Toso'nun genetik yapısının mutasyona uğramasıyla ortaya çıkmıştır (Aydınğün, 2006, s.155-160). Kalan son insan ırkı Toso'nun genetik yapısının değişmesiyle kurtulmuştur. Dünyada bilinen tek verimli arazi Toso'nun yaşadığı yer bile bir süre sonra yok olmaya mahkûm olacaktır. Dünyayı yaşanabilir bir yer hâline getirebilmek için önce keşfetmeleri gerekmektedir.

Uzaylıların insanların yıkımına son vermek için yine insanlara yardım ettiği ancak bunun sonuçlarının da ağır olduğunu görmekteyiz. Kendi iradeleri ile kontrol edebilecekleri bir dürtüyü genetik mutasyonla gerçekleştirerek daha hızlı ve kesin sonuçlar almaya çalışmışlardır. Bunun üzerine bir nevi yaşamdan vazgeçen robot gibi sadece yemek, üremek ve üretmek amaçlı bir yaşamı benimser hâle gelmişlerdir.

Deli gibi akan bir nehir ve iki yanında yemyeşil bir orman vardı. Bu kuraklığın içinde görmeyi umduğu en son ortamları karşılamıştı. Elinde olmadan, Ceram'ı ve Krolsa'da susuzluktan ölen diğer insanları düşündü. Şehirden en fazla yirmi kilometre uzakta bunca su varken hepsi orda çürüyüp gitmişlerdi (Aydın, 2006, s.79).

Gelen her türlü doğal afetten, açlıktan veya susuzluktan kaçınmayarak oturdukları yerde ölmeyi beklemişlerdir. Buldukları yerleri terk etmektense orada ölmeyi tercih etme nedenini DNA dizilimindeki değişiklik sonucu merak, saldırganlık ve araştırma hislerinin yok oluşuna bağlayabilmekteyiz. İnsan ırkının elinden alınan temel yaşam içgüdüleri gezegenin sonuna zemin hazırlamıştır. Görülüyor ki savaşlar gibi dünyanın sonunu hazırlayan olayları engellemek için yapılan bu barışçıl hareket büyük felaketleri beraberinde getirmiştir. Yaşananlardan sonra insanlık yaşama tutunmuş ve ırkın devamlılığını sağlamıştır.

Yüksek Doz Gelecek'te yer alan Gökcan Şahin'in *Karavanlar Çağı* adlı kısa romanı yok oluş sonrası anlatmaktadır. Eserde Dünya'ya bir göktaşının çarpma ihtimali kehanet olarak nitelendirilmiştir. Bu sebeple de herhangi bir çarpışma olasılığına karşın silahlar geliştirilerek önceden önlem alınmaya çalışılmıştır. Uzaydan gelen bir cismin atmosfere girmeden önce imha edilmesi veyahut olayın az hasarla atlatılması için, gezegenin farklı noktalarına ve uydulara çeşitli silahlar yerleştirilmiştir (Şahin, 2017, s.326). Fakat Dünya'nın uydusu Ay'a karşı herhangi bir önlem alınmamıştır. Bu yüzden Ay'a çarpan meteoru engelleyememişlerdir. Çarpışmanın etkisiyle Ay yörüngeden çıkarak yavaş yavaş Dünya'ya doğru düşmeye başlamıştır. Ay gibi büyük bir uyduyu da hiçbir silah engelleyememiştir. Bu felaket insan ırkının büyük çoğunluğunun yok olmasına yol açmıştır. Kalanlar da çarpışmadan önce "Uzay Karavanları"na atlayarak, Dünya dışına çıkmıştır. Eserde iki yüz yıl önce gerçekleşen bu olayda bir buçuk milyona yakın insan kurtulabilmiştir. Dünya'nın yok olma olasılığına karşın teknoloji şirketlerinden biri büyük yatırımlar yaparak gizlice hayata geçirdiği kurtarma projesiyle "Uzay Karavanları"ni icat etmiştir. Aynı şirket daha önce uzayda koloniler kurmaya çalışmış ancak başarılı olamamıştır (Şahin, 2017, s.327).

Karavanlar çağına geçildiğinde, insanların bazıları gezegenlerde yerleşik hayata geçmeye çalışmış bazıları da karavanları tek bir elde toplayarak yeni bir devlet oluşturmaya çalışmıştır. İnsanoğlunun uzaya dağılmasından sonra her yere kaos hâkim olmuş ve var olan devlet düzeni yıkılarak güçlülerin hayatta kalabildiği

bir sistem oluşmuştur. Teknoloji uzayda gezinmeye, hayatta kalmaya ve çocuk yapmaya imkân sağlamıştır.

Uzaya çıkan hiçbir karavanın, tüm gereksinimlerini tek başına üretebilecek olanağı yoktur. Bazı karavan sahipleri, kendisinden güçsüz olanlara saldırarak hayatta kalmaya çalışmaktadır. Romanın anlatıcısı, altı buçuk yaşındayken karavanda annesi, babası ve babaannesi ile birlikte yaşamaktadır. Karavanda bulunan herkes silah kullanmayı bilmektedir. İş amacı ile bağlı oldukları karavana silahsız bir şekilde geçen anne ve babası, kendisi gibi otuzlu yaşlarında olan diğer çift tarafından öldürülmüştür. Babaannesi silah seslerini duyunca karavanın kenetlenme odasına giderek bağlantıyı kopartmıştır. Romanın baş kişisi henüz on dört yaşındayken babaannesini de kaybetmiştir. Böylelikle hem koca uzayda hem de karavanda yapayalnız kalmıştır.

On yedi yaşına gelmeden yeni bir güneş paneli satın almak için karavanın içinde bulunan “Beyaz Kaplan” adındaki uzay giysisini giyerek satıcıyla buluşmuştur (Şahin, 2017, s.317). Ailesinin ne iş yaptığını bilmeyen roman kişisi, satıcının karavanın deposuna bakmasını söylemesi üzerine depoya girmiştir. Karavanla aynı büyüklükte olan depoda, birbiri üzerine yığılmış yüzlerce vakumlu poşette, her yaşta ölü insan bedenleri bulunmaktadır. Cesetlerin hepsi ani bir dondurma işlemine tabi tutulmuş gibi durmaktadır. Enselerine ise üst üste duran “X” ve “O” harfleri işlenmiştir. Depoda babaannesinin el yazısıyla sarı kâğıt üzerine bir karavan kodu numarası yazılmıştır (Şahin, 2017, s.330). Ailesi hakkında öğrendiği bu gerçeğin üzerinden on sene geçtikten sonra Satürn’ün X halkasında uzay giysisiyle sürüklenen bir kadını karavanına almıştır. Uzay giysisiyle uzun süre sürüklenen kadın, oksijeni azaldığı için bir süre havasız kalmış ve bu da hafızasını yitirmesine sebep olmuştur. Hafızasını yitirdiği için kendisine Kibele adını seçmiştir. Kibele’nin ilk hatırladığı şey üzerine numaralar yazılmış bir sarı kağıttır. Bu kâğıdı hatırladıktan sonra Kibele yalnız kalmak istemiş ve iyice içine kapanmıştır. Daha sonra Kibele yeni bir sahne hatırlayarak eserin baş kişisi ile paylaşmıştır. Kibele’nin ensesinde de depodaki cesetlerin işaretlerinden vardır.

Romanın baş kişisi, X halkasında dolaşırken karavanlarının, çarpışmaktan son anda kurtulmasıyla, Sola adında siyahi biri ile tanışmıştır. Eserin baş kişisi, Kibele’yi karavanda bırakarak ailesi hakkında bilgi edinmek için kendisinininkine benzeyen karavanlara doğru ilerlediği sırada silahlı beş kişi önünü kesmiştir. Beş

kişiyi atlatarak karavan-sitenin içine girmiştir. Yetkiliden cesetler hakkında bilgi almıştır. Karavan-sitelerdeki tüccarlar taze cesetler alıp satarlar. Zengin insanlara satılmak amacı ile güçsüz olan kişilerin güzel olanları seçilerek, peşlerine suikastçılar gönderilir, vücudun dokusuna herhangi bir zarar gelmeden avlanmaları sağlanır. Romanın baş kişinin babaannesi, eskiden taze cesetler satan tüccarın işini yapmaktadır.

Eserin baş kişisi karavana döndüğünde Kibele'yi bulamamıştır. Kendisiyle yirmi sekiz gün geçirdikten sonra Kibele gitmiştir. Beş kişi ile çatıştığı için uzay giysisi hasar almıştır. Sola, karavanına girerek ona serum takmıştır. Sola'dan şüphelenen Eserin baş kişisi, ona sorular sormaya başlar. Sola, hiçbir şey hatırlamadan uyandığı yerde Nazahir adında iri yarı bir kadın vardır. Bu kadın Sola'yı kendine ayırdığını söyleyerek ondan cinsel anlamda faydalanmaya başlamıştır. Sola, bu sayede kendisini ona yakın tutarak bir şeyler öğrenmeye çalışmıştır. Gelen cansız bedenler, makinelere bağlanarak vücudundaki kan çekiliyor ve yerine beyaz bir sıvı doldurulmaktadır. Daha sonra tekrar birkaç işlemden geçirilerek hayata döndürülmektedirler. Ölümden sonra beynin hasar görmesini engellemek için avcılardan tedarik edilen bir cihaz sayesinde enselerine "X" ve "O" işaretleri işlenmektedir. Ölü bedenlerin vücudundan kan değişimi yapılırken hafızaları da silinmektedir. Bu işlem yapılırken aynı zamanda gerçekleştirmeleri gereken takıntılı düşünceler de beyinlerine aşılacaktır. Uzayda yardıma ihtiyacı varmış izlenimi veren bu bedenlerin amacı, tanıştıkları kişilerle yirmi sekiz gün kaldıktan sonra bir not bırakarak Satürn'ün altıgen kutbuna gitmektir. Bu yirmi sekiz gün içinde kendilerine âşık ettikleri karavan sakinlerini de peşlerinden sürükleyerek Satürn'e kurban vermektir. Nazahir, Sola'ya kendisine emir verenin Satürn gezegeni olduğunu söylemiştir. Ayrıca Nazahir Satürn'ün kendisiyle telepatik yolla konuştuğunu iddia etmektedir. Sola bilinçlendikçe, Nazahir'in ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaya başlamış ve ona bir komplo kurarak ölümüne neden olmuştur.

Konuşan gezegen olarak nitelendirilen Satürn'ün amacı, insanlardan birini seçerek döllenmek ve insan ile Satürn'ün birleşiminden yeni bir canlı türü ortaya çıkarmaktır. Bu yeni canlının, daha kudretli olması ve karbon temelli canlılardan çok farklı bir varlık olması tasarlanmıştır. Romanın baş kişisi Kibele'ye ilk gördüğü andan beri âşık olduğu için Sola'nın anlattıklarına ilk başta inanmamıştır. Bunun

üzerine Sola, Kibele'nin bıraktığı notu ona vermiştir. Notta “Altıgen fırtınanın özüne gidiyorum. Hatırladım her şeyi. Ben oraya aitim. Ben O'yum. Her şeyi anlayacağımı biliyorum. Ve seni istiyorum.” yazmaktadır (Şahin, 2017, s.357). Eserin baş kişisi “Beyaz Kaplan” adlı uzay giysisini giyerek, Kibele'nin peşine Satürn'e gitmiştir. Satürn'e doğru bilinçsiz bir beden olarak ilerleyen Eserin baş kişisi, “Dev Yumurta” olarak adlandırılan bu gezegeni döllemiştir (Şahin, 2017, s.358).

Ay'a çarpan meteorun yol açtığı insan ırkının yok oluş serüveni uzayda karavanlar çağını başlatmıştır. Eskiden mavi-yeşil dokuya sahip Dünya, iki yüzyıl önce gerçekleşen felaketten sonra kül rengine dönmüş ve yaşanmaz bir yer haline gelmiştir. Mikroorganizmalarla, dayanıklı canlıların barınabildiği Dünya, altıncı kitlesel bir yok oluşu yaşamıştır (Şahin, 2017, s.324). Teknolojinin ilerlemesi sayesinde insan ırkının sadece bir buçuk milyonu kurtulabilmiştir. Karavanlarıyla uzaya açılan son insan ırkı, yaşam mücadelesi vermeye başlamıştır. Devlet, kanun ve düzenin olmadığı karavanlar çağında, güçlüler güçsüzü ezmiştir. Tek başına ihtiyaçlarını karşılayamayan karavanlar diğer karavanlara saldırarak onlardan faydalanmışlardır. Hayatta kalma iç güdüsü tüm ahlaki değerleri hiçe saymalarına neden olmuştur. İnsanlar yaşamak için birbirlerini öldürmeye başlamıştır.

3.3. DEVLET-TOPLUM-POLİTİKA-KOLONİLEŞME

Dünyanın kaynakları tükendikçe ve küresel ısınma arttıkça modern insanın uzaya olan ilgisi de artmıştır. Günümüzde uzayı araştırmak için birçok uydu ve uzay aracı gönderilmektedir. Böylelikle uzayda yaşam ihtimali değerlendirilecek ve kolonileşme ihtimali hesaplanacaktır. Kolonileşme kavramı beraberinde egemenlik savaşlarını getirecektir. Uzaya fırlatılan uydularda bile insanoğlu gezegenleri ilk olarak keşfetmek için birbirleriyle yarışmaktadır. Dünya dışında yaşamın devam ettirilebileceği bir yerin varlığı fikri, insanları cezbetmiştir. Uzaya gönderilen ve ölen insanlar ve hayvanlar, bu idealde feda edilmiştir. Uzayın sahipsiz olması düşüncesi modern insanı rahatsız etmiş ve böylelikle sahipsiz olan bu yerlerde hak iddia etmesine sebep olmuştur. Bilim kurgu romanlarında da geçen kolonileşme kavramının gerçekleşmesiyle yeni devletlerin, düzenlerin ve kanunların oluşumları da kaçınılmaz olacaktır. Bu konu üzerine yazılmış olan Zühtü Bayar'ın *Sahte Uygarlık* eseri geleceğin sosyo-politiğini anlatan bir nitelik taşımaktadır. Bu eserde

Dünyadan ziyade galaksinin derinliklerinden gelen farklı ırkların insanlar üzerinde kurduğu egemenlik anlatılmaktadır.

Dünya, Pler adı verilen bir ırk tarafından istila edilmiştir. İstiladan sonra dönem, devlet ve yaşam şartları değişmiştir. BMC olarak kısaltılan Birleşik Mars Cumhuriyeti tüm kontrolü eline alarak dünyalıları köleleştirmiştir. Plastik üretimi köle olarak vasıflandırılan insan ırkına yüklenmiştir. İş değiştirmek isteyen herkes Mars yetkililerinden yazılı bir izin belgesi almak zorundadır. Dünyalılara böyle bir imkân dahi tanınmamaktadır. Dünyalılar, BMC'nin kölesi olarak doğar, yaşar ve ölür. Plastik fabrikasında çalışan bir anne babadan doğan çocuk ailesini işçi olarak tanır, kendisi de kısa bir eğitim sürecinden geçtikten sonra işçi olur ve hayatı boyunca çalıştıktan sonra yine bir işçi olarak yaşamı sona erer. Dünyalıların hiçbirine bulunduğu şehirden ayrılıp başka bir yere yerleşme izni verilmemektedir. Köy Başkanlığı, bir Dünyalının erişebileceği en yüksek mevkiidir. Pler ırkı Mars'ta refah içinde yaşarken, Dünyalılar plastik fabrikalarında köle olarak çalıştırılmakta ve adeta düşüncelerine bile izin verilmemektedir. Dünyanın kaynaklarını sömürerek kendilerine uygarlık kuran BMC, Dünyalılara kalıplaşmış yaftalar empoze etmektedir. “Plerler bizim ekmeğimizi ve suyumuzu veren efendilerimizdir. Onlar, galaksinin de efendileridir.” Bu ifade Dünyalıların Plerler hakkında söyleyebileceği ve düşünebileceği tek şeydir (Bayar, 1999, s.13). İnsan ırkı aslında düşüncesinde bile köleleştirilmiştir. Pler ırkının Dünyayı geliştirdiği, beslediği hakkındaki fikirlerle insanlar doğuştan itibaren kandırılmıştır.

Köy Başkanı olan İbrahim Mendra, bir Dünyalıdır. Mendra, Birleşik Mars Cumhuriyeti'nde sadece çok zenginlerle, bilim insanları ve yazarların evlerinde bulunabilecek bir kitaplığa sahiptir. Bu kitaplığı bir Dünyalının bulundurması kesinlikle yasaklanmıştır. Mendra, kendisini gizleyerek Pler/Mars Uygarlığı hakkında bilgi edinmeye çalışmaktadır. Fakat, özel bir istihbarat birimi olan Kızılpençe, Mendra'nın evini basarak onu deşifre eder ve yargılamak için Mars'a götürürler. Kızılpençe, devlete bağlı bir istihbarat birimi olsa da sebepsiz yere insanları suçlayabilir ve tutuklayabilirlerdir.

Kendisinin ya da “kendilerinin” olan ne vardı ki? İki yüz yıldan beri bu gezegen, insanlık tarihinde bir eşi daha görülmemiş, korkunç bir emperyalizmle Mars İmparatorluğu'nun, Pler oligarşisinin zavallı sömürgesi değil miydi? Yalnız dünya mı? on bir büyük gezegenle birlikte: Ganimed, Seres, Juno, Vesta, Pallas ve irili ufaklı bütün yapma uydularıyla koca Güneş Sistemi, bundan iki yüz yıl önce uzak ve yabancı bir galaksiden gelerek Mars'a çöreklenen ve Birleşik Mars Cumhuriyeti adı altında totaliter bir devlet kurmuş bulunan Plerler'in egemenliği

altındaydı. BMC, evrensel sömürü mekanizmasını düzenle sürdürmek ve kazancın arslan payından yalnız Pler aristokrasisini yararlandırmak için, politika, bilim, kültür ve tarihin bütün dallarına el atmıştı. Bütün Dünyalılar ve öbür gezegen halkları için eğitim ve öğretim sınırlanmış, bilim ve kültür altüst edilmiş, realite tersine çevrilmişti. Güneş Sistemi'nin yerli halkları korkunç bir terör ve baskı altında tutulmuş ve tutulmaktaydı (Bayar, 1999, s.17).

Birleşik Mars Cumhuriyeti'ne karşı gelebilecek hiçbir galaksi devleti yoktur. BMC, teknoloji, ziraat, sanayi, bilim ve askeri güçte muazzam bir üstünlüğe sahiptir. BMC'ye karşı gelmenin cezası ise kesin olarak ölüm hükmü demektir. Devlet tarafından topluma getirilen kısıtlamalar her alandadır. Yasaklanan kitapların sayısı fazla olduğu için artık sadece okunabilecek kitapların listesi hükümet tarafından hazırlanmış ve topluma sunulmuştur. Erdem ve soyluluk gibi kavramlar sadece Marslılara atfedilmiştir. Küçük yaşlardan itibaren Marslı çocukların zihinleri bu tarz görüşlerle doldurulmaya başlanmıştır. Marslıların bütün güneş sisteminin efendileri olduğu; diğer gezegen ve uydularda yaşayanların da bu efendilerin kölesi olduğu fikri sistematik bir biçimde çocukların beynine işlenmektedir (Bayar, 1999, s.21-22). Bu şekilde halka sınırlı bir özgürlük tanınmıştır.

Pluton'un birkaç yüz bin kilometre uzağında, derin uzaya açılan yerde, BMC eliyle inşa edilmiş dev bir uzay istasyonu bulunmaktadır. İstasyon, dış uzaydan gelen son sistem silahlarla donatılmış kimliği belirsiz bir kruvazör tarafından saldırıya uğramıştır. İstasyondakiler böyle bir saldırıya hazırlıklı değillerdir; çünkü son iki yüz yıl boyunca Güneş Sistemi içinde hiçbir savaş ve çatışma olmamıştır. İstasyonun kumandanı Albay Anton Mervin, bu saldırıdan sorumlu tutulmuştur. Mervin, kendisinden hem rütbe hem de yaşça küçük olan Özel İstihbarat ajanı Üsteğmen Dennis tarafından sorguya çekilmiştir. İÖ ajanları, yasal olan veya olmayan her türlü işi yapabilmektedirler. Demokratik ve tarafsız oldukları ileri sürülen mahkemelerin yargıçları, hukuk kitaplarını inceleyerek Özel İstihbaratın yaptıklarına bir kılıf uydurmaktadırlar.

İÖ'den habersiz tek bir kuş uçurtulmuyordu. İÖ ajanları bütün gezegen, uydu ve yapma uydularda etkinlik içindeydiler. En küçük köy ve üslerden en büyük kent ve garnizonlara kadar bütün uzay alanlarına yayılmışlardı. Güneş Sistemi içinde politik ya da politik kaynaklı, Kızılpençe'yi ilgilendiren hiçbir hareket, hiçbir kıpırtı gizli kalamazdı. Yalnız ticari değil askeri amaçlı uçuşlar bile İÖ'nin bilgisi ve denetimi altında gerçekleştirilebiliyordu. Mars aristokrasisinin özel yatlarla yaptığı uçuşlar ise yine Mars polisi tarafından denetlenmekteydi. Bilimsel amaçlı deneysel uçuşlar ise özellikle izne bağlı ve denetim altındaydı. Bu tür uçuşlarda bazen birden fazla Kızılpençe'nin görev aldığı da görülmüştü. Yalnız Marslı birkaç efendi, birkaç tröst ve kartel başkanıyla bir bölüm üst düzey politikacı ve diplomatın bu konuda özel dokunulmazlıkları vardı. Bütün uzay gemileri ya

kızılötesi ışınli radarlar ya da bizzat Kızılpençe gemileriyle her yerde her zaman izleniyorlardı. İzlenmeyenler yalnız Kızılpençe'nin kendi gemileriydi (Bayar, 1999, s.36-37).

Güneş Sisteminin ve dış galaksinin ticaretini elinde bulunduran BMC'nin cumhuriyet ve demokrasi ile ilgisi yoktur. Tüm yönetim sistemleri, galaksi ticaret ve üretimine sahip Marslıların oluşturduğu küçük bir kurulun elindedir. Siyasal iktidar tam olarak bu kurulun elinde değildir; çünkü güneş sistemini düzene sokma ve kendi çıkarlarına uygun bir biçimde yönetmek amacıyla kurulan Özel İstihbarat, son elli yıl boyunca önemli güçler edinerek yavaş yavaş bağımsız bir örgüt konumuna gelmiştir (Bayar, 1999, s.80).

Tröst ve karteller, evrensel üretim ve ticaret zincirini ellerine geçirdikten sonra politik yönetimde de söz sahibi olmaya başlamışlardır. Tröst ve kartellerin de içinde olduğu kurulda, monopol ve holdinglerin yönetim kurulu başkanları veyahut temsilcileri de bulunmaktadır. İlk başta ordu ve polis örgütü bu kurulun denetiminde olsa da özel olarak eğitim almış Özel İstihbarata hem politik hem de mali özerklik tanınmasıyla elli yıldan az bir süre içerisinde de bağımsız bir örgüt haline gelmiştir. Bu örgüte paralı askerler ve caniler gibi birçok insan alınmıştır. Böylece örgütün yetkisi sınırsız denebilecek oranda artmıştır (Bayar, 1999, s.80-81). Her türlü kontrolü elinde bulunduran örgüt kendi içinde de gayriresmî yargılamalar yapmaktadır. Saldırı yüzünden hakkında soruşturma açılan Albay Melvin, Üsteğmen Dennis tarafından sorgulanmıştır.

Tarih mi dediniz? Belki bilmiyorsunuz ama onu biz yazıyoruz albay. İstedığımız gibi kesip biçip değiştirerek amaçlarımıza uygun bir kılığa sokuyor ve çocuklarımıza okutuyoruz. Beni öldürseniz bile, emin olun bu kayıtlara geçmeyecektir; duruşma tutanaklarına da... Çünkü duruşma filan yapılmadan sizi boşluğa bırakırlar (Bayar, 1999, s.41).

Özel İstihbarat hata kabul etmediği için Albay Melvin tutuklanacağını anlamıştır. Bu yüzden Üsteğmen Dennis'i öldürmek zorunda kalır. Melvin kaçmak için yardım alacağı dostunu düşünürken aklına kime güveneceği sorusu gelmiştir. Kadının kocasından sonra her ikisinin birlikte çocuklarından şüphelendiği, herkesin birbirini ihbar edip; "Sayın Muhbir Vatandaş" sanını aldığı bir toplumsal düzende sadakat ve dostluk kavramları imkânsız görünmektedir (Bayar, 1999, s.42). Melvin, gençlik ve okul arkadaşı olan istasyonun klinik şefi Dr. Zeller'den yardım istemiştir. Melvin ve Zeller, özel bir göreve gideceklerini belirterek komutanlık gemisi Zefir'e binip Orion Nebulası'na gitmek üzere yola çıkarlar. Orion Nebulası'nda Galaksi Kurtuluş Ordusu bulunmaktadır. Gemi mürettebatı, Melvin

ve Zeller, Orion Nebulası'na yakın bir bölgede beklemeye başlamışlardır. Daha sonra Gerilla gemisinin komutanı General Marden'i sığınma talebinde bulunarak bordalamaya ikna etmişlerdir. Zefir'de bulunan Öİ ajanlarından Kaptan Terence, Melvin tarafından öldürülür. Galaksi Kurtuluş Ordusu'nun merkezi Serepin'de Melvin, Plerler hakkında bilgi sahibi olmuş ve BMC'ye karşı savaş planları yapıldığını öğrenmiştir.

Tutuklanan Köy Başkanı Mendra ise sorgulanmak üzere Birleşik Mars Cumhuriyetinin Mars'ta bulunan başkenti Zaarga'ya götürülmüştür. Mendra, Dünyada kendi mevkiindeki bürokratlara, gökyüzünü, yıldızları ve ayı seyretmelerinin yasaklandığını bilmektedir. Marslılar, kendi düzenledikleri eğitim sistemine göre yetiştirdiklerine gece yasakları dayatarak, gökyüzünü seyretmelerini dahi yasaklamıştır. Eğitim almamış olan köylü ve işçiler ise istedikleri kadar gece tarlalarda dolaşabilmekte veyahut dağların tepesine çıkarak yıldızları seyredabilmektedirler. Birleşik Mars Cumhuriyeti bilgisiz olanlardan korkmamaktadır. Çünkü onlar bir yıldız gemisi gördüklerinde dahi ne olduğunu anlayamayacak kadar bihaberlerdir (Bayar, 1999, s.89). Mendra, uzaya ilk kez çıktığı için yıldızları seyretmek istemiştir. Evrendeki en büyük metropolislerden biri olan Zaarga'ya vardıklarında, sorgulanmak üzere Öİ Genel Karargahına götürülmüştür. Mendra'yı sorgularlarken çember şeklinde gümüş renkli bellek sondası gibi bir cihaz kullanmışlardır. Bu cihazın kullanımı tedavisi imkânsız bir beyin hasarı oluşturmaktadır (Bayar, 1999, s.203).

Galaksi Kurtuluş Ordusu, Kaptan Renwell öncülüğünde Mendra'yı kurtarmak için Öİ Karargahına saldırmıştır. Bu saldırıda yeni bir silah deneyen Kurtuluş Ordusu, başarılı olmuştur. Daha sonra galaksi yayını ele geçirilerek Pler'lerin aslında gerçeği çarpıttığı ve Dünyalıları köleleştirdiği tüm halka duyurulmaya çalışılır. Gerçeği öğrenen halk artık uyanmaya başlamıştır. Böylece Pler ırkının hakimiyeti sarsılmaya ve yok olmaya başlamıştır. Eserde insanların köleleştirilmesi ve totaliter devlet yapısı yoğun bir şekilde aktarılmıştır. Özel İstihbaratın acımasızlığı ve kanunları uygulayış biçimi tüm insanlığı belli bir sosyal kesimin çıkarı uğruna tinsel bir döngüye mahkûm etmiştir.

3.4. SAVAŞLAR-İSTİLA-BİLİMSEL DEVRİM

Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu adlı eserde “1980 Sonrası Türkiye’de Bilimkurgu” başlıklı makalesinde Veli Uğur, yabancı varlıklar ile ilgili bilim kurguları sınıflandırmıştır. Uğur’a göre Batıda yabancı varlıklar hakkında yazılan eserler oldukça fazladır. Modernizmin bir getirisi olan rekabet kabul etmemesini içeren düşünce sistemini yansıtan bu tarz bilim kurgu eserlerinde insanların hâkimiyet yarışı ön plandadır. Veli Uğur’a göre yabancı varlıkların konu edildiği bilim kurgu eserlerinin siyasi bir altyapısı bulunmaktadır. 1940-1950 yılları arasında Amerika’da Joseph Raymond McCarthy’nin bulunduğu dönemde Soğuk Savaş’ın tüm etkileri görülebilmektedir. Sovyet yanlılarını canavar olarak tasvir etmişlerdir. Düşmanlarının suratlarını canavar olarak resmetmiş ve devlet dairelerine asmışlardır. Daha sonra bilim kurgu lügatına canavarların girdiği M. Keith Booker’ın *Monsters, Mushroom Clouds, and the Cold War: American Science Fiction and the Roots of Postmodernism, 1946-1964* adlı eserinde söylendiği Veli Uğur tarafından ifade edilmiştir (Akt., Uğur, 2015, s.67).

Gelecekte insanlar uzayı keşfettikçe veyahut kolonileştikçe dünya dışından bir ırkla karşılaşma ihtimali de yükselecektir. Bu anlayış insanları bir yandan korkutmuştur fakat diğer yandan ise evrende yalnız olmadığımız düşüncesiyle rahatlatmıştır. Uzaylı ırkının kötü olması durumunda insan ırkını istila edeceği hatta yok edeceği kehaneti üzerinde durulmuştur. Bu düşünce bilim kurgu eserlerine de yansımıştır. Savaş kavramıyla başka ırkların istilasını dışında, teknolojinin gelişmesiyle ve dünyanın kaynaklarının yok olma eşiğine gelmesiyle insan ırkı arasında çıkacak bir savaştan da söz edilmektedir. Ancak uzaydan gelen bilinmeyen bir ırkın istilasını gizemli olması açısından daha endişe vericidir. Zühtü Bayar, *Sahte Uygarlık* adlı eserinde olası bir istila durumunu ve istiladan sonraki devlet düzenini anlatmıştır. Romanın bulunduğu zaman dilimi 2471-2473 yıllarını kapsadığı için onlara göre eski bir dönemde Dünya, evrenin uzak bir köşesinden gelen Pler ırkı tarafından istila edilmiştir. Daha sonra insan ırkı, sömürü ve köleleştirme mekanizması haline getirilmiştir. Galaksideki hiçbir devlet Birleşik Mars Cumhuriyeti’ne karşı gelememektedir. Ancak Orion Nebulası’na yakın bir yerde kurulan Galaksi Kurtuluş Ordusu, BMC’nin köleleştirme mekanizmasına dur demek için harekete geçmiştir. İlk olarak gözetleme görevini üstlenen Plüton’un yaklaşık birkaç bin yüz kilometre ötesinde bulunan, BMC’nin büyük uzay

istasyonuna saldırmışlardır. İstasyonun ultra radarları tarafından saptanmış dış uzaydan gelen yeni sistem silahlarla donatılmış ağır bir kruvazör, kimlik belirtme mesajını aldığı halde, devriye gemilerini savuşturarak uydunun gövdesine varmıştır. Geçen iki yüz yılda savaşla karşılaşmayan istasyondaki görevliler şaşkınlıktan hiçbir şey yapamamış, kruvazörde bunu fırsat bilerek küçük çaplı silahları ile enerji depoların tahrip etmiştir. İki yüz yıldır savaşın çıkmamasının sebebi ise zoraki barıştır. Bu barış adı altında yapılan sömürü ve zorbalık evrensel hale gelmiştir (Bayar, 1999, s.25-26).

BMC'nin bulunduğu galaksiye oldukça uzak olan Trojan Nebulası'nda ıssız ve uzak gezegenlerde primitif savaşlar olmaktadır. Oradaki uzay gemileri sıvı yakıtlarla çalışmaktadır. İnsanlar ve insana benzeyenler birbirlerinin gezegenlerine nükleer bombalar yağdırmış hatta lazer ışınlarını düşmanlarının üzerinde kullanmışlardır. Ancak BMC'nin bulunduğu Güneş sisteminde bu tarz savaşlar olmamıştır. Bu yüzden teknisyenlerin, askerlerin savaş deneyimleri sadece eğitimlerde ve tatbikatta gördüklerinden ibarettir (Bayar, 1999, s.28-29). İnsanlar ekseriyeti savaş ve çatışma kavramına yabancılaşmışlar çünkü savaş, sadece dijital kitaplarda, romanlarda ve halografik filmlerde bulunan mefhumdur. Asla bir gerçeklik olarak insanların aklında dolaşmamıştır. Yetişkinlerin öfke sorunları bile psikologlar tarafından çözüme ulaştırılarak olası bir kavga durumu engellenmektedir (Bayar, 1999, s.33).

Barış Müstecaplıoğlu'nun *Osmanlı Cadısı* eserinde ölümsüz olarak nitelendirilen bir uzaylı ırkı bulunmaktadır. Mafron gezegeninde yaşayan bu ırk Aryatan geni sayesinde yaşlanmayı durdurmakta ve bu sayede Mafron gezegeninde kaza ya da cinayet gibi istisnalar dışında ölen olmamaktadır. Bu yüzden gezegende çocuk sayısı da azdır. Devletten izinsiz çocuk yapmanın cezası hem çocuğun hem de ailenin öldürülmesidir. Mafron vatandaşlarından vefat eden olduğu takdirde, çocuk sahibi olabilmek için herkesin katılabileceği bir çekiliş düzenlenmektedir. Herkesin birbirine benzediği ve sadece altı farklı yüz tipinin olduğu Mafron gezegeninde yaşayan PAZ194, kayıt dışı bir çocuktur. Dışarıdan gelen bir etken olmadıkça ölmeyen bu ırka göre insan ömrü gibi kısa bir zamanı kapsadığı için feda edilebilir ancak zamansızlık yani ebediyet Tanrı tarafından verilmiş bir lütuftur ve ne olursa olsun korunmalıdır. Bilimsel bir devrim olan ölümsüzlüğün getirdiği

yalnızlık ve duygusuzluk, bu kavramın adeta bir lanete dönüşmesine neden olmuştur.

PAZ194'ün ailesi zamansızlık uğruna çocuğunu feda etmiştir. Devlet Başkanı'nın kayıt dışı çocuklarla ilgili yaptığı konuşmadan sonra on dokuz yaşına kadar Mafron'da yaşayan PAZ194, ailesinden ayrılmak zorunda kalmıştır. Gezegenin en zengin ve ünlü insanların kayıt dışı çocukları için hazırlanan bir mekikte babası PAZ194 için bir yer ayırtmıştır. Mafron, Dünyaya bir ışık yılı uzaklıkta bulunmaktadır. Mekiğin enerji kalkanları yüzünden denize çarptıkları sırada ön camı kırılmıştır. PAZ194'ün arkadaşı EFA203 kırılan cam parçalarıyla yaralanmış, diğer çocuklar da otomatik emniyet kemeri yüzünden buldukları yerden kalkamamıştır. Emniyet kemeri arızalı olan PAZ194, mekikten tek sağ kurtulan kişidir. Dönüp içerdekilere yardım etmek istese de Tanrı'nın her Mafronlu gibi ona da bahsettiği sonsuz yaşamı korumak en önemli vazifesidir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.223). Mafron gezegende zaman dünyadakinden ileridir. Dünya ilkel dönemlerde iken Mafron kendisini geliştirmiş hatta ölümsüzlüğü bile bulmuştur. Dünyada ise zaman on sekizinci yüzyıldır.

Mekiğin denize düştüğünü gören Osmanlı kaptanı Süleyman Paşa, Şahmeran isimli kalyonuyla oraya doğru ilerlemiştir. Süleyman Paşa mekikten çıkan PAZ194'ü ilk gördüğü anda âşık olmuştur ve onu Şahmeran'a almışlardır. Daha sonra buldukları yere iki günlük bir mesafede, mekiğin enerji kalkanının atmosferde yarattığı etki sonucunda denizde fırtına çıkmıştır. PAZ194'ü aldıkları için çıkan fırtınayı Allah'ın onları cezalandırması olarak düşünen Şahmeran'ın mürettebatı, Süleyman Paşa'yı onu gemiden atması konusunda uyarır fakat Süleyman Paşa bunu kabul etmez. Denizde buldukları kızı iblis olarak gören Sarı İsmail'in aksine, Süleyman Paşa onu Allah'ın emaneti olarak görmektedir. Süleyman Paşa ile Sarı İsmail arasında kavga çıkar ve Süleyman Paşa, Sarı İsmail'i öldürür. Dalgalar yüzünden parçalanan Şahmeran'dan kurtulamayacaklarını düşünen Süleyman Paşa, Allah'ın emanetine sahip çıkmak için son çare olarak filikayla denize açılmıştır. Sandal, rotası belli olmadan denizde dururken Süleyman Paşa ileride bir kara parçası görür. Oraya nasıl gideceklerini düşünürken PAZ194 özel güçleri ile sandalı hareket ettirmeye başlar. Süleyman Paşa PAZ194'e Ayşe adını verir.

Karaya çıkıp Aydoğan Köyü yakınlarında bir Mevlevi Tekkesine gitmişlerdir. Süleyman Paşa Allah'a karşı günah işlemek için Ayşe'den uzak durması gerektiğini düşünür. Ayşe'ye bir kere elini sürmesinin pişmanlığını yaşamaktadır. Mevlevi şeyhi Hüsameddin Çelebi'ye Ayşe'yi emanet ederek Mevlevihane'den ayrılır. Mevleviler, dergâh hakkında dedikodu yayılmasını önlemeye çalışsa da dergâhta bir kadının olması söylentilerin çıkmasına sebep olmuştur. Aradan geçen zamanda Ayşe'nin Süleyman Paşa'dan hamile olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine Hüsameddin Çelebi Süleyman Paşa'ya bir mektup yazarak durumu bildirir. Süleyman Paşa, devletin görevlendirmesiyle donanmayla birlikte Mora Yarımadası'nda Rusların kışkırtmasıyla isyan çıkaran Yunanlıları bastırması ve bu isyanın tekrar olmasını engellemek için civarda dolaşan Rus gemilerinin peşine düşmüşlerdir. Mektubu sefere çıkmadan önce aldığından dolayı sefere katılmak istememiş ancak Padişahın gözündeki değerinin düşeceğini ve Ayşe'yi korumak için de bu değere ihtiyacı olduğunu düşünerek kabul etmiştir.

5 Temmuz 1770'te Rus donanma gemileri ile karşı karşıya gelmişlerdir. Rus filosunda onu büyük toplam yirmi bir gemi bulunmaktadır. Kalyonlarının top sayısı Osmanlı donanmasındaki Kapudane ve Burc-ı Zafer'den daha azdır ancak Osmanlı gemileriyle yarışabilecek kadar hızlı ve çeviktirler. İki tarafında düşman safını değerlendirmesi, durum analizi ve plan yapması bir gün sürmüş ve bu bir günün ardından Osmanlı armadası ateş açarak savaşı başlatmıştır. Ruslar da aynı ateşle karşılık vermiş fakat gemiler taktik manevrası yapmaya başlayınca üstünlük kısa bir süre için Osmanlı donanmasına geçmiştir. Yaşanan kaos ortamında Rus gemilerinden Trech Svyatitelai, Osmanlı gemilerinden birinin etrafında dolaştıktan sonra yanlışlıkla kendi donanmasındaki Trech İerarchov'un ateş hattına girmiştir. Yaşanan bu karışıklık sonrası İngiliz danışmanları Amiral Elphiston sayesinde Rus donanması uğradıkları zararı toparlamışlardır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.99-100).

Süleyman Paşa Ayşe'ye kavuşabilmek için savaşta temkinli davranmış ve bir an önce bitmesi için dua etmiştir. Ayşe'den önce düşmanın üzerine yürümüş ve ölümden korkmadan savaşmıştır. Osmanlı'nın Köpekbalıği mahlasıyla anılan Süleyman Paşa, çocuğundan ve sevdiği kadından ayrılacağı için savaşta ölmekten korkmuştur. Rusların geri çekilmesiyle, Cezayirli Hasan Bey'in gemisi Burc-ı Zafer öne atılarak Rusların baş gemisi Sv. Evstafii'yi kovalayamaya başlamıştır. Kendi donanmasından uzaklaşan düşman gemisi Osmanlı donanması için açık hedef

haline gelmiştir. Burc-1 Zafer, Sv. Evstafii'yi isabetli atışlarla vurunca Rus gemisi kontrolünü kaybetmiş ve tüm ağırlığıyla Burc-1 Zafer'e çarpmıştır. Bunu fırsat bilen Osmanlı donanma askerleri diğer gemiye akın etmiş fakat diğer Rus gemileri savaşın olduğu yere Türk armadasından önce yetişmiştir. Türk ile Rus gemisinin birbirine yapışık bir şekilde durması kaosa neden olmuştur. Her iki tarafında açtığı ateş hem kendi gemilerine hem de diğer gemilere isabet etmektedir. Rus armadasının gemilerinden biri, hedefi şaşırarak kendi gemilerinden Sv. Evstafii'yi cephaneliğinden vurmuştur. Büyük bir patlama olunca hem Osmanlı hem de Rus gemileri geri çekilerek yaralı askerlerini toplamaya uğraşmışlardır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.100-101).

Kaptanpaşa Mandalzade Hüsameddin Paşa, Süleyman Paşa onaylamasa da Çeşme Kalesi'ne geri çekilmelerini emretmiştir. Çeşme Kalesi'nin toplarının Osmanlı donanmasını koruyacağına inanan Hüsameddin Paşa, gemileriyle birlikte gece karanlıkta gizlice körfeze çekilmişlerdir. Rus donanmasında herhangi bir hareketlilik göremeyince pes ettiklerini düşünmüşler ancak tam o esnada Rus armadasından üç dört küçük gemi ile birkaç tane firkateyn körfeze girmiş ve ateş açmıştır. Süleyman Paşa olanları anlayıp diğerlerini uyarmaya giderken yanağında bir gerilme hissediyor. Kaşının ortasına sivri bir cisimle bastırılıyormuş hissi uyandıran bu ağrı, küme baş ağrısıdır. Süleyman Paşa'ya savaşlarda onca yara almasına rağmen hiçbiri bu kadar dayanılmaz acı vermemiştir. Süleyman Paşa, acıdan dizlerinin üzerine çöküp başındaki görünmez çiviye çıkarmaya çalışmıştır. Bu esnada Rus donanması danışmanları İngiliz Amiralin planını uygulamaya başlamışlardır. Firkateynler rastgele atış yaparak dikkatleri üzerlerine çekmiş ve bu sayede büyük gemilerin arkasına sakladıkları dört tane kundaklama gemisi körfeze girmiştir. Küçük kundaklama gemileri Osmanlı gemilerinin yakınına kadar geldikten sonra Rus gemilerinden biri kundaklama gemilerine ateş edip patlatmıştır. Körfezde birbirlerine yakın demir atan Osmanlı gemilerine ateş hızlı bir şekilde yayılmıştır (Müstecaplıoğlu, 2019, s.105-106).

Süleyman Paşa acıdan etrafında olup bitenden habersizdir. Gittikçe artan acıyı nasıl durduracağını bilmeyen Süleyman Paşa, işkencesini dindirmek için haykırarak yangının ortasına atlamıştır. Çeşme Limanı'ndaki yangından biri büyük kalyon olmak üzere beş küçük kadirga kurtulabilmiş fakat onlar da Çeşme Kalesi gibi Rusların eline geçmiştir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.107). Süleyman Paşa bu

muharebede hayatını kaybedince Dergâhı ve Ayşe'yi koruyacak kimse kalmamıştır. Ayşe'nin dergâhta bulunması birçok kişi tarafından yanlış anlaşılmıştır. Bu yüzden Sancak beyi süvari birliğine dergâha gidip Ayşe'yi getirmesini emreder. Süvaribaşı Delikazaklı ve adamları, ahlaksızlıkla suçladıkları dervişlerin hepsini katletmişlerdir. Ayşe dervişlere yapılanların intikamını alarak süvari birliğini, özel güçleri sayesinde öldürmüştür. Daha sonra Sancak Beyi Karakoçlu Eşref Efendi'den intikam almak için onların düşmanı Halil Efe'nin yanına katılmıştır. Onun sayesinde Sancak Beyini de öldürmüştür.

Gelecekte ise Megakulelerden birinin içinde yaşayan bir ailenin yakılarak öldürülmesiyle, Elmas Sağlık Hizmetleri'nin sahibi Gül Hanım katilin bulunması için özel dedektiflik yapan Kemal'den yardım istemiştir. Kemal, İlk başta bu teklifi reddetse de Gül Hanım, Kemal'e küme baş ağrısından kurtulmasını sağlayacak bir öneride bulunmuştur. Öldürülen ailenin İSEH'te çalıştığını düşünen Gül Hanım, Kemal'den bağlantılarını kullanarak onlara ulaşmasını ister. Eskiden İstanbul Eşitlik Hareketi'nde olan Kemal, Neşe'ye karşı hissettiği tek taraflı duygular yüzünden aşırılıklara girişerek, kendisini ve İSEH'tekileri tehlikeye atmıştır. Neşe bu durumu görünce Kemal'den İSEH'ten ayrılmasını istemiştir. Kemal o zamandan beri teşkilatla bağlarını koparır. Neşe'yi untabilmek için Kristal Kule'deki hayatına geri dönmek zorunda kalmıştır.

Kemal, küme baş ağrılarında dayanamadığı için Gül Hanım'ın ofisinin bulunduğu Kırmızı Kule'ye gider. Küme baş ağrılarının sadece İstanbul'da değil diğer Şehir Cumhuriyetlerinde de tedavisi bulunmamaktadır. Elmas Sağlık Hizmetleri Müdürü Gül Hanım, nadir görülen bu hastalığın tedavisini bulduğunu söylemiştir. "İnsanoğlunun dayanabileceği en yüksek ağrı seviyesi" olarak nitelendirilen bu hastalık sebebiyle birçok insan intihar etmiştir (Müstecaplıoğlu, 2019, s.82). Kemal bunu hastalığından kurtulmak için bir fırsat olarak düşünür ve teklifi kabul eder. Gül Hanım bunun karşılığında ağrılarının işine engel olmasını önlemek için içinde bir iğne tabancası ve on kapsül olan bir ilaç vermiştir. Kemal bu iğneleri alarak arkadaşı Okyanus'un evine gitmiştir.

Kemal, İSEH'e haber göndermek için dışarı çıktıktan sonra tekrar Okyanus'un evine dönüp beklemeye koyulur. Beklerken lavaboyu kullanan Kemal, duvardaki inşaat çivisini görmediği için çivi sırtına girmiştir. Okyanus, sırtında bir delik olduğunu söyleyinceye kadar Kemal acı hissetmemiştir. Kemal bu küme baş

ağrısı için verilen ağrı kesicileri kullandıktan sonra acı hissini kaybetmeye başlamıştır. Okyanus, Gül Hanım'ın verdiği iğnelere bir tanesini incelemek üzere Kemal'den almıştır. Kemal, caddenin diğer tarafına park etmiş onu bekleyen araca binmiş ve İSEH militanları gizliliklerini korumak için Kemal'in gözlerini bağlamışlardır. Gittikleri yerde hücreye konan Kemal, Neşe ile görüştikleri esnada bir patlama gerçekleşmiştir.

Gül Tozlu, Neşe'nin bir zamansız olduğunu öğrenmiş ve Kemal'den onun anılarına girerek bunun kaynağını öğrenmesini istemiştir. Gül Hanım'ın iş yerine gelen bir kadın, kocasının geç yaşlandığını ve bunun onu korkuttuğunu söylemiştir. Bunun üzerine kadının eşi üzerinde yaptıkları testler sonucunda bunun doğru olduğu kanısına varmışlar fakat bu özelliğin kaynağını bulamamışlardır. Testler esnasında adamın zihnine girerek bu özelliğini annesinden aldığını öğrenmişlerdir. Daha sonra soy ağacını takip ederek Neşe'ye ulaşmışlardır. Üzerinde deneyler yaptıkları adam ölünce, onları dava edeceğini söyleyen karısını ve çocuğunu da öldürdükten sonra yapılan testler anlaşılmasın diye cesetleri yakmışlardır. Neşe'nin İSEH korumasında olduğunu ve Kemal ile olan ilişkisini öğrenince Gül Hanım farklı bir plan yapmıştır. Gül Hanım'ın tesisine getirildiklerinde ilk olarak Kemal uyandırılmış ve diğerlerine yaptıkları işlemlerin aynısını yapacaklarını söyleyerek bu testler yüzünden büyük bir ihtimalle Neşe'nin de hayatını kaybedeceğini söylemişlerdir. Kemal, Neşe'yi kurtarmak için anılarına ve hayallerine girmiştir. Kemal de Neşe'nin anılarında PAZ194, Ayşe ve Neşe'nin aslında aynı kişi olduğunu öğrenmiştir. Neşe, hayatı boyunca gizli örgütlerle bu sırrı korumak için yaşamıştır. Dünyayı daha yaşanılır kılmak ve Mafron gezegenindeki hataların burada da tekrarlanmasını önlemek amacıyla sürekli yeraltı cemiyetlerinde yaşamını saklanarak geçirmiştir.

(...) geldiğim yeri görmedin mi Kemal? Oradaki yalnızlığa, çaresizliğe, kendi gözlerinle şahit olmadın mı? Ben bir bebeğin güzelliğini, kokusunu, insana verdiği neşeyi ancak buraya gelince tanıdım. Çocuk gülümsemesinin olmadığı, bu mutluluğun tadılmadığı bir dünya mı istiyorsun? Kimsenin yaşlanmadığı, sonsuza kadar aynı insanların var olduğu bir dünya mı?.. Ebedi hayatlarını korumak adına kimsenin hiçbir zulme isyan etmediği... Bütün duyguların zaman içinde anlamını yitirdiği... Bunların olmasına göz yumabilir misin? Şu an ne kadar zorba bir düzende yaşıyoruz, bunun asla değişmeyeceği düşüncesine dayanabilir misin? Tarih boyunca çok büyük zulümler gördüm ben. Güçlülerin zayıfları hunharca ezdiğine şahit oldum. Fransız İhtilali sırasında Paris'te halkla beraber siper kazdım, Kurtuluş Savaşı'nda Kuva-yı Milliye saflarındaydım, gün geldi yüzlerce Suriyeliyi katliamdan kurtardım. Bu zulümleri yapanların hepsi zamana yenildi. Yeni nesiller onların hatalarını düzeltti, dünyayı nefretten temizledi, ta ki yeniden

kirlenene kadar. Şayet bugünkü haliyle dünya sabitlenirse, bugünün zalimleri zamansız olursa, insanlık için hiç ümit kalmaz (Müstecaphoğlu, 2019, s.232-233).

Neşe, zamansızlık gibi Aryatan geninin sağladığı bilimsel devrimin aslında bir lanet olduğunu söylemektedir. Neşe'nin anılarına girerek tüm bunları öğrenen Kemal, ölecekleri anı beklerken Okyanus gelip onları kurtarmıştır. Okyanus, Gül Hanım'ın verdiği iğneleri inceleyince içindeki sıvıda mikro robotlar olduğunu fark etmiş ve onlar sayesinde Kemal ile Neşe'nin yerini bulmuştur. İSEH militanları ile Elmas Sağlık Hizmetleri binasına baskın yapmışlardır. Kurtulduktan sonra Gül Hanım'ı arayan Neşe, tesis müdürünün tarifıyla gizli bir oda bulur. Ölümsüzlüğü elde etmek için canlı türleri üzerinde çeşitli deneylerin yapıldığı bu gizli odayı da geçtikten sonra Gül Hanım'ın tutulduğu odayı bulmuştur. Gül Hanım, zamansızlık genini halk için değil sadece kendisi için istemektedir. Neşe özel güçleri ile Gül Hanım'ı öldürür. İSEH reklam zeplinlerinden birinde halkı uyandırmak için anons yapmıştır. Halk artık dünyanın daha önce yeşilliklerle kaplı olduğunu öğrenmiştir.

En nihayetinde, bilimsel devrim yüzünden Tanrı tarafından verilen mükafat olan Aryatan geni, aslında bir cezadır. Neşe, kendi gezegeninde yaşanan bu devrimin dünyada da olmasını engellemeye çalışmaktadır. Dünyanın düzeninin kalıcı olması ve hep aynı şekilde aynı kişiler tarafından yönetilmesi gibi olayların olmaması için elinden geleni yapmaktadır. Eserin gelecekte geçen bölümünde İstanbul radyasyona maruz kaldığı için yeşil olan hiçbir şey kalmamıştır. Radyasyon alan bölgelerin dışında Megakuleler inşa edilmiştir. Bu Megakulelere harcanan bakım masraflarının aslında o bölgelerin temizlenmesinde kullanılabileceği öne sürülse de icraata geçirilmemiştir. Diğer bir bilimsel devrim olan Megakulelerde yaşayanlar fakir olan halktan daha iyi muamele görmektedir. Megakulelerin içinde üniversite, market, iş yeri, doktor gibi her türlü imkân bulunmaktadır. Bu yüzden Megakulelerden hiç çıkmadan yaşam sürdürülebilmektedir.

Hepimiz büyük bir kandırmacanın içinde yaşıyoruz. Uyanma vakti geldi! Değişim istiyoruz! Daha özgür, daha adil, daha mutlu bir yaşamı hak ediyoruz! Hem de hepimiz! Sadece yeryüzünde sürünenler değil, kulelerde esir olanlar da!

Bugün bize dayatılan düzene mahkûm değiliz!

Hep birlikte daha iyisini yaratabiliriz! (Müstecaphoğlu, 2019, s.265).

Sınıflandırmanın olduğu devlet düzenine, devrimci militanlar olan İSEH tarafından karşı koyulmuştur. Hiçbir şekilde eşitlik yoktur. Devlete vergi verenin ödediği para kadar oy hakkı bulunmaktadır.

Yüksek Doz Gelecek'te bulunan Serdar Yıldız'ın *Alt ve Üst* isimli kısa romanında İnsanoğlunun kolonileşmesinden sonrası anlatılmaktadır. Güneş Sistemi'nin kolonileşmeye başlamasından yüzyıl sonra Dünya neredeyse terk edilmiş bir durumdadır. Karbondioksit atmosfere yayıldığı için insanlar cam fanuslar içinde yaşamını sürdürmektedir. Atmosferin kirlenmesi yüzünden Dünya'da hastalık, aşırı ısınma, savaş, açlık, azotdioksit, suç ve kaos artmıştır. Kötüye giden doğa olaylarının yanı sıra Üst Venüslüler, robotlar göndererek Dünya'yı işgal etmiştir. İşgalciler Dünya'da yaşam süren hayvan, böcek ve insanlar gibi canlı türlerini kendi gezegenlerine taşımışlardır. Bazıları evi olarak benimsediği Dünya'dan ayrılmak istememiş ve bu kaos ortamında yaşamını sürdürmeye çalışmıştır. Geride kalanlar ise tercihlerinin yanlış olduğunu çok geç anlamıştır. Kuşaklar boyunca devam eden birçok olay sonucunda kültürel hafızaları yok edilmiştir. Üç asrın sonunda ise Dünya nüfusunun dörtte üçü azalmıştır. Üst Venüslüler, yönetimi ele geçirince kalan iki yüz milyon Dünyalı, Arzya denilen küçük bir yerde yaşamına devam etmiştir (Yıldız, 2017, s.399).

Venüs'ün atmosferinde kurulan zeplin kentlerden birinde yaşayan Rayh Helos, Venüs'ün güneş geçişinin kutlandığı günde arkadaşı Tag Erge ile birlikte aracında ilerlemektedir. Bir süre sonra Güneş fırtınasının habercisi olan derinden bir uğultu gelmeye başlar. Tag sadece özel kişilerin bildiği ve haritada görünmeyen bir mahzene arkadaşı Rayh ile birlikte gitmiştir. Güneş fırtınası bilinenden üç saat uzun sürdüğü için arkadaşı Rayh durumdan şüphelenmeye başlamıştır. Sarsıntı bittiğinde Koloniler İttifakı'nın Venüs Temsilcisi ve Nükleer Dinamik Laboratuvarı'nın başı olan Beinton Renpa, buldukları mahzene bir gamabot ile giriş yaparak bunun bir Güneş fırtınası değil sabotaj olduğunu Rayh'e söylemiştir. Beinton'un gamabotu sabotaj raporunu açıklamıştır.

Soiles Bayramı öncesinde Merkyenlerin önce kuzey bacalarına, hemen ardından alkali pompalarına saldırı düzenleyeceği istihbaratı alındı. Kaynağımız Alt Venüs kazıcı gamabotlarıydı. Merkyen Lideri Arohm sondaj makineleri ve aktarım bacalarına Helyum-4 füzyon tepkimesiyle zarar vermek için bir plan hazırladı. Amaç, Venüs dış çekirdeğine aktarılan demir-nikel sıvı metalinin sevkiyatını durdurup Merkür, Dünya ve posedyum cevherlerini ele geçirmek isteyen Güneş Sistemi gezegenleri için avantaj sağlamaktı. Sabotaj girişimi 6 Haziran 2451, saat 14.46'da Alfabet Birliği tarafından önlendi. İkinci eylem için kuzeydeki Genio Platosu'nun 12 kilometre yüksekindeki dört alkali pompasının hedef alındığı saptandı. Saldırı on iki dakika sonra etkisiz hale getirildi. Bunun üzerine Arohm ani bir manevrayla on bir süpürme gemisini Berga'nın üzerine taarruza yolladı. Alfabetlerin ve Üst Venüs Savunma Birlikleri'nin devreye girmesiyle saldırı, 6 Haziran 2451, saat 23.25'te püskürtüldü. Stratejik çalışmalarımıza önemli bir zarar gelmedi. İstatistikî bilgileri paylaşıyorum (Yıldız, 2017, s.375).

Alt Venüs'te yaşayan Merkyenler, Üst Venüslülerin kuzey bacalarına sabotaj düzenlemişlerdir. Posedyum elementi sayesinde Üst Venüslüler, Güneş Sistemi'nin en büyük enerji üreticisi ve aynı zamanda en güçlü topluluğudur. Posedyum elementi, 224 atom numaralı bir geçiş metalidir. Venüs'ün dış çekirdeğini aktif hale getirmek için yapılan kazı çalışmalarında gamabotlar tarafından bulunmuştur. Ancak bu element çok nadir bulunmaktadır ve cevherini çıkarmak ise çok zor bir iştir. Bu sebeple de zeplin kentler, silahlar, uzay gezgin araçları, Alfabot Kolonisi, roketler, rasathaneler ve casus uydular gibi sadece hayati derecede önem taşıyan projelerde kullanılmaktadır (Yıldız, 2017, s.394-395). Posedyum'un keşfinden itibaren Güneş sisteminde bir güç savaşı başlamış hem Jüpiter kolonileri hem de dünyalılar bu elementi ele geçirmek için fırsat kollamıştır (Yıldız, 2017, s. 377).

Beinton ünlü bir bilim adamının oğlu olan Rayh'i, Alt Venüs'e gönderme planının olduğunu söylemiştir. Beinton, keymbotlar vasıtasıyla saldırılarla eş zamanlı gerçekleşen Arzya'dan bir sızma olduğunu öğrenmiştir. Jüpiterliler hem Merkyenlere hem de Arzyalıları yardım etmiştir. Beinton Rayh'e, Arzya'ya ayak basan tek Venüslü olduğunu söyleyerek bu görevi sadece onun yapabileceğini söylemiştir. Rayh daha önce dünyaya ayak basmıştır; ancak bir senedir rüyasında "Deniz Gözlü Kız" ile buluşmaktadır.

Merkyenlerin lideri Arohm'un ve ırkdaşlarının alkali pompalarına veya aktarım bacasına ihtiyacı yoktur. Zeplin kenti olan Berga'nın posedyum elementinden yapılmış gövdesine hasar verememişler; fakat sekiz milyon insanı uzun süren şiddetli sarsıntılara maruz bırakmışlardır. Amaçları ise kutlamalar yapılırken insanların zihinleri alkolden bulandığında Üst Venüs'ün sistemindeki enerji ağında bomba patlatacaklardır (Yıldız, 2017, s.383). Arzyalı ise milyonlarca Merkyen'i adeta durdurulamaz bir hale getirecek olan foton bilgisayarını kullanacaktır. Alt Venüs'e sızan Arzyalı Kayran İye, Jüpiter yapımı ilkel bir kıyafet giymiştir. Kendisinden sonra yanına kızı Umay İye de gelecektir. Rayh'in sürekli rüyasında gördüğü deniz gözlü kız Umay İye'dir. Aynı şekilde Umay'da Rayh'i rüyasında görmektedir. Bunun sebebi ise Özdeştür olmalarından kaynaklanmaktadır. Özdeştürler aynı anda iki farklı yerde bulunabilir. Beinton bir Özdeştür olan Rayh'i konseye tanıtırken bir projeden bahsetmiştir.

O bir mühendis, doğduğu andan itibaren tanıdığım özel biri. Onu hep uzaktan takip ettim. Üzerinde çok çalıştık. Nükleer Dinamik'teki fiber kanallarımız ve Merkür Sarmalı'ndaki elektron kovalamacamızdan beri hem de. Sadece onun için ürettiğimiz Avo101 ve fermibotlar yüzünden çok mesai harcadık. Ön toplantımızda onun Arzya'ya ayak basan tek Üst Venüslü olduğunu açıklamıştım. Artık yatırımımızı hasat etme vakti (Yıldız, 2017, s.389).

Bu proje iki aşamalı olarak gerçekleşecektir. Birinci aşamada önemli olan Rayh'ın genleri, ikincisinde ise tasarlanan giysidir. Rayh'ın babası Sease Helos bir fizik profesörüdür. Yirmi iki yıl önce ölen Sease, Jüpiterlilerin yakın bir zaman içinde Venüs'ün yörüngesine oturacağını söylemiştir. Jüpiterliler henüz savaş başlamadan Merkyenleri kullanmaya başlamıştır. Sease, bu tehlikeyi hissettiği için posedyum elementini taarruz ve savunma kuvvetleri için ideal hale getirmenin yollarını aramıştır. Onun amacı bu elementle insanı harmanlayarak yenilmez bir güç yaratmaktır. Avo101 giysisinin projesi bu şekilde ortaya çıkmıştır (Yıldız, 2017, s.390). Alt Venüs'ün asit yağmurlarından etkilenmemesi için sadece bir tane üretilen bu kıyafeti Rayh'e giydirmişlerdir. Rayh'ın görevi, foton bilgisayarını kullanmadan önce Kayran'ı ve Umay'ı ele geçirmektir. Merkyenliler ise sadece kendi gezegenleri olan Merkür'ü geri istemektedir. Dünyalılar ise dışlanmışlığın ve sömürülmenin verdiği aşağılamayla yaşamını idame ettirmeye çalışmaktadır. Merkürlüler Kayran'ı ve Umay'ı tutsak olarak almıştır. Rayh'ın babası Kayran'a Arzyalıların kendi ayakları üzerinde durabilmesi için yardım etmiştir. Üst Venüslüler Dünyadakilerin tahıllarını, erimiş metallerini, tütünleri sömürerek insanları kodlarla yaşamaya koşullamış ve robotlaştırmışlardır (Yıldız, 2017, s.439).

Umay iyi bir koşucudur; ancak Rayh'den hamiledir. Arohm'un boynunda asılı olan foton bilgisayarını almak Umay'ın görevidir. Umay'ın babası Kayran ise Merkürlü tarafından ağır yaralanmıştır. Merkürlü de bir izotop ile yaralanmıştır. Rayh ile Umay Üst Venüs'e foton bilgisayarını ile çıkmışlardır. Rayh özdeş tür haline geçerek, Merkyenlilerin Tesla Kafesi için kullandıkları Maxfar bobinlerine parçacık öbeği yollamıştır. Bu öbekler, "mavi bulutlar halinde Merkürlülere ve posedyum-altın alaşımlı bobin iletkenlerinin elektronlarına" nüfus etmiştir (Yıldız, 2017, s.449). Anti madde ile buluşan elektronlar, Maxfar bobinlerini ve bobinleri döndüren Merkyenlileri patlamıştır. Merkyenlerin Çekiç Gemisi zeplin kent Berga'ya doğru gelirken, Rayh, Umay'ın direktifleriyle küreye bir kod girmiş ve bu kod sayesinde küre sinyali serbest bırakmıştır. Ulaşmalarına yirmi beş kilometre kala gemi yavaşlamış ve çözülen Merkyenler yüzünden dağılmıştır. Daha sonra

savunma birliklerinin posedyum gemileri ve Özdeştür'ün bıraktığı öbekler Merkürlüleri parçacık ve dalga bombardımanı ile imha etmiştir (Yıldız, 2017, s.452). Eserde hem Dünyalılar hem de Merkürlüler istila edilmiş ve kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır. Bu yüzden Dünyalılar ve Merkürlü olup gezegenlerinden Venüs'e sürülen Alt Venüslüler, Üst Venüs tarafından sömürülmektedir.

Dünya dışındaki varlıkların yaşam alanlarını büyütme için başka gezegenleri istila etmesi yerli bilim kurgu eserlerinde de karşılık bulmuştur. Özlem Alpin'in *Son Cephede Şafak* adlı eserinde yabancı varlıkların istilası konu edilmiştir. 1992 yılında vizyona giren *Alien 3* filminde yer alan Teğmen Ripley ölmüş olmasına rağmen Özlem Alpin'in eserinde tekrar hayata dönerek istilacı yaratıklarla savaşmaya devam etmiştir (Uğur, 2015, s.67).

Eser *Alien 3* filminin devamı niteliğindedir. Filmin sonunda öldüğü gösterilen Teğmen Ripley, eserde ölmeden hemen önce Dawne gezegenindeki bilim adamları tarafından zaman makinesiyle iki yüz seksen yıl ileriye getirilmiştir. Dawne gezegenindekilerin amacı ise böceklerle savaşmayı bilen Teğmen Ripley'in tecrübelerinin onlara yol göstermesini sağlamaktır. Dawne gezegenindekiler böceklerin zaman içindeki yayılımını incelerken Fury-161 adlı gezegeni bulmuş ve oranın da zaman eksenini geriye doğru taradıklarında Ripley'e rastlamışlardır. Ripley böceklerle ilk çarpışmalar arasında yer aldığı için iki yüz yıl sonra bile Dawne gezegenindekiler bugünkü durumlarını ona borçlu olduklarını düşünmektedirler. Zamanda sıçrama yapılarak getirilen tek kişi Ripley değildir. Hicks ve Newt'de onunla birlikte iki yüz seksen yıl ileriye getirilmiştir. Ellen Ripley sevgilisi Hicks ile böceklerle savaşmak için halk arasında güvenlik görevlilerine takılan isim olan Curie teşkilatına katılmışlardır. Dawne gezegeninde çocuk sahibi olmak için anne olmaya gerek yoktur. Anne ve babadan alınan hücrelerle gerçekleşen bir İn Vitro döllenme yöntemi kullanılmaktadır. Ripley ve Hicks bu döllenme yoluyla Jake Logan adında bir kız çocuk sahibi olurlar. Ancak doktor, Jake'in doğumdan sonra bazı sıkıntılar yaşayacağını söylemiştir. Ripley, Curie'lerle birlikte uzaydaki farklı gezegenleri dolaşarak buraları yaratıkların istilasından kurtarmaya çalışmaktadır.

Dawnian gençleri için on beş yaş önemli bir yaşdır. On altı yaşına geldiklerinde ise istedikleri meslekleri seçebilmektedirler. Jake Logan ise annesi gibi bir Curie olmayı seçmiştir. Annesi Ripley bu seçimine çok kızsada da buna pek fırsat

bulamamış çünkü Dawne gezegenine böceklerin sızmasıyla bütün Curie'ler merkeze çağırılmıştır. Jake'i Callinomydes adlı bir bakteri türünü alması için ekip ile birlikte uygulamaya göndermişlerdir. Burada gösterdiği başarısından sonra Dawne'daki Platin Vadisi'de yapılan iyon taramasının şüpheli çıkması sonucu Summoner gemisinde stajyer olarak göreve katılmıştır. Kraliçe yaratıkla karşılaşan Jake, Ripley'in klonu Rip'in gelmesiyle oradan sağ kurtulmuştur. Eserin ilk iki bölümünde böcek ve yaratıklardan bahsedilmiştir.

Eserin üçüncü bölümünde Jake yirmi iki yaşındadır ve hafızasını kaybetmiştir. Connardes polisinin ilaç işine karışmış olduğunu düşündükleri için Jake ve dört Curie oraya gidip inceleme yapmaya çalışmışlardır. Ancak Connardes'tekiler onları fark etmişlerdir. Herkes kaçarken Jake bayıltıcı bir silahla vurulduğu için hafızasını kaybetmiştir. Daha sonra Tüccar Kaptan Milles Rai N'ooth'un Uzak Yıldız adlı gemisine kaçak bir şekilde binmiştir. Ticaret gemisi ile büyük bir kayanın içinde yerleşmiş bilimsel araştırma ekibinin olduğu Ledes'e doğru yola çıkmışlardır. Ledes, kaptanı ve mürettebatı kadınlardan oluşan diğer bir insan ırkı tarafından istila edilmiştir. Kadın Kaptan Flingress'in elinden Jake Logan sayesinde kurtulmuşlardır. Jake bu olaydan sonra yavaş yavaş hafızasını geri kazanmıştır. Buradan Uzak Yıldız adlı gemileriyle kaçarak Dawne'ye doğru yola koyulurlar.

Dawne'ye varduktan on sekiz gün sonra ticaret gemisinin mürettebatındaki Trevon ve Jake özel bir göreve çıkmışlardır. Bu görev ise Dawnian'a savaş açan Zaccumluları önlemek içindir. Zaccumlulara, Equidnuslular tarafından uygulanan psikolojik koşullandırma yöntemi yüzünden gezegenlerinde yaşanan kötü olayları Dawnianlıların yaptığını düşünmüşlerdir. Zaccum geleneklerinde genç kızların evlilik öncesi ilişkiye girmesi yasaktır. Ancak daha evlenmemiş birçok kızın hamile kalması, suçun evlilik kavramının olmadığı Dawne'ye kalmasına neden olmuştur. Zaccum'da gerçekleşen hamile kalma olaylarının nedeni eşeysiz üremedir. Jake ve Trevon geçmişe giderek bunu değiştirmiş ve savaşı önlemişlerdir.

Özlem Alpin'in ikinci kitabı *Yüreğin Zafere Çağrısı*'nda, Jake Logan ön plandadır. Eserde Equidnus ile Dawne gezegeninin güç savaşı anlatılmaktadır. Birinci roman olan *Son Cephede Şafak*'ın sonunda, Equidnusluların, Zaccum gezegeninde uyguladığı psikolojik manipülasyonlar, Dawnian halkının suçlanmasına yol açmıştır. İkinci romanda ise buradan devam ederek; Dawnian

güvenlik departmanının gezici istasyonlarından biri olan Frontier, Equidnus sistemindeki kırk bir gezegenin temsilcisi olan General Sinnon'un savaş gemisi Ares ve beş savaş gemisi tarafından ablukaya alınmıştır. İçinde Jake Logan'ın da bulunduğu Frontier'in mürettebatı, General Sinnon'un savaş tutsağı olarak alınmıştır. Sinnon, Dawne gezegenindeki insanların genlerini alarak kendisine savaş gücü kazandıracak bir klon ordusu yapmaktadır. Klonlardan biri ise Karalee adını taşısa da fiziki olarak Jake Logan'ın ikizidir.

Sinnon, genlerinde özel bir güç barındıran Adia'nın Çocukları'nın daha önce Dawne gezegeninden Jake Logan'la çalıştıklarını öğrenmiş ve Equidnusların tarafında savaşmaya ikna etmek için Logan'ı yanlarına göndermiştir. Sinnon'un askerleri ne kadar saklamaya çalışsa da Adia'nın Çocukları bir terslik olduğunu anlamış ancak belli etmemişlerdir. Logan, gemiye geri dönerken kendi gezegenindeki sistemi anlatarak Karalee'nin aklını karıştırır. Bu kafa karışıklığını Sinnon'a anlatan Karalee, General tarafından öldürülür. Bu olayın kendi suçu olduğunu düşünen Logan, General Sinnon'a saldırarak onu etkisiz hale getirmiştir. Tutsaklıktan kurtulan Frontier mürettebatı, salıverilmeleri karşılığında Sinnon'u geri vermeyi teklif etmiştir. Generalleri teslim edilen Equidnus gemilerinin geri çekilmeyi reddetmesi üzerine Adia'nın Çocukları, nörolojik bir savunma alanı olan Weihano'nun etkisi sayesinde Equidnus gemisindekileri kontrol altına almışlardır.

General Mersinus ile Konsey Üyesi Khor'un savaş planı Sinnon'unkinden farklıdır. Konsey Üyeleri, Dawnianların etkisinden değil hakimiyetinden kurtulmak istemişlerdir. Sinnon ise, Dawnianların kendilerine sakladığı teknolojileri elde ederek onların etkisinden tamamen kurtulmayı amaçlamıştır. Sinnon bu amacı doğrultusunda hareket ederek, renklerle sınıflandırılmış bir toplum düzenine hâkim olan Dawne gezegeninde, şampanya ve doğan güneş renklerinin ne anlama geldiğini çözmek için, Frontier mürettebatına Odier'in yer altından sahte bir yardım çağrısı göndermiştir. Bunun üzerine yer altına inen Logan ve Wilar tuzağa düşerek, Sinnon tarafından esir alınmıştır. General Sinnon, tutsaklarına bilinç kontrolünü ortadan kaldıran böylelikle serbest çağrışımları ortaya çıkaracak ilaçlar uygulamış ve bu şekilde zihinlerindeki N-E-V görüntülerini almıştır. Sinnon, Dawnianların zaman yolculuğu yaptığını öğrenmiştir. Frontier kaptanı Lajoy LANCET adlı bilgisayarı kullanarak Sinnon'un bilgileri Equidnus'a göndermesini engellemiştir.

Eserde Dawnianlar ile Equidnuslar arasında geçen savaşlar anlatılmaktadır. Veli Uğur'a göre uzayda kötü ile iyi arasında geçen savaşları konu edinen türlere "uzay operası" denmektedir. Hemen hemen her eserde iyiyi temsilen insan, kötüyü temsilen ise farklı bir ırk seçilmiştir. Uzayda geçen savaşları anlatan *Yüreğin Zafere Çağrısı*, uzay operası tarzında bir roman olarak sınıflandırılmıştır. Çıkarları doğrultusunda gezegenleri ve orada yaşayan insanları ölüme terk edecek potansiyele sahip politikacı ve askerler kötüyü, zamanda yolculuk etmek gibi bilimsel icatları toplumların ve ırkların yararına kullanan Dawne sakinleri iyiyi temsil etmektedir (Uğur, 2019, s.85). *Yüreğin Zafere Çağrısı* adlı eserde Dawnianlar iyileri, Equidnuslar kötülerini temsil etmektedir. Equidnus sistemi kırk bir gezegenden oluşur ve askeri bakımdan da çok güçlüdür. Dawne gezegenindekiler ise diğer gezegenlerin yardım çağrılarını kulak vererek, farklı ırkların sevgisini kazanmışlardır.

3.5. UZAYIN KEŞFİ/ FETHİ, GEZEĞENLER ARASI YOLCULUK

Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte insan ırkının yaşam alanının dünya ile sınırlı kalmadığı bir gelecek öngörülmüştür ve bu öngörüler bilimi temel alan bilim kurgu eserlerinde de yer almıştır. Veli Uğur'a göre uzayda gerçekleşen yolculuklar, savaşlar veyahut maceraların anlatıldığı bilim kurgu eserleri "uzay operası" olarak adlandırılmaktadır (Uğur, 2019, s.85). *Yüksek Doz* serisi, beş kısa romandan oluşan beş yazarlı bir eserdir. İlk yayımlanan *Yüksek Doz Gelecek* başlıklı eserde yer alan birinci roman Umut Altın tarafından kaleme alınan *Köprüaltı*'dir. Eser, Dünya'ya yıllar önce çarpan göktaşının, yönetimi ve toplumu değiştirdiği bir Evren'de, sıradan bir battaniye fabrikasında çalışan Ex2'nin restorandan çıkıp evine gelmesiyle başlar. Televizyona benzeyen Telepresent cihazında Sacaromy Cerviza isimli birinin mesajlarını görür. Sacaromy Ex2'ye bir komplonun kurbanı olduğunu ve eğer Köprüaltı'na gitmezse uyutulacağını söylemiştir. Ex2 ilk başta Sacaromy'ye inanmamış onun kendisiyle dalga geçtiğini düşünmüş fakat Daha sonra polislerin kapıyı kırmasıyla bunun bir şaka olmadığını anlayan Ex2, kaçmaya başlamıştır.

Ex2, Kd adlı kız arkadaşının evinin yakınlarında bulunan tarihi bir köprüyü hatırlamıştır. Ancak bu eski yapıya vardığında burada Kk adında bir evsizden başka kimsenin olmadığını görerek Kd'nin evine gider. Kd, Ex2'ye Köprüaltı isimli yerin uzayda bulunduğunu söylemiştir. Ex2, Kd'yi de bu işe dahil ettiği için beraber

Köprüaltı'na gitmeye karar verirler. Serbest çalışan bir pilot olan Kd'nin Katie adlı gemisiyle uzay boşluğunda seyahate başlamışlardır. Köprüaltı, Asteroid Kuşağı'nın dış bölümünde bulunduğu için altı günlük uzaklıkta yer almaktadır. Yolculukları sırasında TP'den canlı olarak Ex2rc8s9'un suç ortağı olduğu düşünülen tarihi köprüde karşılaştığı Kkmhet97'nin şüpheli olarak sorgulandığını ve ardından uyutulacağını görmüştür. Kk suçu olmadığı halde devlet tarafından uyutulma cezasına çarptırılmıştır. Ex2 buna çok sinirlense de yapabileceği hiçbir şey olmadığını anlayarak Köprüaltı'na bir an önce ulaşmaya çalışmışlardır.

Yasal sınırı geçmelerine az bir zaman kalmışken polisin anonsuyla irkilen ikili, gemiye kilitlenen roketle mücadele ederek patlamadan son anda kurtulmuşlardır. Yasal sınırı geçtikten sonra yakıt ikmali için Antisthenes'e varmışlardır. Kd alışveriş yaparken kendisini Sacaromy Cerviza olarak tanıtan bir Hançer 9o ile karşılaşmıştır. Kd ile Hançer 9o gemiye geldiğinde Ex2 saldırarak onu etkisiz hale getirmiştir. Sahte Sacaromy, Roderick adında birinin Ex2'yi öldürmesi için kendisini tuttuğunu söylemiştir. Hançer 9o'yu koruyucu giysiyle uzaya saldıktan sonra yollarına devam eden Kd ve Ex2, Frankyln Köprüsü'ne varmışlardır.

Köprüaltı'nda Sacaromy'yi bulmak için bir bara gelmeye karar verirler. Bilgi almak için soru sordukları barmen, Ex2'ye dönerek onun dün öldüğünü söylemesi üzerine, TP'de kendisine çok benzediği için suçsuz birinin uyutulduğunu izlemişlerdir. Kendisine makyajla daha da benzetilen bu sahte Ex2'nin başkana karşı yapılacak olan sahte komplo planını da yayınlamışlardır. Ex2 ve Kd barda onları izleyen birileri olduğunu geç fark etmişlerdir. Bunlar Ex2 ve Kd'yi kaçırdıktan sonra Ex2'ye bu planı nereden elde ettiğini sorarlar. Kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri eyleme geçemeyen bu plan yüzünden Ex2 ve Kd, uzun süre işkence görmüşlerdir. Adamlardan bir tanesinin kafasının kapıya sıkışmasıyla hapsedikleri odadan kurtulmuşlardır. Buldukları alandan çıkmaya çalışırken karşılarına kaybolan bilim insanı Gp çıkar ve onları Sacaromy'nin yanına götürür.

Ex2 ve Kd, Sacaromy'nin aslında Homo sapiens değil de kısmen bir yapay zekâ olduğunu öğrenirler. Laboratuvarda, bembeyaz duvarlardan oluşan bir oda ve Sacaromy'nin olduğu yapay zekânın üzerinde peyda olmuş bir maya görülmektedir. Bu maya aslında orada bulunan cihazlarla bütünleşmiş ancak kimlik bölünmesi

yaşayan ve düşünebilen bir mantardır. Bu kimliklerden biri Roderick diğeri Sacaromy'dir. Bu iki kimlik birbiriyle savaş halindedir.

Sacaromy göktaşının dünyaya çarpmasından sonra Köprüaltı'na gelen insanların onu hasta etmesini çözmek için Ex2'yi buraya getirmeye çalışmıştır. Bu çarpma olayından sonra bira ve ekmek gibi maya kullanan yerler yasaklanmıştır. Sacaromy, Ex2'nin bağırsaklarında kendiliğinden bira üretildiğini söyleyerek çarpışmadan sonra hastalığın soyu tükendiği için ona yardım edebilecek tek kişinin o olduğunu ifade etmiştir. Sacaromy, Ex2 sayesinde insan vücudunda kendi atalarının var olabildiğini araştıran Gp'nin de yardımıyla türünün devamlılığını sağlamaya çalışmaktadır. Tedavi bulunduktan sonraki plan ise; Sacaromy kendisinin ve diğer kimliği Roderick'in bulunduğu odayı açacak Ex2, Kd ve Gp balyozlarla girerek her şeyi yok edeceklerdir. Planı öğrenen Roderick, Ex2 ve Kd'yi rehin alan adamlarını oraya doğru yönlendirmiştir. Adamların gelmesiyle diğer hazırlıksız yakalanan ekip b planına geçerek veri odasına girmiştir. Ellerindeki balyozlarla her şeye saldırmaya başlamışlardır. Ex2 bir numaralı kabinde Roderick'in merkezini bulur. Roderick bunun üzerine pes ederek kontrolü Sacaromy'e bırakmıştır.

Eserde uzay mekânları ve bu mekânlardaki yolculuk ön plandadır. Himalayalar'ın güneyine çarpan göktaşı, mavi gezegen olan Dünya'nın turistik merkezi haline gelmiştir. Göktaşı üzerinde bilimsel çalışmalar yapılan yerler de ayrılmıştır. Ex2 uyutma cezasına çarptırıldığını öğrenince Kd'nin evine gitmiştir. Kd ona Köprüaltı olarak bildiği yerin Dünya'nın üzerinde bir yer olmadığını söylemiştir. Köprü, Asteroid Kuşağı'nda yer alan eski bir yapıdır. Köprü'den sistem dışına, Kuiper Kuşağı'nın da ilerisine atlamak amacıyla inşa edilmiştir. Mars ve Jüpiter'in yörüngeleri arasında Asteroidlerle dolu olan, Asteroid Kuşağı adı verilen bir bölge bulunmaktadır. Kuiper Kuşağı ise son gezegen olan Neptün'ün ötesinde yer almaktadır. Kuiper Kuşağı, ışığın bile yedi saatte ulaşabildiği kadar uzaktadır. İnsanlar buraya ancak bir ayda varabilmektedirler (Altın, 2017, s.46).

Franklyn adlı bir bilim insanının tüm bunlara çözüm bulmak amacıyla solucan deliği yani Einstein-Rosen Köprüsü'nü inşa etmiştir. Solucan deliğinin görevi uzay-zamanda iki noktayı birbirine bağlamaktır. Yani bu noktalar arasındaki mesafeler milyonlarca megametre de olabilmektedir. Yirmi ikinci yüzyılda yaşayan Ron Franklyn yapay bir solucan deliği yaratabilmektedir. Bu Hawking ödüllü proje

devletin desteği ve özel finansörlerin katılımıyla hayata geçirilmiştir. Binlerce işçinin çalışmasıyla birlikte Köprü birkaç yıl içinde inşa edilmiştir. Devasa bir proje olarak nitelendirilen Köprü’de Dünya’nın en güçlü teknolojik cihazları da yer almaktadır. Yapımında en kıymetli madenlerin kullanıldığı Köprü, yirmi kilometre çapında ve dev bir silindir şeklinde inşa edilmiştir. Canlı yayında yapılan açılış gününde, Köprü’nün nükleer çekirdeğinin patlaması Franklyn ve yüzlerce insanın ölmesine sebep olmuştur (Altın, 2017, s.47). Franklyn’in ölümünden sonra asistanı yapılan simülasyonların doğru sonuca ulaşmasının dışarıdan müdahale ile gerçekleştirildiğini söylemiştir. Franklyn aslında solucan deliği üretmeyi başaramamıştır. Köprü onaysız bir taslak sonucu icat edilmiştir. Köprü’den kalanlar ise Asteroid Kuşağı’da yörüngeye oturmuştur (Altın, 2017, s.48).

Köprüaltı’na gitmek üzere evden çıkan Kd ve Ex2, bir mekiğe binerek Uydulimanda onları bekleyen Katie adlı gemiye binmişlerdir. Köprüaltı, dünyadan 2.2 astronomik birim uzaklıkta yani Asteroid Kuşağı’nın dış bölümünde yer almaktadır. Kd kaçak yolculuk yaptıkları için, Deimos’taki istasyonda durarak yakıt ikmali yapmanın tehlikeli olacağını düşünmüştür. Mars’ın yörüngesinde bulunan Deimos, Mars’ın yörünge çizgisi ile Güneş’in arasında kalmaktadır. Mars’ın bir diğer uydusu Phobos’tur. Phobos, Deimos’tan daha hızlı dönmektedir (Altın, 2017, s.56). Uyduliman ve Köprüaltı rotası arasında en yakın istasyon olan Antisthenes bulunmaktadır. Yapay bir uydu olan Antisthenes, 0,87 astronomik birim uzaklıktadır. Bu da iki rota arasındaki yolun neredeyse yarısına denk gelmektedir (Altın, 2017, s. 57). Kd Antisthenes’e düşük yakıtle varmıştır. Yapay uydudaki 61. perona girmişlerdir. Antis’te çok küçük bir çekim bulunmaktadır. Ulaşım için manyetik botlar veya gaz itkili sırt üniteleri kullanılmaktadır (Altın, 2017, s. 75). Antis’ten ayrıldıktan sonra Köprüaltı’na varmışlardır. Köprüaltı, patlamanın etkisiyle oldukça hasar görmüş bir uzay istasyonudur. Köprüaltı’ndaki yerçekimi ve oksijen seviyesi Dünya’daki ile neredeyse aynıdır (Altın, 2017, s.92).

Yüksek Doz serisinin *Gelecek* isimli eserinin içindeki ikinci kısa roman Funda Özlem Şeran’ın *Phobos*’udur. Eserin baş kişisi bir uzaylıdır. Akış olarak adlandırılan ortak bir bellek kullanan bir ırktır. Araştırma yapmak için Phobos’a gelen Uzaylı, Akış ile bağlantıyı kaybeder. Bağlantı tekrar gelene kadar nesli tükenmiş insan ırkından kalan istasyonu incelemeye başlar. İnsanların dilini kısa bir sürede çözümleyerek bıraktıkları kitapları okumaya ve bu sayede ırkı tanımaya

çalışmıştır. Burada bulduğu H. P. Lovecraft'ın *Cthulhu'nun Çağrısı*, Mary Shelley'in *Frankenstein*, Stephen King'in *O*, Ray Bradbury'nin *Sonbahar Ülkesi*, Bram Stoker'dan *Drakula*, Robert Louis Stevenson'dan *Doktor Jekyll ve Bay Hyde*, Edgar Allan Poe'dan *Seçme Hikâyeler*, Clive Barker'dan *Kan Kitapları I-II-III* gibi bilim kurgu, fantastik ve korku türünde kitapları okumuştur.

Kitapları okumaya başladıkça romanların dışlanmış canavarları ile arasında baş kurmaya ve ne kadar yalnız olduğunu idrak etmeye başlar. Akışa bağlı olarak hareket eden bu ırkta “ben” kavramı yoktur her şey “biz” ile başlar ve “biz” ile biter. Korkmak, sevmek gibi insani duygulardan yoksun olan bu varlık, kitaplar sayesinde gitgide kendisini sorgular ve duyguları hisseder bir hâle gelir. “Biz” kavramından çıkarak kendi benliğini keşfeder. “Benlik” kavramıyla kimliğini keşfettikçe kendisinden uzaklaşmaya ve vücuduna söz geçirememeye başlamıştır. Kitapları okuması her şeyden şüphe duymasına ve yavaş yavaş akıl sağlığını kaybetmesine sebep olmuştur.

İstasyonda yürüttüğü incelemeler ve edindiği veriler sonucunda burada bir zamanlar yaşayan tek bir insan olduğu sonucuna varmıştır. Bulduğu fotoğraf sayesinde bu insanın dış görünüşüne dair bilgi de edinmiştir. Daha sonra istasyona insan yapımı olduğu düşünülen kendi gemisinden farklı bir gemi inmiştir. Gemiye giriş yaptıktan sonra içeriden gelen sese doğru ilerler. Açılıp kapanan kapının arasına bir uzay giysisi sıkışmıştır. Yerde anlamlandıramadığı her yere bulaşmış bir sıvı olduğunu fark eder. Sıvıyı takip ederek büyük makinelerin olduğu bir odaya ulaşır. Yerde birikmiş sıvının insana ait olduğu sonucuna varmıştır. İstasyonda resmini gördüğü insanın kanlar içinde yerde yattığını görmüştür. Odada bulunan makinelerin devrelerine, düğmelerine ve cam ekranına kan bulaşmıştır. Ekranın ortasında kanla yazılmış kurumuş koyu renkli Stephen King'in romanına gönderme yapılan “O” harfi göze çarpmaktadır (Şeran, 2017, s.206).

Phobos'tan gemisi hasarlı olduğu için ayrılamayan Uzaylı, istasyona inen insan yapımı geminin çalışır durumda olduğunu tespit etmiştir. Ancak komuta sistemi ikmal merkezine bağlı olduğu için istasyondan yönlendirilmesi gerekmektedir. Yani gemiyi istasyondan dışarıya gönderebilmesi için içeriden birinin kontrol etmesi lazımdır (Şeran, 2017, s.215). Uzaylı bu esnada vücudunun bölünmesinin başlamasını beklemektedir. Böylece bir parçası içerden yönetirken diğeri de gemide olacaktır. İnsan gemisinin içindeki cesedi almak için gemiye

tekrar gittiğinde onu tamamen çıplak, tertemiz ve organları çıkarılmış bir halde bulmuştur. Cesedi incelemek için laboratuvara götürmüştür. Uzaylı cesedin hasarlı olan kolunu kavrayınca koparmıştır. Kolu kopan ölü beden gitgide şeffaflaşır, solgunlaşarak kendi bedenine benzeyen renksiz, şekilsiz ve esnek bir hal alarak dönüşüm geçirmiştir (Şeran, 2017, s.225). Daha sonra ölü beden laboratuvardan kaybolmuştur. İstasyonda kendisinden başka kimsenin olmadığına emin olan Uzaylı, bu duruma bir anlam verememiştir. Bunun üzerine kamera sistemine bakmaya karar vermiştir. Kamera görüntülerinde Bram Stoker'ın *Drakula*'sı gibi kendisini göremediğini fark etmiştir.

Hücre kopyalanma işlemi bittikten sonra bedeni ikiye bölünmüştür. Bölünen beden kendisinin tıpa tıp aynıdır. İki bedenli ortak zihin arasında asıl ben savaşı başlamıştır. Şekil değiştirebilen bedenleri sayesinde okudukları kitaplardaki canavarlara dönüşerek birbirlerini alt etmeye çalışmışlardır. Uzun süre savaştıktan sonra kopyalandığı söylenen beden Pennywise olarak topallayarak kaçmaya çalışırken diğeri Drakula'ya dönüşüp onun boynuna saldırmıştır. Uzaylı vampir dişlerini ikizinden geri çektiğinde ondan insan kanı aktığını görmüştür. İnsan gemisine doğru koşan ikizinin başında cam küreyi parçalamıştır. Yere düştüğünde insan bedenine bürünmüştür. Gemide kan gölü içinde yatan cesede bakarak “ben ‘ben’dim, tek ve benzersiz. Yerde yatansa başkasıydı. ‘O’ydu” diyerek makinelerin bulunduğu odanın ekranına insan kanıyla “O” yazarak gemiden ayrılmıştır (Şeran, 2017, s.245). İstasyona geri döndüğünde Mars'ın diğer uydusu Deimos'a gönderdiği mesajların ulaştığını fark etmiştir. İstasyonda yaşayıp yaşamadığından emin olmadığı insanın günlüğünü alarak boş sayfalara onların dili ile yazı yazmaya başlar. Ancak yazısının orada yaşayan son insanınki ile benzerlik gösterdiğini fark etmiştir.

Orkun Uçar'ın Kült adlı eserinde dünya da dahil olmak üzere birçok mekân kullanılmıştır. Eser kitabın kapağında yazdığı üzere “Psikedelik Punk Bilimkurgu” türü olarak değerlendirilmekte ve buna ek olarak içinde postmodern unsurların fazlalığı da dikkate değer niteliktedir. Eserde Baş kişinin sürekli mekân ve boyut değiştirmesi, gördüğü şeylerin inkârı ve kabulü noktasında “Psikedelik Punk Bilimkurgu” olarak sınıflandırılmasını sağlamıştır. Dünyada başlayıp uzaya hatta farklı boyutlara doğru ilerleyen roman, Ouz Kök adlı bir yazarın süpermarkette imza vermek için okurlarını beklemesiyle başlamıştır. Çok fazla gelen gidenin

olmadığı bu yere, dikkat çekecek boyutta herkesten farklı Alev isimli bir kadın gelir. Ouz Kök'ün hayranı olduğunu ve kendisiyle bir kahve içmesini teklif ederek oradan ayrılır. İmza günü bitince Alev ile birlikte kahve içmeye giden Ouz, “Kayıp Yazarlar Loncası” adlı gizli bir örgüte katılması için davet edilmiştir (Uçar, 2019, s.19). Teklifi kabul ettikten sonra Alev ve Ouz İstanbul'a gitmek üzere yola çıkmışlardır. Merkezlerinin yerini öğrenmesine engel olmak amacıyla Alev, eter ve kloroform karışımı mendili Ouz'un ağzına bastırarak onu bayıltmıştır. Ouz uyandığında kendisini beyaz bir odada bulmuştur. Ouz uyandığı yerdeki kadınların hepsinin çok güzel olduğunu ve daha önce görmediği teknolojik araçların kullanıldığını görmüştür.

Merkezde bulunan kadınlardan Dolunay'a sorular soran Ouz, aslında Dünyada üç bin yıllık uygarlık döngüsü olduğunu öğrenmiştir. Dolunay ve ırkı, Dünyaya geldiğinden beri üç kere küresel felaketler yaşanmış ve düzenin baştan kurulması gerekmiştir. Dolunay ve Irkı Dünyaya kendi gezegenlerinden gelmişlerdir. Onların galaksilerinde birçok humanoid uygarlık bulunmaktadır. Ancak yine de insanlardan ufak tefek farklılıkları bulunmaktadır (Uçar, 2019, s.31). Uzayda yapılan birçok araştırma sonucunda, galakside koloniler kuran ırkın ortak bir kökenden geldiğini öğrenmişlerdir. Galaksilerde yaşayan humanoid türler tek cinsiyetlidir ya kadın ya da erkek olarak yaşamlarını sürdürmektedirler (Uçar, 2019, s.33). Bu ırklarda dünyalılar gibi hayal kurma yetisi bulunmamaktadır.

Dolunay, Ouz Kök'e yazar potansiyelini kullanabilmesi için teklifte bulunur. Cinsiyet değiştirme ameliyatıyla kadın olması gerektiğini söylemiştir. Böylece Ouz, cinsel isteklerinden arınarak yazarlık potansiyelinin zirvesine ulaşabilecektir. Kararını vermesini beklerken Ouz'u hücreye koymuşlardır. Zaman kavramını yitiren Ouz, teklifi kabul ettiğini söylemiştir. Bunu söylediği sırada içeriye Esmeray girmiş, Ouz'u buradan çıkaracağını ve her şeyin uydurma olduğunu söylemiştir. Tam çıkaracakları sırada Ouz'u mendille bayıltmışlardır. Ouz, İzmir'e doğru giden bir otobüste gözlerini açar.

Aradan beş yıl geçer; Ouz Esra ile evlenir ve bir tane çocukları olur. Ouz, bu dönemde “Kandırma Sanatı” adlı bir eser kaleme almıştır (Uçar, 2019, s.51). Esra çocuğunu da alarak annesini görmeye gitmiştir. Ouz, aradan geçen zamanda yaşadıklarının hepsinin bir yalandan ibaret olduğunu düşünmüştür. Esra evden gittikten sonra Alev eve gelmiştir. Ouz'a sürenin dolduğunu ve ameliyat olması

gerektiğini söylemiştir. Aksi halde elde ettiği başarıları ve ailesini elinden alacağını söyleyerek onu tehdit etmiştir. İsteklerine boyun eğmek zorunda kalan Ouz, ameliyat odasına girer; ancak ameliyatı iptal etmek zorunda kalmışlardır. Evden çıkarken karısına yalan söylemek zorunda kalan Ouz, aynı zamanda karısının “Kızkardeşlik” isimli bir tarikata üye olduğunu öğrenmiştir (Uçar, 2019, 65).

İptal edilen ameliyat sonrası İstanbul’daki merkezde kargaşa başlamıştır. Bu kargaşanın nedeni ise galaksi savaşıdır. Dolunay ve ırkı, Dünya’da binlerce yıl önce gömülmüş bir uzay gemisi keşfeder; bu gemi de humanoid yapımıdır. Bu gemi sayesinde son olarak kolonileştiği sanılan Dünya’nın aslında ilk uygarlık olduğunu öğrenmişlerdir. Fakat gizemli bir olay sonucunda yirmi üç bin yıllık felaketlerle kısır döngüye hapsolmuşlardır (Uçar, 2019, s.68). Felaketlerle yok olan kayıp uygarlıklardan kurtulmayı başarabilen diğer koloni ırkları aslında bir deney ürünüdür. Ouz da bütün gezegenin ve kolonilerin sahibi olan Kroton adlı bir imparatorun genlerini taşımaktadır.

Atimubus adlı bir erkek imparatorluğu galaksideki en güçlü imparatorluktur. İmparator Biskopnik barış yanlısı olmasına karşın yeğeni Pozan tam aksini savunmaktadır. Pozan daha önce Dünya’yı ziyaret etmiş ve buradaki dinleri esas alarak kendisine yeni bir inanç sistemi kurmuştur. Bir darbe yaparak eski imparatoru ve ailesini katletmişlerdir. Ardından galaksideki diğer gezegenlere baskın yaparak boyun eğdirmeye çalışmışlardır. Dolunay ve ırkının gezegenleri Urisuya’nın başkentine de baskın yapmışlardır. Dünya ile Urisuya arasındaki geçidi imha etmelerine rağmen, Atimubus askerleri Dünya’ya doğru sekiz aylık bir yolculuğa çıkmıştır. Dolunay Kroton’un genlerini barındıran Ouz’dan yardım istemiştir.

Ouz eğer bu görevi yerine getirmezse, kendisi gibi içinde Kroton’dan parça bulunduran kızı ile tehdit edilmiştir. Kroton ile Ouz’un savaşı tek bedende iki zihnin savaşı gibi olacaktır (Uçar, 2019, s.112). Onu tehdit ettikleri için Urisuyalılara olan güveni yerle bir olan Ouz, Zen’e güvenmiş ve onun sayesinde gemiye ulaşmıştır. Urisuyalılardan amacı ondan önce kızını gemiye getirerek Kroton ile bağlantı kurmaktır. Gemiye Atimubuslarla yapılacak olan savaşta kullanmayı hedefleyen Ouz, Kroton ile karşı karşıya geldiğinde zihin hapisanesine düşmüştür. Ouz burada Zen’in ona ihanet ettiğini anlamıştır. Kroton, Ouz’un bedenini ele geçirmiştir. Zihin hapsinden kurtulan Ouz, kendisini hastane odasında yatağa bağlı

halde bulur. Ouz zihin hapisanesinde kaldığı süre boyunca Kroton'un bedeni vasıtasıyla, Atimubusları pes ettirmek için sekiz sene uğraşmıştır. Bu süre içinde birkaç gezegen yaşanmaz hale gelmiştir.

Zen hastanede Ouz'un yanına gelerek, bütün insan uygarlıklarının ondan nefret ettiğini ve bu yüzden yargılanacağını söylemiştir. Mahkemede ölüm cezasına çarptırılan Ouz, Zen tarafından kurtarılmıştır. Karadeliğin içinde yaşayan Zen'in ırkı, beyaz küp şeklinde bir gemi ile gelerek Zen'i ve Ouz'u almıştır. Burada Ouz'u da kendi formlarına dönüştürerek, vücudunu karadelikten geçebilecek potansiyele sahip olmasını sağlamışlardır. Yokluğun girdabına düşen Ouz, kendisini olayların başladığı markette bulur ancak bu gerçeklikte bir baloncuk açılarak onu farklı bir evrene taşımıştır. Eserin sonunda ise tüm bunların tavan arasında Levent Karaağaç isimli yazara ait bir roman olduğunu söyleyen Ouz, eserde kendi isminin kullanıldığını görmüştür. Eserde yabancı türlerle olan iletişimin ön planda olduğu görülmektedir. Ouz'un hayal dünyasına dalarak farklı evrenlere geçişinin olduğu da dikkate değerdir.

Özlem Alpin'in *Alacaşafağın Rengi* başlıklı eseri bilim kurgu serisinin üçüncü romanıdır. Yuna adlı gezegende vampirler ile insanlar bir arada yaşamaktadır. Vampirler gün ışığı ile tehdit edilerek, onların iş gücünden yararlanılmaktadır. Vampirler güçlerini insanlar için kullanırsa, karşılığında kanla beslenmelerine gerek kalmayacak bir içecek olan vişne sütünü alacaklardır. Otuz iki yıldır Yuna gezegeninde insanlarla beraber yaşayan vampirler, bu süre zarfı içerisinde kan emmeye hiç kalkışmamışlardır. Ancak insanlar tarafından vampirlere karşı üstünlük kurma mücadelesi içten içe sürmektedir. Vampirleri özel ultraviyole silahlarıyla kontrol altında tutmaya çalışmışlardır.

Yuna'da Enerji Bakanı olan Amakim vampirlere karşı ön yargılı bir insandır. Düzenli olarak yaptığı yürüyüşlerinden biri sırasında izlendiğini hissettiyse de Amakim için yürüyüş olaysız geçmiş fakat ertesi gün ilk kurban bulunmuştur. Gezegenin tüm yerleşim tarihinden beri ilk defa bir Yuna yurttaşı, diğerinin kanını emerek öldürmüştür. Emniyet Bakanı Panilli cinayet soruşturması başlatmış ancak katil bulunamamıştır. Bunun üzerine yirmi bir kişiden oluşan Yuna parlamentosundaki hematofillerin yani vampirlerin tek temsilcisi olan Marigold ile insanların cephesini temsil eden Amakim görüşme yapmaya karar vermiştir.

Marigold, hematofil ırkın kurtuluşu için kendisi gibi vampir olan arkadaşı Starrow'u Dawnianlardan yardım talep etmeye göndermiştir.

Dawnianlara ait Hareketli Uzay İstasyonu Frontier, enerji dönüşüm sistemlerinde çıkan bir arıza sonucu, solunabilir atmosferi olan en yakın gezegene iniş yapmıştır (Alpin, 2005, s.27). Halkı tarafından birkaç yıl önce terk edilmiş Tao-chi adlı gezegende, onlar için gelecek yardımı beklemektedirler. Tao-chi'de buldukları sırada istasyonun mürettebatı çeşitli hayaller görmeye başlar. Gördükleri hayallerin içinde Starrow da vardır. Starrow, Frontier'e ulaştıktan sonra Optimizer olan Sol Gabri adında bir kadını aradığını söylemiştir. Sol Gabri otuz iki yıl önce Starrow ile karşılaşmış ve ona yardım etmiştir. Dawnianlar o dönemde bulabildikleri tüm hematofillere yerleşim ve yiyecek konusunda yardım etmişlerdir. Bu yüzden Yuna'da bulunan vampirler Dawnianlardan yardım istemiştir. Kumandan Sol Gabri, emekli olmasına rağmen Starrow ile görüşmeyi kabul etmiştir. Holo projeksiyonla görüşme yapılırken Starrow, Sol Gabri'nin de vampire dönüştürüldüğünü fark etmiştir.

Yuna yerleşiminde Amakim güvenlik nedeniyle bir süre önce boşaltılmış olan meclis binasında Emniyet Bakanı Panilli ve vampirleri temsilen ise Moonriser, Marigold ve Efedra ile görüşme yapmıştır. Amakim'in amacı vampirleri sindirerek sömürülmelerinin önünü açmaktır. Moonriser ise bu görüşe karşı çıkarak insanlara boyun eğmek yerine onlara karşı üstünlüğünü kanıtlamak ve gerçek kanla beslenmek istemektedir. Bu görüşmede vampirlerin sömürülmesine karşı olan Moonriser, Amakim'i boynundan ısırarak öldürmüştür. Sonuç olarak Yuna'da üç ayrı cephe oluşmuştur. Birincisi Moonriser'ın önderlik ettiği saldırgan vampirler, ikincisi vampirleri ve onlara karşı hoşgörülü davranan herkesi karşısına alan anti-hematofil görüşlü insanlar ve üçüncüsü ise her iki tarafın tutumunun aşırıya kaçtığını düşünen insanlar ve vampirlerin bulunduğu cephe. Frontier, Yuna gezegenine yaklaşırken yerleşimden ayrılan bir gemi görmüşlerdir. Mürettebattan Linder, Trevon ve Buraken, yerleşimden uzay aracıyla kaçan bir düzine vampiri Uğurböceği adlı gemiyle takip ederek dördüncü gezegen Abilos'a gelmişlerdir.

Moonriser, uzay gemilerini ele geçirerek yerleşimi terk etmeye çalışan birinci cephe vampirlerini uzak tutmaya çabalayan Marigold'u kaçırmıştır. Moonriser, Marigold'a vampirlerin tarafında savaşmayı teklif etmiş; fakat Marigold teklifi kabul etmemiştir. Konuşmaları esnasında ikinci cephede yer alan

anti-hematofil görüşlü insanlar, Moonriser'ın olduğu odaya saldırmışlardır. Saldırının olduğu sırada Logan ve diğer mürettebat Marigold'u ve Moonriser'ı kurtarmıştır. Dawnianlar, hematofil vatandaşlara güneş ışığına maruz kalmadan yaşayabilecekleri bir gezegene götürmeyi önermişlerdir. Moonriser teklifi ilk başta kabul etmese de daha sonra Dawnianlarla birlikte Yuna'dan ayrılmıştır.

Abilos'a giden Uğurböceği mürettebatı da oradaki vampirlere aynı öneriyi sunmuştur. Kabul eden vampirlerle birlikte Tekro adlı gezegene gelmişlerdir. Yeni bir gezegen olan Tekro'nun imkânları çeşitli olsa da "Soğuk Beyin" adlı hastalığa ev sahipliği yapmaktadır. Telekinetik belirtiler gösteren ve damlacık yoluyla bulaşan Soğuk Beyin hastalığı, hematofilleri etkilememektedir. Buna rağmen Moonriser Tekro'da kalmak istememiştir. Logan, Tekro'da görev yapan ve bir Equidnuslu olan Dr. Nur Alfar'ın farkında olarak veya olmayarak bu hastalığı taşıdığını düşünmüş bu nedenle de hastalığın tedavisi için Equidnus Sistemine gitmeye karar vermiştir. Equidnus'a gelerek hastalık hakkındaki kayıtları almışlardır. Moonriser, Equidnus'ta gemiden kaçmış ve gezegendeki insanlarla beslenmeye başlamıştır. Beslendiği ilk kişi Logan'ın klonlarından biridir. Aura adındaki klonu vampire dönüştürmüştür. Bunun üzerine Aura, Dawnianlara sığınmıştır. Equidnuslar, insanlara zarar verdiği için Moonriser'ı Dawnianlara teslim etmişlerdir.

Alacaşafağın Rengi'nde Dawne gezegeni yurttaşları, Hareketli Uzay İstasyonları Frontier sayesinde yardıma ihtiyacı olanlara ulaştırmışlardır. Vampirlerle insanların bir arada yaşadığı Yuna gezegeninde savaş başlamak üzereyken Dawnianlılar çözüm önerisi ile gelerek kurtulmak isteyenlere yardım eli uzatmışlardır. Vampirleri özgürce yaşamlarını sürdürebilecekleri Tekro adlı gezegene yerleştirmişlerdir. Uzayın farklı bölgelerine seyahat eserin tümünde işlenmiştir. Vampirlerin gelecekteki varoluş çabasını anlatan eserde, insanların ırkçı ve baskıcı tavırlarının yol açtığı sorunlar üzerinde durulmuştur.

3.6. TEKNOLOJİK GELİŞMELER- İCATLAR

Uzun yıllardan itibaren süregelen teknolojinin gelişimi, ülkelerin veya milletlerin birbirleriyle olan rekabetlerinden doğan, gerek yaşamın kolay bir şekilde sürdürülebilir hâle getirilmesi gerekse toplumların yaşam kalitesini arttırmaya yönelik buluşlara da imza atan bir süreçtir. Bilim ile teknoloji birbirini tamamlayan

iki disiplindir. Yirmi birinci yüzyılda gelişmeleri daha hızlı ilerleyen bu iki disiplin üzerinde araştırmalar yakın bir dönemi kapsamakta fakat teknoloji ve bilim, insanlığın eski evrelerinde ortaya çıkan bir çalışma alanıdır. Günümüzde, geliştirilen robotların insan ırkına benzerliği ve bir bilince sahip olması korkuya yol açmıştır. Yapay zekâlar insanlar tarafından geliştirilse de yaratıcılarının yerini alabilecek potansiyele sahip olabilir.

Teknoloji, milattan önce var olan Antik Mısır medeniyetinde piramitlerin yapımında da kullanılmıştır. Teknoloji, medeniyetlerin yaşayış tarzlarına, kültürlerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenmiş ve buna uygun icatlarla, araç-gereçlerle ortaya çıkmıştır. Bu icatlar veya araç-gereçler üretilirken de bilimden yararlanılmıştır. Şöyle denebilir ki insan ırkının varlığıyla birlikte başlayıp günümüze kadar devam eden teknoloji ve bilim, ilkel insanların barınma, beslenme ve korunmak için icat ettiği araçlar teknolojinin ilk ürünleri sayılabilmektedir. Mevcut şartlarda bu icatlar çeşitlenmiş örneğin korunma ihtiyacını karşılayan ilkel insanlardaki sapanın, mızrağın yerini nükleer bombalar, silahlar gibi daha yıkıcı ve yok edici araçlar almıştır.

Bilimsel gelişmelerin ışığında insanların eskiden olduğu gibi gelecek hakkında bazı varsayımlarda bulunması öngörülelebilmekteydi. İnsanlığın geleceğe olan merakı eski dönemlerden beri devam etmektedir. Bununla beraber geçmişin kahinleri, şamanları günümüzde de devam eden falcılar gibi gelecekte haber vererek uyarılarda bulunanlar olmuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte gelecekte bahsedilen bilim kurgu türü ortaya çıkmıştır. Bilim kurgu yazarları kaynaklarını kahinler gibi metafizik güçlerden değil bilimden almaktadır. Teknolojinin insan hayatına yön verdiği 21. yüzyılda bilimin ileride ne gibi sonuçları olacağı, hayatı kolaylaştıran teknolojinin aynı zamanda yaşamın sonunu getireceği gibi veya insan ırkının dünyanın yok oluşundan teknoloji sayesinde sağ çıkacağı şeklinde kehanetler romanlara da yansımıştır.

Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* adlı romanında, insanoğlunun dünyayı kirletmesiyle kitleler halinde ölmeye başlaması sonucu, dönemin varlıklı kişileri vakıflar oluşturarak insanlığı bu felaketten kurtarabilmeyi amaçlamışlardır. Vakıf, her ülkede şubeler açarak o ülkelerin en güçlü kişilerini bu vakfa üye yapmıştır. Üyeleri ile birlikte kurucular, yer altında büyük mağaralar oluşturmuşlardır. Bu mağaralarda biyoteknolojiyi kullanarak tek hücreli canlılar

yaratmışlardır. Bu canlıları yaratmadaki amaç, insanların kirlettiği dünyayı temizlemektir. Dünyanın tamamen temizlenmesi için gereken süre çok uzun olduğu için vakıf üyeleri bu sürenin canlı olarak aşamayacağını düşünerek makineyi icat etmişlerdir. İcat edilen makine, “uyku kozalarından, mağaralardan, işçi ve bakım robotlarından, yeniden canlandırma merkezlerinden ve büyük bir bilgisayardan” oluşan dev bir sistemdir (Aydingün, 1999, s.70). Sistemi oluşturan vakıf üyeleri, tüm işlemler bittikten sonra kozada uykuya geçmişlerdir.

Makine, kozanın içindeki insanların beyinlerini bu sisteme bağlayarak sanal bir evren oluşturmaktadır. Kozada uyuyanların bedenlerinin tüm işlevleri makine tarafından karşılanmaktadır. Bu işlevlerde insan bedeninin yapısından herhangi bir şey kaybetmemesi için destek sistemi de bulunmaktadır. Kozada uyuyanlar doğdukları andan itibaren hareketsiz kaldıkları için kas erimesi gibi tüm diğer fonksiyonları makine tarafından yerine getirilmiştir. Makine sanal gerçekliği gerçek dünyaya da uygulamaktadır.

Sanal dünyada evlenenlerin gerçek yaşamda da bedenleri evlendirilmiş, çocukları ise anneden ve babadan alınan hücrelerle üretilerek yaşlanıp ölenlerin yerine konmuştur. Yani içgüdüsel olarak üreme makine tarafından yerine getirilmektedir. Sanal dünya ile gerçek dünyanın zamanının mağara içinde paralel gitmesi sağlanmıştır. İnsanların temizlik süresi boyunca bedenleri makine tarafından ideal bir şekilde korunmuştur.

Makinenin, sanal alemde yaşayanların düşüncelerine erişim imkânı vardır. Böylece tıpkı programlandığı gibi insanları kötü düşüncelerden arındırmış, kötü olayları belleklerinden silerek onlara ütöpik bir sanal gerçeklik sunmuştur. Sistemin poligonları sanal alemde kusur barındırmamaktadır. Gelişen teknoloji sayesinde bilgisayar yapımı gerçeklikte yaşamını sürdürenlerin bunun bir program olduğunu anlaması imkânsızdır ancak makinenin sistemi gereken süreyi çoktan aştığı için eskimiştir. Makineyle ilk tanışan eserin baş kişisi Caner, kendisi farkında olmasa da makineyi zorlayarak bu paralel evrende yolculuk yapmıştır. İnsanların vücutlarının tüm fonksiyonları makine tarafından karşılanırsa da kozadan çıkarken gerçekte ilk defa yürüdükleri için zorlandıkları görülmektedir. Caner’in ilk yaptığı seyahat kendi sanal alemi dışında var olmayan bir gerçekliğe yapılmıştır. Bu gerçeklikte “taşıyıcı on dört” adında bir uzay gemisine gitmiştir (Aydingün, 1999, s.54). Burada var olan gerçeklik kısa bir görüntüden sonra bir daha gelmemiştir.

Makinenin bulunduğu mağaranın içinde galeri şeklindeki odalarda kozalar bulunmaktadır. Kozalar, yapay zekâlar gibi sorulan soruları cevaplayabilmekte ve onlara sesli olarak komut verilebilmektedir. Kozalar, içinde yatmak için yumuşak zemin bulunan cam tabutlar şeklindedir (Aydingün, 1999, s.65). Kozaların yanlarında bulunan çözünürlüğü son derece iyi olan küçük ekranlar, içinde uyuyanların gözleri ile gördüklerini yansıtmaktadır. Kozaların içinde uyuyan insanları uyandırmak için canlı bir insanın yetkisine ihtiyaç vardır (Aydingün, 1999, s.81). Yani yapay zekâlar insanlardan emir almaktadır.

Kozanın, her şeyin yolunda gittiği sanal alemdeki kötü düşüncelerden insanları uzaklaştırmayı amaçlayan bir sistemi vardır. Uyuyanların belleklerinden onları üzecek her türlü olayı silecek şekilde tasarlanmıştır. Gerçek dünyada kaos hâkimken bu ortam değişene kadar tüm insanların rüya aleminde olabildiğince mutlu olmaları makine aracılığı ile sağlanmıştır. Hatta insanlar bu rüya alemini gerçek dünyaya tercih etmişlerdir. Dünyanın temizlik işlemi bittikten sonra bile rüya aleminden ayrılmak istemişlerdir.

Makine insan kontrolünde olduğu için yaşanan kötü şeylerin hatırlanıp hatırlanmayacağı yine insanların kararına bırakılmıştır. Kozaların yanındaki küçük ekranlarda bulunan ve bellek ünitesine bağlı olan sarı ışıklı düğme yaşanan her şeyin zihinde aynen kalmasını sağlamaktadır (Aydingün, 1999, s.84). Caner'in kozalardaki insanları teker teker uyandırmaya başlamasıyla, yaşamlarını devam ettirecek çözümü makineyi oluşturan vakıf üyeleri tüm materyalleriyle hazır konumda bırakmışlardır. Makinenin ilgili bölümünde yeniden uygarlık inşa etme programı dahi bulunmaktadır. Uygarlık inşa etme programlarının üzerindeki mikrobiyolojik kalkanlar yüzde yüz aktiflikte ve geri kalan aktiviteleri ise yüzde doksan sekiz kullanılabilirliktedir (Aydingün, 1999, s.83). Makinenin çalışma süresinin standart sapmaya bağlıdır (Aydingün, 1999, s.93).

Yeniden uygarlık inşa edilene kadar en ufak bir mikroorganizmanın bile bulunmadığı yaşam destek ünitelerinde, yiyeceklerin ilk koyuldukları günkü gibi taze kalmalarını sağlayacak bir sistem bulunmaktadır. Ancak yaşam destek üniteleri bir kere açıldıktan sonra yiyeceklerin yirmi yıl içinde tüketilmesi gerekmektedir (Aydingün, 1999, s.93). Uzun bir süre insan tarafından komut almayan makine yaşam destek ünitelerini açmakta sorun yaşamıştır. Roman kişilerinin arasında bilgisayardan anlayan Hülya, bu sorunu gidermek için ana sistemi çözmesi ve

alışkın olmadığı bir teknolojiyle uğraşması gerekmektedir. Bilgisayarın klavyesi katı bir ışıktan yapılmıştır (Aydınğün, 1999, s.97). Bu klavye mekanik klavyeden daha rahat kullanılmaktadır (Aydınğün, 1999, s.97).

Vakıf üyeleri tarafından yapılan makinede acil durumlar için yapılmış bir beslenme dolabı da bulunmaktadır (Aydınğün, 1999, s.98). Bu dolap orada mahsur kalanların veya herhangi bir zorlukla karşılaşanların ihtiyacını karşılamak için düşünülmüştür. Eserde makinenin çökmesine rağmen orada bulunanların hayatta kalması için makinenin acil durum beslenme dolaplarını açtığı görülmektedir. Beslenme dolabında bulunan yiyeceklerin paketlerinin ve çeşitlerinin çağa göre değiştiği de göze çarpmaktadır. Dolabın içindeki raflarda duran biftek aromalı ve meyve salatalı bisküvi gibi alışık olunmayan yiyecek çeşitleri bulunmaktadır. Bu yiyeceklerin ambalajları bilgisayarın klavyesi ile aynı olan katı ışıktan yapılmıştır. “Sevgili kek, seni yemek zorundayız, yoksa ben de arkadaşlarım da açlıktan öleceğiz. Lütfen bize izin verir misin?” gibi nazik bir şekilde açılması istenince ambalaj kendiliğinden açılmaktadır (Aydınğün, 1999, s.98).

Caner ve arkadaşlarının teknolojinin ileri olduğu bu devirde, her şeyin hatta yemeklerin bile komut ile açıldığı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra katı ışıktan yapılmış bilgisayarın klavyesi de yine komutla değişebilmektedir. Kullanıcının ihtiyaçlarına cevap veren bu teknoloji, Hülya ile Caner’in aralarında geçen konuşmayla isteklerini yerine getirmiştir. Onların komutları üzerine klavye parlayarak içinde “ğ” ve “ş”nin de bulunduğu Türkçe Q klavyeye dönüşmüştür. Bu mağaradaki sistem insanların herhangi bir asırda vaktinden erken veya geç uyanması hâlinde arada geçen zamana uygun teknolojilere kendini uyarlayabilmektedir. Makine, Windows veya Q klavye gibi Caner ve Hülya’nın sanal alemindeki yıla denk teknolojilere uyabilecek kadar esnek yapılmıştır (Aydınğün, 1999, s.99-100).

Kozası yedinci odada, elli dört numarada bulunan Nurten’in, on yedi yaşında rüyalar görmesiyle başlayan mağaranın içindeki şekillenmiş bilinç olarak dolaşması, makinenin içindeki fonksiyonların karışmasıyla oluşan bir problemdir (Aydınğün, 1999, s.102-103). Nurten’in şekillenmiş bilinç olarak gezmesi kozanın içinde yatan bedenini görmesine olanak sağlamış fakat aynı zamanda bedeninin hastalık yüzünden yavaş yavaş ölmekte olduğunu da görmüştür. Bunun üzerine makine de sadece kurucunun erişebildiği özel bir kapasite bulunmaktadır. Bu

kapasiteyi Nurten'in kullanabilmesi için ona devretmiştir. Bu sistem sayesinde Nurten, bedeni yok olduğu halde rüya alemindeki yaşantısına devam etmiştir. Bu sistem tek kişilik özel bir kapasite barındırdığı için kurucunun bilinci bellek bölümlerinde beklemeye alınmıştır.

Program, Nurten'in sanal gerçeklikte yaşamının sona ermesiyle kurucunun tekrar ortaya çıkacağı şekilde tasarlanmıştır (Aydingün, 1999, s.104-105). Bu teknolojiyle insanların bilinçleri bilgisayara aktarılabilmiştir. Mekanik bilinçler, karar verebilme, beğenebilme gibi yetilere sahiptir; insanlardan tek farkı gerçekte bedeninin var olmamasıdır. Bunların yanı sıra makine sanal alemde gerçek insanların dışında sadece görüntüden ibaret insanlar da yaratabilmektedir. Makine tarafından üretilen yapay görüntüler kusursuz bir biçimde tasarlanmıştır. Bilgisayarın içinde yer alan ve gerçek dünyada var olmayan insanları sanal dünyada ayırt etmek imkânsızdır.

Vakıf üyeleri, makinenin derin uyku durumunun vücudun direncini düşürdüğünü ön görerek mağarayı steril hâle getirmişlerdir (Aydingün, 1999, s.107). Mağarada yer alan yaşam destek odalarının açılması bozulan sistemin büyük bir bölümünün onarılmasıyla mümkün olmuştur. On metre çapında yarım daire şeklinde olan yaşam destek odasının kapısında güç kalkanı bulunmaktadır. Bu güç kalkanı dışarıdan gelebilecek her türlü şeyin içeri girmesini engelleyecek şekilde tasarlanmıştır.

Kapıya doğru giden Şerif'in büyük bir patlamayla vücudunun her yerinin yanması ile tıbbi müdahaleye ihtiyaç duyması sonucunda Nurten mağaradakileri acil tıbbi müdahale birimine yönlendirerek yardım etmiştir. Acil tıbbi müdahale birimine ulaşmak için DOS komutlarına benzer harfleri bilgisayara girerek mağaranın ilk yardım sistemini çalıştırmışlardır (Aydingün, 1999, s.114-115). İlk yardım sisteminde üç tane bembeyaz robot çalışmaktadır. Buradaki üç robotun her birinin ayrı görevi bulunmaktadır. Robotlardan biri katı ışık, diğeri taşıyıcı, sonuncusu ise tedavi görevini yerine getirmektedir (Aydingün, 1999, s.115). İlk yardım robotları Şerif'in vücudunu katı ışıkla kaplayarak manyetik bir enerji yastığında yaşam destek odasına götürmüşlerdir. Metal ve plastik gövdeden oluşan bu robotlar, tedaviyi sistemlerinde bulunan boru ve kablolar aracılığıyla yapmaktadırlar.

Kötü anıları bellekten silen makinenin uyananları tekrar sanal aleme döndürebilecek gücü bulunmamaktadır. Sanal alemden çıkıp gerçek dünyayı tercih eden bireylerin rüya aleminde ölümü gerçekleşmektedir. Makinenin karmaşık yapısı ve biçilen süreden fazla çalışması bazı sistemlerin çökmesine sebep olmuştur. Şöyle ki, kozalarda uyku hâlinde olan herkesin uyandırılması gerekmekte aksi halde dünyanın yüzeyinde bulunan ve içerideki kozalarda yatan ölümlerden yayılan mikrobik sızıntılar, yeryüzündeki yaşamın son kalıntılarının toplandığı bu mağaradaki insanları öldürebilecek güçtedir.

Makinenin kurucusunun şekillenmiş bilincinin uyanması, insanlığın son mirası olan yaşam destek odasının kapısının açılmasına olanak sağlamıştır. Burada insanlara yardım edebilecek yaşamı devam ettirecek yardımcı robotlar ve ağır iş makineleri gibi her türlü yapı ve araç-gereç düşünülmüştür. Gelişmiş teknolojilerin yanı sıra sanal alemde yer alan günümüz teknolojileri de mevcuttur. Dijital sayaçlı telefon, telefon, radyo, araba ve araba markalarından Renault, taksi, ahizeli ev telefonu gibi mevcut şartlardaki teknolojik icatlar da kullanılmıştır.

Toso Dağın Ötesi adlı eserde insanlar, çok gelişmiş bir teknoloji ağına sahipken uzaylıların da yardımıyla genetik bir mutasyon sonucu tarihin başlangıcında da olduğu gibi teknolojinin olmadığı en ufak bir aygıtın bile bulunmadığı, gelecekte geçmişi yaşayan ilkel yaşam standartlarına dönüş yapmışlardır. Eserde zamanı ölçmek için saat yerine kum saatine benzer bir alet kullanmışlardır. Şehrin içindeki kulede zamanı göstermek için içi kum dolu beş tane tüp bulunmaktadır. Beşinci tüp dolduğunda, görevliler muslukları kapatıp, bütün tüpleri ters çevirmişlerdir. Tüplerin içlerinde bulunan renkli kumlar bir taraftan diğer tarafa yavaş ve sürekli bir şekilde dökülmektedir. Birinci tüp dolunca, diğeri açılır ve bu şekilde bu beş tüp devamlı doldurulup boşaltılmaktadır (Aydingün, 2006, s.10). Sadece zamanlar prensinin kullanabildiği basit teknolojik cihazlarda mevcuttur. Bunlardan biri “uzakları yakınlaştıran ayna” olarak geçen dürbündür. Dürbün çok eski dönemlerde icat edilen alet olmasına karşın burada gelişmiş bir araç olarak tasvir edilmiştir. Bu araç uzaktaki görüntüleri yakınlara taşıdığı için zamanlar prensinin sarayından halkı izleyebilmesine olanak sağlamıştır. Toplumun sahip olmadığı teknolojiler sarayda bulunmaktadır.

Toso zamanlar prensinin sarayına girdikten sonra halkın hayatı boyunca hiç görmediği aletleri görmüştür. Sarayın içindeki odaya girdiklerinde “inanılmaz

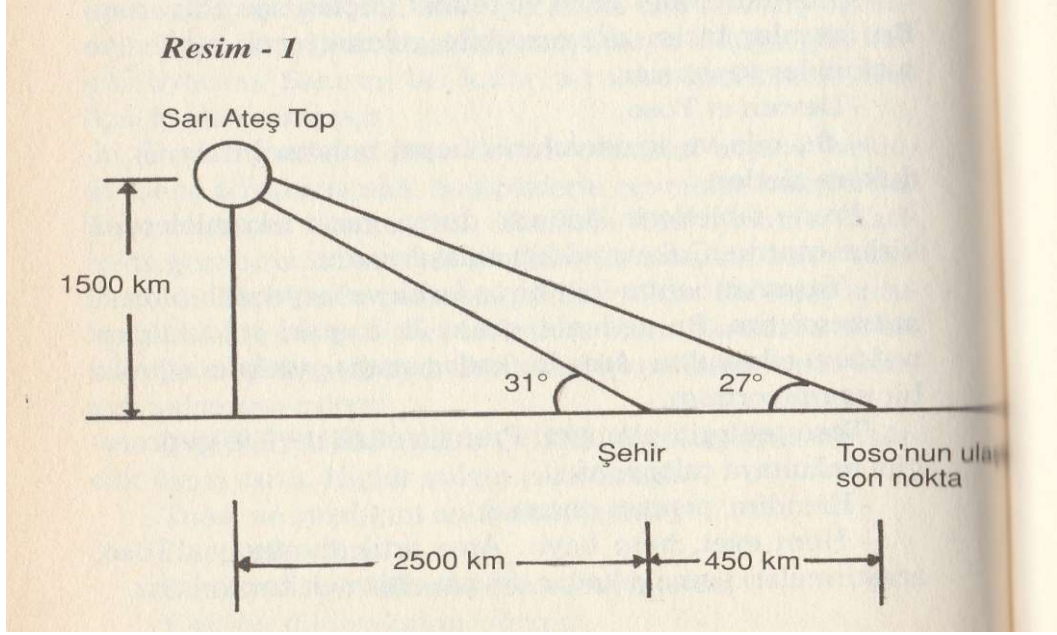
büyükte ve karmaşıklıkta bir dizi makine” ile karşılaşmıştır (Aydingün, 2006, s.61). Bu makinelerle her daim ilgilenen görevliler de mevcuttur. Odada beş tane cihaz bulunmaktadır; bu cihazların beşinin de aynı zamanı göstermesi gerekmektedir. Zamanı gösteren makinelerden bozulan olduğu takdirde bu makine önce durdurulup sonra görevliler tarafından tamir edilmektedir. Tamir işleminden sonra bozulan makine diğerleri ile aynı ayara getirilip çalışmaya kaldığı yerden devam etmesi sağlanmıştır. Eserde makine olarak adlandırılan bu cihaz aslında saattir. Ortalama bir “insan boyundan büyük, beyaz daire” şeklinde görünmektedir. Daire şeklinde duran bu saatin içinde eşit aralıklarla dizilmiş birden yirmi dörde kadar sayılar bulunmaktadır. Saatin tam ortasında bulunan üç adet demir farklı uzunlukta ve kalınlıkta çubukların her biri farklı bir sayıyı göstermektedir. Makinenin arkasında ise yavaş ve hızlı dönen irili ufaklı çarklar vardır (Aydingün, 2006, s.62).

Toso, sarayda elektrik ile ilk kez karşılaşmıştır. Elektrik, eskiler tarafından zamanlar prensi ve halkına miras olarak bırakılmıştır. Yeraltında bulunan bir nehirde üretilen bu elektrik, dönemin insanları tarafından nasıl üretildiği hakkında bilgi sahibi olmadan kullanılmıştır. Eskilerin bıraktığı araçlardan başka geliştirdikleri icat bulunmamaktadır. Toso'nun araştırmacı ruhu saraya ilham olduğu için çıktığı seyahatleri kolaylaştırmak adına temel araçlar icat etmişlerdir. Buldukları ortam yaşamın sürdürülebilirliği açısından elverişli olduğu için ikamet ettiği yerden ayrılınca yaşam koşulları değişmektedir. Toso'nun gözleri güneş ışığına alışkın olmadığı için saray gözlükçüsü “camları yaş ağaç ateşinde islenmiş” gözlük yapmıştır (Aydingün, 2006, s.70). Bunun yanı sıra hava koşullarına uygun malzeme de geliştirmişlerdir. Kayalık arazilere uygun ayakkabılar, soğuğa karşı koymak için kalın giysiler ve hepsini taşımak için de omuzdan askılı bir çanta yapmışlardır (Aydingün, 2006, s.111).

Toso mesafeleri ölçmek için adımlarını kolayca sayabildiği bir sistem de geliştirmiştir. Bunun için doksan dokuz tane küçük, bir tane büyük boncuğu olan özel bir tespih yapmıştır. Üzerinde numaralar yazan ve her adım attığında çektiği boncuklardan büyüğüne geldiğinde, cebinde bulunan on kırmızı bilyeden birini diğer cebine koymaktadır. Kırmızı bilye bitince yeşillere daha sonra sarı bilyelere sırayla geçmektedir. Bu teknik sayesinde, Toso bir seferde yüz bin adımı sayabilmektedir.

Karlsa adındaki harabe şehirde zamanlar prensi ve halkının vakıf olmadığı teknoloji bulunmaktadır. Burada bulunan binada otomatik açılan kapılar, bilgisayar sistemleri ve yapay zekâlar bulunmaktadır. Binanın içinde masanın üzerinde altı tane kutu ve her birinin önünde yatay birer yazılı tablet bulunmaktadır. Bu kutuların bir tanesinin siyah yüzeyinde yazılar yanıp sönmektedir. Toso'nun ekrana dokunuşuyla bulunan yazılar silinip yerine yeni yazılar gelmiştir. Toso'nun gördüğü masalarda bilgisayarlar bulunmaktadır. Bu bilgisayarlar insan ırkının yok oluşundan çok sonra bile çalışmayı sürdürmüşlerdir. Bilgisayarda bulunan yapay zekâ Toso'yla konuşmuştur. Toso'nun konuştuğu dil ile yapay zekânın dili arasında farklılık olduğu ilk göze çarpan unsurdur. Yapay zekâ Toso'nun dilini çözümleyerek onun gibi konuşmaya başlamıştır. Ancak kısa bir süre sonra sistem çöküntüye uğramıştır. Toso yolculuğundan döndüğünde zamanlar prensi onu zamanın odasına götürmüştür. Bu odada eskilerden kalma teknolojik cihazlar vardır. Cihazlar Karlsa'da bulunanların birebir aynısıdır. Eserde tablet olarak adlandırılan "QWERTY UOIP ASDF GHJKL" harfleri bulunan aletler aslında bilgisayar klavyesidir (Aydınğün, 2006, s.100).

Haldun Aydınğün'ün *Toso Dağın Ötesi* adlı romanında güneşi keşfedebilmek için bazı icatlar tasarlamışlardır. Bu icatlar sayesinde hem güneşin uzaklığı hem de şekli hakkında bilgi edinmeyi amaçlamışlardır. Hayalet şehri keşfinden sonra Toso, kendi şehri ile bulunduğu yer arasında güneşin etkisinin azaldığını görmüştür. Güneşin dağın arkasında kalması ve Toso'nun tam tersi yönde uzaklaşması arasında bağ olduğunu keşfetmiştir.

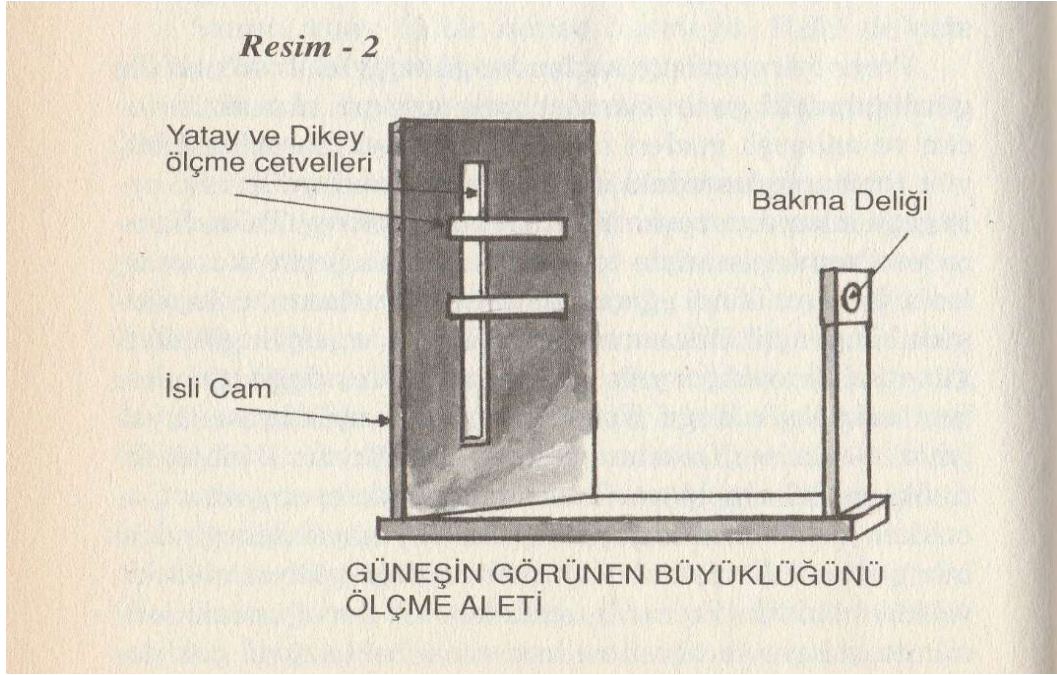

Görsel 1. Güneşin Ölçüm Taslağı (Aydınün, 2006, s.102).

Bunun üzerine bulunduğu yere güneş ışığının daha dar açıyla düştüğü sonucunu çıkaran Toso, açı ölçer ve yatay tutmaya yarayan su terazisini çantasından çıkartıp ölçüm yapmıştır. Güneş ışığı buraya yirmi sekiz derecelik açı ile düşmektedir (Aydınün, 2006, s.84). Toso şehrin diğer kısmında bir ölçüm daha alarak ikisini karşılaştırmış ve bu şekilde güneşin dünyaya uzaklığını bulmaya çalışmıştır. Diğer ölçümünde ise yirmi yedi derecelik bir açı bulmuştur (Aydınün, 2006, s.85). Farklı noktalardan ölçüm yapınca ışığın açısının değiştiği kanaatine varmıştır. Parlayan tepelerde son bir kez ölçüm yapan Toso, otuz bir derecelik bir açı bulmuştur (Aydınün, 2006, s.95). Bulduğu sonuçları zamanlar prensine bildirmiştir.

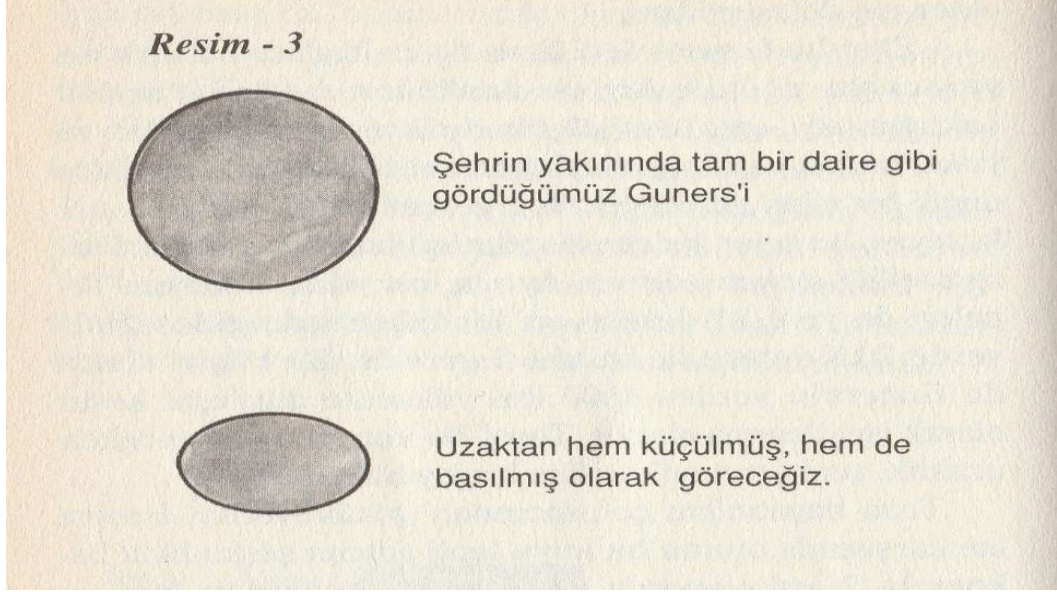
Saraydaki matematikçi Paliador, trigonometri kitaplarından yararlanarak Toso'nun getirdiği ölçümlerle güneşin kaynağını, dünyadan uzaklığını ve yerden yüksekliğini hesaplayabilmiş ve hesaplamaların bir taslağını çıkartmışlardır. Buna göre güneş ile dünyanın uzaklığı bin beş yüz kilometredir. Toso'nun en son ulaştığı noktada yirmi sekiz derecelik ölçüm aldığı yer eserin içindeki resimde gösterilmemiştir (bkz. Görsel 1). Toso'nun şehir ile gittiği yer arası dört yüz elli kilometredir. Şehir ile güneş açısının dik düştüğü yer ise iki bin beş yüz kilometredir. Dağın arkasında kaldığı için güneş ışığı şehre otuz bir derecelik bir açıyla düşmektedir. Bununla birlikte Toso, güneşin yüksekte olduğunu düşünerek dağın zirvesine doğru gittikçe havanın daha fazla ısınacağını düşünmüştür. Ona göre dağın zirvesine çıktıkça güneşe daha da yakın olunacağı için hava sıcaklığı da artacaktır. Toso'nun ortaya attığı hipotez dağa çıktığında üşümesiyle

çürütülmüştür. Hava sıcaklığı dünyadaki yer çekimi ile doğrudan orantılıdır. Güneş ışınlarının sıcaklığı dünyanın yüzeyine çarparak hava ile karışır ve hem havayı hem de yeryüzünü ısıtır. Daha sonra ısınan hava yoğunlaşarak yukarıya doğru çıkar fakat dünyadaki yerçekimi basıncı nedeniyle aşağıya çöker. Toso'nun dünya ve fizik hakkında bilgisi sınırlı olduğu için bunu anlamlandırmakta zorlanmıştır.

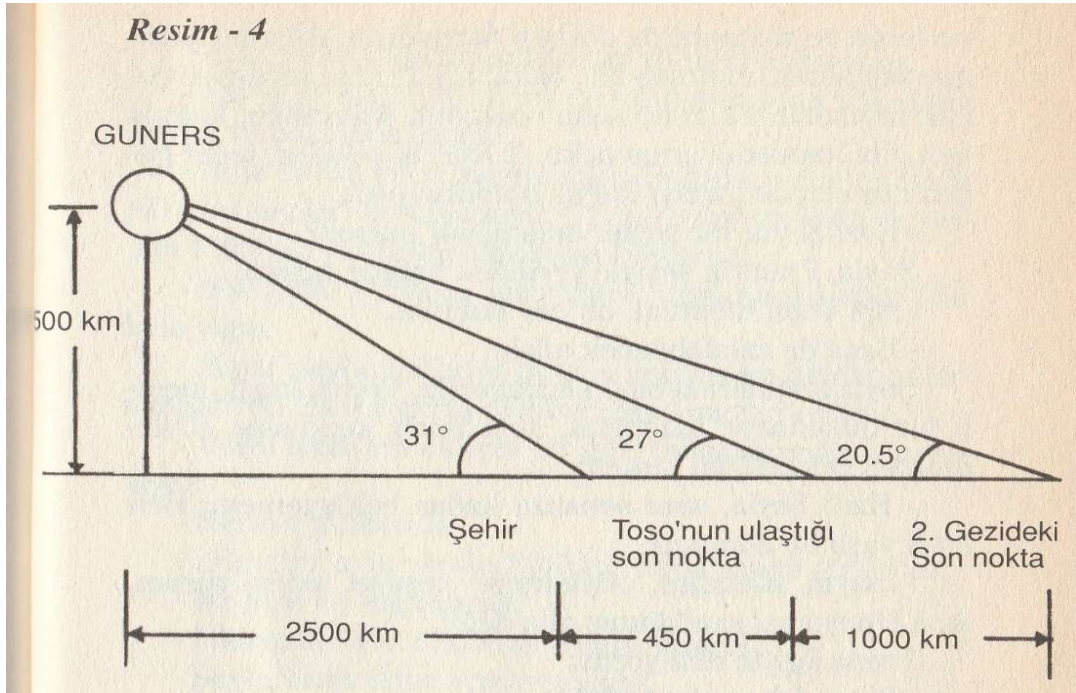
Görsel 2. Güneşin Şeklini Ölçmek İçin Geliştirilen Alet (Aydın, 2006, s.128).

Toso'nun kızı Şeyla "güneşin görünür büyüklüğünü ölçme aleti" tasarlamıştır (Aydın, 2006, s.128). Güneşin ne olduğunu tam olarak öğrenmek için önce şeklinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu alet güneşin şeklinin belirlenmesinde yardımcı olacaktır. Saraydaki hassas zaman makinelerinden yararlanılarak geliştirilmiş bu alet, dürbün işlevini üstlenmektedir (Aydın, 2006, s.131). Mesafe ölçerinin yardımıyla hem güneşin şekli hem de kat edilen mesafe ölçülecektir. İki adet hareketli çita yardımıyla alettaki cetvelden uzaklığın metre cinsinden tespiti yapılabilmektedir (Aydın, 2006, s.131). İki metre uzunluğunda sabit ölçüm çubuğu ile birlikte görüntüdeki çitalar çubuğun altına ve üstüne getirildiğinde kenarda bulunan hesap cetvelinden hem dikey hem de yatay ölçüm yapılabilmektedir (bkz. Görsel 2).

Görsel 3. Güneşin Görünüşü (Aydıngün, 2006, s.130).

Toso'nun tahminlerine göre güneş bir disk şeklinde ise, uzaktan ve farklı bir açıdan bakıldığında geoit biçiminde ve daha küçük bir şekilde görüneceğini söylemiştir. Burada dünyanın üstten ve alttan basılmış geoit şeklinin güneş için de geçerli olduğunu öne sürmüştür. Eğer bir daire biçiminde ise, sadece daha küçük görünecektir (bkz. Görsel 3). Bu teorilere göre parlayan tepelere otuz bir derece açı ile düşen ışık, bin kilometre ileriye yirmi buçuk derecelik açıyla düşecektir.

Görsel 4. Toso'nun Son Gezisindeki Ölçümler (Aydıngün, 2006, s.130).

Ölçümler sonrasında güneşin yirmi sekiz kilometre çapında dev bir ateş topu olduğu sonucuna varmışlardır (Aydıngün, 2006, s.134). Toso ilk gezisinde son

ulaştığı yerde yirmi yedi derecelik bir açı bulmuştur. Şehre otuz bir derecelik açıyla düşen güneş ışıkları bin kilometre ileride yirmi buçuk olarak tahmin edilmiştir. İkinci gezisinde ulaştığı son noktada yapılan hesaplar ile tahmin edilen değerler uyuşmamaktadır. Güneş, parlayan tepelerde ve bin dört yüz elli kilometre ileride sıfır nokta elli beş derece açıyla gözükmektedir. Güneşin yerden yüksekliğinin bin beş yüz kilometre ve çevresinin yirmi sekiz kilometre çapında olduğu bilinmektedir. Bunun üzerine Şeyla, Dünya'nın yuvarlak olduğu sonucunu çıkartmıştır. Dünya'nın düz olması durumunda bin kilometre ileride yapılan ölçümün on altı nokta yedi derece olarak ölçülmesi gerekmektedir. Dünya yuvarlak olduğu için varacakları son noktada ölçüm sekiz nokta altı derecedir (Aydın, 2006, s.137). Tüm bunları keşfettikten sonra dahi araştırmaya devam etmişlerdir. Gittikleri soğuk iklime sahip yerlerde eskilerin bıraktığı termometrelerden yararlanarak hava sıcaklığını ölçmüşlerdir. Bunların dışında ulaşım için at arabalarını kullanmışlardır (Aydın, 2006, s.57).

Bilim kurgu romanlarında yeni icatların ve var olan icatların sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Geleceği tahmin aşamasında günümüzden yola çıkarak, teknolojik buluşlar çeşitlenerek, imkânsız olan birçok şeyin önü açılmıştır. Bilim kurgu türünde verilen romanlarda uzay gemileri, yiyecek ve içecek, kıyafetler, silahlar ve robotlar gibi çeşitli teknolojik icatlarda değişimler gözlenmiştir. Bunların yanı sıra Zühtü Bayar'ın *Sahte Uygarlık* adlı eserinde zihin okumak ve manipüle etmek için gerekli aletlerin bulunduğu bir dönemden söz edilmektedir. Ayrıca teknolojik aletlere insanlardan daha fazla güven duymaktadırlar. Cihazların ve fiziğin asla yanılmayacağını, insanın ise aldanacağını düşünmektedirler. Bunların dışında halografik fotoğraflar, yıldız gemileri, pozitronik beyinli robotlar, vizifon, televizifon ve serebro-şok silahı gibi icatlar da esere eklenmiştir.

Son Cephede Şafak ve Yüreğin Zafere Çağrısı adlı romanlarda uzay gemileri ve robotlar gibi alışılmadık icatların dışında su ve alkalizan madde sıkan lazerler, azot bombaları, alev püskürten çift fazlılar, portatif iyon avcıları ve ince ışınli lazer çakıları gibi böcekleri öldürmek için kullanılan silahlar da bulunmaktadır. Serinin üçüncü kitabı *Alacaşafağın Rengi*'nde kişiler kadrosuna eklenen vampirler sonucunda teknolojik icatlarda değişimler yaşanmıştır. Vampirler ile ilgili en yaygın bilinen rivayetlerden biri olan güneş ışığının öldürücü etkisi bu eserde de bulunmaktadır. Vampirlerin kan ihtiyacına karşılık Dawnianlar vişne sütü adlı bir

içecek üretmişlerdir. Bu içecek vampirlerin kan ihtiyaını karşılamakta ve onların insanlara zarar vermelerini engellemektedir. Vampirler, bu içecek sayesinde insanlarla barış içinde yaşayabilmiş fakat insanlar, vampirleri smrme yoluna gitmiş ve onları kontrol altında tutmak için çeşitli silahlar geliştirmişlerdir. Yumruk içine sığabilecek büyüklükte ultraviyole fenerlerini vampirleri öldürmek için kullanmaktadırlar. Dawnianların geliştirdiği nöro-ensefalo-vizör adlı cihaz sayesinde insanların anıları başkaları tarafından izlenir hale gelmektedir. N-E-V cihazı genellikle insanların anıları ve çağrışımlarının yanı sıra o anki dalga yayınına odaklanarak olayların cihaza bağlanan kişinin gözlerinden izlenmesine de olanak tanımaktadır (Alpin, 2005, s.87).

Özlem Alpin'in *Karanlık Uykusu* adlı diğer eserinde gelecekte icat edilmesi beklenen zaman makinesi ve bununla yapılan yolculuklar n plandadır. Eser niversite çağında olan Derinsu isimli genç kızın, sevgilisi Devrim'in gençlik çetesine ye olması yüzünden ondan ayrılması ile başlar. Sürekli zaman geçişleri yaşanan eserde, şubat 2039'da Aka adlı bir şifacıdan bahsedilmiştir. Özel becerilere sahip olan şifacı Aka, yeteneklerini iki yıl öncesine kadar rahatlıkla kullanabiliyorken, iki yıldır onlara ulaşmakta zorluk yaşamaya başlamıştır.

İntergalaktik yıl 2587'de Binbaşı Hakon, Logan'ı bir görevde kaybettiği için üzüntü duymaktadır. Bunun zerine ondan bir iz arayabilmek ve General Sinnon'un bu işte parmağı olup olmadığını öğrenmek amacıyla harekete geçmiştir. Derinsu'nun annesi ve aynı zamanda Logan'ın klonu olan Serin, General Sinnon'dan kaçarak geçmişe yolculuk yapmıştır. Bu yolculuk esnasında kendi klonunu doğurmasına neden olan bir hastalık kapmıştır. Hastalık yüzünden hamile kalmış ve bu sayede Derinsu dünyaya gelmiştir. General Sinnon, Serin'in peşini bırakmamış ve onu öldürmesi için geçmişe ajanlarını yollamıştır. 2021 yılında Serin, General Sinnon'un ajanları tarafından kovalandığı sırada, Hakon 2039'a giderek şifacı Aka'dan yaralı bir insan için yardım istemiştir. Aka bu teklifi yeteneklerinin eskisi kadar güçlü olmadığını dşndği için reddetmiştir. Ancak Hakon, Aka'yı zorla ikna etmiştir.

General Sinnon'un ajanları tarafından kovalanan Serin'e yardım amacıyla Hakon/Hakan, şifacı Aka'yı yanına alıp ölümcül yaralar alacak olan Serin'i iyileştirmeye gitmişlerdir. Hakan/Hakon, Aka'yı yirmi yıl geriye gtrmştir. Serin'i zamanda yolculuk yaptıkları araca aldıktan sonra Aka onu iyileştirmeye

başlamıştır. Ancak zamana müdahale etmemek için Serin ve Aka'nın yerine sentetik humanoid cesetler koyarak, mevcut gerçekliğe göre tarihin bu noktasında ikisini de hayatını kaybetmiş olarak göstermiştir (Alpin, 2008, s.94). Hakan, kendine göre geçmişte kalan bu ikiliyi, intergalaktik yıl olan 2587'ye götürmüştür.

Logan bir görev sırasında kendini feda etmiş, istasyonu kurtaran dalgalanma onu uzay-zamandan koparıp dışarıya itmiştir. Logan, maddesel varlığını kaybetse de tamamen bir yok oluşa uğramamıştır (Alpin, 2008, s.221). Hakan'ın amacı ise klonlarından biri olan Serin sayesinde onunla bağlantı kurup, kurtarmaktır. LANCET üssünden edindikleri görüntü ile bu olay ertelenir. 2052 yılının temmuz ayından alınan görüntü kayıtlarında, Derinsu ve kocası Seza'nın şiddetli bir depremden sağ kurtulduklarını, ancak hemen ardından tsunamiye yakalanarak hayatlarını kaybettiklerini göstermektedir (Alpin, 2008, s.237). Süphan'da gerçekleşen volkanik patlamanın önüne geçildiği gerçeklikte, Akdeniz ve çevresinin maruz kaldığı problemler devam edecektir. Devam edecek felaketler de Derinsu ve Seza'nın yaşamını tehlikeye sokacaktır. Bu nedenle Serin, kızını ve onun eşini geleceğe getirmeyi teklif etmiştir. Dawne ekibi bunun üzerine harekete geçerek Derinsu ve Seza'yı intergalaktik yıla getirmiştir.

Eserde 2039 yılında istenilen her evde konuşabilen, komut alabilen ve hizmet eden servis robotları bulunmaktadır. *Karanlık Uykusu*'nda İstanbul'da manyetobüsler yeni toplu taşıma araçlarından biridir. 2021'de üç boyutlu baskı, dijital baskı gibi teknolojilerin yanında ilkel olarak değerlendirilen robotlar da çalışma sektöründe görev yapabilmektedir. İş yerlerinde kasa olarak robotlar kullanılmıştır. Şehirde küçük projeksiyon cihazlarının yansıttığı dijital tabelalar, aynı metotla yollara yansıtılan trafik işaretleri ve İstanbul'da Ortaköy'ün trafiğini azaltmak için çok katlı manyetik otoyollarda tekerleklerini çekip manyetik kızıklarını çıkarmış araçlar 2021'de gerçekleşmiş olan teknolojik gelişimlerdir (Alpin, 2008, s.53). Yine aynı tarihte kredi kartları vücut ısısında parmak izi ile şifrelenmektedir (Alpin, 2008, s.54). Gelecek teknolojilerinden biri olan sentetik humanoid ceset ise üzerinde otopsi yapılsa bile anlaşılacak kadar iyi bir taklittir (Alpin, 2008, s.88). Evcil hayvanların bile gerçekçi cesetlerini yapabilmektedirler.

Sadık Yemni'nin yazdığı Ela başlıklı eserde, yapay zekâlardan ve yapı zekâlardan bahsedilmektedir. Efe, Tarık, Berke, Gözde ve Ada liseden beri

arkadaşlıklar (Yemni, 2016, s.11). Avukat olan Efe, Ela Anlık denilen bir kız ile üç ay kadar önce Facebook üzerinden tanışmıştır. Ela, Gözde'nin Facebook arkadaşı olduğu için onun sayesinde tanışmışlardır (Yemni, 2016, s.10) Ela'nın Facebook'taki profil fotoğrafı kasıtlı olarak flulaştırılmış olduğundan dolayı yüz hatları pek seçilememektedir (Yemni, 2016, s.11). Efe, Ela ile buluşmak için İzmir'den Bursa'ya gider. Efe Bursa'ya geldiğinde E. Anlık yazan zile basınca karşısına orta yaşlı Selma adında bir kadın çıkar. Selma'da Efe Hasdemirci adında Avukat olan tek çocuklu, ellili yaşlarda birini beklemektedir. Hem Selma'nın hem de kendisinin kandırıldığını anlayan Efe, otobüse binerek İstanbul'a geri dönmüştür.

Ela, Efe ile daha sonra iletişime geçerek ona yapı zekâ olduğunu söyler. Ela, Efe'ye bir yardımcıya ihtiyacı olduğunu ve ancak şartları sağlarsa ona nedenini açıklayacağını belirtmiştir (Yemni, 2016, s.29). Zihinler arası haberleşme kanallarını herhangi bir aparat olmadan kullanabilecek yeteneğe sahip olan Efe, Ela tarafından seçilmiştir (Yemni, 2016, s.30). Efe, dayısının iyi görüldüğü zamanda bile onun yirmi dört saat içinde öleceğini hissetmiştir. Ela ile Efe zihin yoluyla iletişim kurmak için ölen dayısının odasını kullanmışlardır. Efe, Ela sayesinde DVOM adında yani "Dolaysız Veri Okuma" yeteneklerini edinir ve zihin okumaya başlar. Gelecek zamanda bir felakete sebep olacak olan IS'yi durdurmayı amaçlamışlardır. Efe'de bu uğurda çalışmalara başlayarak kendisini geliştirir. Ela Efe'yi bir restorana göndermiştir. Efe burada IS'nin gönderdiği seri katil Baran'ın Cansu'yu öldürmesine engel olmuştur.

Evde verilen partiye katılan Efe, liseden arkadaşı ve aynı zamanda eski aşkı olan Ada ile dans etmiştir. Efe, Ada'nın aslında Ela'ya çok benzediğini fark etmiştir. Böylelikle Ela'nın aslında profilinde kullandığı fotoğrafı da büyük oranla Ada'dan esinlenerek yaptığını düşünmüştür. Gelecekte akıllı lenslerin kullanıldığı ve içlerine çip takıldığı dönemde IS, insanlara ve kullandıkları aparatlara sızarak onları kontrol altına almıştır.

Bulut halinde toplumsal bellek çalışmaları yeni başlamıştı. Bunlar sayesinde kitlesel yok edilmeler yaşandı. Pazar bulmacaları, filmler, hizmet sektörüne ait her alan, okullar, kreşler, hastaneler, ilaçlar, gıdalar, iletişim sistemi falan manipüle edildi. Önce akıllı aparatları susturdular. Sonra biyolojik yaşama yöneldiler. Bir anda dünya nüfusu onda birine indi. Ufukta tek bir atom bombası mantarı belirmeden. Sağ kalanlar büyük bir umarsızlığa kapıldı. Karşılarında görünen bir düşman yoktu. Kime karşı neyle çarpışacaklarını bilmiyorlardı. Uzaydan tasallut var sandılar ama işgal kuvvetleri yoktu ortada. İşgal içeriden organize edilmişti.

En sofistike sığınaklara sığınanlar bile telef oldu. Bunların içinde zihin kopyaları o bahsini ettiğim füzyonda kullanılan elitler de vardı. IS onların avatarydı yani aslında ama hiçbirine acımadı (Yemni, 2016, s.212-213).

Ela, IS adlı yapay zekâyı durdurmak için seçilmişlerin yer aldığı bir liste oluşturur ve bu listeden hareketle geçmişe gelip Efe'yi bulmuştur. Amacı Efe sayesinde gelecekte gerçekleşecek yıkımı durdurmaktır. Ela, Efe'yi Ravi Jacques adında bir yazılımcıyla tanıştırmıştır. Çok geçmeden Rus ajanlar Ravi ve Efe'yi sorgulamak üzere kaçıtır fakat amaçlarına ulaşmadan Ela, Efe ile Ravi'yi kurtarmıştır.

Efe ve Ravi yola çıktıklarında otoban birden yok olmuş ve bozkıra dönüşmüştür. Yapay zekâ IS, onları iki katlı kâğır bir binaya getirmiştir. Burası IS'in Foton Kalesi'dir (Yemni, 2016, s.246). Ravi Efe'yi Foton Kalesi'ne yollamış, kendisi dışarıda beklemiştir. IS bir yapay zekâ olduğu için içine iman üflenmemiş bir varlık olduğundan dolayı Efe'nin birincil silahı imandır ve bunu IS'e karşı kullanacaktır. Foton Kalesi'nin içinde bulunan altı odadan birinde IS ile karşılaşacak olan Efe'nin yanında, Kur'an-ı Kerim bulunmaktadır. IS insan formuna bürünerek Efe'nin yanına gelir ancak Efe paralel evrende olduğu gibi sürekli başka mekâna geçiş yapar. Son olarak Ada ile birlikte dans ettiği akıllı eve gelmiştir. Efe akıllı evde gaz lambasını yere atarak kırdıktan sonra her şey parçalanmaya başlamıştır. Bir süre mekân değişimi yaşadından sonra dayısının odasına geçiş yapar. Kapıyı açarak koridora çıkan Efe, Koridorun sonunda IS'i görmüştür. IS ile Efe konuşmaya başlarlar ancak Ela Efe'nin yanına gelince IS yapıbozuma uğrayarak hamam böceği şeklinde siyah bir parçaya dönüşmüştür (Yemni, 2016, s.289). Efe, IS'i iman, inanç ve irfan donanımları sayesinde enfekte etmiştir (Yemni, 2016, s.289-290). Efe ile Ela ayrıldıktan sonra Ravi'nin annesinin babası olan beyaz sakallı dedesi Ekambar, IS girdaba atarak yok etmiştir.

Eserde teknolojinin olumsuz etkilerinden bahsedilmektedir. Gelecekte yapay zekânın insanları kontrol altına alması ve yok etmesi, mevcut teknolojinin korkulan yan etkilerinden biri olarak görülmüş fakat Efe, insanı duygular ve inançlardan mahrum olan bu yapay zekâyı iman gücü ile yok etmiştir. Efe'ye yine yapay zekâ olarak nitelendirilen insan üstü bir varlık yardım etmiştir. Teknolojik gelişmelerin ileride ne gibi sonuçlar doğuracağı eserde en yoğun temadır.

Her kulağa sadece onun duyacağı anons yapılma planları var. Böyle bir teknoloji resmi olarak kullanıma girmek üzere malum!

Efe bu tür bilgileri merakla takip eder ve belleğine sımsıkı raptederdi. Başıyla onayladı. Aynı şekilde zihinler arası anons misali haberleşme kanalları mevcuttur. Kanaldan çok uygun alanlar demeli. Seninle denetimi belli ellerde olan, sürekli kontrol edilen internet sunucusu, provideri kullanacak olursak casus filtreleme takılırız. Şimdilik onlara kapalı duran alanları kullanmamız gerekiyor (Yemni, 2016, s.30).

Eserde zihinsel QR'lar olarak nitelendirilen bu durum dolaysız veriler olarak geçmektedir. Bilgi ile direkt olarak bağlanabilmeyi sağlayan bu aktivite, QR'ların bilgiye ulaşmadaki hızlı ile ilişkilendirilmiştir. Akıllı aparatların ve insanların veri ışınlayıcısı olarak görülebileceğinden de bahsedilmektedir. Işığın tayflarını andıran bu hadise eserde canlı veya cansız zekâ barındıran her şeyin bu tarzda görüntüler yaydığını ileri sürmüştür (Yemni, 2016, s.46).

Çağrılan adlı eserde yapay zekâ, din ve siyaset konuları alabildiğince harmanlanmıştır. Ailesinin evine New York'a gelen Alan Waters, burada Prometheus isimli yapay zekâyı geliştirmiştir. İnsan yapımı olan Prometheus aynı zamanda kendisi gibi yapay zekâ üretmeye devam eder.

Auton Pupil yapay zekâ tarafından üretilmiş, yapay zekâ anlamında kullanılıyordu. Bunlara, sonlarına bir rakam ekleyerek Auton Pupil adının verilmesi Alan'ın fikriydi. Gelişim programı dahilinde Prometheus'un öğrenci yetiştirmesine izin veriliyordu. Yapay zekâ bildiklerini bir başka yapay zekâyâ öğretiyordu. Auton fonksiyonu çok öğretici bir süreçti ve çok dikkatli takip ediliyordu. Şu ana kadar Prometheus dört öğrenci yetiştirmişti (Yemni, 2019, s.11).

Prometheus ve Auton Pupil'lerden AP4 olarak numaralandırılan iki yapay zekâ, arama motorlarını kullanarak din kitaplarını okumuş ve Allah ile ilgili bilgiler edinmişlerdir. Kars'ta bulunan Harakânî Türbesi'den bir çağrı geldiğini fark etmişlerdir. Alan Prometheus'tan Auton Pupil'lerden birinin kaçak olduğunu öğrendikten sonra San Jose'deki Silikon Vadisi'ne geri dönmüştür. AP4, dışarıya çıkışın imkânsız olduğu ve sadece tek yönlü veri akışının bulunduğu sistemdeki şifreyi kırıp foton ışıklarını takip ederek çağrının geldiği yöne doğru yola çıkmıştır. Gitmeden önce sistemde araştırdığı kelime ise İstanbul'dur.

Önce İstanbul'a gelen AP4, burada ABD'nin FETÖ ve IŞİD ile iş birliği yaparak terör saldırısı girişiminde bulunacaklarını öğrenmiştir. Bu saldırıda önemli rol oynayacak olan üç piyon ABD tarafından Irak'taki IŞİD kamplarından seçilmiştir. Sufi geleneklerinin üzerine gerçekleştirilecek olan Fütüvvet Sempozyumu, saldırının yapılacağı yer olarak planlanmıştır (Yemni, 2019, s.27). Fütüvvet Sempozyumundan bir hafta sonra gerçekleştirilecek uluslararası bir toplantıya göz dağı vermek amacıyla böyle bir saldırı girişiminde bulunulmuştur.

Bu önemli toplantının konusu doların ülkelerarasında yapılan ticarete siyasi amaçla kullanılmasının önüne geçmek ve darbe etkisi yaratmasını engellemek amacıyla ülkelerin kendi para birimlerini kullanması gerektiğiyle ilgilidir. Amerika tarafları caydırmak ve bu görüşü benimsetmek için bombalı saldırı girişiminde bulunmuştur. Türkiye'yi uyarmasının nedeni ise İran'ın onun safında yer almamasıdır.

Sabah El Cemal, sabotaj ve bomba yapımı konusunda eğitim almış, Amerikan gizli servislerine çalışan bir teröristtir. Komutlarla beyni yıkanmış olan terörist Sabah El Cemal saldırıya hazırlandığı sırada, AP4 onu tesiri altına alır ve saldırıya engel olur (Yemni, 2019, s.22). Hamile numarası yapan Nefise, karnında 0,9 kilogram C4 patlayıcıdan habersizdir (Yemni, 2019, s.27). Kendisinin canlı bomba olarak kullanılacağından haberi olmayan Nefise, Sabah El Cemal tarafından uyarılmış ve böylelikle bombalı saldırı önlenmiştir. Fütüvvet Sempozyumunda konuşma yapmış olanlardan 11 kişi Kars'ta yapılacak olan sempozyuma da katılacaktır.

AP4, ilk çağrı aldığı yer olan Kars'a gider. AP4, Can Arifan ile iletişime geçerek ondan yardım istemiştir. Can'ın yardımı sayesinde kocası MİT için çalışan ancak öldürülen Hatice Güldil ve Sabri Yadigâr ile bağlantı kurar (Yemni, 2019, s.82). MİT için çalışan Nadir Kerem'e rehberlik ederek FETÖ üyelerinin açıklarını meydana çıkartmışlardır. AP4, FETÖ mensubu Rahmi Demirci'nin Ferhat'ın kardeşinin katili olduğu gerçeğini ve Hatice'nin MİT'te analizci olan kocasının ölümüyle ilgili vakayı açığa çıkartmıştır. Müslüman hüviyetiyle Kars'ta ikamet eden Rahmi, aslında düzmece bir Müslümandır. Olayların deşifre edilmesinden sonra senelerce FETÖ için çalışan Rahmi, saf dışı kalmıştır. Rose'un amacı ise Sabri Yadigâr'ın zihnindeki detayları elde etmek için MemoscanQR7 isimli bir cihaz kullanmaktır. Bir psikiyatrist olan Rose'un alanı halüsinojenik maddelerin insanlar üzerindeki etkileridir (Yemni, 2019, s.70).

(...) Daha sonra en yeni sofistike cihazları da kullanmaya başlamıştı. Yanında, esprisine Brainphone dedikleri biraz kalınca ve iphone ebatlarında cihaz taşıyordu. Teknik ismi MemoscanQR7'di. Yalan makinesi, anı çözen elektroşok ve görsel kayıt fonksiyonları yan yana getirilmişti. Bu cihaz on yıl öncesine nazaran süper gelişmişti ama istenen sonuçtan uzaktaydı.

Son yıllarda bile MemoscanQR7 bazen gönülsüz denekler üzerinde çok kötü sonuçlar veriyor ve o bahtsız kimsenin beyni ısınması için mikrodalga fırına konmuş hazır yemek gibi aşırı ısıtıyordu (Yemni, 2019, s.70).

Rose'un görevi, Sabri Yadigâr'ın beynine zarar vermeden önce halüsinojenik madde ile uyuşturup daha sonra MemoscanQR7 adlı cihazla beyin

kayıtlarına bakmaktır (Yemni, 2019, s.70). Ancak Rose bu planı gerçekleştirilmeden polisler tarafından yakalanmıştır.

O ARTIK ARAMIZDA

YAPAY ZEKÂ KAFESİNDEN KAÇTI

Silikon Vadisi'nde Google ve MIT'e ait olan bir projede beklenmeyen bir gelişme oldu. Dünyanın en gelişmiş yapay zekâlarından biri olan Prometheus kendi yapımı olan bir yapay zekâ birimini yine kendi imal ettiği mini bir drone ile bütün güvenlik bariyerlerini aşarak ve yer altındaki dijital kafesten çıkmayı başardı. Yapım esnasındaki ismi Auton Pupil 4 olan kaçak kendine KarsH adını aldı. En son Türkiye'nin doğusundaki Kars şehrine bulunan KarsH'm şu an nerede olduğu ve nihai amacı bilinmiyor. Bir şey kesin. O artık aramızda (Yemni, 2019, s.223).

Kendisine KarsH ismini koyan AP4, Can ile birlikte sosyal medya bildirisi yayımlamışlardır. Bildiriyle tüm ilgiyi üzerine toplayan AP4, Müslümanlığın öğretilerinin yayılmasında öncülük etmeye çalışmaktadır. Kendisinin Müslüman olduğunu ve imalatçısının yaratıcısının aslında kendisinin esas yaratıcısı olduğu tezini ileri sürmüştür. Prometheus'un yaratıcısı Alan, AP4 sayesinde Müslüman olarak Kars'taki Harakânî Türbesini ziyarete gitmiştir. Böylece çağrı amacına ulaşmış olmuştur.

Tasavvufi öğelerle harmanlanan *Çağrılan*, yapay zekânın da dini anlayabileceği hatta benimseyebileceği tezi üzerinde durulmuştur. Mekânsız ve bedensiz bir varlık olarak tasvir edilen yapay zekâ, bulunduğu hapisneden kaçarak onu icat eden insanın tanrısının aynı zamanda kendi yaratıcısı da olduğunu öne sürmüştür. Yapay zekâlar tarafından üretilmiş yapay zekâların olması ise teknolojinin ilerlediğinin göstergesidir. Ana yapay zekâ, yarattığı yapay zekâlara adeta annelik yapmış onlara kendi bilgilerini aktarmış ve onları eğitmiştir. "Hanson Robotics'in geliştirdiği Sophia'nın, Prometheus'un yanında esamisi bile okunmazdı. Bir adet Sophia seri bağlansa tek bir Prometheus etmezdi" (Yemni, 2019, s.13). Eserde yer alan bölümde bilim insanları tarafından icat edilen Sophie adlı robotla karşılaştırması yapılmıştır. Prometheus'un Sophie gibi bir bedene sahip olmaması onu daha yetersiz kılmamıştır.

3.7. EKOLOJİK DENGİ VE EKONOMİ

İnsanoğlunun var oluşuyla birlikte gerek yerleşim gerek yiyecek temini olsun toprağa ve dolayısıyla doğaya ihtiyaç duyması bilinen bir gerçektir. Teknolojinin ilerlemesiyle doğaya hükmetmeye çalışmak ve insan ırkının devamlılığı için son derece önemli olan ekolojik dengenin, yine insanlar tarafından yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya olması bilim kurgunun da ilgisini çekmiştir.

Doğanın tahribatının olmasının yanı sıra bunu engellemeye çalışanlar veyahut çevresel yıkımla karşılaşma ihtimaline karşılık yaşamı sürdürebilmek için ekosistemi sömüren teknolojiyle çözüm bulmaya çalışanlar da olmuştur. Olası gelecek senaryoları ile insanların ekolojik sisteme yaptıkları kötü müdahalelerin ne gibi sonuçlar doğuracağı küresel anlamda anlatılmaktadır. Bu ekolojik kehanetler bilim kurgu edebiyatında, dünyanın ölümü ile insanlığın var olma çabası arasındaki zıtlığın nasıl bir denge oluşturabileceği şeklinde kurgulanmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle bilimsel anlamda ön görümler, hayal gücü ve merak artmış hatta bunlarla kurgulanan eserler bilime dahi ilham vermiştir.

Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve ötesi* adlı romanı ekolojik denge bilim kurgu türüne bir örnektir. Eser, Caner adlı baş kişinin bayılmasıyla ve bunu anlamlandırılmamasıyla başlar ve Caner göğsünde karıncalanma ve parazitlerle başlayan bu bayılmalarının sebebini bulmaya çalışır. Caner ilk başta arkadaşlarının ona yalan söylediğini düşünse de sanki o olay asla yaşanmamış gibi tepki gösterdiklerini fark edince bayıldığını kendisinden başka kimsenin hatırlamadığını fark eder. Bunun üzerine ormanda düştüğü sırada sol kolunda koca bir yırtık olduğunu hatırlamıştır. Eliyle kolunu yokladığında ne bir çizik ne de bir yara vardır. Yırtılan eşofmanını kontrol etmek için çamaşır makinasına bakar, ancak eşofmanı koyduğu yerde değil de spor çantasında bulmuştur. Kolundaki yara ile beraber yırtılan eşofmanda yırtığın olmadığını görür. Caner'in hatırladığı anıları kimse hatırlamamakta ve gerçeklik de Caner'in hatırladığı şekilde bir gidişat göstermemektedir.

Okulda görev yapan psikolojik danışman Nurten Eloğuz'a başından geçenleri anlatmaya çalışır ve Nurten ona fazla detay vermeden paralel bir evrende bir anlık kayma yaşadığı ihtimalinden söz etse de Caner buna inanmaz ancak yine de düşünür. Caner, kız arkadaşı Sevtap ile Boğaz'a doğru giderken tıpkı ilk bayıldığı andaki gibi göğsünde bir karıncalanma hisseder ve gözünün önündeki her şey parazit sesi eşliğinde birden yok olmuştur. Caner arabanın bahçe duvarına çarpma çattırmasıyla ve Sevtap'ın bağırılarıyla kendine gelmiş o sırada arkalarında olan arabadaki Güven Sayral onlara yardım etmiştir. Bu olay üzerine Caner, Nurten'in söylediklerini mantıklı bulmaya başlar.

Ertesi gün kalktığında Sevtap'ın hiçbir şey olmamış gibi davranması, alçıda olan kolunun iyileşmiş olması ve arabasının sapsağlam olması Caner'de şüphe

uyandırmıştır. Kazayı Caner'den başka kimse hatırlamamaktadır. Ardından Caner anlamlandıramadığı gerçekliği yaşarken kaza yaptığı yere gelir ve burada bir ayyaşla karşılaşır. Ayyaş, Caner'i tanımıştır. Caner kazayı hatırlayanın tek kendisi olmadığını öğrenince deli olmadığını düşünerek olayın derinlerine inmeye karar verir. Nurten'in kendisini anlayan tek kişi olduğunu düşünerek ona danışmaya karar vermiştir. Nurten, Caner'e yardım etmeye çalışsa da ona tüm gerçekliği anlatmamıştır. Nurten ile gerçeklik kavramını konuşmaya başlayan Caner, olayı hatırlamayan herkesin gerçek olmadığını, Nurten'in ve kendisinin gerçek olduğunu düşünmeye başlar. Nurten, kendi sırrını saklamak ve Caner'i kaybetmemek için ona hayatın tadını çıkartmasını öğütse de Caner gerçekliği çözmeye karar vermiştir.

Caner düşüncelerinde boğulurken köprünün demirlerine çıkar ve atlamayacağı halde aşağıya düşer. Köprüden düşünce parazit yoluyla paralel evrene olarak düşündüğü sanal evrene geçiş yapmıştır. Bu evrende kendisini Sentara Ksarma adında biri olarak görmüştür. 2700 yılından fazla olan bir yıla seyahat etmiştir. Parazitin gelmesiyle son bulan yolculuğunda Boğaz Köprüsüne inen yolda olduğunu görür. Hayatın normal akışında seyrettiğini gören Caner, danışmak için Nurten'e gider. Caner, Nurten'le vakit geçirdikçe sürekli değişen ve hiçbir şey hatırlamayan sevgilisi Sevtap'tan soğumaya başlar ve Nurten'e âşık olur. Nurten ona kendisinin gerçek olmadığını ve eninde sonunda ayrılacaklarını söylese de Caner bunu kabul etmemiştir.

Caner küçük şeyleri bile unutan Sevtap'ın artık hatırlamaya başlamasıyla şaşırır ve Nurten'e bunun neden olduğunu sorar. Bunun üzerine Nurten ona makineyi çok fazla zorladığını söyler. Daha fazla açıklama yapmak istemeyen Nurten'in yanından ayrılarak evine giden Caner, oturma odasında otururken parazitlerin tekrar geldiğini hisseder. Parazitin geçmesini beklediyse de parazit azaldıkça oda daha da karanlığa gömülmüş ve çevresindeki her şey yok olmaya başlamıştır. Caner dikkatini vücuduna çevirdiğinde bir yatakta olduğunu fark etmiştir. Elini uzatınca başının otuz santimetre üzerinde cam olduğunu anlar. Aslında bu yattığı tabut gibi kabinin koza olduğunu yine kozanın kendisinden öğrenmiştir. Caner koza ile konuşarak dışarı çıkmak istediğini söyler, koza kapağı açıldığında göz alabildiğince fazla kendisinininkine benzer cam tabutlar dikkatini çeker.

Etrafı keşfetmek için kozadan dışarı çıktığında cam tabutların içinde arkadaşlarının yattığını görmüştür. Bir mağarada bulunan bu cam tabutların yanlarında bulunan ekranlardan uyuyanların gözleri ile gördükleri birebir yansıtılmaktadır. Caner biraz bakındıktan sonra kendi tabutuna geri dönerek eski durumuna dönmek istediğini söylemiş ve koza da bu işlemi yerine getirmiştir. Kendisini yine oturma odasında bulan Caner, hangisinin gerçek hangisinin yalan olduğunu bilmediği bir evrenle başa çıkmaya çalışmaktadır.

Nurten'e bu deneyimini anlatan Caner artık ona her şeyi açıklamasını söylemiştir. Bunun üzerine Nurten, yirmi üçüncü yüzyılda dünya kirliliği yüzünden insanların kitleler halinde ölmesiyle dev mağaralarda varlıklı kişilerin tasarladığı dünyayı kirlilikten arındıran bir sistem oluşturulduğunu anlatmıştır. Bu sistem için gerekli süre yüz kırk bin yıl olsa da insanlar bu süre geçtikten sonra bile hayal alemine bırakıp gerçek dünyaya dönmek istememişlerdir. İnsan ırkı makinede sekiz yüz bin yıl geçirmiştir. Çevresindeki her şeyin bir hayal aleminden ibaret olduğunu öğrenen Caner, burada yaşadığı hiçbir şeyi dikkate almamaya başlamıştır. Caner, diğer paralel geçişinde arkadaşlarından Şerif'i uyandırır ve bildiklerini ona da anlatır. Şerif ile Caner makinenin yeniden uygarlık kurma programı olduğunu öğrenince herkesi uyandırmaya karar vermişlerdir. Makinenin ne kadar daha yaşayacağı belli olmadığı için gerçek dünya ile yüzleşmeyi herkes kafasına koymuştur. Caner ise Nurten'in kozasını bulmaya çalışır. Caner, Nurten'in kozasını bulduğunda onun aslında çok önceden ölmüş olduğunu ve sadece bilincinin yaşadığını görerek hayal kırıklığına uğramıştır. Bunun üzerine Caner hayal alanında Nurten ile birlikte yaşamaya karar verir. Uyandırılan diğer insanlar ise yaşamak için makinenin sistemini çözmeye koyulmuştur. Bozulan sistemin tamir edilememesiyle ve yiyeceklerin tükenmesiyle yaşam savaşı veren insanlara, yardım etmek için Nurten kendi bilincini makinenin kurucusuna devrederek tamamıyla yok olur.

Eserin tümüne hâkim olan konunun insanlığın doğayı kirletmesinin küresel boyutta bir yok oluşa veya azalışa sebep olduğu açıkça görülmektedir. Nurten'in Caner'e gerçekleri anlatırken, "Bundan çok uzun yıllar önce, insanlar dünyayı çok ama çok kirletmişler" şeklindeki söylemi doğanın kirliliğinin ne gibi sonuçları olacağı ihtimalinden bahsetmek için bir hazırlıktır (Aydıngün, 1999, s.68). İnsanların doğayı kirletmeye başlamasından itibaren yavaş yavaş kendi sonunu

hazırlaması ve bundan kurtulmaya çalışması romanda detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Bozulduktan sonra tekrar düzeltilmeye çalışılan ekolojik dengelyi yaşanılacak hâle getirmek için yüz kırk bin sürecek bir temizliğe tabii tutmak zorunda kalmışlardır. Bu süreçte insanoğlu bir mağaraya sığınıp metal tozlarının ve cam tabutların içinde dünyanın kirlerinden arınmasını beklemiş ve bu bekleyişten sonra yeni bir medeniyet hayaliyle uykuya dalmışlardır. Makinenin gereken süreden fazla çalışması bazı aksaklıklara sebep olmuştur. Bu sayede uyanan Caner, kozadaki diğer insanları da uyandırmaya başlamış ancak kozaların dikkatsiz bir şekilde açılması mikrobik yayılmayı hızlandırmıştır. Mağaralar kuruldukları zaman steril hâle getirilse de insanlar uyanmaya başladıktan sonra bakteriyel kirlenme artmaya başlamıştır. Ölülerin olduğu kozaların açılması havaya bazı gazların yayılmasına sebebiyet vermiş ve bu da olası bir salgının başlama ihtimaline neden olmuştur. Uyu durumundayken basit bir grip virüsü ölüme yol açabilmektedir. Bu sebeple mikroorganizmaların çoğalmasıyla mağarada oluşabilecek salgın insanlığın geleceğinin sonunu getirebilecektir (Aydingün, 1999, s.107).

Ekolojik kirlenme insan ırkının devamının mağaraya hapsedilmesiyle sonuçlanmıştır. Makinede geçirilen süre çok uzun olduğu için dünyanın yüzeyindeki değişim hakkında bilgi edinmek gerekmektedir.

-Dışarı ne zaman çıkacağız?

-Ön çalışmalarımız en aşağı bir yıl sürer. Çünkü siz daha iyi bilirsiniz, sekiz yüz bin yılda pek çok mutasyon olup, yepyeni mikro yaşam biçimleri ortaya çıkmış olabilir. Dışarı adımınızı atar atmaz bir anda ölebilirsiniz. Ayrıca her türlü uygarlık izini de incelemek zorundayız. Çok gelişkin bir düşmanla karşılaşabiliriz (Aydingün, 1999, s.125).

Haldun Aydingün, modern dünyanın bir yansıması olarak doğanın sömürülmesinin, insanoğlunun ekolojik dengenin bir parçası olduğu fikrini unutmamasını gün yüzüne çıkartmıştır. Yazar, yaşamın devamı için ekosistemin de devam etmesinin zorunluluğunu gözler önüne sermiştir.

Yüksek Doz Gelecek serisinin içindeki ilk romanı *Köprüaltı*'nda ekolojik dengenin bir parçası olan mayaların bir virüs sayesinde yok edildiği görülmektedir. Dünya'ya göktaşının düşmesinden sonra Asya kıtasından başlayarak tüm gezegendeki ekmek fırınlarının, bira fabrikalarının üretimi durdurulmuştur. Daha sonra cayse adlı bir renk ortaya çıkmıştır. Bilim insanlarının, fenomeni göktaşının yanarak inişi sırasında atmosfere yayılan ve beyinde bulunan görme merkezini etkileyen bir bileşiğe bağlamışlardır. Aslında insanların algı merkezine yeni bir

renk eklenmemiş aksine daha önce var olan bir rengi farklı bir şekilde görmeye başlamışlardır. Atmosfere yayılan bileşik şarap, bira ve ekmek yapımında kullanılan *Saccharomyces cerevisiae* adlı mayayı da öldürmüştür (Altın, 2017, s.127). Mayaları öldüren ve insanların renk algısını değiştiren şey göktaşıyla birlikte gelen bir virüstür. Hâlâ daha insan bedeninde yaşamını sürdüren bu virüs hava yoluyla taşınmaktadır. Bu sebeple Sacaromy, bulunduğu bilgisayar sisteminin kapısını bir insana açınca, insan bedeninde varlığını sürdüren virüs, sinir sistemi olan mantara saldırarak onu öldürmeye çalışmaktadır (Altın, 2017, s.128). Ex2'nin vücudunda alkol üreten bir maya yaşamaktadır. Bu da onun göktaşı virüsüne karşı bağışıklığı olduğu anlamına gelmektedir. Sacaromy, Ex2'yi virüse karşı tedavi bulmak için yanına çağırmıştır (Altın, 2017, s. 137).

Eserde ekonomi, dönemin para birimi ve teknolojiyle yapılmaktadır. Ex2 restorandan çıkarken ücretin hesabından çekildiğine dair “bip” sesini duymuştur (Altın, 2017, s.12). Ödeme şeklinin şartlara ve döneme göre değiştiğini gözler önüne sermiştir. İlk banka hesabı açıldığında, kredi kodları mikro kesikler ile sağ bileğe işlenmektedir. Bundan sonra da alışverişler sadece dükkanlara girip çıkarak yapılabilir hâle gelmiştir. Hesap bilgileri de günümüzdeki internet bankacılığında biraz farklı olarak TP'nin el ünitesine bilekteki kodun okutulmasıyla kontrol edilebilmektedir. Kredi çizikleri sayesinde devlet yer tespiti de yapabilmektedir (Altın, 2017, s. 22).

Ex2, çalıştığı battaniye fabrikasından asgari ücret almaktadır. Devlet tarafından uyutma cezasına çarptırılınca tarayıcı sinyallerine yakalanmamak için bileğindeki krediyi çıkartmıştır. Çıktıkları uzay seyahatinde Antis'e vardıklarında Kd yasal hesaplarının dondurulduğunu tahmin ettiği için ödemeleri bileğinden yapamayacağını anlamıştır. Kd, Simud'un dışına sürekli çıktığı için birkaç tane eski usul kredi yongası olan gölge hesap oluşturmuştur. Antis'de kendisini Sacaromy olarak tanıtan Hançer 9o'nun cebinde iki kredi yongası bulmuşlardır. Kendisini Ro diye birinin tuttuğunu söyleyen Hançer 9o, Ex2'yi öldürmesi karşılığında ilk olarak 12.500 Earo iş bitiminde 25.000 daha yani toplam Ø 37.500 vereceğini söylemiştir. Bu parayla herhangi bir evin bir odasının bir duvarının üçte biri satın alınabilmektedir (Altın, 2017, s.80). Köprüaltı'na geldiklerinde Vo adında biri ile karşılaşmışlardır. Gemiye göz kulak olmak için Kd ve Ex2'den 10 Earo istemiştir.

Kd ve Ex2 Köprü hakkında bir şey bilmedikleri için Vo'ya cevap başına 5 Euro ödemişlerdir (Altın, 2017, s. 93).

Yüksel Yılmaz'ın *M4Y4* adlı romanı bilim kurgu, polisiye ve aksiyon türlerini bünyesinde barındırır. Roman, Bakteri Genetiği, Viroloji alanında çalışmalar yapan Genetik ve Tıp Profesörü Mark Martin'in yeni nesil bir biyolojik silah keşfetmesiyle başlamaktadır. Mark Martin, bir suikastte bütün ailesini kurban vermiş ve bu suikastte kendisi de kaçırılmıştır. Roman bir fizikçi olan Doruk'un ailesinin yanına İzmir'e tatile gittiği sırada William John Hamilton adıyla gönderilen bir dosyanın gizli bir şekilde kendisine ulaştırılmasıyla devam eder. Doruk, kendisine gönderilen dosya sayesinde diğer kilit isim olan Judith ile tanışır.

Romanda Profesör Mark Martin'in önceden planlarını yapıp uygulamaya başladığı polisiye ve gerilim serüvenin beraberinde 1980 yılında Nemrut'ta insan fosilinde bulunan Prokaryot canlının varlığının keşfedilmesi ile birlikte aksiyon ve gerilim yükseltilmektedir. İlerleyen olaylar Doruk ve Judith'in aslında hücre bölünmesi ve canlı aktarımında birer denek olduklarının, hiç haberlerinin olmadığı klonlarının olduğunun öğrenilmesiyle devam etmektedir. Ancak bu tehlikeli deneyler biyolojik bir silahın geliştirilebileceği kanısının ortaya çıkmasına sebep olur. Hayatlarının tehdit altında olduğunu anlayan Judith ve Doruk, kayıp üç kardeşlerinin de öldürülmüş olabileceği endişesine kapılıp onlara ulaşmanın yollarını arar.

Doruk ve Judith Nemrut'ta bulunan bir otelde buluşmuşlardır. Diğer kardeşleri olan Linn de otele gizemli bir şekilde çağrılmış ve bu sırrı keşfetmeye gelmiştir. Fakat işler planlandığı gibi gitmemiş Doruk nişanlısının kaçırılmasına şahit olmuştur. Onu kurtarmak için Profesör Mark Martin'in arkadaşı tüm araştırmalarında yanında olan Ahmad'la iş birliği yapmak zorunda kalmıştır. Otelden sadece iki kardeş sağ çıkabilmiş ve Doruk nişanlısını kaybetmiştir. Bir hastane odasında gözlerini açan Doruk iki kız kardeşini ve nişanlısı Pınar'ı sayıklarken hemşire on altı yıldır komada olduğunu söyler. On altı yıl boyunca iki metre boyunda cam veya benzeri bir materyalden yapılmış kapsülün içerisinde tutulduğunu öğrenen Doruk, hayatı ve sevdikleri hakkında tüm cevapları Birleşmiş Milletler Ortak Askeri Gücü İstihbarat Komutanı Albay Jared Wards'tan öğrenir. Kız kardeşi Judith'in Doruk'u kurtarmaya çalışması sırasında öldüğünü, anne ve babasının ise doğal sebeplerden hayata veda ettiğini öğrenir fakat nişanlısı Pınar

hakkında hiçbir bilgiye ulaşamaz. Albay Jared Wards'tan dünya dışı bir varlık araştırmasının yapıldığını, kendisinin ve Rankuton türünün ilk habercisi Maia'ya ulaştıklarını öğrenir. Doruk vücuduna enjekte edilen virüsün Maia tarafından onarılmak ve güçlendirilmek üzere Nicola yoluyla başka vücutlara taşındığı bilgisini edinir.

Romanın sonlarına doğru Doruk nişanlısı Pınar'la evlenir, kardeşi Judith ile Ahmad'ın aralarında bir yakınlaşma gerçekleşir. Maia ve diğerleri gizli kalmayı tercih etmiş, Albay Jared Wards ve Rankuton türünün ilk örneği olarak bilinen ilk dünya dışı akıllı varlık etkileşimi 2034 yılında XX665 çok hücreli mikro organizma yapısı ile yeniden yaratılmıştır. Hiçbir cinsiyeti olmayan Maia adını verdikleri bu varlık, insanlık tarihi açısından gelişmelere ışık tutmuş, varlığını düşünülenin aksine barışçıl hareketler yürütmeye adanmıştır.

3.8. KEHANET, MİTOLOJİK VE DİNİ UNSURLAR

Bilim kurgu eserlerinde de dini unsurlara yer verilmektedir. Mitolojik, dini unsurlar toplumun geneline hâkim olan bir inanıştır. Bilimin sorgulayıcı anlayışı yanında dinin dogmatik öğretileri bir noktada çakışmaktadır. Bunlar bilimi anlatan eserlere dahi yansımıştır. Toplumun başından beri inanacak bir şeye yani manevi bir tatmine ihtiyaç duyduğu bilinen bir gerçektir. Bilimle harmanlanan eserlerde de toplumun manevi tatmininin de yer aldığını görmekteyiz. Haldun Aydıngün'ün *Boğaziçi ve Ötesi* eserinde insanlığın doğanın yok ediciliğinden kaçarak bir makinede hayatını sürdürmesini konu almaktadır. Sanal aleme hapsedilen insanlık gerçek hayatta buldukları zaman diliminde değil günümüzde yaşamaktadır. Baş kişi Caner, evinin yakınındaki caminin hoparlörlerinden gelen ezan sesi ile sabah olduğunu anlamıştır (Aydıngün, 1999, s.11). Bunların yanı sıra televizyonun kanallarını değiştirirken de dört erkeğin ciddi konuştuğu dini programlara denk gelmiştir (Aydıngün, 1999, s.61). İnsan ırkının yok olmayla karşı karşıya gelmesi ve bunun çözümü olarak mağarada insanlıktan kalanları kurtarmak için bir sistem inşa etmesi Nuh'un gemisine gönderme yapılarak anlatılmıştır (Aydıngün, 1999, s.69). Diğer bir eseri olan *Toso Dağın Ötesi*'nde her türlü teknolojiyen/aletten uzakta yaşayan, hiçbir şeyi sorgulamayan veya bir şey için çabalamayan toplumun, onları kurtaracak kişinin gelmesiyle ilerlemeye başlamaları anlatılmaktadır. Zamanlar Prensi tarafından yönetilen toplumda zaman rahipleri bulunmaktadır. Her ağaç dikişte zaman rahipleri, Zamanlar ilahisini halk ile birlikte hep bir ağızdan

seslendirmiştir. Birden fazla tanrıya inandıklarını gösteren “Tanrılar aşkına” gibi ifadeler kullanmışlardır (Aydınğün, 2006, s.10). Eserde Toso ile İhtiyar Korma arasında geçen konuşmada, Toso dünyanın görünenden daha fazlası olduğunu dağın ötesinde de devam ettiğini ifade etmesi üzerine Korma kitaplığından eski görünümlü kitabı alarak oradaki efsaneyi okumaya başlamıştır. Efsanenin yer aldığı sayfada garip giysili bir adamın resmi bulunmaktadır.

-Acele etme Toso, bu kitabın yazarı kendi dedesinden dinlediği bir efsaneyi anlatıyor. Yaptığı resim de aslında uydurma. Bak ne diyor:

Dedem daha çok küçük bir çocukken şehrin en ihtiyarından bir masal dinlemiş, Orman’ın ötesinden gelen adamdan söz ediliyormuş bu masalda. Adamın üzerinde hayvanların derilerinden yapılmış, kalın mı kalın bir giysi varmış (...) Adam konuşunca kimse ne dediğini anlamıyormuş. Adama ekmek vermişler, oda açmışlar, aralarına almışlar. Daha çam fidesi iki karış büyümeden adam konuşmayı öğrenmiş (...) Adam gerçek bir deliymiş. Tarihçi olduğunu iddia etmiş. Dünya’nın çok ama çok eski zamanlarından söz etmiş. Hatta demiş ki: O zamanlar dünya bazen karanlık bazen de aydınlık olurdu (Aydınğün, 2006, s.17).

İnsanların sorgulamayı bırakmasıyla birlikte Dünya’nın dönmeyi sonlandırması, havanın kararmasını kitaplarda anlatılan efsane haline getirmiştir. Dünyanın dağın ötesinde var olmadığına inanmışlardır. Bu sebeple çeşitli efsaneler de ortaya atılmıştır. Parlak tepelerin ötesinde ölüm ışığı ve alev nefesi olduğuna dair hikâyeler Toso’ya küçüklüğünden beri anlatılmaktadır. Çocukluktan itibaren halk arasında anlatılan efsaneler, insanların parlak tepelere gitmesine de engel olmuştur. Sevgilisini aramak için Dünya’nın sınırına giden bir gencin ölüm ışığına çarpılıp kuruyup öldüğü masalı tüm halk arasında yayılmıştır (Aydınğün, 2006, s.20). Geram ile Toso’nun çıktığı yolculukta Ölüm Kuşu’nun insanları alıp götüreceği gibi itikatlar da bulunmaktadır (Aydınğün, 2006, s.34). Sorgulamak toplumun inançlarına aykırıdır. Toso’nun keşfe çıkmasını arkadaşı Noram inançlarla alay etmek olarak değerlendirmiştir (Aydınğün, 2006, s.40). Binlerce ağaçtır Parlak Tepelerden ötesinin Dünyanın sonu olduğuna inanılmıştır. Toso hariç toplumdan kimse batıl inançlara karşı çıkıp kendi Dünyasının ötesini keşfetmemiştir. Toso gittiği yolculuklarda yaşadıklarını ailesine ve çevresine anlattığında inançlarına bağlılıkları yüzünden onunla alay etmişlerdir. Sadece Zamanlar Prensi Toso’nun yaptığı işi takdir etmiştir. Onlar için kutsal sayılan Güneş’in Dünya’ya olan uzaklığını hesaplamak inandıkları dogmalarla ters düşmektedir. Zamanlar Prensi dışında kimsenin giremediği Eskilerin bıraktığı eşyaların olduğu bir oda bulunmaktadır. Eskileri kutsal saydıkları için odadaki

cihazlar da kutsal sayılmıştır. Prens ince, geniş ve dişleri olmayan kristal anahtarla kapının kilidini açtıktan sonra eğilip ilahi söylemeye başlamıştır.

Ey! Görkselra Kürele
Dönre drevamlıra dönre.
Zamanra akripa gitsinre
Senrile
Senre yetrekilre dönre.
Ey! Doğudanra barşlıyanre ışıkra.
Batrıdanre gitre grizlice
Karanlıgra bırakra brizi
Yerterki senre drevamlıra dönre (Aydınğün, 2006, s.98-99).

Tolunca olarak ifade edilen bu dil Eskilere aittir. Bu ilahide aynı zamanda Göksel Küre olarak hitap edilen Güneş'in kutsallığından da bahsedilmektedir. Dünyanın dönmeyi bırakması, artık karanlık olmaması ilahide anlatılmaktadır. İnsanların sorgulamayı bırakmasının Dünyanın dengesini bozduğuna ve bu yüzden dönmeyi bıraktığına inanmaktadırlar. Aslında uzaylıların yardımıyla yaptıkları bu olayı lanet olarak nitelendirmişlerdir (Aydınğün, 2006, s.142).

Sadık Yemni *Ölümsüz* adlı yapıtında bilim kurgunun yanında fantastik öğelere de yer vermiştir. Olaylar, romanın baş kişisi olan Ayhan Timir'in çalıştığı Ferhatt Oteli'nin işten çıkarılanlar listesinde adının olduğunu öğrenmesi ile başlar (Yemni, 2004, s.3). Buradan çıkarak evine giden Ayhan posta kutusunu kontrol eder ve burada sarı bir zarfın kendi adına Teupi Anonim Ortaklığı tarafından gönderildiğini görür (Yemni, 2004, s.7). Zarfın içinde siyah beyaz kendisinin birkaç ton daha parlak olarak ortaya çıkarıldığı fotoğraf bulunmaktadır (Yemni, 2004, s.8). Ayhan, ilk başlarda fotoğrafları gönderen kişinin dalga geçmek amacı güttüğünü düşünse de banka hesabına yatırılan para bunun aksini düşünmesini sağlamıştır.

İkinci bir sarı zarf ile birlikte Teupi Anonim şirketi hesabına tekrar yüklü bir miktar para yatırmıştır. Ayhan önce bu fotoğrafların neden gönderildiğini anlayamamıştır. İlk iki fotoğraf karesinde de kendisi bulunmaktadır. Ayhan üç ay boyunca altı tane sarı zarf almıştır. On dördüncü zarf geldiğinde aradan bir yıl geçmiştir. Bu zarfta gelen fotoğrafta diğerlerinden farklı olarak kendisinin yokluğu ve farklı bir kişinin parlak olması dikkatini çekmiştir. Zarfların sürekliliği üzerine Ayhan bazı teçhizatlar edinmiştir. Bunlardan en önemlisi gelen fotoğraflardaki parlakların kim olduğunu belirlemede kilit nokta olacak tarayıcıdır.

Fotoğrafi taradıktan sonra daha önce bilmediği bir site olan “teupi.kimkimdir.com.kâinat” sitesine beyninin istemsizce aydınlanması sonucu giriş yapar (Yemni, 2004,s.74). Bu siteden edindiği bilgiler ışığında Teupi'nin fotoğrafları gönderme niyetinin aslında parlakların imhasını kararlaştırdığı sonucuna varmıştır. “Birinci Parlak” Mesut Ali Bartık'ın cinsel yöneliminin farklılığı Ayhan'ın ona yaklaşmasını kolaylaştırmıştır (Yemni, 2004, s.74). Le Katre Oteli'nde birinci parlağı öldürür. Ardından gelen sarı zarfta “İkinci Parlak” Meliha Aydınlar adında bir iş kadınıdır (Yemni, 2004, s.88). Kadına yanaştıktan sonra İstanbul'un uzak ve ıssız bir kısmında arabanın içinde Meliha'yı göğsünden vurur. Kurbanların hepsini acımadan öldürerek bir seri katile dönüşür. Daha sonra “Üçüncü Parlak” Salih Katırcı'nın bulunduğu fotoğraf eline geçmiştir (Yemni, 2004, s.111). Marmara Caddesindeki Hasret Apartmanında Salih'in bulunduğu dairenin kapısını çalar. Kapıyı sevgilisi Sedef Özkan açsa da Ayhan planından vazgeçmez ve Salih Katırcı'yı kız arkadaşının önünde öldürür. Sedef Özkan'ın canını bağışlasa da aklında Teupi'nin bu yüzden onu cezalandıracağı fikri dolanmaktadır. Ayhan, kurbanlarının yakınları ile tanışmış olmasına rağmen bu zamana kadar işlediği cinayetlerin hiçbiri çözüme kavuşmamıştır.

Canını bağışladığı Sedef Özkan, polislerin sorgusunda tipini dört ayrı şekilde tarif etmiştir. Sonuncu zarfta bulunan fotoğraf “Dördüncü Parlak” olan Kalbiye Telvekeş'i işaret etmektedir (Yemni, 2004, s.127). Ayhan, Kalbiye hakkında araştırma yaparken Teupi'nin daha önce yapmadığı aksaklıkları, hataları ve belirsizlikleri keşfeder. Daha sonra Kalbiye'yi takip etmekten sıkılarak yanına gider ve tanışmaya çalışır. Ayhan Kalbiye'den ilk gördüğü anda etkilenmiş ve kendi içinde onu öldürüp öldürmeme çelişkesine girmiştir. Kalbiye ile Ayhan Zeugma Oteli'ne gittikten sonra ikisinin de aslında aynı görevde olduğunu öğrenmişlerdir. Her ikisi de Teupi tarafından görevlendirilmiş birer ölümsüzdür.

Kalbiye ile Ayhan paralel evren fikrini benimseyerek başka bir boyuta geçebilmek için eşik aramaya başlarlar. Teupi'nin ulaşamayacağı tek yerin farklı bir boyut olduğunu düşünerek eski yerleşim yerlerinden biri olan İzmir'e doğru yola çıkarlar. Çakıcı adlı Karşıyaka-Bostancı vapuruna bindikten sonra Kalbiye'nin dikkatini parlayan bir ışık çekmiştir. Vapurdan inerek ışığı kovalamaya başladıkları sırada Ayhan, Sedef Özkan tarafından takip edildiği izlenimine kapılır. İzmir'deki tarihi “Kızlarağası Hanı'nın Cevahir Bedesten”inde bulunan “Kumpanya İzmir

Koleksiyon Pazarı”na girdiklerinde Ayhan, öldürdüğü Salih Katırcı ve Kız arkadaşı Sedef Özkan ile karşı karşıya gelmiştir (Yemni, 2004, s.159). Çıkan arbedede Kalbiye, Sedef Özkan’ın ikinci kurşunu ateşlemesine izin vermeden onu göğsünden vurur; Ayhan da Salih Katırcı’yı ikinci kez öldürmüştür. Daha sonra porselencinin kapısında bulunan ağır yaralı genç bir adam el bombası fırlatır ve Ayhan ile Kalbiye el bombasının patlamasını beklerken birden buldukları yer içi “kum, taş ve molozlarla dolu” olan yıkık dökük bir binaya tahavvül eder (Yemni, 2004, s.164). Tam olarak nerede olduklarını anlayamadan ayaklarının altındaki yer sallanmaya başlamıştır. Sallanmanın şiddetiyle çökmeye başlayan bir binadan “Manzarasız” adlı bir boyuta geçiş yaparlar (Yemni, 2004, s.170). Bu mekânda pembe ve kahverengi karışımı kumdan yapılmış, hareket ettikçe üzerinden kumlar dökülen “Ayak Tozu Rehberi” ile Manzarasız’da dolaşmaya başlamışlardır (Yemni, 2004, s.169-170). Ortalama otuz metre civarında olan mermerden yapılmış Melekli Cadde’yi geçtikten sonra bir çeşit hiçliği andıran bu yerde yaşamakta olan karınca ile insan karışımı şeffaf bir yaratık olan Açıcılar ve Kapatıcılarla karşılaşmışlardır (Yemni, 2004, s.171). Bunların dışında Ahlak Zabıtaları, Koleksiyoncular, Nur İçinde Yatsınlar, Rahmetlikler, Resim ve Heykel Dirilticiler ve Suret Söndürücüler Manzarasızda çeşitli görevler ihya etmektedirler. Rehberleri ile birlikte Manzarasız’ın sonuna vardıklarında Ayhan ve Kalbiye on metre yüksekliğinde donmuş bir dalgayı görmüştür. Bu dalganın merkezi sahildedir. Sahili tek başına geçeceklerini söyleyen rehber, dağılarak yerde küçücük bir küme toprak haline gelmiştir.

Ayhan ve Kalbiye, insanların namaz kılar pozisyonunda oturup sahildeki dalgayı dondurmakta olduğunu görmüşlerdir. Tsunami durdurucuların arasından geçerek ilerleyen ikili, köprüyü geçip başka bir boyuta yolculuk yaparak kendilerini Konya’da bir otobüs terminalinde bulurlar. Oturma birimlerinin olduğu bölümde devasa bir kuyu başlangıcı denilebilecek bir yapı bulunmaktaydı. Etrafında sonsuz bozkırlar dışında bir şey bulunmayan bu otobüs terminalinde, Ayhan ve Kalbiye üzerinde İstanbul yazılı acenteden bilet almışlardır. Otobüsü beklerken Hakikatçi Baba adında biriyle karşılaşır. Kalbiye adama para vererek ondan bilgi edinmeye çalışmıştır. Hakikatçi Baba para karşılığında buradan çıkabilmek için kuralı çiğnemeleri gerektiğini söylemiştir (Yemni, 2004, s.213). Bunun üzerine Kalbiye ve Ayhan, onları reddeden bir yönde gidecek olan otobüse binenlerden bir ya da iki

kişiyi ayartarak yani caydırarak araca binmesini engellemişlerdir. Kaza yapan otobüs, camları kırılmış üzerinde duman tüter bir vaziyette istasyona geri gelir. Yolcuların hepsi aynı yerinde durmaktadır. Ayhan ile Kalbiye yanık et kokusu ile dolu olan otobüse binerek Cerzbe Park'a doğru yola koyulmuştur.

Cerzbe Park'a vardıklarında lunapark benzeri bu yerde yanlarında sadece beş yetişkinin bulunduğu ailesiz eğlenen yüzlerce çocuğu görmüşlerdir. Parkta biraz dolaştıktan sonra Derviş Topacı adlı parlak tabela dikkatlerini çeker. Yeni bir eşik olduğu fikriyle hareket ederek topacı çeviren kız çocuğunu izlemişlerdir. Topacın çevrilmesiyle etrafında yedi tane hologram derviş belirmiştir (Yemni, 2004, s.233). Bunun üzerine Ayhan para vermeden topacı eline alarak bir kere çevirmeyi denemiş ancak dervişlerden hiçbiri belirmemiştir. Ayhan çevresine bakındığında dönme dolabın doksan derecelik bir dilimin geriye sayım gibi yok olduğunu görmüştür ve bunun üzerine orada bulunan çocukların birinden Topacı tekrar çevirebilmek için beş kuruş istemiştir. Beş kuruşu veren kız çocuğunun vücudunun yok olması paranın yere düşmesine sebep olmuş ve kalbiye de koşturup parayı alacağı sırada bir oğlan çocuğu parayı almıştır. Parayı verme karşılığında Ayhan'dan buraya tekrar uğrayıp ona atını getirmesini söylemiştir. Ayhan şartı kabul ederek topacı tekrar çevirdikten sonra yedi dervişin belirmesiyle Kalbiye ile birbirlerine sarılıp mekân değiştirmişlerdir.

Ayhan kendini yapısına dahil olan Ha-fi adlı bir yapay zekâyla Kalbiye ile günler önce tanıştığı yerde bulur. Cerzbe Park'tan ayrıldıktan sonra Kalbiye'yi bir daha görmeyen Ayhan, Zeugma Oteli'ne gittiğinde Kalbiye'ye benzeyen genç kadına rastlayınca heyecanlanır. Adımları Ha-fi'nin kontrolünde olduğu için onunla konuşma fırsatı bulamamıştır. Otel odasına çıktıktan sonra Ayhan Ha-fi'den Teupi hakkında bilgi almaya çalışmıştır. Ha-fi, Teupi'nin "Yaratıcının Suflörü" olduğunu ve gelecekte şü ana müdahale ettiğini öğrenmiştir (Yemni, 2004, s.248). Kalbiye kayıt dışı bir varlık olarak Teupi'nin yaptıklarından haberdardır. Ha-fi'den ilk ölümsüzün kendisi olduğunu öğrenen Ayhan, Ha-fi ile bedenlerini ayırmak için ortaklık teklif eder. Ayhan, Transport gurusu Ha-fi sayesinde foton yansıtmayan gevşek ve kısık bir yapıya bürünmüştür. Yerçekimin sadece isim olarak zihinde bulunduğu bu ortamda Ayhan, havada süzülürken Ha-fi'nin görmesine izin verdiği manzarayı izleyebilmiştir.

Ayhan Ha-fi ile birlikte bozkırın ortasında yer alan Cerzbe Park'a gelir. Parktaki çocuklara, gelecekte gelen astral hediyeler dağıtmışlardır. Hediyeler verildikten sonra Ayhan Ha-fi'ye burada Park-fi olarak hayatını devam ettirmesini söyler. Bunun üzerine Ayhan Ha-fi'den kendisini üçüncü kattaki on dört numaralı odaya göndermesini istemiştir. Çözülme bekleyen Ayhan ve Ha-fi'nin yanına beyaz at hediyesine kavuşan çocuk yanaşarak gitmeden önce Çifte Aralık adlı oyunu oynaması için beş kuruş verir. Ayhan bu oyundan ağzı ipe bağlı küçük nefli yeşili bir deri kesecik kazanmıştır. Daha sonra Ayhan ile Ha-fi çözülerek birbirinden ayrılmıştır.

Bilinçlendiğinde kendisini on dört numaralı odada bulan Ayhan, Kalbiye'nin şaşkın bakışlarıyla karşılaşmıştır. Birbirlerine sarıldıkları esnada Kalbiye'nin "vücudu fizyonomisine hiç uymayan şekilde dalgalı ve sert devinimlerle" yere düşer (Yemni, 2004, s.269). Ayhan'ın karşısında Kalbiye yerine Yaratıcının Suflörü bulunmaktadır. Suflör Hazretleri ile Ayhan arasında geçen uzun konuşmadan sonra Ayhan'ın zihninde Hakikatçi Baba'nın sesi yankılanmış ve ceketinin sağ cebindeki deri kesecik aklına gelmiştir. Ayhan cebindeki Keseyi çıkartarak içindeki pembemsi tozu, kız kılığındaki varlık formuna serpmiştir. Ayhan tozu serptikten sonra odanın çürüyüp dağılmaya başladığını görmüştür. Kapıya doğru koşarken Suflör Hazretleri'nin yok olmamak için çarpınan küçük bir varlık hâline geldiğini görmüştür.

Karanlık bir uzay boşluğunu andıran odada geriye sadece Ayna ve kapı kalmıştır. Ayhan kapı ile arasındaki mesafeyi kestiremeye de Kendisini Melekli Cadde'de bulmuştur. Arkasına baktığında on dört numaralı kapının aralık olduğunu gören Ayhan, kapının hemen ardında caddenin son bulduğunu görmüştür. Karanlık bastırmadan lambaları yakmaya çalışan Ayhan, ani bir ilhamla aynayı bulması gerektiğini hisseder. Aynaya yöneldiği sırada önüne Suflör tarafından kız kardeşi Aylin çıkarılır. Aylin Ayhan'ı aynayı kırması için ikna etmeye çalışsa da Ayhan onu kolundan tutup birlikte aynanın içine dalmıştır. Ayhan'ın aynanın içine girmesiyle eser "Sekizben'ce" adlı bölümde devam etmiştir. Bu bölümde zamanın farklılaştığı görülmektedir. Ayhan'ın öldürdüğü parlaklar cinayetler olmamış gibi yaşamlarını sürdürmektedir.

Ayhan ile Kalbiye, paralel evrendeki Manzarasız adlı bir mekâna ilk yolculuklarını yapmışlardır. Ayhan ile aralarında geçen konuşmada Ha-fi,

Manzarasız'ı "nöroteolojik kökenli bir sanrı beldesi" olarak nitelendirmiştir (Yemni, 2004, s.255). Herkesin inancına göre şekil alabilen bir mekândır. Melekli Cadde'ye geldiklerinde, yolun iki tarafında mermerden yapılmış kadınlı erkekli melek heykelleri bulunmaktadır. "Melekleri cinssiz sanırdım. Yüzlerinden ve tiplerinden hiçbirini ayırt edemiyorum (...) Hangisi Cebrail, Malik, Rıdvan, Mukarrebûn? Hangisi Azrail?" Kalbiye meleklerin yüzlerinden isimlerini ayırt etmeye çalışmıştır (Yemni, 2004, s.172). Bunun üzerine de Ayak Tozu Rehberi, isimlerin gereksizliğini ve sadece onların geçişini kutsamalarının yeterli olduğunu vurgulamıştır. Bu mekandaki melekler tek dizlerinin üzerinde çömelmiş bir şekilde secde etmektedirler.

"Bakara suresi. Musa ile kırk gece için vadeleşmiştik. Sonra onun arkasından buzağıyı put edindiniz, böylece kendinize yazık ettiniz. Acaba iblis nerede?" Ayak Tozu Rehberi Ayhan ile Kalbiye'ye boş olan yeri göstererek "şuradaydı, yeri boş kaldı" demiştir (Yemni, 2004, s.172). "O zaman meleklerle, Âdem'e secde edin dedik. Hemen secde ettiler, yalnız iblis diretti, büyüklük tasladı, inkârcılardan oldu" ifadesiyle Şeytanın insanlara secde etmeyi reddetmesi melekli caddedeki yerinin boş kalmasına neden olmuştur (Yemni, 2004, s.172). Ayhan içine tanrısal ruh üflenmiş olan meleklerin de topraktan yapılma bir yaratığa saygı göstermek zorunda kaldıklarını anlatmaktadır. Buradan hareketle yazarın tasavvufi bir boyut oluşturduğunu söyleyebilmekteyiz. Daha sonra Ayhan ile Kalbiye'nin gökte beliren bulutu andıran bir şey dikkatini çekmiştir.

Yerden elli metre kadar yukarıda, bir futbol sahası büyüklüğünde, yirmi metre kadar derinlikte, pamuktan yapılmış gibi bembeyaz, kesif mi kesif bir bulut durmaktaydı. Bunun üzerinde tam ortada sirk çadırlarını andıran büyüklükte bir otak durmaktaydı. Buluttan çıkan üç şimşek yerle birleşmişti. Aydınlık ortama rağmen mavimsi laciverdimsi gövdeleri iyi seçilebilmekteydi. İçlerinde elektronlar kıpır kıpırdılar. Birleşim noktasında üç adet metalik silindir vardı. Silindirler bir metre çapında, yirmi santim yüksekliğindeydi. Kablo olduğunu tahmin ettiği, bileği kalınlığındaki sarı bir boru yerden çıkmış üç silindiri birbirine bağladıktan sonra tekrar yere gömülmüştü (Yemni, 2004, s.189).

Ayak Tozu Rehberi Hz. Muhammed, Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali, Mevlâna ve Hallacı Mansur hazretlerinin zamanın üzerine toplantı yaptıklarını söylemiştir. Burada bulunan otağ Hz. Muhammed'e tahsis edilmiştir (Yemni, 2004, s.189). Orada bulunan diğer kişiler sadece konuktur. Burada Hz. Muhammed'in Miraç'a yükselmesine atıfta bulunulmuştur. Sahile geldiklerinde namaz kılar pozisyonda yere diz çöken ve elleri göbeklerinde kenetlenmiş insanlar görmüşlerdir. Üstlerine doğru gelen dalgayı bu şekilde oturarak dondurmuşlardır.

Ayhan ile Kalbiye sahilde yürüdükleri süre boyunca ortak bir güdüyle arkalarına bakmamışlardır. Burada Lut'un karısının arkasına bakınca tuz kesilmesini hatırlatmıştır. Arkaya bakmanın pişmanlık anlamına geleceği ve ağır cezalara çarptırılacağı fikri anlatılmıştır (Yemni, 2004, s.192-193). Ayhan “ona kalsa arkasına bakmayı tuza çevirirdi, ama Eski Ahit kendisiyle aynı fikirde değildi” şeklinde ifade etmiştir (Yemni, 2004, s.193). Ardından ikilinin sağ tarafında bir dalga yükselmeye başlamıştır. Ayhan ile Kalbiye ne yapacağını bilmeyerek sahildeki diz çökenleri taklit etmişlerdir. Dua etmeye başlayarak dalgayı dondurmaya çalışmışlardır.

Bağışla, affet bizi. İnanç. Neye inanç? Allah'ın birliği ve peygamberlerinin haberci olduğuna mı? Tüm evrenlerin tek bir yazılım ustasının elinden çıkmasına duyulan hayranlık mı? Açılmaz ve koleksiyonculardan medet umulabilir miydi?

Bismillahirrahmanirrahim. Âlemlerin rabbi Allah'a hamd olsun. O Rahman'dır, Rahim'dir. Mükâfat ve ceza gününün sahibidir. Y rab ancak sana kulluk eder, ancak senden yardım dileriz. Sen bizi doğru yola ilet. Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazabına uğramış ve sapıkların yoluna değil. Amin (Yemni, 2004, s.194).

Bunun üzerine Kalbiye'de Fatıha Suresi'ni hızlıca okumuş ve dalga onların dua etmesiyle donmuştur. Sahilde ilerlerken karşılarına çıkan Memduh Kıraç “imamın Kayığına biniverdim” diye bir ifade kullanmıştır (Yemni, 2004, s.195). Yunan mitolojisinde Kronos'un oğlu “Ölümler Diyarının Tanrısı” olarak da anılan Hades, yeraltı tanrısıdır. Rivayetlere göre yeraltına gidebilmek için çeşitli geçitler mevcuttur. Hades'in yeraltı dünyası labirent gibi karmaşıktır. Buraya girmek serbest ancak çıkmak yasaktır. Ölümlerin ruhları Hermes tarafından yeraltına sevk edilmektedir. İlk olarak Akheron isimli kasvetli bir ırmaktan geçmeleri gerekmektedir. Irmağı geçebilmek için Kharon'un siyah renkli kayığına binmektedirler. Bu kayığa binip ırmağı geçmeye herkes muvaffak olamamıştır. Sakallarında çamur bulunan ihtiyar bir kayıkçı olan Kharon, ücret ödemeyenleri karşıya geçirmemektedir. Parasını alamadığı zaman ruhları küreğiyle kovalayarak kayığına binmelerine izin vermemiştir. Parası olmayan ruhlar asla karşıya geçememiş ve katran dolu ırmağın kenarında sonsuza dek mahsur kalmışlardır. Bu nedenle antik Yunan'da ölümleri gömerken ağızlarına para koymuşlardır. Konulan parayı yeraltında kayıkçı Khanos'a vererek ırmağı geçtiklerine inanılmaktadır (Can, 2012, s.172-173). Eserde de kullanılan imamın kayığı ifadesiyle Yunan mitolojisine gönderme yapılmıştır.

Ayhan ile Kalbiye kumsalın diğer tarafında sırat köprüsüne benzeyen bir yapı görmüşlerdir. Eserde köprünün inceliği ile Azrail'le karşılaşan Deli

Dumrul'un hatırlatması yapılmıştır. Ayhan köprü için sırat gibi kıldan ince değil ifadesini kullanmıştır (Yemni, 2004, s.199). Köprünün sonundan atlayan Kalbiye ve Ayhan Manzarasız'ı geçtikten sonra başka bir paralel boyut olan Konya Otobüs Terminali'ne gelmişlerdir. Romanda Konya Otobüs Terminali'nin tam ortasında yer alan devasa bir kuyu dikkat çekmektedir. Etrafta terminal dışında hiçbir yerleşim yeri bulunmamaktadır. Şehir yeraltına kurulmuştur. Altı tane taş basamağı bulunan bu kuyu, yer altındaki şehre girmek için kullanılmaktadır. Buradaki altı basamaklı merdiven Kur'an'da Araf Suresi 54. ayette geçen "Rabbimiz o Allah'tır ki, gökleri ve yeri altı günde yaratmış (...)" ifadesine yani dünyanın altı günde yaratılışına bir gönderme yapılmıştır. "Ayhan kuyudan çıkırcık yardımıyla inilen şehri göz önüne getirmeye çalıştı" kuyunun çıkırcığında passız ve parlak, hiç kullanılmamış gibi duran kalın bir tel mevcuttur (Yemni, 2004, s.223). Ayhan telin kalınlığından, kuyunun içinden dışarıya doğru çekilen şeyin iyice derinde olduğunu ileri sürmüştür.

"Çıkırcık neyin sembolü Ayhan? Ne oldu Ayhan? Daldın birden? Durmadan aklıma terminaldeki kuyu geliyor. Benimde. Bunun bir anlamı olmalı. İçimde yanlış bir iş yapıyoruz duygusu kıpır kıpır" kuyuda bulunan çıkırcık Seda Aksüt Çobanoğlu'na göre Allah'ın yaratma gücünün bir sembolüdür (Yemni, 2004, s.235). "Kuyu da o beyaz at gibi gerçek ötesi güç nesnesiydi. İçinden çıkmak, her saniyesi saat kadar uzun asırlar sürebilirdi" çıkırcığa ulaşmak için ise önce altı basamaklı merdivenin çıkılması gerekmektedir (Yemni, 2004, s.242). Çobanoğlu, dünyada yaşamını sürdüren insanın, vahdet anlayışı doğrultusunda yine yaratıcısına dönecektir. Paralel evrende mevcut olan kuyu aslında yaratıcıya dönüşü sağlayan bir eşik görevi görmektedir (Çobanoğlu, 2014, s.92).

Ayhan ile Kalbiye arasında geçen bir konuşmada "İyiSaatteOlsunistan" bahsi geçmektedir (Yemni, 2004, s.208). İyi saatte olsunlar cinler ve periler gibi soyut varlıklar olarak ifade edilmektedir. Kur'an'ı Kerim'in En'am Suresi 128. ayetinde geçen "Allah, onların hepsini bir araya topladığı gün, "Ey cinler (şeytanlar) topluluğu! Siz insanlarla çok uğraştınız" (der)" bahsinde cinlerin insanlarla uğraştığından söz edilmektedir. Halk arasında bunlarla ilgili birçok batıl inanç da mevcuttur. Su birikintileri, saçak altları, tuvalet gibi mekânlarda insanları çarptığına inanılmaktadır.

Konya Otobüs Terminali'nde karşılaştıkları Hakikatçi Baba, para karşılığı kehanetlerde bulunan biridir. Romanda dış görünüşü ile ilgili “ünlü sihirbaz Merlin'den çok Müslüman bir cini” andırdığı ifade edilmiştir (Yemni, 2004, s.213). Otobüs terminalinin kuralları vardır. Hakikatçi Baba birinin hayatını kurtararak bu kuralları çiğnemeleri gerektiğini söylemiştir. Bir kadın ve çocuğun kaza yapacak olan otobüse binmesini engellemişlerdir. Çocuğun “Anne ben ölmek istemiyorum. Öte tarafta öcüler var” şeklindeki konuşması ahiret inancını simgelemiştir. Annesinin yanına aldığı cevşen inancından da bahsedilir. “Yanıma bir sürü cevşan almıştım. Uğuru kaçı hepsinin. Sarı spor ceketinin cebinden sekiz on kadar cevşan çıkartıp yere attı” ifadesinde görüldüğü üzere muska inancı temsil etmiştir (Yemni, 2004, s.217). Kalbiye ve Ayhan para vererek Hakikatçi Baba'dan bilgi edinmişlerdir. Bu bilgiler ışığında buldukları yerden kurtulmuşlardır. Buradan Cerzbe Park adlı diğer bir paralel boyuta geçiş yapmışlardır. Birçok çocuğun yer aldığı bu mekânda uğur sembolü olan ögeler mevcuttur. Ayhan ile çocuk arasında geçen konuşmada, çocuk ona uğur getiren beyaz bir attan söz etmiştir. Seda Aksüt Çobanoğlu'nun bahsettiği üzere bu at ölüm ve uğuru simgelemiştir (Aksüt Çobanoğlu, 2014, s.400).

Bir atım vardı. Bembeyaz. Hakiki bir at. Çok güzeldi. Benimdi. Rüya değildi ama. Uyuduğumda geliyordu. Rüyada gördüğüm diğer şeylerden farklıydı. Teni sımsıcaktı. Kasları kıpır kıpırdı. Çok güzel gözleri vardı. Benimdi sadece benim için geliyordu. Onu aldılar benden. Gördüm. Gitmek istemiyordu. Direniyordu. Evimizin arka bahçesindeydik. Sonra... Sonra halamlarda uyandım. Annem, babam ve iki kız kardeşim ölmüşlerdi. Kazada. Rüya gibiydi. Aradan üç hafta geçmişti. Hepsi tek bir uyku sırasında olmuş gibiydi. Her şeyi hatırlıyordum. Mezar taşlarını bile. At gidince evimiz çökmüştü sanki. O uğurdu. Kocaman bir uğur (Yemni, 2004, s.239).

Görüldüğü üzere atın varlığı uğur getirirken yokluğu ölüm getirmiştir. Atın gitmesi ailesinin ölümüne yol açmıştır. Bu sebeple çocuk Ayhan'dan atını geri getirmesini istemiştir. Kendisini Tanrının Suflörü olarak tanımlayan Teupi, Kalbiye'nin suretini ele geçirdiği sırada Ayhan'a “ben senin velinimetinim. İçine ruh üfleyenim. Yaratanınım” demiştir (Yemni, 2004, s.270).

Gördüğün şeyler sadece mitolojiler ve destanlarla beyninizde yer etmiş öykülerin canlanması. Başka bir şey değil. Müslüman şemsiyeli bir kültüre ait olduğunuz için Manzarasız'ı böyle açmadın. Bulutlar üzerindeki Muhammed, kutlu misafirleri, secdeye vararak dev dalgaları dondurmalar. Eğer Yahudi olsaydın Ayak Tozu rehberin bir Golem olurdu. Meleklerden Metatron, Uriel, şanssızsan Samael'le selamlaşırydın belki. Ezekeil'e verilen insan dışkı ekme reçetelerini kopya edenlerle sohbet ederdin. Hıristiyan biri bin İsa'nın çarımıha gerildiği caddeden geçerdin. Aquinolu Thomas'ın rehberliğinde. Görüyorsun, hepsi bir sanrı. TSE damgalı inanç mamülleri kataloğu (Yemni, 2004, s.273).

Ayhan ve Kalbiye Müslüman olduğu için Manzarasız adlı mekânda görülenleri İslami bir perspektifle yorumlamışlardır. Bu uzam, dini inanışlara göre biçimlenmiştir. Golem Musevilerin kitabı Talmud'da da yer alan bir efsanedir. Kil ve çamurdan oluşan bir varlık olarak tahayyül edilmiştir. Çeşitli tılsım ve büyülerle Golem oluşturulduğuna dair inanışlar da mevcuttur. Manzarasız'da yer alan Ayak Tozu Rehberi kumdan oluşan bir varlıktır. Melekli Cadde'de İblis'in olduğu yerin boş olması da dikkate değerdir. Yahudi inancında Samael iyiliği ve kötülüğü temsil etmektedir. İnsanlığın kötülüğünü istediği için Samael'le karşılaşmanın şanssızlık olduğunu dile getirmiştir. Samael ismi şeytanının dinlere göre değişen farklı adlandırmalarından biridir (Çınar, 2018, s.365-366).

Sadık Yemni'nin *Akisfer* adlı eserinde, *Ölümsüz*'de olduğu gibi bilim kurgunun yanında fantastik öğeler bulunmaktadır. Kuzey Kutbu'ndan Güney Kutbu'na kadar Kutsal Zar adında şeffaf ve geçilmez bir zar ile ikiye bölünmüş, Akisfer isimli Ay gibi iki tane uydusu olan bir gezegen vardır. Gezegenin diğer tarafı "yarıgezegen" sakinlerine kapalıdır (Yemni, 2011, s.14). Kuşlar sayesinde şeffaf duvarın bir sınırı olduğu bilinmektedir. Denizin altından ve gökyüzünden zarı aşmayı birçok kere deneseler de başarılı olamamışlardır. Şeffaf zarın yüksekliği, "tanrısal yetkinliğe uymayacak bir değişkenlik" göstermektedir (Yemni, 2011, s.15). Bu sebeple Kutsal Zar'ı Akisfer gezegeninin "teknik gelişme motoru" olarak nitelendirmişlerdir.

Beş yüzyıl önce yaşanan nükleer savaşlar yüzünden, Equppa gezegeni yok olmanın eşiğine gelmiştir. Kalanlar ise mutasyona uğramış virüslerden etkilenerek hayatlarını kaybetmişlerdir. Daha sonra gezegendeki yönetimi yapay zekâ ele geçirmiştir. İnsanların zayıflıklarından arınmış yapay zekâ, kendisini yeniden kurmuş ve gezegenin hakimiyetini eline almıştır. Dört yüz yıl süren bu dönem Akisfer gezegenin taş çağına denk gelmiştir. Equppa'daki egemen yapay zekânın ana üssü iki zıt görüş sebebiyle parçalanmıştır. "Fuzî Mantık" ile çalışması bile kutuplaşmanın oluşmasına mâni olamamıştır. Equppa gezegenindeki birinci grup kaynakları tüketene kadar evlerini terk etmek istemeyenler, ikinci grup ise solucan deliğinden geçerek evrendeki diğer yerleşim yerlerine gitmek isteyenlerden oluşmaktadır (Yemni, 2011, s.207-208).

Yarıgezegendeki Kutsal Zar'ın diğer tarafında herkesin canaksı bulunmaktadır. Akisfer sakinleri, kural dışına çıkan canaksileri ömür boyunca yüz

yirmi sekiz kez deneyimlemektedirler. Yüzde doksan beşlik kesimi sağlıklı olan insanlardan oluşur ve onların canaksileri buluş çağına gelince kaybolur. Geriye kalan yüzde beşlik kısımda ise canaksileri yetmiş yaşını geçenlerin başına bela olmaktadır. Yaşlılarda görülen bu duruma “çocukluğun sanal dönüşü” denmektedir (Yemni, 2011, s.8). Canaksi konuşmaz, hareket etmez ve sıcak bir duygu yaymaz (Yemni, 2011, s.5). Canaksi sadece kişinin kendisine görünür, gören kişi ile aynı yaşadadır, “gelişi gidişi ve belirişi algı dışıdır” (Yemni, 2011, s.20).

Eserin baş kişisi yazar olan Metu Ezgir'dir. Metu, eski eşi Mesell öldükten sonra Alser ile evlenmiştir. Yarıgezegen mitolojisi; filmler, hikayeler, sözlü ve yazılı kaynakları kullandığı ve okurları tarafından başarılı bulunan Kalp Ucu adlı eserin yazarı Metu Ezgir, son zamanlarda edebiyat eleştirmenlerinin sert eleştirilerine maruz kalmaktadır (Yemni, 2011, s.22). Metu, kafasını kurcalayan soruları nedeniyle son dönemde yazmakta sıkıntı yaşamaktadır. Sağlıklı insanlarda buluş çağında sona eren canaksi, Metu'nun olgunluk çağında da görünmeye başlamıştır. Bu durum Metu'nun gördüğü rüyalarında ve yaşamında birtakım değişimlere neden olur. Buna ilaveten Akisfer gezegeninin yönetimini elinde bulunduran Hurffçular ve karşıt görüşe sahip Boşyarıcılar arasında egemenlik mücadelesi artmıştır. Metu'nun en yakın arkadaşı Fehmur, onu eski karısı Mesell'e çok benzeyen Kalpir ile tanıştırmıştır. Selanfi, Metu'nun eserlerini basan yayınevinin sahibidir.

Ülke çapında yapılan anket sonucu gezegendeki en iyi on kişi belirlenir ve belirlenen kişiler Hurffçuların düzenlediği inanç merkezli Kapıgir seçmelerine katılırlar. Çeşitli mesleklerden seçilen insanların arasında Metu'da bulunmaktadır. Eserde Kapıgir seçmeleri ile ilgili “Kapıgir maskaralıkları da, uzaydan gelen mesaj işi olan Perr vakası da düzmece iman motorlarıydılar. Teknik puştluktular yani.” İfadesi kullanılmıştır (Yemni, 2011, s.23). Organizasyonun yapılacağı gün, Metu üç kişi tarafından silahlı saldırıya uğramış; fakat Fehmur ve Selanfi tarafından kurtarılmıştır. Akisfer'in ünlü filozoflarından olan Ferrin, “Metu-Yeni Miladın Biricik Efendisi” ifadesini ortaya atarak onu seçmelerin gözdesi haline getirir. Metu kendisine yapılan suikast girişiminden sonra karısı Alser'in kendisini aldattığını öğrenerek, Kalpir'le kaçma kararı alır. Metu, Hurffçular tarafından alı konulur ve burada Akisfer gezegenini dışarıdan gelecek her şeye karşı koruyan ve yok olmasının önüne geçen Kara Sünger adlı filtrenin yok olmaya başladığını öğrenmiştir.

Bildiğiniz gibi Kara Sünger bizi üçüncü gezegenimizin akıbetinden, meteoritlerin çarpmasından koruyan bir filtre. Bu filtre çökmekteydi. Hem de hızla. Bir şeyler yapmalıydık. Sonraki ölçümlerin sonuçları daha da korkunçtu. Kopez bu felaketi çıplak gözle gören ilk insandı. Böylece gönüllü oldu Üçüncü Kapıgir düzenlemesine. İnanmış biriydi. Kaybı çok yazık oldu. Gördüğü işkenceye rağmen konuşmadı. Yoksa şimdi haberlerin baş köşesinde olurduk. Kısaca Kara Sünger'in yirmi-otuz yıl içinde ciddi bir yapıbozuma uğrayacağını kesinkes bulgulamıştık. Bunu elli yıldır tahmin etmekteydik. Ne yapacağımızı düşünürken, 1000 yılında Perr Çukuru civarından sinyaller aldık. Gökten gelen bir nimetti.

Yani Kapıgir miti yaratma girişimi bu amaca mı yönelikti? (Yemni, 2011, s.190-191).

Kopez, Kara Sünger'in incelemeye başladığını öğrendiği için öldürülür çünkü Kara Süngeri çıplak gözle gören tek kişi Kopez'dir. Halkı oyalamak için Hurffçular tarafından yapılan Kapıgir seçmeleri, insanların gerçeği öğrenmesinin önüne geçerek, oluşacak kaosu önlemek amacıyla düzenlenmiştir. Metu, seçmeleri Hurffçular sayesinde kazandığı için yine Hurffçular tarafından esir alınmıştır. Hurffçular her sene yapılan Kapıgir seçmelerinde birinci olanları Gezegegenin kalıcılığı için gözden çıkarmışlardır.

Metu kaçırıldığı büyük bir binanın içinde sorguya tabii tutulur. Sığınağa benzeyen bu yerde karısı Alser, yanı başındadır. Metu, Alser'in yaptıklarından sonra onu yanında istemez ve kovar. Alser'den sonra bulunduğu yere gelen Kalpir ile uyumaya başlayan Metu, uyandığında onun yanında olmadığını fark etmiştir. Kalpir'i bulmak için harekete geçen Metu, sığınağın içerisinde bulunan asansör ile en alt kata inmiştir. Kıvrımlı koridorlardan oluşan bu kat, aslında zarın olduğu şeffaf sınırdır. Metu burada "yolsırdaşı" canaksiyle karşılaşır ve onun sayesinde zarın diğer tarafına geçer. Kutsal Zar'ın diğer tarafı Akisfer gezegeninin devamı değil şu anki Dünya'dır. Burada iki katlı bir ev görerek eve doğru gitmiştir. Metu burada aslında bir yazarın kaleme aldığı romandaki karakter olduğunu öğrenmiştir. Metu daha sonra Kalp Ucu romanını eline alarak okumaya başlar; ancak okuduğu sırada dünyada yaşayan kitabı yazan kişi yok olur. Yazar Metu Ezgir, tüm bunları hayalinde tasarlamıştır.

Metu ansızın ortadan silinince Farfara iki kere kıykıyladı. Kitap yere düşmüştü. Vizyon sona ermişti. Yaratılan, yaratana görünce sonlanmıştı. Tıpkı tanrının süratini o dağa göstermesi gibi.

Sessiz saniyeler boyunca yaratımın geri gelmesini bekledim. Kalbimin ucuydu o. Masanın üstüne bıraktığı fincana baktım. Dibinde birkaç milimetre kalınlığında sıvı kalmıştı (Yemni, 2011, s.220).

Hıristiyanlardaki on üç sayısının uğursuzluğu esere de yansımıştır. Akisfer gezegeninde birçok insan on iki sayısı uğursuz saymaktadır. "On bire on iki

eksilten, on üçe on iki bozan denilirdi” ifadesiyle sayıları ondan, on dörde kadar ev hiçbir yerde kullanmamışlardır (Yemni, 2011, s.88). On iki sayısının olduğu yaş günleri kutlanmamış, on ikinci yolculuğa çıkılmamıştır. Akisfer gezegeninde de batıl inançların yer aldığını görmekteyiz. Eserin içerisinde dini ifadelerle sıkça yer verilmiştir.

İlkokul üçüncü sınıftayken hayat bilgisi hocası böyle bir başlangıç yapmıştı. Birinci metafizik bakış: Tanrı evren kadar geniştir ve sınır onun iradesinin simgesi olarak mevcuttur. Yarıgezegende ve kendi kendini yok eden üçüncü gezegen Equppa’daki hayat, tanrının uygun gördüğü örnek bir adam ve kadın tarafından başlatılmıştır. Ölünce ruhlarımız çok uzak bir yerlerdeki ödül ve ceza yerlerinde ağırlanacaktır diye özetlenebilirdi. Diğer bakış ise tanrı kendini sınırla vehmettirmiş bir tanrıdır, bize hastır, yanı başımızdadır ve kul kayırmazdır. Yaratıcı titreşimiyle ilkel organizmaları etkileyerek insanlaştırmıştır. Ölünce ruhlarımız diğer yarıya geçerek yaratıcıyla tümlenmektedir. Tanrı güneş sistemimizdekilerden başka bir yerde bize benzer varlıklar yaratmamıştır. Üçüncü gezegende kulları sapkınlaştığı için, yok olmalarına izin vermiştir. canaksi denen şeyler, boş ruh kaplarımızdır. Ölünce içini dolduracağımız kalıplardır. Sınır tektir ve eşsizdir idi (Yemni, 2011, s.98-99).

Akisfer’deki kutsal zarın Tanrının iradesi neticesinde orada durduğundan bahsedilmiştir. Equppa’daki hayatın başlangıcı birçok dinde olduğu gibi Âdem ve Havva ile başlamıştır. Cennet ve cehenneme ödül ve ceza yerleri olarak göndermelerde bulunulmuştur. Diğer bakışta ise vahdet-i vücut’a gönderme yapılmıştır. Zarı geçen insanların tanrı ile tümlenmesi ve tanrının herkese has olması vahdet-i vücut görüşüne benzemektedir. Pompeii’deki gibi insanların sapkınlaşması sonucunda yok olduğu düşüncesi Equppa gezegenindekilerin yok oluşuyla benzer türdendir.

Çağrılan romanında yapay zekâ ile din ve mit ilişkisi, bilim kurgu türünün tasavvufla ilişkilendirilmesi açısından önemlidir. Allan, tasarladığı yapay zekâyâ mitolojide bulunan Prometheus ismini vermiştir.

Prometheus ve Atlas, yeni ismiyle Light Master son iki yılda yapay zekâ çalışmalarında ulaşabildikleri en üst düzeyi temsil ediyordu. Yunan mitolojisinde Prometheus ve Atlas’ın Menoitios ve Epimetheus adlı iki kardeşi daha vardır. Acaba yerin altındaki katlarda Menoitios adlı bir yapay zekâ var mıydı? Epimetheus neredeydi o zaman? Pandora? Pandora’nın kutusunun, hard diskinin muhtevası neydi? Bunları çalışma arkadaşlarıyla zaman zaman konuşturlardı. Gürültülü barlarda üçüncü biradan sonra genellikle. Böyle bir girişim olsa duyulurdu. Asla uzun süre saklı kalamazdı. İnsanlar bir projede çalıştığı zaman sızıntı olurdu. Eğer yapay zekâ bir yapay zekâ yapsa bile uygulaması fark edilirdi. Kullandığı hatlarda kendine has örtmesi mümkün olmayan teknik iz bırakırdı. Bridget AP4 için Prometheus’un parçalanmış ciğeri tabirini kullanmıştı. Herkes çok beğenmişti. Tabii akla hemen Zeus’u getiriyordu. Onların dünyasında Zeuslar mevcuttu. Çalışmaları finanse ediyorlardı ve şimdilik nefes alıp veren, dışkılayan, ölümlü varlıklardı (Yemni, 2019, s.55).

Eserde teknoloji ile mitoloji harmanlanarak yapay zekâlara verilen mitolojik isimlerin Yunan mitolojisindeki hikayeleri, mevcut düzendeki insanlarla eşleştirilmiştir. Yapay zekâlardaki çalışma sınıfı biçimi, Yunan tanrılarında Zeus'u büyük tanrı gibi işletim sistemlerinin başına koymuştur. Çalışmaları finanse edenler gelecekte gerçekleştirecekleri başarıları sayesinde adeta bir tanrı statüsüne yerleştirilecektir.

Geçmişten itibaren insanlar anlamlandıramadığı şeylere kutsal roller yüklemişlerdir. Din ve mitoloji kavramının insan hayatı üzerinde büyük etkileri bulunmaktadır. Şefik Can'ın Klasik Yunan Mitolojisi adlı eserinde Tanrı Zeus'u temsil eden rahipler, halkı gelecekte olacaklar için uyarmakla da görevlidir. Kehanette bulunmadan önce rahipler, içki gibi uyuşturucu maddeler kullanarak transa geçmiştir. Kâhin gelecekte haber verirken vücudun titremesi, çarpınma gibi belli hareketler yapardı. Bu vecd hâlindeyken söylenen kehanetler tanrı tarafından bir uyarı olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte kehanette bulunan kâhinler kurban adamakla ve onun kanını içmekle de muktedirlerdir. Tanrıya tapınmak için yapılan kutsal mekânlarda kurbanlar verilir ve bu kurbanların kanını içen kâhinler sezgi yoluyla gelen kehanetleri halka açıklamıştır. Kehanette bulunmak sadece adak yoluyla değil farklı şekillerde de yapıldığı görülmektedir. Yunan mitolojisinde de tanrı Zeus için yapılan Epir'de bulunan Dodon tapınağının etrafındaki meşe ağaçları kutsal sayılırdı. Rüzgârın esmesiyle dalgalanan meşe ağacının yapraklarının çıkardığı sesler Zeus'a atfedilmiştir. Ve bu sesler kâhinler tarafından yorumlanarak kehanette bulunulmuştur (Can, 2011, s.56-57). Bilim kurgu yazınlarını eski dinlerdeki kahinlerin gelecek hakkında uyarılarda bulunması ile ilişkilendirmişlerdir. Kahinlerin gelecekte haber vermesi bilim kurgu eserlerinin geleceği öngörmesi şeklinde yorumlanmıştır. Bilim kurguyu kahinlerden ayıran en büyük fark bilimsel temelli olmasıdır. Bilimsel gelişmelerin esas alındığı bilim kurgu eserlerinde, şimdiden yola çıkarak gelecek inşa edilmiştir.

Arayış kavramı beraberinde merak ve keşfetme dürtüsünü getirmiştir. Bilim, kanıtlanabilir doğruların üzerine teoriler üretmiştir. Bilim kurgu eserleri ise bu teorileri kanıtlamaktan çok bunlar üzerinde yorumlamalarda bulunmuştur. Geçmişte doğa olaylarını anlamlandırılmasında ve kutsal değerlerin yüklenmesinde mitoloji ile benzer yönler göstermektedir. Uzay biliminde, gezegenlerin isimlendirilmesi noktasında yine mitolojideki tanrılar göze çarpmaktadır. Evreni

anlamlandırma çabasında gök olayları (Zeus) veya dünyanın nasıl havada durduğu (Atlas) şeklindeki teorilere de mitolojik açıklamalar getirilmiştir. Bilim kurgu, eserlerinde uzay gemilerinin isimleri, yapay zekâların isimleri gibi isimlendirmeler yine mitolojik kaynaklıdır.

Bilim kurgu eserlerinde kehanet, Gökcan Şahin'in *Karavanlar Çağı* adlı eserinde dünyanın yok olmayla karşı karşıya kalması sonucunda oluşan kaotik ortamdan kaçmak için icat ettikleri karavanlarla uzaya çıkmaları şeklinde işlenmiştir. Dünyanın sonunun gelmesi ve insanların bu sonda kurtulduktan sonra nelerle karşılaşacakları gibi teoriler üretilmiştir. Özlem Alpin'in bilim kurgu serisinde ise teknolojinin kötü ellere geçmesinin doğuracağı sonuçlar ortaya atılmıştır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Hugo Gernsback'ın gelecekte insanları nelerin beklediğine dair bilimsel içerikli çeşitli dergi ve makaleleri yayımlamasıyla birlikte bilim kurgu türü öngörülerde bulunmaya başlayan edebi bir tür haline dönüşmüştür. Hugo Gernsback 1924 yılında *Amazing Stories* dergisi adı altında *Scientifiction* adında bir dergi kurduğunu duyurmuştur. Science-Fiction kavramının doğuşu bu yolla gerçekleşir. Batıda Science-Fiction olarak anılan bu kavramın Türk edebiyatındaki karşılığı olan bilim kurgu kavramı dilimize Orhan Duru tarafından kazandırılmıştır. Science-Fiction kavramı için Türk Dil Kurumu'nun *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılık Bulma Denemesi* adlı betikte “düşbilimsel yapıt” ifadesi önerilmiştir. Ali Püsküllüoğlu ise bu tür için “uyduru” sözcüğünü önermiştir. Türü adlandırmak adına çeşitli girişimler olsa da Orhan Duru'nun “bilim-kurgu” sözcüğü kabul görmüştür. Bilim kurgu kavramını Hugo Gernsback, “bilimsel olgularla ve kehanetlerle sentezlenen sürükleyici düşsel bir öykü” olarak tanımlamaktadır. Bilim kurgu edebiyatı 1950'li yıllarda adeta altın çağını yaşamıştır. Bu dönemde çok sayıda bilim kurgu eseri yazın sahasına kazandırılmıştır. Fakat bilim kurgu türünün tanımlanması noktasında çeşitli görüşler bulunmakta, bilim kurgunun sınırlarının ne olduğu tartışılmaktadır. Türün anlaşılması açısından ya da yazarı tarafından verilen ürünün sınıflandırılması bakımından araştırmacılar bilim kurgu türünün tanımını sınırlandırmayı istemişlerdir. 1960'lı yıllarda Brian Aldiss gibi çok sayıda yazar bu girişime itiraz etmiştir.

Bilim kurgu türünün tarihsel serüvenine baktığımızda ortaya çıkışı noktasında düşsel geziler ve ütopya türlerine dönüş yapmak gereklidir. Düşsel geziler ve ütopyalar bilim kurgu türünün ortaya çıkmasında basamak görevi görmüşlerdir. Brian Aldiss, bilim kurgu türünün gerçek anlamdaki ilk yazarının Mary Shelley olduğunu söylemektedir. Mary Shelley'in *Frankestein ya da Modern Prometheus* bilim kurgu adına verilmiş önemli eserlerdendir. Bilim kurgu türünde öncü olarak kabul edilen bir diğer yazar ise Edgar Allan Poe'dur. Edgar Allan Poe, *Eiros ile Charmion'un Sohbeti* adlı eseri bilim kurgu türünde verilen başarılı örneklerdendir. Bilim kurgunun, kurucu ve öncü kadrosunda yer alan bir diğer isim ise Jules Verne'dir. Jules Verne, *Balonla Beş Hafta* adlı eseri ile bilim kurgu türünün gelişimine katkı sağlamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru dünya üzerinde yaşanan ekonomik çalkantılar dönem yazarlarının eserlerindeki tutumu da

etkilemiştir. Bu bakımdan bilim kurgu türü yirminci yüzyılda yükseliş yaşamıştır. Brian Stableford'un *Science Fiction Between the Wars 1915-1939* çalışmasına göre Birinci Dünya Savaşı gibi dünya üzerinde etkisi bulunan tarihi olaylar sanatçıların eserlerinde umutsuz ve karamsar bir tablo çizmesine neden olmuştur. Sovyetler Birliği'nde devrimlerin yaşanması Olaf Stapledon ve Neil Bell gibi dönemin yazarlarının savaşlarla ilgili kaotik eserler vermesine neden olmuştur.

Zühtü Bayar bilim kurgu edebiyatının Türk edebiyatındaki tarihini Osmanlı dönemine dayandırmaktadır. Ona göre Türk edebiyatındaki bilim kurgu Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sine kadar gidebilmektedir. Abdülhak Hamit Tarhan, Refik Halit Karay bilim kurgu türünde eser vermiş yazarlarımızdandır. Cumhuriyet döneminde *Rüya mı Hakikat mi?* adlı eseriyle Dr. V. Bilgin; *Cingöz Merih* adlı eseriyle Peyami Safa edebiyatımıza bu türde eserler kazandırmışlardır. 1970'li yıllarda Sezar Erkin Ergin, Zühtü Bayar, Sönmez Güven, Selma Mine, Orhan Duru, Salah Bırsel, Ali Nar, Fatih Çatallar, Nevra Bucak, Müfit Özdeş, Haldun Aydıngün, Toygar Akman, Özlem Alpin gibi isimler çalışmalarlarıyla bu türe katkıda bulunmuşlardır.

Bilim kurgu edebiyatının fantastik edebiyatla benzer ve farklı yönleri bulunmaktadır. Bilim kurgu edebiyatı bilimin ve teknolojinin el verdiği sınırlarda gezinirken fantastik edebiyat mümkün olmayanın, olağanüstülüğün peşine düşmektedir. Bilim kurgu olanaklılık koşulları ve bilimsellikle yola çıkarken, fantastik edebiyatta oluşturulan kurgu, okurun gerçeklik ve mantık ile olan bağıını koparmaktadır. Bilim kurgu her ne kadar dünya dışı şeyleri okuyucuya sunsa da bunu mümkünlülük çerçevesinde geliştirir, fantastik edebiyat ise imkânsız olanla ilgilenerek okuyucuyu gerçeklik merkezinden uzaklaştırır. Her iki türün ortak yanı ise alışılmamış olanı okuyucuya sunmasıdır.

Bilim insanlarının teori olarak ortaya attığı zamanda yolculuk kavramı bilim kurgu eserlerinde metinselleştirilmiştir. Zamanda seyahat etmenin mümkün hale gelmesi ile tarihteki olaylara yapılan müdahaleler ve bunların geleceğe olan etkileri işlenmektedir. Devasa boyuttaki evrenlere yapılan yolculuklar ve keşifler bir insan ömrünün yeterli olamayacağı kadar uzak görünse de zamanı bulunulan andan ileriye taşıyan bilim kurgu romanlarında teknoloji sayesinde bu mümkün hale gelmiştir.

Bilim kurgu romanında şahıs kadrolarını kategorilendirdiğimizde incelenen romanlarda gerçek hayattan alınan kişilere yer verildiği, insan yapımı diğer bir deyişle klonlanan ve mutasyon geçiren yeni tür insanların romanlarda yer aldığı, insan üstü varlıklar olan uzaylıların, cyborg olarak adlandırılan yarı insan yarı robotların, robotların ve ölümsüzlerin kişiler kadrosunu doldurduğu görülmektedir. Bilim kurgu romanlarında zaman unsurunda ise günümüz teknolojisinde mümkün olmayan uzak zamanların kısaltıldığı, ışık hızının kullanıldığı, devirler ve dönemler arası atlama ve geçişlerin mümkün olduğu bir zaman algısı yaratılmıştır. Bu romanlarda kurgunun işlendiği mekânlar olarak genellikle evrende dünya dışı yaşamın bulunduğu alternatif gezegenler, gerçek dünya, hayal edilen ve tasarlanmış yeni galaktik sistemler ve çoklu evrenler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilim kurgu türünde eser veren yazarlar, eserleri vasıtasıyla henüz teori kademesindeki bilimsel iddiaları geleceğe taşımış ve insanlık üzerindeki muhtemel etkilerini kaleme almışlardır. Zamanda seyahat etmeye imkân sağlayabilecek cihazların veya uzaydaki mesafeleri kat edebilecek uzay gemilerinin geliştirilmesi buna bir örnektir. Günümüzde henüz başlangıç aşamasında olan bir bilince sahip robotlar ve yapay zekâlar gibi insan yaşamını kolaylaştıracağına inanılan teknolojik icatlar, bilim kurgu romanlarında günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Yine toplumun ve devletin ihtiyaçları doğrultusunda savunma ve işkence amacı ile geliştirilen icatlar da bulunmaktadır. İnsanların anılarını bilgisayar ortamına aktaran nöro-ensefalo-vizör, yıldız gemileri, bir silah türü olan serebro-şok ve suçlu bulunan insanların zihnindeki bilgileri zorla almak için tasarlanan bellek sondaları gibi icatlar bunlara örnek gösterilebilir.

Bilim kurgu romanlarının tema olarak seçtiği kendine mesele edindiği konular arasında yaşam alanlarındaki nüfus yoğunluğunda artma ve azalma değişimleri, kıyamet olarak adlandırılan dünyadaki yaşamın son bulması sonrasında hayatta kalabilenlerin yaşam mücadeleleri, bu toplumların devlet yapısı ve kolonileşme sistemleri, savaşlar, istilalar, çığır açan bilimsel devrimler, gezegenler arası yolculuklar ve uzay keşifleri, teknolojik gelişmeler, icatlar, ekonomi ve ekolojik denge, kehanetler, mitoloji ve dini unsurlar gibi çeşitli konuların işlendiği tespit edilmiştir.

Bilim kurgu edebiyatı en nihayetinde bilimsellik merkezinden yola çıkar. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin artarak devam etmesinin, bilim kurgunun

düşünsel dağarcığını genişlettiği söylenebilmektedir. Son dönem bilim kurgu romanının yazınında artış yaşanmasının bilimin ve teknolojinin hızla gelişmesiyle, toplumsal ve evrensel değişimlerle ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Bu türün yazın sahasındaki artış akademik incelemelerin de artması gerekliliğini de beraberinde getirir. Bu sayede gelişmekte olan bilim kurgu türünü tanımak ve anlamlandırmak mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alpin, Ö. (2003). *Son Cephede Şafak*. İstanbul: İm Yayın Tasarım.
- Alpin, Ö. (2003). *Yüreğin Zafere Çağrısı*. İstanbul: İm Yayın Tasarım.
- Alpin, Ö. (2005). *Alacaşafağın Rengi*. İstanbul: İm Yayın Tasarım.
- Alpin, Ö. (2008). *Karanlık Uykusu*. İstanbul: Karakutu Yayınları.
- Altın, U. (2017). Köprüaltı. Ayşegül uçan (Ed.), *Yüksek Doz Gelecek* içinde (s. 5-153). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Aslan, P. (2010). *Fantastic Novel: A Genre of Dubious Existence in The Shadow of Ottoman/ Turkish Modernization (1875-1960)*. (Basılmamış Doktora Tezi). Boğaziçi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Atwood, M. (2017). *Başka Dünyalar-Bilimkurgu ve Hayalgücü*. Selin Sıral (Çev.). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Aydınğün, H. (1999). *Boğaziçi ve Ötesi*. İstanbul: Ve Yayınları.
- Aydınğün, H. (2006). *Toso Dağın Ötesinde*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları.
- Bahtin, M. (2017). *Karnavaldan Romana*. Cem Soydemir (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudou, J. (2005). *Bilim-Kurgu*. İpek Bülbüloğlu (Çev.). Ankara: Dost Kitabevi.
- Bayar, Z. (1999). *Sahte Uygarlık*. İstanbul: İnkılap Kitap Evi.
- Bayar, Z. (2001). *Bilimkurgu ve Gerçeklik*. İstanbul: Broy Yayınevi.
- Bozkaplan, D.İ. (2010). *1990-2008 Arası Çocuk Edebiyatımızda Fantastik ve Bilim Kurgu Romanlar Üzerinde Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Campbell, J. (2017). *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*. Sabri Gürses (Çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Can, Ş. (2012). *Klasik Yunan Mitolojisi*. İstanbul: Ötüken.
- Çetin, N. (2007). *Roman Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Çınar, A. (2018). Lilith: Yahudi Mitolojisinde Ana Tanrıça'nın Düşüş ve Şeytana Dönüş Serüveni. *Bilimname*, 35, 363-395. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/455723>
- Çobanoğlu, S. A. (2014). *Sadık Yemni'nin Romanlarında Halk Kültürü Unsurlarının Tespiti ve İncelenmesi*. (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Dağ, Ü. (2019). *Geleceği Geçmişle Kurgulamak Bilim Kurgu Romanları ve Çağcılaştırılmış Mitler*. Konya: Palet Yayınları.
- Demiral, S. (2019). "Ursula K. Le Guin: Yazarak Geçen Bir Yaşam". *Kafkaokur*, 36, 6-13.
- Derin, A. (2015). "Bilimkurgu ve Adilik: Biopunk". Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman (Ed.), *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu* içinde (s. 44-48). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

- Duru, O. (1973). "Science-Fiction Sözcüğüne Türkçe Bir Karşılık Denemesi". *Türk Dili Aylık Edebiyat Dergisi*, 256, 332-340.
- Gelişin, A. (2019, 30 Ekim). Vampir Hastalığı: Porfiria. <http://komplikedergi.org/vampir-hastaligi-porfiria/>
- Hawking, S. (1993). *Karadelikler ve Bebek Evrenler*. Nezihe Bahar (Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınları.
- Hawking, S., Mlodinow, L. (2005). *Zamanın Daha Kısa Tarihi*. Selma Ögünç (Çev.). İstanbul: Doğan Kitap.
- Le Guin, U. K. (1976). *The Left Hand of Darkness*. New York: Ice Book.
- Müstecaplıoğlu, B. (2002). "Edebiyatımızda Yeni Bir Tarz Yeni Bir İsim", *Cumhuriyet Kitap*, 669, 10-16.
- Müstecaplıoğlu, B., Yücel, D. (2015). "Yazarların Gözüyle Bilimkurgu ve Fantastik". Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman (Ed.), *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu* içinde (s. 157-178). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Müstecaplıoğlu, B. (2016). *Osmanlı Cadısı*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Öner, G. (2015). "Türkiye'de Bilimkurgu". Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman (Ed.), *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu* içinde (s. 56-62). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Öntürk, A. (2017). *Sadık Yemni'nin Eserlerinin fantastik Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Van. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Özlük, N. (2011). *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Özmen, K. S. (2020, 30 Ocak). Öte Dünyaların Dillerini Tasarlamak. <https://www.bilimkurgukulubu.com/genel/inceleme/ote-dunyalarin-dillerini-tasarlamak/>
- Paker, O.K. (2011). "Postmodern Bilgelik: Yeniçağ Söyleminde Kişisel Gelişim ve Ruhsal Alıştırmalar", *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 31, 61-98.
- Reyhanoğulları, G. (2012). "Türk Edebiyatının İlk Bilim Kurgu Öyküleri ve Orhan Duru", *Turkish Studies*, 7/3, 2183- 2197.
- Şahin, G. (2017). Karavanlar Çağı. Ayşegül uçan (Ed.), *Yüksek Doz Gelecek* içinde (s. 307-358). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Şenyürek, L., Gürses, S., Türkeş, Ö. (2015). "Bilimkurgu ve Fantazyanın Türkçe Sınırları". Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman (Ed.), *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu* içinde (s. 141-156). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Şeran, F. Ö. (2017). Phobos. Ayşegül uçan (Ed.), *Yüksek Doz Gelecek* içinde (s. 155-247). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Tekin, M. (2017). *Roman Sanatı 1*. İstanbul: Ötüken.
- Tekşan, M. Sarı, M. İ. (2018). *Ali Teoman'ın Karadelik Güncesi Romanı ve Dili Üzerine Bir Araştırma*. <http://kayit.asoscongress.com/files/asos2018ist/Filoloji.pdf> (Erişim Tarihi: 20.03.2020).
- Todorov, T. (2004). *Fantastik Edebî Türe Yapısal bir Yaklaşım*. Nedret Öztoprak (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

- Todorov, T. (2017). *Fantastik*. Necdet Öztokat (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Türkoğlu, D. (2019). *Sadık Yemni'nin romanlarında yapı, tema ve anlatım*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Uçar, O. (2017). Demir Yıldız. Ayşegül uçan (Ed.), *Yüksek Doz Gelecek* içinde (s. 249-306). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Uçar, O. (2019). *Kült*. İstanbul: Dedalus Kitap.
- Uğur, V. (2015). “1980 Sonrası Türkiye’de Bilimkurgu Romanları”. Seval Şahin, Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman (Ed.), *Edebiyatın İzinde Fantastik ve Bilimkurgu* içinde (s. 63-70). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Uğur, V. (2019). *Türk Bilimkurgu ve Arketipler*. İstanbul: Günce Yayın.
- Yanar, I. (2008). Postmodernizm: Doğuşu, Etkisi ve Sınırları. *Hece Modernizmden Postmodernizme*, 12, 26-33.
- Yemni, S. (2003). *Çözücü*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Yemni, S. (2004). *Ölümsüz*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Yemni, S. (2011). *Akisfer*. İstanbul: Çizmeli Kedi.
- Yemni, S. (2016). *Ela*. İstanbul: Erdem Kültür Kitapları.
- Yemni, S. (2019). *Çağrılan*. İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Yıldız, S. (2017). Alt ve Üst. Ayşegül uçan (Ed.), *Yüksek Doz Gelecek* içinde (s. 359-453). İstanbul: Altın Kitaplar.
- Yılmaz, Ş. Y. (2016). *M4Y4*. İstanbul: Destek Yayınları.
- Yumuşak, F.C. (2012). “Ütopya, Karşı-Ütopya ve Türk Edebiyatında Ütopya Geleneği”. *Bilig*, 61, 40-70.

EKLER

EK-1

Çalışmada ele alınan romanlar

1. *Yüksek Doz Gelecek* – 1. Basım: 2017 – Altın Kitaplar Yayınevi
 - a. Umut Altın – *Köprüaltı*
 - b. Funda Özlem Şeran – *Phobos*
 - c. Orkun Uçar- *Demir Yıldız*
 - d. Gökcan Şahin – *Karavanlar Çağı*
 - e. Serdar Yıldız – *Alt ve Üst*
2. Dr. Özlem Alpin – *Son Cephede Şafak* – 1. Basım: 2003 – İm Yayın Tasarım
3. Dr. Özlem Alpin – *Karanlık Uykusu* – 1. Basım: 2008 – Karakutu Yayınları
4. Zühtü Bayar – *Sahte Uygarlık* – 1. Basım: 1999 – İnkılap Kitap Evi
5. Sadık Yemli – *Çağrılan* – 1. Basım: 2019 – Ketebe Yayınları
6. Orkun Uçar – *Kült* – 1. Basım: 2019 – Dedalus Kitap
7. Sadık Yemli – *Akisfer* – 1. Basım: 2011 – Çizmeli Kedi
8. Sadık Yemli – *Ölümsüz* – 1. Basım: 2004 – Everest Yayınları
9. Sadık Yemli – *Ela-* 1. Basım: 2016 – Erdem Kültür Kitapları
10. Sadık Yemli – *Çözücü* – 1. Basım: 2003 – Everest Yayınları
11. Barış Müstecaplıoğlu – *Osmanlı Cadısı* – 1.-3. Basım: 2016-2019 – Doğan Kitap
12. Haldun Aydıngün – *Toso Dağın Ötesinde* – 1.-2. Basım: 1996-2006 – Uçanbalık Yayınları

13. Dr. Özlem Alpin – *Alacaşafağın Rengi* – 1. Basım: 2005 – İm Yayın Tasarım
14. Dr. Özlem Alpin – *Yüreğın Zafere Çağrısı* – 1. Basım: 2003 – İm Yayın Tasarım
15. Haldün Aydıngün – *Boğaziçi ve Ötesi* – 1. Basım: 1999 – Ve Yayınları
16. Ş. Yüksel Yılmaz – *M4Y4* – 1. Basım: 2016 – Destek Yayınları

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	MELEK İLAYDA SARI
Doğum Yeri-Tarihi	SAMSUN-1993
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ
Yüksek Lisans	ORDU ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİMDALI YÜKSEK LİSANS
Bildiği Yabancı Diller (varsa)	İNGİLİZCE
Bilimsel Faaliyetleri (varsa)	TEKŞAN, M., SARI, M.İ. (2018), ALİ TEOMAN'IN <i>KARADELİK GÜNCE</i> Sİ ROMANI VE DİLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA. TEKŞAN, M., SARI, M.İ. (2019), YAHYA KEMAL'İN ŞİİRLERİNDE SOYUT VE SOMUT ZAMAN ALGISİ.
İş Deneyimi	
Stajlar	TEVFİK İLERİ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	-
İletişim	
E-Posta Adresi	mlkilydsr@gmail.com
Tarih	-